

Bibliografia

Rozdział 1. Systematyka części szczególnej Kodeksu karnego

I. Andrzejew: *Systematyka projektu kodeksu karnego*, PiP 1968, Nr 11, T. Bojarski: *O systematyce części szczególnej kodeksu karnego*, PrzPK 1993, Nr 8, T. Bojarski: *Rozwarstwienie typów przestępstw w projekcie polskiego kodeksu karnego z grudnia 1991 r.* [w:] *Problemy reformy prawa karnego. Materiały z sesji naukowej „Problemy reformy prawa karnego”*, Lublin–Kazimierz Dolny, 20–22 września 1993 r., pod red. T. Bojarskiego i E. Skrętowicza, Lublin 1993, tenże: *Kwalifikowane i uprzywilejowane typy przestępstw w nowym Kodeksie karnym* [w:] *U progu nowych kodyfikacji karnych. Księga pamiątkowa ofiarowana Prof. L. Tyszkiewiczowi*. Pod red. O. Górniok, Katowice 1999, M. Bojarski, W. Radecki: *O pełną kodyfikację prawa karnego*, Prok. i Pr. 1995, Nr 5, K. Daszkiewicz: *Terroryzm znowu staje się zbrodnią*, Rzeczpospolita 2001, Nr 224, L. Gardocki: *Nowe typy przestępstw w projekcie kodeksu karnego*, Pał. 1994, Nr 1–2, W. Radecki: *O zakresie kodyfikacji części szczególnej prawa karnego*, PP 1990, Nr 10–12, tenże: *Kształtowanie się systemu części szczególnej prawa karnego w Polsce*, Acta UWr., Prawo 1992, Nr 221, O. Włodkowski: *Kilka uwag sankcjach karnych w Obywatelskim projekcie kodeksu karnego z 2006 r. (analiza porównawcza)* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XXI, Wrocław 2007.

Rozdział 2. Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

T. Cyprian, J. Sawicki: *Prawo norymberskie*, Warszawa–Kraków 1948, M. Fleming, J. Wojciechowska: *Zbrodnie wojenne. Przestępstwa przeciwko pokojowi, państwu i obronności. Rozdział XVI, XVII, XVIII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 1999, L. Gardocki: *Zarys prawa karnego międzynarodowego*, Warszawa 1985, A. Kamieński: *Prawnokarna odpowiedzialność za naruszenie międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych*, WPP 1991, Nr 3–4, L. Kubicki: *Zbrodnie wojenne w świetle prawa polskiego*, Warszawa 1963, J. Paśnik: *Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne* [w:] *Metody i treści nauczania międzynarodowego prawa humanitarnego mającego zastosowanie w konfliktach zbrojnych*, Warszawa 1992, M. Przyjemski: *Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne (komentarz do rozdziału XVI kodeksu karnego)* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 2, Warszawa 1997, J. Sawicki: *Prawo norymberskie a prawo polskie*, PiP 1948, Nr 3, S. J. Sawicki: *Prawo norymberskie a prawo polskie*, PiP 1948, Nr 3.

2. Wojna napastnicza (art. 117 KK)

T. Cyprian, J. Sawicki: *Prawo norymberskie*, Warszawa–Kraków 1948, M. Fleming: *Definicja agresji*, WPP 1975, Nr 2.

3. Ludobójstwo (art. 118 KK)

A. Basak: *Eksterminacja inteligencji jako metoda ludobójstwa. Polskie doświadczenia a praktyka kodyfikacyjna i orzecznictwo w sprawach zbrodni hitlerowskich*, Acta UWr. Stud. Fasz. 1991, Nr 14, T. Cyprian, J. Sawicki: *Prawo norymberskie*, Warszawa–Kraków 1948, M. Fleming, J. Wojciechowska: *Zbrodnie wojenne. Przestępstwa przeciwko pokojowi, państwu i obronności. Rozdział XVI, XVII, XVIII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 1999, M. Kornat: *Barbarzyństwo – wanda-*

lizm – terroryzm – ludobójstwo. O Rafale Lemkinie i idei zdefiniowania „zbrodni w obliczu prawa narodów”. Polski Prz. Dyplomatyczny 2008, Nr 3, B. Lang: *Nazistowskie ludobójstwo*, Akt i idea, Lublin 2006, G. Michałowska: *Zbrodnia ludobójstwa we współczesnym świecie*, ZN Wyższej Szkoły Ekonomii i Administracji w Kielcach 2001, Nr 3, J. Nowakowska-Małusecka: *Odpowiedzialność karna za zbrodnie na jeńcach wojennych*, Opolskie Stud. Adm.-Prawne 2006 t. 3, R. Szablowski: *Zbrodnia ludobójstwa w polskim prawie karnym na tle porównawczym i wnioski de lege ferenda*, Pal. 2007, Nr 11–12, J. Wojciechowska: *Rafał Lemkin – autor pojęcia „ludobójstwo”* [w:] *Hominum causa omne ius constitutum est. Księga jubileuszowa ku czci Prof. A. Grześkowiak*. Pod red. A. Dębińskiego, M. Gałązki, R. G. Hałasa, K. Wiaka, Lublin 2006 .

4. Używanie przemocy lub groźby bezprawnej wobec grup ludności (art. 119 KK)

K. Nazar-Gutowska; *Pojęcie i rodzaje groźby w prawie karnym i innych działach prawa stosowanego*, PS 2007, Nr 9.

8. Zamach na określone osoby (art. 123 KK.)

H. Popławski: *Zbrodnia gwałtownego zamachu*, WPP 1982, Nr 3.

10. Zamach na dobra kultury (art. 125 KK)

A. Basak: *Zagadnienia ludobójstwa „kulturalnego” w świetle wyroku Najwyższego Trybunału Narodowego na Artura Greisera*. Acta UWr. Stud. Fasz. 1993, Nr 16, M. Fleming, J. Wojciechowska: *Zbrodnie wojenne. Przepięstwa przeciwko pokojowi, państwu i obronności. Rozdział XVI, XVII, XVIII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 1999, A. Gerecka-Zołyńska: *W kwestii definicji dobra kultury i dzieła sztuki*. Prok. i Pr. 1999, Nr 9, J. Kaczmarek, M. Kierszka: *Pojęcie „mienię w wielkich rozmiarach”, zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach” oraz „dobra o szczególnym znaczeniu dla kultury” w Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 2000, Nr 3, A. Księżopolska-Kukulka: *Dobra kultury jako przedmiot ochrony w prawie karnym*, Prokurator 2007, Nr 2, J. Paśnik: *Przepięstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przepięstwa wojenne* [w:] *Metody i treści nauczania międzynarodowego prawa humanitarnego mającego zastosowanie w konfliktach zbrojnych*, Warszawa 1992, W. Pływaczewski: *Dobra kultury w czasie konfliktu zbrojnego. Uwagi na tle projektu kodeksu karnego*. WPP 1992, Nr 3–4, M. Przyjemski: *Przepięstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przepięstwa wojenne (komentarz do rozdziału XVI Kodeksu karnego)* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 2, Warszawa 1997.

11. Nielegalne użycie znaków Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy (art. 126 KK)

M. Fleming, J. Wojciechowska: *Zbrodnie wojenne. Przepięstwa przeciwko pokojowi, państwu i obronności. Rozdział XVI, XVII, XVIII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 1999, J. Paśnik: *Przepięstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przepięstwa wojenne* [w:] *Metody i treści nauczania międzynarodowego prawa humanitarnego mającego zastosowanie w konfliktach zbrojnych*, Warszawa 1992, M. Przyjemski: *Przepięstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przepięstwa wojenne (komentarz do rozdziału XVI kodeksu karnego)* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 2, Warszawa 1997.

Rozdział 3. Przepęstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

T. Bojarski: *Uwagi o systematyce przępstw przeciwko podstawowym interesom politycznym i gospodarczym PRL*, Ann. UMCS 1989, t. 36, T. Bojarski: *Przępstwa przeciwko państwu (uwagi na tle projektu kodeksu karnego)* [w:] *Problemy nauk penalnych. Prace poświęcone prof. O. Górniok*, Katowice 1996, A. Grześkowiak: *Przępstwa polityczne w systemach prawa karnego (zagadnienia wybrane)* [w:] *Iustitia civitas funadamentum. Księga pamiątkowa ku czci prof. W. Chrzanowskiego*. Pod red. H. Ciocha, A. Dębińskiego, J. Chacińskiego, Lublin 2003, M. Fleming, J. Wojciechowska: *Zbrodnie wojenne. Przępstwa przeciwko pokojowi, państwu i obronności. Rozdział XVI, XVII, XVIII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 1999, S. Hoc: *Przępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej*, Opole 2002, rec. T. R. Aleksandrowicz, WPP 2002, Nr 4, S. Paweła, PiP 2003, Nr 2, W. Huba, Prok. i Pr. 2003, Nr 6, S. M. Przyjemski, Prokurator 2003, Nr 1, J. Wojciechowska, Prz. PK 2003, Nr 22, J. Bojarski, P. Chrzczonowicz, Przegląd Sejmowy 2004, Nr 1, J. Sobczak, Pal. 2004, Nr 11–12, K. Kijowski, Prokurator 2005, Nr 1, S. Hoc: *Karnoprawne i procesowe problemy przępstw przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej* [w:] *Prawo. Społeczeństwo. Jednostka. Księga jubileuszowa dedykowana Prof. L. Kubickiemu*, Warszawa 2003, S. Hoc: *Problematyka ścigania sprawców przępstw przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej*, Roczniki Nauk Prawnych – Prawo 2004, t. XIV, S. Hoc: *Przępstwa przeciwko Rzeczypospolitej – ocena regulacji prawnej i propozycja zmian* [w:] *Zmiany w polskim prawie karnym po wejściu w życie kodeksu karnego z 1997 r.* Pod red. T. Bojarskiego, K. Nazar. A. Nowosad, M. Szwarczyka, Lublin 2006, S. Hoc: *O kryminalizacji przępstw przeciwko państwu* [w:] *Przępstwo – kara – polityka kryminalna. Problemy tworzenia i funkcjonowania prawa. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Tomasza Kaczmarka*, Zakamycze 2006, S. Hoc: *Polityka kryminalna w sprawach o przępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej (niektóre problemy)* [w:] *Zagadnienia współczesnej polityki kryminalnej*. Pod red. T. Dukiet-Nagórskiej, Bielsko Biała 2006, W. Kubala: *Przępstwa przeciwko państwu de lege ferenda*, WPP 1988, Nr 4, A. Lityński: *Przępstwa przeciwko państwu ludowemu*, Łódź–Warszawa 1960, tenże: *Przępstwa polityczne w polskim prawie karnym XVI–XVIII wieku*, Katowice 1976, J. Makarewicz: *Zbrodnia stanu a komisja kodyfikacyjna RP*, RPEiS 1927, Nr 2, W. Makowski: *Zbrodnie stanu. Themis Polska 1923*, t. I, K. Mioduski: *Kodeks karny. Przępstwa przeciwko podstawowym interesom politycznym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, Warszawa 1971, S. Pikulski: *Karnomaterialne i kryminologiczne aspekty bezpieczeństwa państwa*, Warszawa 1996, K. Poklewski-Koziół: *Przępczość polityczna – zarys problematyki*, Arch. Krym. 1990, t. XVI, H. Popławski: *Przępstwa przeciwko podstawowym interesom politycznym PRL*, Warszawa–Poznań 1989, H. Popławski: *Przępstwa przeciwko państwu (istota, podział, zakres)*, PP1986, Nr 2, H. Popławski: *Przępstwa przeciwko podstawowym interesom politycznym PRL*, Warszawa 1989, H. Razjman: *Zdrada kraju w prawie polskim*, Warszawa 1948, B. Wierzbicki: *Pojęcie przępstwa politycznego w prawie międzynarodowym*, Warszawa 1979, J. Wojciechowska: *Zdrada ojczyzny w polskim prawie karnym na tle porównawczym*, Wrocław 1975.

2. Zamach stanu (art. 127 KK)

T. Bojarski: *Przępstwa przeciwko państwu (Uwagi na tle projektu kodeksu karnego)* [w:] *Problemy nauk penalnych. Prace ofiarowane Pani Prof. O. Górniok*, Katowice 1996, S. Hoc: *Zdrada główna w nowym Kodeksie karnym, Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. VI, Wrocław 2000, tenże: *O zamachu stanu w prawie karnym*, ZN WSHiP Prawo 2004, Nr 9, H. Popławski: *Zbrodnia gwałtownego zamachu*, WPP 1983, Nr 3.

3. Zamach na konstytucyjny organ państwa (art. 128)

H. Popławski: *Zbrodnia zamachu na niepodległość, integralność terytorialną, urząd, moc obronną PRL*, PP 1984, Nr 2.

4. Zdrada dyplomatyczna (art. 129 KK)

S. Hoc: *Refleksje na marginesie opracowania H. Popławskiego. Art. polemiczny*, Pal. 1984, Nr 2, S. Hoc: *O przestępstwach zdrady dyplomatycznej*, Prz. PK 2004, Nr 23, J. Muszyński: *Przestępstwo zdrady ojczyzny w nowym KK PRL*, PiP 1971, Nr 1, J. Wojciechowska: *Zdrada ojczyzny w polskim prawie karnym na tle porównawczym*, Wrocław 1975.

5. Szpiegostwo (art. 130 KK)

T. Bojarski: *Przestępstwa przeciwko państwu (Uwagi na tle projektu kodeksu karnego)* [w:] *Problemy nauk penalnych. Prace ofiarowane Pani Prof. O. Górniok*, Katowice 1996, J. Bonisławski: *Szpiegostwo, wywiad, paragrafy*, Warszawa 1974, J. Chomętowski, S. Miszewski: *Szpiegostwo i ochrona tajemnicy w prawie karnym państw obcych*, Warszawa 1965, S. Hoc: *Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej*, Opole 2002, S. Hoc: *Szpiegostwo w nowym Kodeksie karnym*, WPP 1998, Nr 1–2, S. Hoc: *Pojęcie „wiadomości” w świetle art. 124 i 271 KK*, ZN ASW 1988, Nr 51, S. Hoc: *O pojęciu szpiegostwa w prawie karnym*, ZN ASW 1986, Nr 43, S. Hoc: *Prawno-kryminologiczne zagadnienia przestępstwa szpiegostwa*, ZNASW 1986, Nr 45, S. Hoc: *Zagadnienia odpowiedzialności za szpiegostwo*, Warszawa 1985, S. Hoc: *Podmiot szpiegostwa i jego strona subiektywna*, ZN ASW 1985, Nr 41, S. Hoc: *Prawnomiędzynarodowe aspekty szpiegostwa*. Sprawy Międzynar. 1983, Nr 3, S. Hoc: *Zagadnienia odpowiedzialności karnej za szpiegostwo*, NP 1983, Nr 4, S. Hoc: *Prawnokarna regulacja szpiegostwa w państwach kapitalistycznych*. na Świecie 1982, Nr 15, S. Hoc: *W sprawie określenia przestępstwa szpiegostwa*, PiP 1982, Nr 12, S. Hoc: *Szpiegostwo w socjalistycznym prawie karnym*, WPP 1979, Nr 1, S. Kaniewski, K. Wiatr: *Sporne zagadnienia szpiegostwa. Kilka uwag do artykułu Włodzimierza Kubali*, ZN ASW 1976, Nr 14, A. Knapik: *Kilka uwag na temat strony przedmiotowej szpiegostwa*, WPP 1979, Nr 4, W. Kubala: *Sporne zagadnienia szpiegostwa*, ZN ASW 1975, Nr 10, W. Kubala: *Działanie na szkodę interesów politycznych lub gospodarczych PRL w stosunkach z zagranicą*, NP 1978, Nr 1, W. Kubala: *O niektórych kwestiach dobrowolnego poniesienia działalności szpiegowskiej oraz ujawniania okoliczności czynu*, Probl. Krym. 1978, Nr 131, Z. Kukuła: *Odpowiedzialność karna za podwójnego agenta wywiadu i kontrwywiadu za szpiegostwo w polskim prawie karnym*, WPP 2007, Nr 3, K. Mioduski: *Szpiegostwo w świetle przepisów kodeksu karnego z roku 1969*, SiMO 1971, Nr 1, B. Ogonowski: *Niektóre zagadnienia strony przedmiotowej przestępstwa szpiegostwa*, WPP 1985, Nr 2, S. Pikulski: *Przestępstwa szpiegostwa w teorii i w praktyce*, Warszawa 1987, S. Pikulski: *Sporne zagadnienia w wykładni unormowania przestępstwa szpiegostwa*, WPP 1980, Nr 1, H. Popławski: *Działanie na szkodę interesów politycznych PRL przez wejście w porozumienie z osobą działającą na rzecz obcej organizacji*, NP 1986, Nr 1, H. Popławski: *Zbrodnia zdrady ojczyzny, zbrodnia szpiegostwa*. Warszawa 1983, H. Starszak: *Kwalifikacja prawna szpiegostwa*, NP 1971, Nr 1, J. Świdorski: *Prawnokarne aspekty przestępstwa szpiegostwa*, ZM WSO Szczytno 1980, Nr 1, T. Taras: *Przestępstwo szpiegostwa w świetle norwego kodeksu karnego z 1969 r.*, Pal. 1970, Nr 1, K. Tomczak: *Wybrane zagadnienia prawa karnego materialnego w sprawach o przestępstwo szpiegostwa*, SiMO 1970, Nr 4–5, M. Urbański: *Szpiegostwo jako podstawowe zagrożenie dla powinności obywatelskiej strzeżenia tajemnicy państwowej*, Acta UNC Nauki Polit. 1976, Nr 78, E. Wilk: *Kontrowersyjne problemy wykładni przepisów o szpiegostwie*, WPP 1988, Nr 3, B. Zajac: *W masce lub bez. Szpiegowanie. Co wynika z podziału państw na sojusznicze i niesojusznicze*, Rzeczpospolita 2000, Nr 43.

6. Czynny żal (art. 131 KK)

D. Gajdus: *Czynny żal w polskim prawie karnym*, Toruń 1984, S. Hoc: *Kilka uwag w sprawie nowelizacji art. 125 KK*, NP. 1981, Nr 6, S. Hoc: *Czynny żal sprawców niektórych przestępstw przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej*, WPP 2002, Nr 2, S. Pikulski: *Instytucja czynnego żalu według art. 124 § 3 i art. 125 KK – próba wykładni*, WPP 1983, Nr 4, S. Pikulski: *Istota czynnego żalu przewidzianego w art. 125 KK*, Prz. Pol. 1996, Nr 4, H. Popławski: *Charakter instytucjonalny przepisu art. 125 KK*, PP 1985, Nr 2, H. Popławski: *Niektóre zagadnienia bezkarności odstąpienia od przygotowania lub usiłowania w świetle art. 128 § 2 i 3 KK*, WPP 1985, Nr 3, H. Popławski: *Redukcja kary (art. 125 KK) i bezkarność (art. 124 § 3 KK)*, Stud. Krym. 1987, Nr 18, M. Saramachow: *Czynny żal sprawcy przestępstwa w świetle ustawy i praktyki sądowej*, Łódź 1981, M. Sarachmanow: *Dobrowolne poniesienie działalności szpiegowskiej*, ZN ASW 1982, Nr 30, M. Sarachmanow: *Ujawnienie wszystkich istotnych okoliczności czynu jako przesłanka stosowania przepisu art. 125 KK*, PP 1982, Nr 8–9, K. Tkaczyk: *Instytucja czynnego żalu w prawie karnym w aspekcie prawnoporównawczym*, Przemysł 2008.

7. Dezinformacja wywiadowcza (art. 132 KK)

S. Hoc: *Przestępstwo dezinformacji wywiadowczej w polskim prawie karnym*, NP 1980, Nr 5, S. Hoc: *Przestępstwo dezinformacji wywiadowczej w Kodeksie karnym*, PS 2000, Nr 5, H. Popławski: *Dezinformacja polskiego organu państwowego*, Pal. 1986, Nr 1.

8. Znieważenie Narodu lub Rzeczypospolitej Polskiej (art. 132 KK)

S. Hoc: *O znieważeniu Narodu lub Rzeczypospolitej Polskiej*, Roczniki Nauk Prawnych – Prawo 2005, Nr 2.

9. Zamach na życie Prezydenta RP (art. 134 KK)

T. Dukiet-Nagórska: *Prawnokarna ochrona Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej [w:] Współczesne problemy procesu karnego i wymiaru sprawiedliwości. Księga ku czci Prof. K. Marszala*. Pod red. P. Hofmańskiego i K. Zgryzka, Katowice 2003, S. Hoc: *Ochrona Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w nowym Kodeksie karnym*, WPP 2000, Nr 1, R. Kokot: *Prawnokarna ochrona życia Prezydenta de lege lata o de lege ferenda [w:] Wybrane zagadnienia reformy prawa karnego*. Pod red. Z. Sienkiewicz, Wrocław 1997.

10. Czynna napaść i znieważenie Prezydenta RP (art. 135 KK)

T. Dukiet-Nagórska: *Prawnokarna ochrona Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej [w:] Współczesne problemy procesu karnego i wymiaru sprawiedliwości. Księga O. Górniok: Granice pojęcia „czynna napaść” w Kodeksie karnym*, NP 1970, Nr 7–8, S. Hoc: *Ochrona Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w nowym Kodeksie karnym*, WPP 2000, Nr 1, S. Hoc: *O czynnej napaści i znieważeniu Prezydenta RP*, Opolskie Stud. Adm.-Prawne 2004, t. 2, S. Hoc: *O znieważeniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej [w:] Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Prof. A. Gaberle*. Pod red. K. Krajewskiego, Warszawa 2007, R. Kokot: *Prawnokarna ochrona życia Prezydenta de lege lata o de lege ferenda [w:] Wybrane zagadnienia reformy prawa karnego*. Pod red. Z. Sienkiewicz, Wrocław 1997, A. Ratajczak: *Pojęcie czynnej napaści w polskim prawie karnym*, Np. 1969, Nr 4, D. Sześciło, M. Ziółkowski: *Głowa państwa musi mieć twardą skórę*, Rzeczpospolita 2007, Nr 17.

11. Napaść i znieważenie przedstawiciela państwa obcego (art. 136 KK)

S. Hoc: *O prawnokarnej ochronie przedstawicieli państw obcych oraz ich symboli państwowych*, Prok. i Pr. 2003, Nr 12, S. Sawicki: *Osoby korzystające z ochrony nietykalności fizycznej i godności osobistej na podstawie art. 283 KK*, PP 1987, Nr 7, S. Sawicki: *Zwalczanie przestępstw przeciwko osobom korzystającym ze szczególnej ochrony międzynarodowej*, ZN ASW 1987, Nr 48.

12. Znieważenie symboli państwowych (art. 137 KK)

S. Hoc: *O prawnokarnej ochronie przedstawicieli państw obcych oraz ich symboli państwowych*, Prok. i Pr. 2003, Nr 12, A. Rybak: *Karalność zamachów na znaki państwowe innych państw w Polsce. Jak Kuba Bogu, tak Bóg Kubie*, Rzeczpospolita 2001, Nr 48.

Rozdział 4. Przestępstwa przeciwko obronności

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

B. Balcerowicz: *Obronność państwa średniego*, Warszawa 1997, M. Fleming, J. Wojciechowska: *Zbrodnie wojenne. Przestępstwa przeciwko pokojowi, państwu i obronności. Rozdział XVI, XVII, XVIII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 1999, W. Kubala: *Przestępstwa przeciwko obronności w projekcie kodeksu karnego*, PP 1990, Nr 10–12, W. Kubala, A. Stenkiewicz: *Projekt rozdziału XXXVIII KK Przestępstwa przeciwko obronności*, WPP 1990, Nr 2, T. Leško: *Projekt skodyfikowania przestępstw przeciwko obronności państwa w ramach kodeksu karnego*, WPP 1990, Nr 1, H. Popławski, R. Skarbek: *Przestępstwa z ustawy o powszechnym obowiązku Oborny PRL*, WPP 1981, Nr 4, S. M. Przyjemski: *Przestępstwa przeciwko obronności (komentarz do rozdziału XVIII kodeksu karnego)* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze, z. 2*, Warszawa 1997, A. Stenkiewicz: *Z problematyki projektu rozdziału przestępstw przeciwko obronności*, WPP 1990, Nr 2,

2. Zamach terrorystyczny (art. 140 KK)

J. Barcik: *Akt terrorystyczny i jego sprawca w świetle prawa międzynarodowego i wewnętrznego*, Warszawa 2004, M. Fleming: *Terroryzm polityczny*, WPP 1996, Nr 1, J. Barcik: *Przestępstwo o charakterze terrorystycznym w świetle polskiego kodeksu karnego*. Zesz. Nauk. Górnośląskiej WSH 2007, Nr 32, J. Barcik: *Terroryzm polityczny w międzynarodowym prawodawstwie*, WPP 1996, Nr 3–4, M. Madej: *Międzynarodowy terroryzm polityczny*, Warszawa 2001, S. Pikulski: *Karnomaterialne, kryminologiczne i kryminalistyczne aspekty terroryzmu*, WPP 1991, Nr 3–4, S. Pikulski: *Prawne środki zwalczania terroryzmu*. Olsztyn 2000.

3. Przyjęcie służby w obcym wojsku (art. 141 KK)

S. Guzy, *Przestępstwo przejścia do nieprzyjaciela*, WPP 1962, Nr 4, S. Hoc: *O penalizacji służby w obcym wojsku*, Roczniki Nauk Prawnych – Prawo 2005, t. XV, M. Kiziński: *Wybrane aspekty prawnokarne służby obywatela polskiego w obcym wojsku lub w obcej organizacji wojskowej (art. 141 § 1–3 KK)*, WPP 2006, Nr 1, S. Małecki, *Podwójne obywatelstwo a służba w obcym wojsku*, WPP 1993, Nr 3–4, J. Palus, S. M. Przyjemski: *Przyjęcie przez obywatela polskiego obowiązków wojskowych w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej*, WPP 2001, Nr 1, s. 47–52, J. Paśnik: *Istota przestępstwa służby obywatela polskiego w obcym wojsku*, Sł MO 1987 nr 3–4, J. Paśnik: *Wybrane zagadnienia dotyczące penalizacji służby obywatela polskiego w obcym wojsku*, WPP 1981, Nr 2.

Rozdział 5. Przesłępstwa przeciwko życiu i zdrowiu

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

P. Aślanowicz, T. Cyprian, *Karna i cywilna odpowiedzialność lekarza*. Warszawa 1949, E. Baran: *Z problematyki błędu lekarskiego związanego z anestezją, reanimacją i intensywną terapią*, AMS. 1981, Nr 4, E. Baran: *Błąd medyczny i odpowiedzialność prawna*. Prz. Lekarski 1984, Nr 12, E. Baran: *Błąd sztuki lekarskiej w związku z zabiegami przerwania ciąży*. AMS 1979, Nr 4, E. Baran: *Przestępstwa odpowiedzialności karnej lekarzy w sprawach o błąd lekarski*, AMS 1996, Nr 4, E. Baran: *Uwagi biegłego medyka sądowego do projektu kodeksu karnego w sprawach dotyczących przestępstw przeciwko zdrowiu*, Pal. 1996, Nr 1–2, J. A. Berent: *Zmiana modelu opiniowania przy badaniach osób pokrzywdzonych po wprowadzeniu nowego kodeksu karnego*, AMSiK 1999, Nr 4, J. Berent, A. P. Jurczyk, S. Szram: *Analiza wybranych zmian w projekcie kodeksu karnego*, AMSiK 2002, Nr 3, J. Bilicki, W. Kubala, *Przegląd orzecznictwa w sprawach o przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, WPP 1974, Nr 3, F. Bolechała, E. Skupień: *Odpowiedzialność lekarza w aspekcie karnym, cywilnym i korporacyjnym*, Z Zag. Nauk Sąd. 2008, Nr 72, M. Boratyńska: *Odpowiedzialność karna lekarza [w:] Prawo medyczne*. Pod red. L. Kubickiego, Wrocław 2003, s. 161–165, Z. Bożyczko, *Przestępstwo i życie*, Wrocław 1972, T. Cyprian, *W sprawie karnej i cywilnej odpowiedzialności lekarza*, PiP 1950, Nr 10, K. Czajkowski, *Sądy w walce z przestępstwami przeciwko życiu i zdrowiu oraz z chuligaństwem*, ŁL 1954, Nr 10, W. Cieślak, J. Stelina: *Mobbing (prześladowanie) – próba definicji i wybrane zagadnienia prawne*, Pal. 2003, Nr 9–10, W. Cieślak, J. Stelina: *Prawne aspekty mobbingu*, Prok. i Pr. 2003, Nr 10, J. Duda: *Transplantacja w prawie polskim. Aspekty karnoprawne*, Kraków 2004, P. Daniluk: *Błąd w sztuce lekarskiej – wybrane problemy*, Pr. i Med. 2004, Nr 17, Daszkiewicz: *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. Rozdział XIX Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2000, Domański: *Problemy kwalifikacji prawnej tzw. błędów w sztuce lekarskiej na tle kodeksu karnego*, Prok. i Pr. 1999, Nr 9, T. Dukiet-Nagórska: *Prawnokarne konsekwencje niepodjęcia interwencji lekarskiej lub udzielenia świadczenia zdrowotnego w sposób niewłaściwy na skutek niedoboru środków finansowych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej*, Pr. i Med. 2000, Nr 6–7, M. Filar: *Odpowiedzialność karna związana z nieterapeutycznymi czynnościami lekarskimi*, Pr. i Med. 2000, Nr 5, M. Filar, S. Krześ, E. Marszałkowska-Krześ, P. Zaborowski, *Odpowiedzialność lekarzy i zakładów opieki zdrowotnej*, Warszawa 2004, T. Gawroński, *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu człowieka*, PiŻ 1956, Nr 8, A. Grześkowiak: *Ochrona prawa do życia w polskim prawie karnym*. Stud. Pelplińskie 1988, Nr 19, A. Grześkowiak: *Ochrona prawa do życia w prawie karnym [w:] O prawo karne oparte na zasadach sprawiedliwości, prawach człowieka i miłosierdziu*. Pod red. A. Strzembo-sza, Lublin 1988, A. Grześkowiak: *Ochrona życia ludzkiego na tle rozwiązań kodeksu karnego*, Ethos 1999, Nr 1–2, A. Gubiński, *Ochrona życia w projekcie KK (przestępstwa umyślne)*, Pal. 1962, Nr 12, T. Hanausek, *Przestępstwa przeciwko życiu w ujęciu rozdziału XXI KK z 1969 r. a zadania kryminalistyki*, KSP 1972, Nr 5, P. Hlebowicz: *Przemoc stadionowa w ocenie prawnokarnej*, Prok. i Pr. 2006, Nr 1, A. Jakliński, Z. Tomaszewska, *Przestępstwa przeciwko zdrowiu w ujęciu nowego KK (próba komentarza z lekarskiego punktu widzenia)* Arch. Med. Sąd. Krym. 1970, Nr 2, A. Jakliński, J. Kobiela, Z. Tomaszewska, *W sprawie komentarza do KK* Arch. Med. Sąd. Krym. 1972, Nr 1, A. Jakliński, Z. Tomaszewska: *Przestępstwa przeciwko zdrowiu w ujęciu nowego kodeksu karnego*, Arch. Med. Sąd. 1970, Nr 2, A. Janczewski: *Odpowiedzialność karna za wypadki sportowe*, Warszawa 2003, P. Kardas: *Normatywny sposób określenia znamienia skutku przy niektórych przestępstwach przeciwko życiu i zdrowiu a zagadnienia wydawania opinii przez biegłych lekarzy*, AMSiK 2001, Nr 3, S. Kędzia: *Prawo do życia [w:] Prawo człowieka. Model prawny*. Pod red. R. Wieruszewskiego, Wrocław 1991, J. Kochanowski, *Problemy winy i skutku – tendencje orzecznictwa i doktryny przy przestępstwach przeciwko życiu i zdrowiu*, Pal. 1966, Nr 6, T. Kostecki, *Przestępstwa przeciwko zdrowiu jednostki w Kodeksie karnym*, Głos. S. 1935, Nr 12, Z. Kubec, *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, PiP 1969, Nr 11, L. Kubicki: *Błąd w sztuce w toku interdyscyplinarnego postępowanie*

leczniczego, Pr. i Med. 2001, Nr 9, W. Kulesza, W. Wanatowska: *Odpowiedzialność prawna lekarza*, Warszawa 1988, M. Kulik, *Dotychczasowe zmiany w KK*, Prok. i Pr. 2002, Nr 12, T. Kur, *Kłopoty prawników ze śmiercią*, PiŻ 1969, Nr 19, M. Legień: *Nowe rozwiązania legislacyjne w Kodeksie karnym dotyczące przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu w ocenie prokuratorów i sędziów*, Pal. 1999, Nr 3–4, M. Legień: *Problematyka błędu lekarskiego w ocenie sędziów i prokuratorów*, Pr. i Med. 2000, Nr 8, M. Legień: *Nowe rozwiązania legislacyjne w Kodeksie karnym dotyczące przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu w ocenie prokuratorów i sędziów*, Pal. 1999, Nr 3–4, A. Lisowski, *Przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu*, Toruń 1996, A. Liszewska, *Odpowiedzialność karna za błąd lekarski*, Kraków 1998, A. Liszewska: *Prawnokarna ocena zabiegów transplantacji organów*, Pr. i Med. 1999, Nr 3, T. Marcinkowski, *Z zagadnień tanatologii w aspekcie sądowo-lekarskim*, NP 1970, Nr 7–8, T. Marcinkowski: *Zagadnienie odpowiedzialności karnej fachowego pracownika służby zdrowia w świetle przepisów nowego kodeksu karnego*, Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii 1999, t. V, D. Marczyński: *Filozoficzne aspekty kary śmierci*. Biul. Nauk. ART Olsztyn 1994, Nr 2, D. Marczyński: *Wokół sporu o karę śmierci*, ZN WSP Olsztyn Prace Filologiczne 1995, Nr 1, Z. Marek: *Błąd medyczny*, Kraków 1999, T. Martiszek: *Odpowiedzialność za praktyki dopingowe w sporcie w świetle polskiego prawa karnego*, CzPKiNP 2003, Nr 2, Sz. Matuszewski: *Prawnokarna ochrona genomu człowieka [w:] auka wobec współczesnych zagadnień prawa karnego w Polsce. Księga pamiątkowa ofiarowana Prof. A. Tobisowi*. Pod red. B. Janiszewskiego, Poznań 2004, Z. Mazak-Łucyk, W. Łucyk: *Systematyka kodeksu karnego przestępstw o skutkach prawnych związanych z życiem i zdrowiem [w:] Problemy współczesnej kryminalistyki*, t. 7 cz. 2. Pod red. E. Gruzy, T. Tomaszewskiego, Warszawa 2003, K. Matthies, U. Scheffler: *Umysłne przestępstwa przeciwko życiu w polskim i niemieckim prawie karnym [w:] Przystępczość przygraniczna. T. 2. Nowy polski kodeks karny. Materiały konferencyjne*. Pod red. G. Wolfa, Słubice–Poznań 2003, Z. Mielnik: *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu w ujęciu nowego kodeksu karnego*, RPEiS 1997, Nr 4, B. Michalski: *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, Nowa kodyfikacja karna. Krótkie komentarza, z. 28, Warszawa 2000, L. Niedzielski, *Rozważania o konstrukcji przestępstw przeciwko zdrowiu w Kodeksie karnym*, PiP 1977, Nr 12, L. K. Paprzycki: *Granice ochrony życia i zdrowia*. Prawo karne. W nowym kodeksie, Rzeczpospolita 1998, Nr 43, S. Pikulski: *Przeszczepianie narządów i tkanek człowieka w świetle prawa karnego*, WPP 1993, Nr 3–4, S. Pikulski: *Życie ludzkie jako przedmiot ochrony karnomaterialnej*, ZN ASW 1989, Nr 54, A. Płatkowska-Kułaż, M. Piasecka-Sobkiewicz, K. Ziemkiewicz: *Odpowiedzialność za błędy lekarskie*, Warszawa 2001, S. Pławski, *Przestępstwa przeciwko życiu*, Warszawa 1963, J. Polony, *Ochrona życia obywateli w świetle orzecznictwa SN*, NP 1974, Nr 7–8, B. Popielski, *Etyczne i prawne zagadnienia medycyny współczesnej SPŚ*, J. Porada, L. Gogołek, *O trybie ścigania niektórych przestępstw przeciwko zdrowiu według projektu KK*, NP 1963, Nr 6, S. Raszeja, *Biochemia procesu umierania*, PK 1970, Nr 88, A. Ratajczak: *Ochrona życia i zdrowia w systemie polskiego prawa karnego (wybrane zagadnienia) [w:] Przystępczość przeciwko życiu i zdrowiu w Wielkopolsce. Materiały V sesji naukowej poświęconej problemom kryminologicznym Wielkopolski*, Poznań 1986, G. Rejman: *Odpowiedzialność karna lekarza*. Warszawa 1991, R. Rejman: *Problemy prawa karnego w związku z definicją „śmierci mózgowej”*, Pal. 1987, Nr 10–11, S. Rutkowski: *Wybrane zagadnienia z zakresu odpowiedzialności karnej lekarza*, Prok. i Pr. 1999, Nr 9, A. Rzepliński: *Prawne granice dopuszczalności transplantacji narządów i tkanek ludzkich*, Pr. i Med. 2002, Nr 12, M. Sośniak: *Śmierć. (Problematyka lekarsko-prawna)*, PiP 1970, Nr 3–4, T. Sroka: *Granice stosowania typów czynów zabronionych zawierających znamię „człowiek” – uwagi na marginesie uchwały Sądu Najwyższego z 26 października 2006 r.*, Pal. 2008, Nr 9–10, A. Suchocka: *Zakres działań lekarskich w fazie sztucznego podtrzymania życia w prawie polskim i międzynarodowym*, Przegląd Prawa Europejskiego 2001, Nr 1, A. J. Szwarz: *Odpowiedzialność lekarza za udział w praktykach dopingowych w sporcie: Prawo. Spoteczństwo. Jednostka. Księga jubileuszowa dedykowana Prof. L. Kubickiemu*, Warszawa 2003, B. Świątek: *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu w świetle norwego kodeksu karnego*, Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii 1999, t. V, B. Świątek: *Błędy lekarskie w praktyce medyka sądo-*

wego, Pr. i Med. 2000, Nr 5, M. Tarnawski: *Problematyka prawna stosowania aparatury podtrzymującej życie* [w:] *Prawo a medycyna u progu XXI wieku. Sympozjum. Toruń 18–19. V. 1987 r.* Pod red. M. Filara, Toruń 1987, M. Tarnawski: *Zabójstwa uprzywilejowane w świetle badań akt sądowych i badań ankietowych*, Poznań 1985, M. Tarnawski: *Zabójstwa w ujęciu projektu kodeksu karnego z 1993 roku*, RPEiS 1994, Nr 1, G. Teresiński, R. Mądro: *Lekarskie aspekty przymusu procesowego i pozbawienia wolności*, *Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii* 1999, t. V, M. Tarnawski: *Etyczne i prawne problemy ochrony życia i zdrowia* [w:] *Przestępczość przeciwko życiu i zdrowiu w Wielkopolsce. Materiały V sesji naukowej poświęconej problemom kryminologicznym Wielkopolski*, Poznań 1986, T. Tołłoczko: *Błąd lekarski. Spojrzenie klinicysty*, Pr. i Med. 2000, Nr 5, A. Wach: *Odpowiedzialność prawna za stosowanie dopingu w sporcie (wykład podczas kolokwium habilitacyjnego w dniu 12 grudnia 2005 roku)*, SI 2008, Nr 48, J. Wawrowski: *Problematyka prawnokarna związana ze śmiercią człowieka*, Jur. 2006, Nr 10, R. Zawalski: *Prawo człowieka do samostanowienia o jego zdrowiu i życiu a odpowiedzialność karna w. Prawo do życia a jakość życia w wielokulturowej Europie*, t. 2. *Materiały V Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka (Olsztyn, 2005. 05. 30–31)*. Pod red. B. Sitka, Olsztyn 2007, E. Zielińska: *Wzajemne relacje w zespołowym działaniu medycznym w aspekcie odpowiedzialności karnej i zawodowej*, Pr. i Med. 2001, Nr 9, A. Zoll, *Odpowiedzialność karna lekarza za niepowodzenie w leczeniu*, Warszawa 1988, A. Zoll: *Zaniechanie leczenia – aspekty prawne*, Pr. i Med. 2000, Nr 5.

2. Zabójstwo (art. 148 § 1 KK)

K. Badźmirowska-Masłowska: *Kto zabija człowieka*, GS 1998, Nr 7–8, K. Badźmirowska-Masłowska: *Młociani sprawcy zabójstw w Polsce*, Kraków 2000, rec. W. Juchacz, Prok. i Pr. 2002, Nr 1 H. K. Beecher: *Swobodny wybór a działanie pod przymusem w ustaleniu nowej definicji śmierci*, Anestezja i Reanimacja 1971, Nr 4, J. Bednarzak: *Kryteria ocenne zamiaru zabójstwa w sprawach o usiłowanie pozbawienia życia*, Studia KKiP 1973, Nr 3, J. Bednarzak, *Wymiar kary w sprawach o zabójstwo*, NP 1975, Nr 10–11, J. Bednarzak, *W sprawie wymiaru kary za zabójstwo*, NP 1977, Nr 5, T. Bilikiewicz: *Za porękę psychiatry? (zabójstwo)*, PiŻ 1961, Nr 13, D. Bobrzyk, Z. Saficki: *Zabójstwo ze stanowiska psychiatrycznego*, Neurologia i Neurochirurgia 1964, Nr 4, W. M. Borowski, *Strona zewnętrzna pozbawienia życia*, GS 1925, Nr 51, tenże, *Zaniechanie działania jako sposób pozbawienia życia*, GS 1925, Nr 52, W. M. Borowski: *Odpowiedzialność karna za pozbawienie życia*, GS 1925, Nr 52, W. M. Borowski, *Zabójstwo w uniesieniu*, GS 1926, Nr 27, M. Budzanowska: *Problem karalności zabójstwa*, Dziś i Jutro 1949, Nr 32, M. Budyn-Kulik: *Zabójstwo tyrana domowego. Studium prawnokarne i kryminologiczne*, Lublin 2005, rec. E. Rokosz, Prz. Więzien. Pol., Nr 52–53, M. Cieślowski: *Polityka karna za przestępstwa zabójstwa w orzecznictwie Sądu Wojewódzkiego w Jeleniej Górze w latach 1976–1985 ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn wymierzania kar eliminacyjnych* [w:] *Przestępczość przeciwko życiu i zdrowiu w Wielkopolsce. Materiały V sesji naukowej poświęconej problemom kryminologicznym Wielkopolski*. Poznań 1986, K. Daszkiewicz: *Zabójstwo*, RPEiS 1965, Nr 3, K. Daszkiewicz: *Przestępstwo z premedytacją*, Warszawa 1968, R. Dybel: *Nasciturus a abortus. Problemy prawne czy etyczno-moralne. Prawna ochrona na gruncie art. 927 § 2 KC i 148 § 3 KK*, PS 2008, Nr 7–8, A. Gałęska-Sliwka: *Śmierć jako problem medyczno-kryminalistyczny*, Warszawa 2009, Z. B. Gaś: *Samobójstwo i zabójstwo a agresja*, Zdrowie Psychiczne 1980, Nr 2, K. Gierowski: *Motywacja zabójstw. Materiały IX Krajowej Konferencji PTP „Stany afektywne w opiniodawstwie sądowo-psychiatrycznym”*, Warszawa 1991, J. Gurgul: *Zabójstwo z łubieżności*, Warszawa 1981, J. Gurgul: *Studium przypadku zbrodniczego otrucia*, Policja 2003, Nr 1–2, J. Haberko: *Koniec życia człowieka a kres podmiotowości prawnej. Kilka uwag na temat czy prawnik i lekarz rozumieją się „stwierdzając zgon”*, Pr. i Med. 2007, Nr 2, B. Hołyst: *Zabójstwo. Studium kryminalistyczne i kryminologiczne*, Warszawa 1970, B. Hołyst: *Rola ofiary w genecie zabójstwa*, PiP 1964, Nr 11, B. Hołyst: *Motywy zabójstwa*, NP 1965, Nr 1, B. Hołyst: *Usiłowanie zabójstwa – Problem techniczny czy psychologiczny*, WPP 1966, Nr 3, B. Hołyst: *Ofiary*

zabójstw, RPEiS 1966, Nr 3, B. Hołyst: *Zabójstwa z motywów ekonomicznych*, NP 1966, Nr 10, P. Horoszowski: *Zabójstwo z afektu*, Warszawa 1947, P. Horoszowski: *Motywy zabójstwa z afektu i stanowisko sądu wobec tego przestępstwa*, Arch. Krym. 1937, Nr 3–4, P. Horoszowski: *Afekt w prawie i życiu*, PiP 1962, Nr 1, H. Janowska: *Zabójstwa z motywów ekonomicznych przed wojną i obecnie*, NP 1966, Nr 3, H. Janowska: *Zabójstwa i ich sprawcy. Analiza socjologiczna*, Warszawa 1974, J. Kozarska-Dworska: M. Dworski, *Zabójstwa związane z przestępczością seksualną*, SKKiP 1975, Nr 2, Z. Kubec: *Zabójstwo z zazdrości*, ŁL 1957, Nr 7–8, B. Lach: *Zabójstwo na tle seksualnym. Mechanizmy motywacyjne a sporządzony portret psychologiczny sprawcy*, Prz. Pol. 2001, Nr 1, Z. Lasocik: *Zabójca zarodowy i na zlecenie*, Kraków 2003, rec. J. Migdał, Prz. Więzien. Pol. 2004, Nr 42, Lasocik: *Zabójca na zlecenie – definicja zjawiska i jego historyczne pierwowzory*, CzPKiNP 2004, Nr 1, M. Lisiecki: *Charakterystyka wybranych cech sprawców zabójstw homoseksualnych*, Prz. Pol. 2000, Nr 1–2, W. Mąciór: *Konstytucyjna i kodeksowa ochrona życia*, Jur. 2004, Nr 3, Z. Majchrzyk: *Nieletni, młodociani i dorośli sprawcy zabójstwa. Analiza procesów motywacyjnych i dyspozycji osobowościowych*, Warszawa 2001, rec. L. K. Paprzycki, Pal. 2002, Nr 1–2, S. Pikulski: *Zabójstwo z zazdrości*, Warszawa 1991, S. Pikulski: *Kilka uwag dotyczących zabójstw z zazdrości i jego sprawcy w świetle badań akt sądowych*, ZN WSO 1987, Nr 4, S. Pikulski: *Podstawowe problemy wymiaru kary za zabójstwo z zazdrości*, Prz. Pol. 1994, Nr 1, B. Popielski: *Śmierć człowieka w świetle medycyny i prawa*, PK 1988, Nr 70, B. Popielski: *Znaczenie reakcji interletalnych dla określenia czasu śmierci*, PK 1988, Nr 70, *Usiłowanie zabójstwa z zamiarem ewentualnym w świetle orzecznictwa SN*, Probl. Praw. 1974, Nr 10, W. Radecki: *Wpływ nietrzeźwości zabójcy na kwalifikację prawną czynu*, Probl. Alk. 1978, Nr 7–8, T. Rydzek: *Zabójstwa na tle seksualnym i ich sprawcy*, Probl. Krym. 1968, Nr 73, S. Słabicka: *Zabójstwa na tle konfliktów rodzinnych*, Prok. i Pr. 2001, Nr 6, S. Słabicka: *Wymiar kary w sprawach o zabójstwo w latach osiemdziesiątych i w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych*, PS 2002, Nr 3, K. Spett: *Zabójstwo – pierwszy objaw choroby*, PiŻ 1956, Nr 6, K. Spett: *Zabójstwo z lubieżności*, Probl. Krym. 1966, Nr 63, B. Sygit, K. Sliwka: *Zabójstwa na terenie woj. bydgoskiego w latach 1977–1985*, PP1987, Nr 6, A. Szymusik: *Sprawcy zabójstw na tle seksualnym – psychopatologia, osobowość, motywacja*, Pal. 1994, Nr 1–2, M. Tarnawski: *„Zabicie człowieka” jako znamię strony przedmiotowej zabójstwa*, WPP 1981, Nr 2, M. Tarnawski: *Norma „nie zabijaj”. Aspekty moralne i prawne*, W Drodze 1983, Nr 4, M. Tarnawski: *Zabójstwa w ujęciu projektu kodeksu karnego z 1993 r.*, RPEiS 1994, Nr 1, A. Wolska: *Zabójcy. Studium psychologiczne*, Szczecin 1999, P. Wrzosek: *Czynnik alkoholu w przestępstwie zabójstwa człowieka*, PA. 1986, Nr 10, *Zabójcy i ich ofiary. Psychologiczne podstawy profilowania nieznanymi sprawców zabójstw*, Kraków 2002.

3. Zabójstwa ciężkie (art. 148 § 2 i 3 KK)

A. J. Błachnio: *Zaostrzenie sankcji karnej w art. 148 § 2 KK*, Prok. i Pr. 2007, Nr 3, M. Bryła: *Zabójstwo ciężkie w polskim Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 2001, Nr 3, M. Budyn: *Motywacja zastępująca na szczególne potępienie (próba analizy)*, Prok. i Pr. 2000, Nr 9, E. Czerwińska: *Sprawcy zabójstwa na tle seksualnym*, Prace Naukowe WSP Częstochowa Psychologia 2003, Nr 10, K. Daszkiewicz: *Ciężkie zabójstwa (nowe regulacje w prawie karnym)* Mon. Praw. 1997, Nr 12, M. Gordon: *Motywacja sprawców zabójstwa (art. 148 § 2 KK) [w:] Kary długoterminowe. Polityka karania. Wykonanie. Warunkowe zwolnienia*. Pod red. T. Gardockiej, Warszawa 2006, J. Gurgul: *Wybrane prawnokarne problemy spraw o zabójstwa z lubieżności*, PP 1977, Nr 2, J. Kasprzycki: *Zabójstwa kwalifikowane*, CzPKiNP 1999, Nr 2, J. Kasprzycki: *Racje tworzenia typu kwalifikowanego przestępstwa zabójstwa*, Prok. i Pr. 2002, Nr 9, E. Kędra: *Sprawcy zabójstw o motywie seksualnym*, ZN ASW 1977, Nr 17, R. Kokot: *Z problematyki kwalifikowanej postaci zabójstwa w projektowanych zmianach kodeksu karnego*, WPP 1994, Nr 2, R. Kokot: *Problematyka zabójstwa kwalifikowanego na tle nowej regulacji prawa karnego [w:] Wybrane zagadnienia reformy prawa karnego*. Pod red. Z. Sienkiewicz, Wrocław 1997, R. Kokot: *Zabójstwa ciężkie (kwalifikowane) w nowym Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 1997, Nr 11, R. Kokot: *Z problematyki kwalifikowanej postaci zabójstwa w projektowanych zmianach ko-*

deksu karnego, WPP 1994, Nr 2, R. Kokot: *Zabójstwo kwalifikowane*, Wrocław 2001, rec. P. Palka, Prz. Pol. 2004, Nr 1–2, W. Koska: *Zabójstwo z lubieżności*, SłMO 1979, Nr 1, A. Opar: *Z filozoficznych i teoretycznoprawnych problemów ochrony życia ludzkiego w świetle ustawowej określoności zabójstwa kwalifikowanego*, CzPKiNP 2008, Nr 1, P. Palka: *Zabójstwo przy użyciu broni palnej*, Jur. 1996, Nr 10–11, P. Palka: *Zabójstwo z użyciem broni palnej w Kodeksie karnym z 1997 r.*, Prz. Pol. 1998, Nr 2, P. Palka: *Zabójstwa z broni palnej – niepowodzenia ścigania karnego*, Olsztyn 2000, rec. J. Gurgul, PK 2005, Nr 246, Ł. Pohl: *Przestępstwo zabójstwa jednym czynem więcej niż jednej osoby (art. 148 § 3 KK)*, Prok. i Pr. 2008, Nr 10, R. Rynkun-Werner: *Zabójstwo kwalifikowane*, PiZ 1997, Nr 48, A. Sakowicz: *Sankcja bezwzględnie oznaczona (uwagi krytyczne na tle art. 148 § 2 KK)*, PiP 2006, Nr 5, G. Sochaj: *Zabójstwa kwalifikowane*, Stud. ZN UMCS 2005, Zeszyt Specjalny, B. Sygit, P. Palka: *Zabójstwo w związku ze zgwałceniem – jako kwalifikowany typ zabójstwa*, Prok. i Pr. 2005, Nr 10, J. Wyrembak: *Uprzednie skazanie za zabójstwo jako przestępstwo odpowiedzialności z art. 148 § 3 KK*, PiP 2007, Nr 11, *Zabójstwo seksualne – problemy teoretyczne*. Pod red. H. Cadera, Warszawa 1980.

4. Zabójstwo pod wpływem pod wpływem silnego wzburzenia (art. 148 § 4 KK)

S. Baniak: *Działanie w afekcie w świetle orzecznictwa SN*. Probl. Praw. 1984, Nr 11, K. Buchała: *Niektóre problemy zabójstwa pod wpływem silnego afektu*, Pal. 1987, Nr 10–11, K. Buchała: *Zabójstwo w afekcie. Wywiad*, GP 1987, Nr 2, S. Cora: *Zabójstwo pod wpływem silnego wzburzenia w świetle prawa i socjologii*, NP 1973, Nr 7–8, S. Czerwiński: *Afekt patologiczny a silne wzruszenie duchowe*, Pal. 1938, Nr 2, K. Daszkiewicz-Paluszyńska: *Zabójstwo pod wpływem silnego wzruszenia*, NP 1954, Nr 12, Art. 225 § 2 KK a zmniejszona poczytalność, Pal. 1960, Nr 4, K. Daszkiewicz: *Kilka uwag na temat zabójstwa z afektu*, PiP 1962, Nr 8–9, K. Daszkiewicz: *Przestępstwa z afektu w polskim prawie karnym*, Warszawa 1982, K. Daszkiewicz: *Przestępstwa popełnione z tych samych pobudek i przestępstwa tego samego rodzaju*, NP 1962, Nr 7–8, K. Daszkiewicz: *Motywy przestępstwa*, Pal. 1961, Nr 9, K. Daszkiewicz: *O zabójstwach uprzywilejowanych. Art. polemiczny*, NP 1982, Nr 11–12, A. Gubiński: *Zabójstwo pod wpływem silnego wzruszenia*, Warszawa 1961, A. Gubiński: *O afekcie bez afektu*, PiP 1962, Nr 11, H. Koniuszaniec: *Kiedy kwalifikować zabójstwo jako przestępstwo z § 2 art. 148 KK*, PP 1985, Nr 1, J. Kostarczyk-Gryszka: *Działanie pod wpływem silnego wzruszenia w orzecznictwie polskim*, NP 1960, Nr 10, Z. Kubec: *Zabójstwo z afektu*, ŁL 1960, Nr 2, K. Mioduski, *Zabójstwo pod wpływem silnego wzruszenia*, WPP 1956, Nr 1, M. Tarnawski: *Silne wzburzenie jako „inne zakłócenie czynności psychicznych”*, WPP 1975, Nr 2, H. Popławski: *Okoliczności usprawiedliwiające stan silnego wzburzenia i nie usprawiedliwiające go*, Pal. 1981, Nr 1, H. Popławski: *Pojęcie silnego wzburzenia jako podstawy uprzywilejowania zabójstwa z art. 148 § 2 KK*, PP 1980, Nr 6, H. Popławski: *Stan silnego wzburzenia a ograniczenie poczytalności*, NP 1980, Nr 6, M. Tarnawski: *Zabójstwo uprzywilejowane w ujęciu polskiego prawa karnego*, Poznań 1981, M. Tarnawski: *Kilka uwag na temat silnego wzburzenia (w związku z wyrokiem SN z 19. XI. 1980 r. Rw 399/80)*, WPP 1982, Nr 3, M. Tarnawski: *O pewnej metodzie polemicznej słów kilka. (W związku z artykułem K. Daszkiewicz „O zabójstwach uprzywilejowanych”)*, NP 1983, Nr 7–8, M. Tarnawski: *Wymiar kary sprawcom zabójstwa z art. 148 § 2 KK*, NP 1984, Nr 9, M. Tarnawski: *Z problematyki motywacji sprawy zabójstwa pod wpływem silnego wzburzenia (art. 148 § 2 KK)*, RPEiS 1981, Nr 2, L. Wachholz: *O przestępstwach ze wzruszenia przeciwko życiu i zdrowiu*, Czasopismo Sądowo-Lekarskie 1933, Nr 3–4, J. Witkowska: *Zabójstwo pod wpływem silnego wzburzenia usprawiedliwionego okolicznościami [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XIII, Wrocław 2003, B. Ziajka: *Stan silnego wzburzenia i jego wpływ na wymiar kary [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XI, Wrocław 2002, F. Rosengarten: *Zabójstwo w afekcie*, NP 1975, Nr 4,

5. Dzieciobójstwo (art. 149 KK)

W. Baran, Z. Marek: *Poronienie, dzieciobójstwo i urodzenia dzieci pozamatżeńskich w Polsce*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1979, Nr 4, . A. Bartoszewski: *Dzieciobójstwo. Aspekty prawne, medyczne i społeczne*, Warszawa 1974, J. A. Bartoszewski: *Dzieciobójstwo. (Studium kryminologiczne)*, Stud. Krymin. 1980, t. 9, J. A. Bartoszewski, J. Halaunbrenner-Lisowska: *Dzieciobójstwo. Aspekty prawne, medyczne i społeczne*, Warszawa 1974, S. Chrempiński: *W sprawie wzmocnienia ochrony życia dziecka*, Życie i Myśl 1951, Nr 7–8, M. Binczycka-Anholcer: *Zabójstwa dzieci*, PA 2006, Nr 4, S. Czerwiński: *Zabójstwo płodu i dzieciobójstwo*, GAiPP 1929, Nr 11, K. Daszkiewicz: *Zabójstwo dziecka w czasie porodu*, NP 1976, Nr 9, K. Daszkiewicz: *O dzieciobójstwie w świetle kodeksu karnego z 6 czerwca 1997 r.*, Pal. 1998, Nr 5–6, K. Daszkiewicz: *Przerwanie ciąży czy dzieciobójstwo*, PiP 1968, Nr 3, K. Daszkiewicz: *Zabójstwo dziecka w trakcie porodu*, NP 1976, Nr 9, K. Daszkiewicz, S. Dąbrowski, E. Chróścielewski: *Dzieciobójstwo jako zagadnienie prawne, psychiatryczne i medycyno-sądowe*, PiP 1966, Nr 12, W. Dłużyński: *Dzieciobójstwo w świetle postępowania sądowo-karnego w XVIII stuleciu*, PTL 1948, Nr 6, M. Dzięcielski: *Wpływ przebiegu porodu jako ustawowe znamię dzieciobójstwa*, RPEiS 1980, Nr 2, A. Eser: *Prawnokarna regulacja przerywania ciąży w RFN: rozwój i stan aktualny*, SP 1985, Nr 1–2, J. Fabian, Z. Wasieczko: *Problematyka dzieciobójstwa w ujęciu sądowo-psychiatrycznym*, Probl. Krym. 1973, Nr 101, R. Fenigsen: *Eutanazja – śmierć z wyboru?*, Poznań 1997, W. Fijałkowski, A. Bukowczyk: *Stan psychiczny kobiety rodzącej*, Ginekologia Polska 1962, Nr 9, J. Gaj: *Dzieciobójstwo de lege lata i de lege ferenda*, PS 1997, Nr 5, J. Gaj: *Dzieciobójstwo*, Jur. 2002, Nr 7–8, T. Gardocka: *Kwalifikowane typy zabójstw w Kodeksie karnym z 1997 r. Próba stopniowania zła*, Myśl Ekonomiczna i Prawna 2006, Nr 1, E. Góral: *Dzieciobójczynie. Art. dyskusyjny*, PiŻ 1980, Nr 11, W. Grzywo-Dąbrowski: *Dzieciobójstwo w punktu widzenia prawnego i sądowo-lekarskiego*, DAiPP 1927, Nr 6, T. Hanusek: *Z problematyki dzieciobójstwa*, PiP 1962, Nr 4, A. Henke: *Sprawa przerywania ciąży*, Służba Zdrowia 1947, Nr 7–8, B. Hołyst: *Niektóre aspekty kryminologiczne i kryminalistyczne dzieciobójstwa*, PiP 1959, Nr 12, A. Ignatiuk: *Przestępstwo dzieciobójstwa*, Stud. ZN UMCS 2008, Nr 17, R. Krajewski: *Dzieciobójstwo w Kodeksie karnym z 1997 r.* Biul. PA w Gdańsku 2001, Nr 8, R. Kokot: *Dzieciobójstwo czy zabójstwo dziecka, czyli o racjonalizację znamion art. 149 KKW: Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XX, Wrocław 2006, J. Kozłowski, K. M. Nowak: *Dzieciobójstwo w świetle wyników sekcji zwłok i danych akt sądowych z lat 1990–2000 (wybrane zagadnienia)*, AMSiK 2005, Nr 2, M. Kozłowska-Janicka: *Przestępstwo dzieciobójstwa (niektóre aspekty etiologiczne)*, Problemy Rodziny 2000, Nr 5, P. Kozłowska: *Zmiany w zakresie prawnokarnej regulacji dzieciobójstwa [w:] Nowe prawo karne po zmianach*. Pod red. T. Bojarskiego i E. Skrętowicza, Lublin 2002, J. Makarewicz, *Przestępstwo dzieciobójstwa z art. 149 KK w świetle badań statystycznych*, Pal. 1975, Nr 12, T. Majta: *Problematyka oceny prawnej czynu kwalifikowanego jako dzieciobójstwo*, PP 1983, Nr 12, K. Marzec-Holka: *Dzieciobójstwo – przestępstwo uprzywilejowane czy zbrodnia*, Wydgoszcz 2004, rec. R. Krajewski, PiP 2004, Nr 12, E. Kozdrowicz, Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze 2005, Nr 4, s. 61–62., M. Budyn-Kulik, Prz. Więzien. Pol. 2006, Nr 49, K. Nazar, A. Nowosada: *Zmiany kodeksu karnego związane z przestępstwem dzieciobójstwa [w:] Zmiany w polskim prawie karnym po wejściu w życie kodeksu karnego z 1997 r.* Pod red. T. Bojarskiego, K. Nazara, A. Nowosada, M. Szwarczyka, Lublin 2006, J. Pabian: *Rola biegłego psychiatry w sprawach o dzieciobójstwo*, Prob. Krym. 1978, Nr 136, Z. Papierkowski: *Dzieciobójstwo w świetle prawa karnego*, Lublin 1947, H. Popławski: *Przestępstwo dzieciobójstwa*, ZN ASW 1983, Nr 32, L. Przybylczak: *Refleksje na temat spraw o dzieciobójstwo*, Prob. Praw. 1979, Nr 6, S. Raszeja: *Dzieciobójstwo – definicja, kryteria i zasady opiniowania*, Pr. Nauk. AM Wrocław 1978, Nr 1, M. Rudzka: *Dzieciobójstwo w ustawodawstwie karnym*, Arch. Med. Sąd. 1955, t. VII, W. Salwa, *Dzieciobójstwo i zabójstwo dzieci w świetle analizy przypadków własnych*, Neur. i Neuroch. 1959, Nr 5, E. A. Sindlewski: *Przyczynek do problematyki przestępstwa dzieciobójstwa*, ZNUŁ 1962, Nr 26, E. A. Sindlewski: *Czy utrzymać pojęcie dzieciobójstwa w Kodeksie karnym*, NP 1963, Nr 7–8, O. Sitarz: *Prawo dziecka do życia w świetle art. 149 kodeksu karne-*

go, PS 2004, Nr 2, O. Sitarz: *Prawo do życia w świetle art. 148 i 150 polskiego kodeksu karnego* [w:] *Prawo do życia a jakość życia w wielokulturowej Europie*, t. 1. Materiały V Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka (Olsztyn, 2005. 05. 30–31). Pod red. B. Sitka, Olsztyn 2007, S. Smoczyński: *Aspekt sądowo-psychiatryczny dzieciobójstwa*, Psych. Pol. 1973, Nr 4, K. Spett: *Dzieciobójstwo popełnione w stanie pomrocznym*, Przegł. Lek. 1958, Nr 3, M. Szerer: *Okres porodu w art. 226 KK*, GSW 1934, Nr 4, M. Tarnawski: *Dzieciobójstwo w polskim Kodeksie karnym*, RPEiS 1972, Nr 4, Z. Tomaszewska, J. Staśkiewicz: *Sądowo-lekarska analiza dzieciobójstwa*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1970, Nr 2, H. Wolińska: *Jeszcze na temat dzieciobójstwa*, PiP 1967, Nr 12,

6. Zabójstwo eutanatyczne (art. 150 KK)

K. Arts-Cieślik: *Ostatnia postuga*, Wprost 1998, Nr 36, E. Chróścielewski: *Eutanazja w wypowiedziach polskich naukowców i w świetle przepisów karnych*, Pr. Nauk. AM Wrocław 1978, Nr 1, K. Bączyk: *Eutanazja i „wspomagane samobójstwo” w prawie porównawczym*, Pr. i Med. 1999, Nr 4, K. Bogusławska, K. Ludwig, B. Wysocka: *Przestępstwo eutanazji*, Gaz. Praw. 2000, Nr 87, M. Bos-Karczewska: *Umrzeć godnie znaczy nie cierpieć*, Rzeczpospolita 1996, Nr 279, M. Budyn: *Kryminalizacja eutanazji, posiadania narkotyków oraz eksploatacji prostytutki – przejawy usprawiedliwionego paternalizmu państwa?* Annales UMCS 2002, Nr 49, J. Ciechanowicz-McLean: *Eutanazja i klonowanie a prawa człowieka*, Gd. Stud. Praw. 2005, t. XIII, R. Citowicz: *Prawnokarne aspekty ochrony życia człowieka a prawo do godnej śmierci* Warszawa 2006, rec. E. Zielińska, PiP 2007, Nr 12, R. Citowicz: *Opinia społeczna wobec eutanazji*. Cz. PKiNP 2006, Nr 2, R. Citowicz: *Spory wokół „testamentu życia”*, PiP 2007, Nr 1, T. Cyprian: *O eutanazji niech decyduje sąd*, PiŻ 1973, Nr 10, W. Derczyński: *Spoleczne poparcie dla eutanazji*, Pr. i Med. 2002, Nr 12, P. Figura: *Umrzeć na własną prośbę*, PiŻ 1985, Nr 17, P. Figura: *Bezgranicznie zaufać lekarzom?*, PiŻ 1985, Nr 26, P. Gensikowski: *Eutanazja i wspomagane samobójstwo w Holandii (w obliczu zmian)*, Prok. i Pr. 2002, Nr 4, S. Glaser: *Zabójstwo na żądanie*, Warszawa 1936, P. Góralski: *Uwagi dotyczące zasad odpowiedzialności za zabójstwo eutanatyczne w ujęciu kodeksu karnego z 1997 r.* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. IX, Wrocław 2001, P. Góralski: *Oceny prawne przedawkowania przez lekarza analgetyków (art. 150 KK)*, Pr. i Med. 2003, Nr 13, P. Góralski: *Eutanazja: legalizacja możliwa, lecz prawnie skomplikowana i społecznie wątpliwa*, Rzeczpospolita 2007, Nr 67, P. Góralski: *Eutanazja: nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia dla podwyższenia sankcji*, Rzeczpospolita 2007, Nr 67, P. Góralski: *Polskie prawo karne wobec problemu eutanazji* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XXII, Wrocław 2008, P. Góralski: *Prawne i społeczne aspekty eutanazji*, Kraków 2008, P. Góralski, R. Kokot: *Uwagi na temat znamion zabójstwa eutanatycznego* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004, A. Gruca, M. Jaworski, *Eutanazja. Problemy etyczno-prawne*, Studenckie Zeszyty Prawnicze UJ 2000, Nr 4, A. Guzik: *Prawo do dobrej śmierci*, PiŻ 1999, Nr 15, M. Hebda: *Prawne i moralne aspekty eutanazji*, Rzesz. ZN 2001, Nr 30, Z. Huziuk: *Kilka uwag o przestępstwie eutanazji*, PiŻ 1973, Nr 9, Z. Huziuk: *Przestępstwo eutanazji w KK z 1969 r.*, NP 1973, Nr 11, J. Jakubik: *Problem eutanazji w aspekcie prawno-moralnym*. ZN WSO Szczytno 1980, Nr 3, J. Jarszek: *Prawnokarne problemy eutanazji w dobie transplantacji*, ZN ASW 1990, Nr 58, T. Kaczmarek: *Wolność dysponowania życiem a prawo do godnej śmierci* [w:] *Prawnokarne aspekty wolności. Materiały z konferencji Artamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mozgawy, Zakamycze 2006, A van Kalmthout: *Regulacja prawna eutanazji w Holandii*. Prok. i Pr. 1997, Nr 6, B. Kamiński: *Eutanazja a resuscytacja*, Pr. i Med. 2002, Nr 12, Ł. Kmin: *Przedłużenie życia czy umierania?*, PiŻ 2000, Nr 6, P. Konieczniak: *W sprawie eutanatycznej pomocy do samobójstwa (Na marginesie sporu J. Warylewski – K. Poklewski-Koziełł)*, PiP 1999, Nr 5, P. Konieczniak: *Czynna eutanazja – nowe tendencje w niektórych europejskich systemach prawnych*, Pr. i Med. 2002, Nr 12, D. Kowalska: *Eutanazja w polskim prawie karnym a granice dopuszczalności interwencji lekarskiej*, Prok. i Pr. 2002, Nr 1, R. Krajewski: *Eutanazja w świetle polskich regulacji prawnych ze szczególnym uwzględnieniem nowego kodeksu*

karnego, ZN WSHE we Włocławku 1999, Nr 4, R. Krajewski: *Przestępstwo eutanazji w Kodeksie karnym z 1997 r.*, Prok. i Pr. 2005, Nr 2, J. Leszczyński: *Jeszcze w sprawie eutanazji*, Pal. 1976, Nr 4–5, A. Medwid, M. Kober: *Zabójstwo na żądanie*, PiŻ 2000, Nr 73–77, A. Murzynowski: *Obowiązek ochrony życia pacjenta a prawo człowieka do godnej śmierci*, Pr. i Med. 1999, Nr 1, . Nafalska: *Zabójstwo na żądanie w świetle prac sekcji prawa karnego komisji kodyfikacyjnej II RP*, AG 2005, Nr 1, J. Najda: *Prawo do godnej śmierci*, Sprawy i Ludzie 1988, Nr 2, J. Nowicka: *Lekarz pomoże umrzeć*, PiŻ 1993, Nr 8, J. Nowicka: *Pojęcie „humanitarnej śmierci”*, PiŻ 1992. Nr 1–2, W. B. Pawlak: *Między śmiercią a życiem. „Dobra śmierć” czy cierpienie?* GP 1976, Nr 15, W. B. Pawlak: *Dylematy lekarzy. „Dobra śmierć” czy cierpienie?* GP 1976, Nr 16, K. Pędowski, *O ochronie życia i skracaniu cierpienia*, Pal. 1975, Nr 1, M. Płacht: *„Prawo do umierania”? Z problematyki regulacji autonomii jednostki w sprawach śmierci i umierania*, PiP 1997, Nr 3, Z. Płużek: *Psychologiczne aspekty samobójstw*, ZNAK 1972, Nr 217–218, T. Pietrzykowski: *Spór o eutanazję*, Katowice 2007, K. Poklewski-Kozieł: *O eutanazji w świetle nowych koncepcji prawniczych*, PiP 1997, Nr 1, , K. Poklewski-Kozieł: *Sąd Najwyższy Stanów Ameryki wobec eutanazji (pomocy do samobójstwa)*, Pal. 1997, Nr 11–12, K. Poklewski-Kozieł: *Postrzeżenie eutanazji; prawnicze, medyczne, etyczne (Artykuł recenzyjny)*, PiP 1998, Nr 12, K. Poklewski-Kozieł: *Obowiązek ochrony życia pacjenta a prawo człowieka do godnej śmierci (głos w dyskusji)*, Pr. i Med. 1999, Nr 1, K. Poklewski-Kozieł: *Sąd Najwyższy Kanady wobec problemu „wspomagane samobójstwa”*, Pr. i Med. 1999, Nr 4, K. Poklewski-Kozieł: *Na własne życzenie. Eutanazja w Holandii, czyli co napisano w ustawie*, Rzeczpospolita 2001, Nr 191, K. Poklewski-Kozieł: *Belgijska ustawa o eutanazji i projekt takiej ustawy we Francji*, Prok. i Pr. 2002, Nr 7–8, K. Poklewski-Kozieł: *Eutanazja i wspomagane samobójstwo na początku XXI wieku (Artykuł recenzyjny)*, PiP 2004, Nr 12, S. Pomorski: *Z problematyki eutanazji medycznej (Uwagi na tle judykatury amerykańskiej)* [w:] *Prawo – społeczeństwo – jednostka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Leszkowi Kubickiemu*. Pod red. A. Łopatki, B. Kunickiej-Michalskiej, S. Kiewlicza, Warszawa 2003, H. Popławski: *Eutanazja a przestępstwo z art. 150 KK*, Stud. Krym. 1982, t. 12, H. Popławski: *Zabójstwo na żądanie pod wpływem współczucia*, WPP 1981, Nr 1, M. Safian: *Eutanazja a autonomia pacjenta – granice ochrony prawnej* [w:] *Prawo. Społeczeństwo. Jednostka. Księga jubileuszowa dedykowana Prof. L. Kubickiemu*, Warszawa 2003, M. Słoń: *Eutanazja*, Studenckie Zeszyty Naukowe UMCS 2002, Nr 6, W. Szelest: *Leczyć czy dobić (art. 150)*, PiŻ 1969, Nr 19, M. Szerer: *Skracanie niezdolnego życia*, Pal. 1975, Nr 1, M. Szeroczyńska: *Eutanazja i wspomagane samobójstwo ma świecie. Studium prawnoporównawcze*, Kraków 2004, M. Szewczyk: *Eutanazja – rozważania prawnoporównawcze* [w:] *Problemy nauk penalnych. Prace ofiarowane Pani Prof. O. Górniok*. Katowice 1996, W. Szkotnicki: *Za i przeciw legalizacji eutanazji*, Pal. 1997, Nr 5–6, W. Szkotnicki, A. Kaczor: *Eutanazja – aspekty społecznoprawne*, Prok. i Pr. 1997, Nr 2, M. Świdarska: *Prawo do godnej śmierci w świetle nowej regulacji prawnej we Francji*, Pr. i Med. 2006, Nr 3, M. Tarnawski: *Eutanazja*, SP 1982m Nr 3–4, K. de Walden Gałuszko: *Komentarz do artykułu „Oceny prawnokarne przedawkowania przez lekarza analgetyków/art. 150 KK”*, Pr. i Med. 2003, Nr 13, J. Warylewski: *W sprawie prawnokarne postrzeżenia eutanazji. Artykuł polemiczny*, PiP 1999, Nr 3, A. Woźna: *W walce o prawo do automatyzacji w przypadkach nie spełnionej auto-eutanazji*, Polski Tyg. Lekarski 1971, Nr 51, T. M. Zielonka: *Czy podejście do eutanazji różni się w ocenie prawnika i lekarza?*, Pr. i Med. 2003, Nr 13, M. Ziemiński: *Eutanazja w Holandii*, Jur. 1994, Nr 4, M. Ziemiński: *Zabójstwo eutanatyczne w Kodeksie karnym*, Jur. 1994, Nr 7–8.

7. Nakłanianie do samobójstwa (art. 151 KK)

M. Burdyk: *O samobójstwach kombinowanych*, Przegl. Lek. 1947, A. Dubrzyński, T. Dziedzic: *Zapobieganie samobójstwom*, Probl. Krym. 1967, Nr 66, L. Falandysz: *Alkohol a samobójstwo*, Probl. Alk. 1978, Nr 2, C. Gofroń, K. Wołyniec: *Podżeganie i pomocnictwo do czynu osoby godzącej w swoje własne dobro w KK*, Lublin 1969, P. Góralski: *Pomoc i namowa do samobójstwa (art. 151 KK) w poglądach doktryny oraz danych statystycznych* [w:] *Norwa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Bogu-

ni, t. XIII, Wrocław 2003, W. Grzywo-Dąbrowski: *Samobójstwa w Warszawie w 1928 r.*, Czasopismo Sądowo-Lekarskie 1929, Nr 1, L. Kielak: *Z problematyki zamachów samobójczych*, WPP 1969, Nr 3, L. Korzeniowski: *Psychiatryczne aspekty samobójstw*, Zdr. Psych. 1972, Nr 1–2, J. Machalski: *Lekarskie i penitencjarne problemy samobójstw*, Przegl. Penit. 1968, Nr 2, A. Mazurek: *Odpowiedzialność karna za podżeganie lub pomocnictwo do samobójstwa oraz doprowadzenie do zamachu samobójczego*, WPP 1980, Nr 1, J. Malczewski: *Problemy z prawną kwalifikacją lekarskiej pomocy do samobójstwa (art. 151 KK)*, Prok. i Pr. 2008, Nr 11, H. Popławski: *Doprowadzenie do samobójstwa*, PS-Z 1981, t. 10, G. Rejman: *Prawo karne wobec eutanazji na tle nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II*, [w:] *Zagadnienia prawa karnego na tle nauczania Jana Pawła II. Materiały konferencyjne* (Lublin, 10. V. 2005). Pod red. A. Grześkowiak, Lublin 2006, M. Rudzka-Kołodowska, W. Mikulewicz: *Samobójstwo jako zagadnienie sądowo-lekarskie i społeczne*, Prob. Krym. 1967, Nr 65, M. Sternalski: *Próba analizy etiologicznej samobójstw dokonanych i usiłowanych*, Zdr. Psych. 1972, Nr 1–2, A. Wąsek: *Prawnokarna problematyka samobójstw*, Warszawa 1982.

8. Nielegalne przerwanie ciąży

H. J. Albrecht: *Przerwanie ciąży: badania empiryczne nad stosowaniem prawnokarnej regulacji przerywania ciąży*, SP 1985, Nr 1–2, E. Baran, Z. Marek: *Błąd sztuki lekarskiej w związku z zabiegami przerywania ciąży*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1979, Nr 4, S. Batawia: *Zagadnienie karalności spędzenia płodu na II zjeździe prawników polskich*, Czasopismo Sądowo-Lekarskie 1928, Nr 4, L. Bogunia: *Sprawy oraz pokrzywdzone osoby nielegalnego przerywania ciąży*, Pr. Nauk. AM Wrocław 1978, Nr 1, L. Bogunia: *Przerwanie ciąży. Problemy prawnokarne i kryminologiczne*, Wrocław 1980, M. Boratyńska: *O łamaniu przepisów dopuszczających przerywanie ciąży*, Pr. i Med. 2008, Nr 31, . Brojdes: *kilka uwag o nowej ustawie o warunkach dopuszczalności przerywania ciąży*, Biuletyn Rady Adwokackiej w Warszawie 1956, Nr 2, M. Chrempiński: *Uwagi w sprawie nowelizacji art. 231–234*, DPP 1949, Nr 4, T. Cyprian: *Odpowiedzialność lekarza za spędzenie płodu*, DPP 1949, Nr 8–9, H. Danielak: *Ciążka – kara*, PiŻ 1958, Nr 11, K. Daszkiewicz: *Przerwanie ciąży czy dzieciobójstwo*, PiP 1968, Nr 3, A. Eimer: *Życie płodu jako warunek karalności spędzenia płodu*, Gł. Sąd. 1935, Nr 1, M. Filar: „Kanikuła”, Pał. 1999, Nr 9–10, W. Gabler, Z. Janczewski: *O przerywaniu ciąży*, Warszawa 1957, M. Gałązka: *Prawo francuskie wobec embrionu in vitro*, PiP 2000, Nr 6, S. Glaser: *Kilka uwag o spędzeniu płodu ze stanowiska prawa karnego*, Warszawa 1927, W. Grudziński: *Poronienia pourazowe w ustawie karnej*, NP 1960, Nr 6, A. Grześkowiak: *Aborcja a polskie prawo*, Tygodnik Powszechny 1989, Nr 8, A. Grześkowiak: *Człowiekiem jest się od poczęcia*, Tygodnik Powszechny 1988, Nr 31, A. Grześkowiak: *Prawna ochrona życia dziecka poczętego na tle nauczania Jana Pawła II* [w:] *Zagadnienia prawa karnego na tle nauczania Jana Pawła II. Materiały konferencyjne* (Lublin, 10. V. 2005). Pod red. A. Grześkowiak, Lublin 2006, W. Grzywo-Dąbrowski: *Spędzenie płodu i dzieciobójstwo według projektu Kodeksu karnego Komisji Kodyfikacyjnej*, Lekarz Polski 1932, W. Grzywo-Dąbrowski: *Przerywanie ciąży w Polsce*, Wyd. Lek. Instyt. Nauk. 1948, B. Henke: *Projekt walki z przerywaniem ciąży*, Sł. Zdr. 1946, J. Hołówka: *Manipulacje na ludzkich zarodkach*, Pr. i Med. 2008, Nr 1, I. Jacyno, J. Juchniewicz: *Ewolucja unormowań prawnych w zakresie dopuszczalności przerywania ciąży w Polsce powojennej* [w:] *Prawo do życia a jakość życia w wielokulturowej Europie. T. 1 Materiały V Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka* (Olsztyn, 2005.05.30–31). Pod red. B. Sitka, Olsztyn 2007, B. Kieres: *Początek życia ludzkiego w aspekcie ochrony prawnokarnej*, NP 1976, Nr 2, R. Krajewski: *Ochrona dziecka poczętego w Kodeksie karnym z 1997 r.*, Jur. 2004, Nr 6, J. Krokos: *Aborcja a prawo karne*, Prz. Katolicki 1992, Nr 9, L. Krotkiewska: *Warunki dopuszczalności przerywania ciąży*, Warszawa 1956, Z. Kubec: *Czy spędzenie płodu jest karalne*, ŁL 1957, Nr 4, Z. Kubec: *Ustawa o warunkach dopuszczalności przerywania ciąży*, ŁL 1956, Nr 6, B. Kunicka-Michalska, J. Wojciechowska: *Pornografia i wykorzystywanie nieletnich w Internecie. Regulacje polskiego kodeksu karnego*, SP 2005, Nr 4, W. Lang: *Wbrew zasadom racjonalnej legislacji. Uwagi do projektu ustawy o prawnej ochronie dziecka poczętego*, GP 1989, Nr 20, G. Lesz-

czyński: *Aborcja i jej aspekty karne*, Łódzkie Studia Teologiczne 2001, t. 10, M. Lipczyńska: *Ochrona płodu w ustawie z 27. 4. 1956 r. i projekcie Kodeksu karnego*, NP 1957, Nr 1, N. Lobkowicz: *Zapędzony w narożnik. Czy państwo ma karać za przerywanie ciąży?* Tyg. Pow. 1991, Nr 48, Z. Łapiński: *Anatomia przestępstwa*, Służba Zdrowia 1971, Nr 8, J. Majewski, W. Wróbel: *Prawnokarna ochrona dziecka poczętego*, PiP 1993, Nr 5, P. Matej: *Prawnokarna regulacja przerywania ciąży w Polsce*, Studenckie Zeszyty Naukowe UMCS 2001, Nr 5, O. Nawrot: *Nienarodzony na ławie oskarżonych*, Toruń 2007, Próba porozumienia Forum „Polska 1992–Problem karalności przerywania ciąży”. Warszawa 26. IX. 1992 r. dokumenty sejmowe. Pod red. D. Danek, A. Titkow. Warszawa 1993, W. Radecki: *Przerywanie ciąży powstałej w wyniku przestępstwa*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1976, Nr 3, M. Safjan: *O ochronie życia poczętego. Nad projektem ustawy*, Ład 1989, Nr 16, Z. Skarżyński: *Z problematyki przerywania ciąży*, PiP 1981, Nr 9–12, H. Strasman: *Przestępstwo przerywania ciąży*, Warszawa 1928, E. Streit: *Problem legalności aborcji we współczesnym prawie polskim*, Stud. ZN UMCS 2008, Nr 17, J. Szwarz, J. Śliwowski: *Uwagi krytyczne w związku z ustawą z 27.4.1956 r. o warunkach dopuszczalności przerywania ciąży*, Pal. 1957, Nr 1, M. Szymańska: *Przerywanie ciąży – zabójstwo czy legalna okoliczność uchylająca odpowiedzialność karną*, Stud. ZN UMCS 2005, Zeszyt Specjalny, J. Śliwa, M. Żelichowski: *Przerywanie ciąży a racjonalność tworzenia prawa*, Rzeczpospolita 1996, Nr 230, S. Śliwiński: *Odpowiedzi na pytania prawne*, PiP 1948, Nr 9–10, K. Wiak: *Ochrona dziecka poczętego w polskim prawie karnym*, Lublin 2001, M. Taniewska-Peszko: *Reglamentacja intymności*, Polityka 1990, Nr 20, Z. Wasilkowski: *Kilka uwag o przerywaniu ciąży*, Tyg. Powszechny 1984, Nr 28, A. Wiśniewski: *Potknięcia i niekonsekwencje. Karne przepisy ustawy aborcyjnej*, Rzeczpospolita 1993, Nr 81, H. Wolińska: *Przerwanie ciąży w świetle prawa karnego*, Warszawa 1962, T. Zaręcki: *Spędzenie płodu. Zarys teoretycznoprawny*, Kraków 1945, W. Zemanek: *Prawo wyboru*, Fakty 1981, Nr 23, E. Zielińska: *„In dubio pro vita humana” czyli o ochronie początków życia ludzkiego w projekcie kodeksu karnego [w:] Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Prof. M. Cieślaka*. Pod. Red. S. Waltośia przy współpracy Z. Dody, A. Światłowskiego, J. Rybak, Z. Wrony, Kraków 1993, E. Zielińska: *Z problematyki wykładni przepisów karnych dotyczących ochrony płodu ludzkiego*, PiP 1995, Nr 2, E. Zielińska: *Przerwanie ciąży. Warunki legalności w Polsce i na świecie*, Warszawa 1990, E. Zielińska: *Oceny prawnokarne przerywania ciąży. Studium porównawcze*, Warszawa 1986, E. Zielińska: *Wybrane problemy typizacji przestępstwa przerywania ciąży za zgodą kobiety*, SI 1982, t. 10, E. Zielińska: *Aborcja w paragrafach. Wywiad*. Rzeczpospolita 1993, Nr 63, E. Zielińska: *Legalizacja przerywania ciąży (Włochy)*, GP 1978, Nr 16, E. Zielińska: *Dopuszczalność przerywania ciąży w orzecznictwie sądów konstytucyjnych*, PiP 1988, Nr 3, E. Zielińska: *Z problematyki wykładni przepisów karnych dotyczących ochrony płodu ludzkiego*, PiP 1995, Nr 2, E. Zielińska: *O potrzebie zmiany przepisów dotyczących przerywania ciąży*, NP 1982, Nr 5–6, E. Zielińska, L. Falandysz: *Kierunki przemian ustawodawstwa o przerywaniu ciąży*, NP 1978, Nr 4, K. Żmudziński: *Luka w przepisach karnych dotyczących ochrony ciąży*, NP 1958, Nr 3, R. Zimand: *Moje drugorzędne argumenty przeciw eutanazji*, Tyg. Powszechny 1989, Nr 4, M. Zubik: *Problem aborcji na świecie w dokumentach i orzecznictwie sądowym*, Warszawa 1997.

9. Nieumyślne spowodowanie śmierci (art. 155 KK)

T. Dukiet-Nagórska: *Prawnokarne konsekwencje niepodjęcia interwencji lekarskiej lub udzielenia świadczenia zdrowotnego w sposób niewłaściwy na skutek niedostatków środków finansowych w publicznym zakładzie opieki zdrowotnej*, Pr. i Med. 2000, Nr 6–7, R. Krajewski: *Nieumyślne spowodowanie śmierci człowieka w świetle art. 155 KK*, Jur. 2007, Nr 2, M. Łączkowska: *Status prawny dziecka poczętego a nieumyślne spowodowanie jego śmierci [w:] Prawo do życia a jakość życia w wielokulturowej Europie. T. 1. Materiały V Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka (Olsztyn, 2005.05.30–31)*, Z. Łukaszkiewicz: *Odpowiedzialność za spowodowanie śmierci człowieka*, ŁL 1955, Nr 9, Z. Łukaszkiewicz: *Orzecznictwo w sprawach z art. 230 § 1 i 215 § 1 KK*, BMS 1962, Nr 5, W. Mąciór: *Problem przestępstw nieumyślnych na tle aktualnych wymagań teorii i praktyki*, Kraków 1968,

B. Mąkosa-Stępkowska: *Zakres ustawowej regulacji przestępstwa nieumyślnego spowodowania śmierci człowieka w wybranych kodeksach karnych*, [w:] *Przestępczość przeciwko życiu i zdrowiu w Wielkopolsce. Materiały V sesji naukowej poświęconej problemom kryminologicznym Wielkopolski*, Poznań 1986, B. Michalski: *Ustawowe regulacje klauzuli nieumyślności*, PiP 1994, Nr 7–8, J. Radzicki: *Ryzyko zabiegów lekarskich w prawie karnym*, Warszawa 1967, J. Sawicki: *O odpowiedzialności za błędny zabieg leczniczy*, PiP 1954, Nr 6, E. Strużyńska: *Odpowiedzialność karna sprawcy umyślnego naruszenia nietykalności cielesnej człowieka za nieumyślne spowodowanie jego śmierci*, NP 1989, Nr 2–3, S. Śliwiński: *Odpowiedź na pytanie prawne*, PiP 1948, Nr 8, A. Wąsek: *Czy dobrowolna sterylizacja jest przestępstwem?*, PiP 1988, Nr 8, S. Wierzbicki: *O umorzonych sprawach nieumyślnego spowodowania śmierci*, Prob. Krym. 1971, Nr 47.

10. Uszkodzenia ciała

10. 1. Ciężki uszczerbek na zdrowiu (art. 156 KK)

E. Baran: *Konsekwencje eliminacji pojęcia „uszkodzenie ciała” w nowym Kodeksie Karnym dla praktyki opiniodawczej*, Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii 1999, t. V, J. A. Berent: *Ewolucja pojęcia „choroby zagrażającej życiu” w kolejnych kodeksach karnych*, AMS 1997, Nr 4, J. A. Berent: *Ewolucja pojęcia „naruszenia nietykalności cielesnej” w kolejnych kodeksach karnych*, AMS 1997, Nr 3, J. A. Berent: *Zmiana modelu opiniowania przy badaniach osób pokrzywdzonych po wprowadzeniu nowego kodeksu karnego*, AMS 1999, Nr 4, J. A. Berent, K. Śliwka: *Ewolucja pojęcia „choroby zagrażającej życiu” w kolejnych kodeksach karnych*, Arch. Med. Sąd, 1997, Nr 4, J. Berent, A. P. Jurczyk, L. Markuszewski, S. Szram: *Długotrwała choroba realnie zagrażająca życiu*, Arch. Med. Sąd i Krym. 2004, Nr 4, L. Bogunia: *Znaczenie sądowo-lekarskich badań zdolności do płodzenia u mężczyzn (w postępowaniu sądowym)*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1976, Nr 2, P. Daniluk: *Prawne aspekty „chirurgicznej zmiany płci” u transseksualistów (Uwagi de lege ferenda)*, PiP 2007, Nr 5, K. Daszkiewicz: *Uszkodzenie ciała w świetle przepisów kodeksu karnego z 6 czerwca 1997 r.*, Pal. 1998, Nr 1–2, M. Dąbrowski: *Przestępstwa naruszenia zdrowia jako problem kodyfikacyjny*, Przegląd Lekarski 1953, Nr 1, A. Dobrzyński: *Sądowo-lekarskie opinie w sprawach uszkodzeń ciała w świetle nowego kodeksu karnego*, Gdańsk 1975, W. Grzywo-Dąbrowski: *Interpretacja pojęcia utraty wzroku*, Nowiny Społeczno-Lekarskie 1928, J. Gurgul: *Z problematyki sądowo-lekarskiej oceny czynów z art. 155, 156 i 182 KK*, PP 1971, Nr 6, K. Jaegermann: *Zasady opiniowania o stopniu uszkodzenia ciała (próba uporządkowania)*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1978, Nr 4, A. Jakliński, Z. Marek, Z. Tomaszewska, R. Mądro, E. Baran: *Sądowo-lekarska interpretacja „choroby zazwyczaj zagrażającej życiu” (art. 155 KK)*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1977, Nr 4, T. Jurek, B. Świątek: *Rozstrój zdrowia – próba interpretacji pojęcia*, AMSiK 2006., Nr 4, J. Kochanowski: *Przestępstwa kwalifikowane przez następstwa w Kodeksie karnym*, PiP 1970, Nr 7, tenże, *Przeciwko umyślności winy kombinowanej*, PiP 1970, Nr 12, B. Kolański, D. Korecka, G. Wośko: *Przestępstwo spowodowania choroby realnie zagrażającej życiu (art. 156 § 1 pkt 2 KK) – aspekty prawno-medyczne*, Prokurator 2004, Nr 3, T. Konopka: *Krótkotrwała choroba realnie zagrażająca życiu*, AMSiK 2002, Nr 2, W. Koska, K. Anioł-Strzyżewska: *Niektóre aspekty opiniowania z art. 155 KK w praktyce ZMS w Poznaniu*, AMSiK 1978, Nr 3, S. Łagodziński: *Ciężki uszczerbek na zdrowiu ze skutkiem śmiertelnym – art. 156 § 3 KK – w praktyce sądowo-prokuratorowskiej [w:] Prawo w działaniu. 5. Sprawy karne*, Pod red. A. Siemaszki, Warszawa 2008, Z. Łapiński, W. Wieszczyński: *Sterylizacja kobiet w świetle polskiego ustawodawstwa*, Ginekologia Polska 1970, Nr 10, S. Marzyński: *Uszkodzenie ciała według nowego kodeksu karnego*, Lekarz Wojskowy 1971, Nr 3, M. Mozgawa: *Pies (i inne zwierzęta) a prawo karne [w:] Przestępstwo – kara – polityka kryminalna. Problemy tworzenia i funkcjonowania prawa. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Tomasza Kaczmarka*, Zakamycze 2006, s. 461–483, L. Niedzielski: *Uściślenie pojęć (art. 155, 156)*, GSiP 1971, Nr 8, A. Nowak, Cz. Chowaniec, M. Chowaniec, E. Orszański: *Uwagi do orzecznictwa sądowo-lekarskiego w przypadkach ciężkich uszkodzeń ciała lub ciężkich*

rozstrojów zdrowia, Lekarz Wojskowy 1978, Nr 3–4, E. Orszański: *Uszkodzenia ciała i rozstroje zdrowia kwalifikowane z art. 156 KK (inne niż określone w art. 155 KK)*, Lekarz Wojskowy 1978, Nr 5–6, M. Polkowski, J. A. Berent, K. Śliwka: *Opiniowanie o „naruszeniu czynności narządu ciała” lub „rozstroju zdrowia” wobec rezygnacji w nowym Kodeksie karnym z pojęcia „uszkodzenie ciała”*, AM-SiK 1999, Nr 23, H. Popławski: *Medyczno-prawne aspekty ciężkich uszkodzeń ciała*, NP 1977, Nr 4, H. Popławski: *Odpowiedzialność karna za nieumyślną śmierć spowodowaną umyślnym uszkodzeniem ciała [w:] Przystępczość przeciwko życiu i zdrowiu w Wielkopolsce. Materiały V sesji naukowej poświęconej problemom kryminologicznym Wielkopolski*, Poznań 1986, K. Rygol: *„Całkowita lub znaczna trwałość niezdolność do pracy w zawodzie”*. Uwagi o możliwości weryfikacji kryteriów w opiniowaniu sądowo-lekarskim w sprawach karnych, AMSiK 2008, Nr 2–3, C. Słomski: *Uwagi lekarza do projektu Kodeksu karnego*, Arch. Med. Sąd. 1965, Nr 2, Z. Tomaszewska, R. Mądro, *Trwała całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1978, Nr 3, Z. Tomaszewska, A. Jakliński, R. Mądro: *„Ciężka choroba długotrwała” – kryteria ciężkości i długotrwałości następstw urazu*, AMSiK 1978, Nr 2, M. Trybus: *Przestępstwo spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w aspekcie prawno-medycznym – zarys problematyki*, Ius et Administratio 2005, Nr 2, M. Trybus: *Ewolucja pojęcia „zszpecenie lub zniekształcenie ciała” w kolejnych kodeksach karnych*, ZN U. Rz. Prawo 2008, Nr 6, J. Walczyński, W. Grudziński: *Interpretacje sądowo-lekarskie choroby zagrażającej życiu*, NP 1962, Nr 10, J. Warylewski: *Dopuszczalność chirurgicznej zmiany płci w świetle prawa karnego*, GS 2000, Nr 7–8, A. Wąsek: *Sterylizacja osób niepełnosprawnych psychicznie – akt barbarzyństwa czy dobrodziejstwa? PrzPK 1992*, Nr 5, W. Wolter: *Z rozważań nad kwalifikowanymi typami przestępstw*, PiP 1972, Nr 8–9, Zabłocki, *Historia jednego przecinka w Kodeksie karnym. Pojawia się i znika*, Rzeczpospolita 2001, Nr 2, R. Zawalski: *Prawo człowieka do samostanowienia o jego zdrowiu i życiu a odpowiedzialność karna [w:] Prawo do życia a jakość życia w wielokulturowej Europie. T. 2. Materiały V Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka (Olsztyn, 2005.05.30–31)*. Pod red. B. Sitka, Olsztyn 2007.

10.2. Średnie uszkodzenia ciała (art. 157 § 1 i 3 KK)

E. Baran, W. Gawrzeszewski, Z. Marek: *Przestępstwo przeciwko zdrowiu w materiale Zakładu Medycyny Sądowej AM w Krakowie w latach 1969–1970*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1971, Nr 2, J. A. J. Berent, M. Polakowski, K. Śliwka: *Opiniowanie o „naruszeniu czynności narządu ciała” lub „rozstroju zdrowia” wobec rezygnacji w nowym Kodeksie karnym z pojęcia „uszkodzenie ciała”*, AMS 1999, Nr 3, W. Dłużynski: *Orzecznictwo lekarskie wypadkowe w uszkodzeniach kończyn*, Med. Pracy 1948, Nr 2, A. Garbowska-Górska: *Ocena sądowo-lekarska uszkodzeń ciała w praktyce Zakładu Medycyny Sądowej AM w Krakowie w 1970 r.*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1971, Nr 2, W. Grudziński: *Przestępstwa uszkodzenia ciała w różnych ustawach karnych*, NP 1960, Nr 12, W. Grudziński: *Przestępstwa umyślnego uszkodzenia ciała*, Warszawa 1968, W. Grudziński: *Uwagi dotyczące przestępstw uszkodzenia ciała i naruszenia nietykalności cielesnej w projekcie Kodeksu karnego*, NP 1963, Nr 6, W. Grudziński: *Z problematyki złego zamiaru ogólnego przy przestępstwach uszkodzenia ciała*, Pał. 1963, Nr 10, J. Grudzińska, W. Grudziński: *Ocena sądowo-lekarska uszkodzeń ciała w zakresie stomatologii w świetle nowego polskiego kodeksu karnego z 1969 r.*, Czas. Stomatologiczne 1970, Nr 5, J. Grudzińska, W. Grudziński: *Ocena sądowo-lekarska uszkodzeń ciała w zakresie stomatologii w świetle nowego polskiego KK z 1969 r.*, Czas. Stom. 1970, Nr 5, W. Grzywno-Dąbrowski: *Uszkodzenie ciała w projekcie Kodeksu karnego*, PiP 1953, Nr 1, A. Gubiński: *Czynności lecznicze, przerwanie ciąży, zabiegi kosmetyczne*, NP 1960, Nr 6, J. Gurgul: *Z problematyki sądowo-lekarskiej oceny czynów z art. 155, 156 i 182 KK*, Probl. Praw. 1971, Nr 6, A. Iwazkiewicz, A. Jakliński, R. Mądro: *Obrażenia ciała w materiale Zakładu Medycyny Sądowej AM w Lublinie w roku 1970 w świetle nowego kodeksu karnego*, Arch. Med. Sąd. 1971, Nr 2, A. Jakliński, R. Mądro, A. Iwazkiewicz: *Obrażenia ciała w materiale Zakładu Medycyny Sądowej AM w Lublinie w 1970 r. w świetle nowego KK*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1971, Nr 2, J. Józwiak, R. Molenda: *Znaczenie dokładnego określenia czasu*

powstania uszkodzeń ciała, PK 1984, Nr 70, T. Jurek, B. Świątek: *Rozstrój zdrowia – próba interpretacji pojęcia. Część I – ocena, poprawność językowa, zakres znaczeniowy, przegląd orzecznictwa sądów*, AMSiK 2006, Nr 4, T. Jurek, B. Świątek: *Rozstrój zdrowia – próba interpretacji pojęcia. Część II – problemy opiniodawcze*, AMSiK 2006, Nr 4, I. Kaiser-Grodecka: *Niektóre problemy orzecznictwa sądowo-psychologicznego w odniesieniu do inwalidów słuchu*, PWS 1978, Nr 16, Z. Karpiński: *Uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia w świetle ustawy karnej i medycyny sądowej*, Arch. Med. 1958, t. X, J. Kobiela, Z. Marek: *Opiniowanie sądowo-lekarskie w sprawach przestępstw przeciwko zdrowiu w świetle przepisów KK z 1969 r.*, AMSiK 1971, Nr 2, W. Koska: *Kwalifikacja uszkodzeń ciała w KK*, Sł. MO 1971, Nr 3, M. Koszewski: *Odpowiedzialność za uszkodzenia cielesne w związku z zabiegiem lekarskim*, Głos Sądowy 1934, Nr 6, Z. Marek, K. Sosin, J. Kunz, A. Gross: *Opiniowanie o skutkach obrażeń ciała*, Arch. Med. Sąd. Krym. 1979, Nr 1, J. Marzec: *Z problematyki przestępstw uszkodzenia ciała*, NP 1956, Nr 4, S. Marzyński”, *Uszkodzenie ciała według nowego KK*, Lek. Wojsk. 1971, Nr 3, R. Mądro, G. Teresiński, K. Wróblewski: *Rozstrój zdrowia jako znamię przestępstwa z art. 157 KK*, Prok. i Pr. 1998, Nr 10, s. 33–46, R. Mądro, G. Teresiński, K. Wróblewski: *Zakres skutków objętych ściganiem art. 157 nowego kodeksu karnego w porównaniu z art. 156 kodeksu karnego z 1969 r.*, *Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii* 1999, t. V, E. Orszański: *Uszkodzenia ciała i rozstroje zdrowia kwalifikowane z art. 156 KK („Inne niż określone w art. 155”)*, Lek. Wojsk. 1978, Nr 5–6, M. Polkowski, J.A. Berent, K. Śliwka: *Opiniowanie o „naruszeniu czynności narządu ciała” lub „rozstroju zdrowia” wobec rezygnacji w nowym Kodeksie karnym z pojęcia „uszkodzenie ciała”*, AMSiK 1999, Nr 23, s. 191–194, H. Popławski: *Przestępstwo uszkodzenia ciała z art. 156 KK a naruszenie nietykalności cielesnej*, Pal. 1977, Nr 3–4, W. Poznański: *Uszkodzenie ciała i bójka*, DPP 1950, Nr 1, M. Rudzka-Kołąkowska: *Problematyka sądowo-lekarska i społeczna uszkodzeń ciała*, AMSPSiK 1962, Nr 1–2, B. Puchowski: *Skutki prawne urazów czaszkowo-mózgowych*, PiP 1967, Nr 7, J. Schulz: *Rozważania praktyczne na tle art. 236 KK*, NP 1958, Nr 5, G. Teresiński, R. Mądro: *Ryzyko błędu opiniodawczego w przypadkach urazu kręgosłupa szyjnego bez uchwytnych zmian radiologicznych*, Arch. Med. Sąd. 1997, t. III, G. Teresiński, R. Mądro: *Zakres skutków wymienionych w § 2 art. 157 Kodeksu karnego z 1997 r. – ciąg dalszy sporu o granicę art. 156 i 182 Kodeksu karnego z 1969 r.*, AMSiK 2000, Nr 4, G. Wośko, B. Kolasiński: *Artykuły 156 i 157 w nowym Kodeksie karnym*, *Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii* 1999, t. V.

10.3. Lekkie uszkodzenie ciała (art. 157 § 2 i 3 KK)

M. Kulik: *Prawo do prywatności a karalność spowodowania lekkiego uszczerbku na zdrowiu za zgodą pokrzywdzonego*, Prok. i Pr. 1999, Nr 10, R. Mądro, G. Teresiński: *Zakres skutków wymienionych w § 2 art. 157 kodeksu karnego z 1997 r. – ciąg dalszy sporu o granicę art. 156 i 182 kodeksu karnego z 1969 r.*, AMSiK 2000, Nr 4,

11. Uszkodzenie ciała dziecka poczętego (art. 157a KK)

M. Bartnik: *Nasciturus: w prawie cywilnym i karnym* [w:] *Księga pamiątkowa z okazji 10-lecia Wydziału Zamiejscowego Nauk Prawnych i Ekonomicznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Tomaszowie Lubelskim*. Pod red. T. Guz, M. Pałubskiej, M. Kuć, Lublin 2006, M. Gałązka: *Prawo karne wobec prokreacji pozaustawowej*, Lublin 2005, M Gałązka: *Prawnokarna ochrona ludzkiego embrionu in vitro*, Prok. i Pr. 2007, Nr 5, T. Kaczmarek: *Prawo karne wobec moralności. Spory wokół moralnego i prawnego statusu płodu ludzkiego* [w:] *Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Prof. A. Gaberle*. Pod red. K. Krajewskiego, Wolters Kluwer 2007, R. Krajewski: *Przestępstwo uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia dziecka poczętego*, Prok. i Pr. 2007, Nr 6, M. Łączkowska: *Status prawny dziecka poczętego a nieumyślne spowodowanie jego śmierci* [w:] *Prawo do życia a jakość życia w wielokulturowej Europie, t. 1. Materiały międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka (Olsztyn, 2005. 05. 30–31)*. Pod red.

B. Sitka, Olsztyn 2007, P. Matej: *Prawnokarna regulacja przerwania ciąży w Polsce*, Studenckie Zeszyty Naukowe UMCS 2002, Nr 6, J. Potulski: *Dziecko. Kto to taki? – Próba definicji pojęcia na gruncie kodeksu karnego*, GS 2002, Nr 2, T. Smyczyński: *Pojęcie i status prawny dziecka poczętego*, SP 1989, Nr 4, K. Wiak: *Ochrona dziecka poczętego w polskim prawie karnym*, Lublin 2001, K. Wiak: *Model prawnokarnej ochrony dziecka poczętego w Polsce. Stan po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 maja 1997 r.*, Ethos 2001, Nr 3, s. 169–187, K. Wiak: *Prawo karne wobec dziecka poczętego* [w:] *Ius et lex. Księga jubileuszowa ku czci Prof. A. Strzembosza*. Pod red. A. Dębińskiego, A. Grześkowiak, K. Wiaka, Lublin 2002, M. Żelichowski: *Prawnokarna ocena pobierania embrionalnych komórek macierzystych*, CzPKiNP 2000, Nr 2.

12. Udział w bójce lub pobiciu (art. 158 KK)

K. Degórski, E. Wieczorkiewicz: *Przestępstwa bójki i pobicia (art. 158 KK) w świetle orzecznictwa Sądu Rejonowego w Poznaniu*, ZN IBPS 1987, Nr 26, A. Gimbut: *Przyczynek do problematyki przestępstwa udziału w bójce (art. 240)*, PiP 1957, Nr 6, B. Hołyst: *Bójka i pobicie ze skutkiem śmiertelnym*, R. Pr. 1962, Nr 4, M. Jachimowicz: *Odpowiedzialność karna za burdy na imprezach masowych*, Jur. 2007, Nr 12, M. Konieczny: *Obrona konieczna a udział w bójce*, NP 1962, Nr 2, M. Konieczny: *Odpowiedzialność karna za udział w bójce lub pobiciu człowieka z art. 240 od strony skutku*, NP 1963, Nr 10, W. Koska: *Uszkodzenie ciała, obrażenia śmiertelne i użycie niebezpiecznego narzędzia w bójce lub pobiciu*, Arch. Med. Sąd. 1968, Nr 2, Z. Kubec, B. Hołyst: *Bójka i pobicie (Problemy dogmatyki prawa, kryminologii i kryminalistyki)*, Warszawa 1962, Z. Kubec: *Bójka*, NP 1957, Nr 7–8, S. Kubiak: *Bójka czy pobicie*, Pal. 1958, Nr 18, J. Lipczyński: *Zagadnienie związku przyczynowego przy przestępstwie bójki na tle orzecznictwa SN*, Pal. 1959, Nr 1, A. Nowosad: *Usiłowanie występku udziału w bójce i pobiciu jako przestępstwa narażenia na niebezpieczeństwo*, PS 2008, Nr 3, P. Palka: *Przyczynek do przestępstwa bójki i pobicia*, Policja 2001, Nr 4, s. 47–51, Z. Skarżyński: *Bójka i pobicie w polskim prawie karnym*, Warszawa 1994, Z. Skarżyński: *Ewolucja przepisów o bójce i pobiciu w polskim prawie karnym*, SP1990, Nr 2, Z. Skarżyński: *Ewolucje przepisów o bójce i pobiciu w polskim prawie karnym*, SP 1990, Nr 2, Z. Skarżyński: *Środki karne stosowane wobec sprawców bójek i pobić* [w:] *Polityka karna w Polsce*. T. 1. Pod red. J. Skupińskiego, Wrocław 1989, J. Smoleń: *Bójka a obrona konieczna*, NP 1964, Nr 7–8, J. Smoleński: *Obrona konieczna a udział w bójce lub pobiciu z art. 240 KK*, Głos 1936, Nr 9, A. Świątkowski: *Odpowiedzialność karna pokrzywdzonego uczestnika bójki*, NP 1969, Nr 5, A. Zachęta: *Bójki i pobicia na Podhalu*, ZNIBPS 1974, Nr 1, A. Zelga: *Odpowiedzialność za udział w bójce lub pobiciu*, NP 1970, Nr 4, A. Zelga: *Bójka i pobicie w projekcie KK*, Pal. 1963, Nr 9.

13. Udział w bójce lub pobiciu

z użyciem niebezpiecznego przedmiotu (art. 159 KK)

M. Czekaj: *Posługiwanie się niebezpiecznym przedmiotem – jako znamię przestępstwa w Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 1999, Nr 2, K. Daszkiewicz: *Strzał z płyty chodnikowej. Przestępca z niebezpiecznym narzędziem*, Rzeczpospolita 2000, Nr 245, A. Gaberle: *„Niebezpieczne narzędzie” jako problem legislacyjny*, PiP 1993, Nr 1, K. Gorazdowski: *Bronń palna – bronń gazowa?*, PS 2001, Nr 5, T. Hanusek: *Problem „niebezpieczności” broni palnej*, PiP 2001, Nr 6, W. Koska: *Użycie niebezpiecznego narzędzia w bójce lub pobiciu*, Si. MO 1970, Nr 1, A. Lisowski: *Niebezpieczne narzędzia w prawie karnym*, Cz. 1, PS 1993, Nr 10, Cz. 2, PS 1993, Nr 11–12, P. Palka: *Bronń palna w przestępstwie bójki i pobicia* [w:] *Aktualne problemy prawa karnego, kryminologii i penitencjarystyki. Księga ofiarowana Prof. S. Lelentalowi w 45 roku pracy naukowej i dydaktycznej*. Pod red. K. Indeckiego, Łódź 2004, J. Wawrowski: *Zwierzęta jako niebezpieczne przedmioty*, Jur 2008, Nr 7–8, J. Wawrowski: *Bronń gazowa jako niebezpieczny przedmiot*, Prz. Pol. 2005, Nr 2, M. G. Węglowski: *Pojęcie niebezpiecznego przedmiotu w praktyce stosowania art. 159 KK*, AG 2004, Nr 1–2.

14. Narażenie na niebezpieczeństwo (art. 160 KK)

M. Bielski: *Prawnokarne przypisanie skutku w postaci konkretnego narażenia na niebezpieczeństwo – uwagi na marginesie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2004 r.*, V KK 37/04, PS 2005, Nr 4, P. Bogdalski, P. Palka: *Odpowiedzialność nauczyciela za niezapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom zajęć wychowania fizycznego*, ZN WSP w Bydgoszczy, Administracja Publiczna 2000, Nr 2, M. Boratyńska, P. Konieczniak: *Naruszenie zasad ostrożności jako przesłanka odpowiedzialności cywilnej, karnej i zawodowej lekarza*, Pr. i Med. 1999, Nr 3, M. Cieślak: *Indywidualne zagrożenie życia*, NP 1952, Nr 4, I. Dziekońska-Staśkiewicz: *Odpowiedź na pytanie prawne*, Inf. Praw. 1972, Nr 7–8, T. Hanusek: *Uwagi o przestępstwach indywidualnego zagrożenia życia i zdrowia w projekcie Kodeksu karnego*, NP 1963, Nr 9, T. Hanusek: *Kilka uwag o konstrukcji przestępstwa narażenia na niebezpieczeństwo w projekcie KK*, NP 1963, Nr 9, T. Jurek, K. Maksymowicz: *Opiniowanie sądowno-lekarskie a ustalenie „narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężki uszczerbek na zdrowiu”*, AMSiK 2005, Nr 1, V. Konarska-Wrzošek: *Uwagi o przestępstwie pozostawienia człowieka w położeniu grożącym niebezpieczeństwem*, PiP 1997, Nr 3, T. Konopka, E. Skupień: *Możliwości opiniowania lekarskiego w sprawach o „narażenie na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu”*, AMSiK 2008, Nr 1, L. Kubicki: *Obowiązek udzielenia pomocy lekarskiej*, Pr. i Med. 2003, Nr 13, L. K. Paprzycki: *Granice prawnokarnej ochrony życia i zdrowia człowieka na tle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2006 r.* I KZP 18/06, Pr. i Med. 2007, Nr 28, W. Radecki: *Przestępstwa narażenia życia i zdrowia człowieka na niebezpieczeństwo w Kodeksie karnym PRL z 1969 r.*, Warszawa–Wrocław 1977, A. Spotowski, *Funkcja niebezpieczeństwa w procesie karnym*, Warszawa 1980, E. Szwedek: *Pozostawienie w niebezpieczeństwie utraty życia (art. 163 KK)*, NP 1979, Nr 9, J. W. Trześniowski: *Niebezpieczne narzędzie – wątpliwości nie tylko kryminalistyczne*, ZN ASW 1990, Nr 50, E. Zatyka: *Lekarski obowiązek udzielenia pomocy a ryzyko związane z wykonywaniem zawodu (zarys problemu)* [w:] *Zagadnienia współczesnej polityki kryminalnej*. Pod red. T. Dukiet-Zagórskiej, Bielsko Biała 2006, A. Zoll: *Prawo lekarza do odmowy udzielenia świadczeń zdrowotnych i jego granice*, Pr. i Med. 2003, Nr 13, s. 18–24.

15. Narażenie na zarażenie wirusem HIV, chorobą weneryczną lub chorobą zakaźną (art. 161 KK)

AIDS i prawo karne, pod red. A. J. Szwarc, Poznań 1996, W. Burek, A. Gajewska: *Odpowiedzialność karna za narażenie oraz zakażenie wirusem HIV drogą płciową*, Ius Novum 2008, Nr 4, M. Cieślak: *Przestępstwo zarażenia*, Arch. Med. 1952, M. Filar: *Karalność zakażenia HIV*, [w:] *AIDS i prawo karne*. Pod red. A. J. Szwarc, Poznań 1996, A. Guzik: *Karanie HIV*, PiZ 1999, Nr 8, B. Janiszewski: *HIV i AIDS w zakładach karnych. Problemy prawnokarne*, Poznań 1999, W. Kornaszewski, A. Skotnicki: *AIDS: powstanie, obraz kliniczny, próby leczenia, epidemiologia*, Wrocław 1988, L. Kubicki: *HIV/AIDS – odmowa leczenia i nieudzielenie pomocy medycznej*, Poznań 2001, W. Pigulska: *Diagnostyka zakażeń HIV a prawo karne*, Poznań 1998, B. Popielski: *Zagadnienia prawne w wenerologii*, Probl. Rodziny 1985, Nr 5, *Postępowanie Zapobiegawcze i Diagnostyczne w Przypadku Zakażenia HIV i Zachorowania na AIDS*, Wydanie Krajowego Biura Koordynacyjnego ds. Zapobiegania AIDS, Warszawa 1997, S. Stachowiak: *Problemy prawnokarne związane z HIV/AIDS*, Poznań 2001, A. J. Szwarc: *Odpowiedzialność karna za zakażenie HIV (art. 161 KK)* [w:] *Przestępczość przygraniczna. T. 2. Nowy polski kodeks karny. Materiały konferencyjne*. Pod red. G. Wolfa, Ślubice–Poznań 2003, E. Szwedek: *Narażenie na niebezpieczeństwo (art. 160 KK)*, PP 1977, Nr 10, W. Świda: *Przestępstwo zarażenia chorobą weneryczną w polskich projektach Kodeksu karnego*, Gaz. Adm. Pol. Państw. 1927, Nr 11, G. Teresiński, R. Mądro: *Lekarskie aspekty narażenia na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia*, AMSiK 2001, Nr 1, A. Tobis: *AIDS i wykonanie kary pozbawienia wolności*, Poznań 1996, A. Wąsek: *AIDS oraz wymiar kary i środki zabezpieczające*, Poznań 1996, E. Zielińska: *AIDS i ciąża – problemy prawnokarne*, Poznań 1996.

16. Nieudzielenie pomocy (art. 162 KK)

P. Andruszkiewicz, A. Kański: *Obowiązek resuscytacji w przypadku zatrzymania krążenia – uwagi na tle praktyki oraz prawa polskiego i obcego*, Pr. i Med. 2007, Nr 2, J. Borkowski: *W kwestii odpowiedzialności sprawcy przestępstwa drogowego za nieudzielenie pomocy ofierze wypadku*. PP 1977, Nr 11, K. Buchała, *Przestępne zaniechanie udzielenia pomocy w niebezpieczeństwie grożącym życiu człowieka*, PiP 1960, Nr 12, K. Buchała: *AIDS i prawne problemy nieudzielenia pomocy, AIDS i prawo karne*. pod red. A. J. Szwarca, Poznań 1996, M. Filar: *Odpowiedzialność lekarza za zaniechanie udzielenia świadczenia zdrowotnego (nieudzielenie pomocy)*, Pr. i Med. 1999, Nr 3, s. 33–45, R. Kędziora: *Odpowiedzialność karna lekarza za przestępne nieudzielenie pomocy*, Studia Iuridica Lublinensia 2006, t. VIII, J. Kulesza: *Kilka uwag na temat przestępstwa nieudzielenia pomocy w niebezpieczeństwie w polskim i niemieckim kodeksach karnych*, Stud. Praw.-Ekonom. 2007, Nr 76, J. Kulesza: *Lekarski obowiązek pomocy na tle obowiązku ogólnoludzkiego (art. 162 KK)*, Pr. i Med. 2006, Nr 22, J. Kulesza: *Granice obowiązku gwaranta w świetle art. 162 KK*, Prok. i Pr. 2006, Nr 7–8, J. Kulesza: *O odpowiedzialności karnej gwaranta za nieudzielenie pomocy (art. 162 KK)*, PiP 2006, Nr 6, J. Kulesza: *Kolizja obowiązków pomocy (art. 162 KK)*, Prok. i Pr. 2007, Nr 2, J. Kulesza: *O ewolucji lekarskiego obowiązku pomocy na tle obowiązku ogólnoludzkiego*, Pr. i Med. 2007, Nr 27, J. Kulesza: *Źródła obowiązku gwaranta a odpowiedzialność karna lekarza za zaniechanie pomocy*, Pr. i Med. 2008, Nr 30, J. Kulesza: *Przestępstwo nieudzielenia pomocy w niebezpieczeństwie. Art. 162 KK na tle uwag dotyczących § 323c niemieckiego kodeksu karnego*, Łódź 2008, D. Lorek: *Nieudzielenie pomocy ofiarom wypadków drogowych – przestępstwo a wykroczenie*, PnD 2007, Nr 7, Z. Sobolewski: *Obowiązek sprawcy przestępstwa udzielenia pomocy ofierze czynu*, Ann. UMCS 1967, Nr 14, E. Szwedek: *Nieudzielenie pomocy w niebezpieczeństwie (art. 164 KK)*, PP 1978, Nr 4, G. Teresiński, R. Mądro: *Lekarskie aspekty narażenia na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia*, AMSiK 2001, Nr 1, W. Witzczak: *Odpowiedzialność karna lekarza za nieudzielenie pomocy w stanach zagrożenia życia [w:] Ius et LEX. Księga jubileuszowa ku czci Profesora Adama Strzembosza*. Pod red. A. Dębińskiego, Al. Grzebiński, K. Wiaka. Lublin 2002, E. Zatyka: *Lekarski obowiązek udzielenia pomocy a ryzyko związane z wykonywaniem zawodu (zarys problemu) [w:] Zagadnienia współczesnej polityki kryminalnej*. Pod red. T. Dukiet-Nagórskiej, Bielsko Biała 2006, A. Zoll: *Obowiązek udzielenia pomocy lekarskiej a prawo lekarza do strajku*, Pr. i Med. 2008, Nr 30.

Rozdział 6. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

P. Andres, R. Krajewski, T. Zakrzewski: *O odpowiedzialności karnej dowódcy okrętu i osób funkcyjnych za naruszenie zasad bezpieczeństwa żeglugi wg kodeksu karnego z 1969 r.* Prz. Morski 1971, Nr 7–8, K. Buchała: *Wina przy przestępstwach spowodowania powszechnego niebezpieczeństwa*, Warszawa 1960, rec. A. Kafarski, PiP 1961, Nr 3, Z. Choroszewski: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu. Wybrane zagadnienia*, Szczytno 1996, T. Cyprian: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i w komunikacji*, PiP 1968, Nr 10, S. Pławski: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu i zdrowiu powszechnemu* NP. 1951, Nr 6, W. Radecki: *Odpowiedzialność karna za naruszenie bezpieczeństwa i higieny pracy*, Wrocław 1975, W. Radecki: *Przestępstwa narażenia życia i zdrowia człowieka na niebezpieczeństwo w Kodeksie karnym PRL z 1969 r.*, Wrocław 1977, G. Rejman: *O tak zwanych niezawinionych stanach powszechnego niebezpieczeństwa. W związku z art. T. Cypriana*, RPEiS 1970, Nr 2, A. Spotowski: *Funkcja niebezpieczeństwa w prawie karnym*, Warszawa 1990, R. A. Stefański: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i w komunikacji. Rozdział XX i XXI Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2000.

2. Sprowadzenie zdarzenia powszechnie niebezpiecznego (art. 163 KK)

K. Buchała: *Przestępstwo wywołania klęski żywiołowej i katastrofy w komunikacji*, PiP 1956, Nr 11, K. Buchała: *Podmiotowa strona przestępstwa sprowadzenia niebezpieczeństwa powszechnego*, PiP 1959, Nr 10, K. Buchała: *Wina przy M. Bereźnicki*, NP 1966, Nr 10, K. Buchała: *Przestępstwo wywołania klęski żywiołowej i katastrofy w komunikacji*, PiP 1956, Nr 11, K. Buchała: *Podmiotowa strona przestępstwa sprowadzenia przestępstwach sprowadzenia powszechnego niebezpieczeństwa*, Warszawa 1960 M. Cieślak: *Indywidualne zagrożenie życia*, NP 1952, Nr 4, B. Hołyst: *Wadliwości orzecznictwa sądów powszechnych w sprawach o spowodowanie pożaru*, NP 1957, Nr 3, B. Hołyst: *Kryminalistyczna problematyka pożarów*, Warszawa 1962, J. Kaczmarek, M. Kierzka: *Pojęcie „mienie w wielkich rozmiarach”, „zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach” oraz „dobra o szczególnym znaczeniu dla kultury” w Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 2000, Nr 3, Z. Karpiński: *Przestępstwa spowodowania niebezpieczeństwa pożaru*, Wiadomości Ubezpieczeniowe 1957, Nr 12, J. Kochanowski: *Przestępstwa i wykroczenia drogowe. Komentarz*, Warszawa 1991, Z. Młynarczyk: *Sprowadzenie pożaru i jego bezpośredniego niebezpieczeństwa w świetle badań aktowych*, PK 1971 Nr 91–92, B. Nietyńska: *Odpowiedzialność karna pracowników budownictwa inwestycyjnego*, Warszawa 1972, W. Radecki: *Przestępstwa umyślnego spowodowania pożaru na Dolnym Śląsku*, PWS 1976, Nr 11, T. Sawicki: *Przestępstwo sprowadzenia pożaru*, Prok. i Pr. 2005, Nr 7–8, E. Sobków: *Pojęcie i klasyfikacja katastrof*, SłMO 1982, Nr 3, R. A. Stefański: *Pojęcie „mienie wielkiej wartości” w Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 1999, Nr 5, B. Sygit: *Pożary w aspekcie prawnokarnym i kryminologicznym*, Warszawa–Poznań 1981, B. Sygit: *Problematyka tzw. „czynnego żalu” sprawcy pożaru (art. 141 KK)*, PP 1979, Nr 4, B. Sygit: *Pojęcie „pożaru” na gruncie kodeksu karnego 1969 r.*, PP 1979, Nr 2, B. Sygit: *Problematyka zbiegu przepisów ustawy na tle przestępstw sprowadzenia pożaru i sprowadzenia niebezpieczeństwa pożaru*, PP 1979, Nr 6, B. Sygit: *W sprawie pojęcia „pożaru” w rozumieniu art. 138 § 1 KK*, NP 1982, Nr 1–2, B. Sygit: *Pojęcie „pożaru” w nowoczesnym polskim ustawodawstwie karnym. Ewolucja jego wykładni i uwagi de lege ferenda [w:] Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Prof. B. Kunickiej-Michalskiej*. Pod red. J. Jakubowska-Hary, C. Nowak, J. Skupińskiego, Warszawa 2008, E. Szvedek: *Sprowadzenie zdarzenia określonego w art. 136 KK*, Prob. Praw. 1974, Nr 6, E. Szvedek: *Przestępstwo sprowadzenia pożaru (art. 138 KK)*, NP 1975, Nr 6.

3. Sprowadzenie niebezpieczeństwa zdarzenia powszechnego niebezpiecznego (art. 164 KK)

A. Ferenc: *Kumulatywna kwalifikacja prawna czynu w Kodeksie karnym*, NP 1971, Nr 4, T. Hanusek: *Uwagi o naturze niebezpieczeństwa jako zjawiska obiektywnego i dynamicznego*, [w:] *Zagadnienia prawa karnego i teorii prawa*, Warszawa 1959, J. Kostarczyk-Gryszka: *Kumulatywny zbieg przepisów ustawy określających przestępstwo umyślne oraz przestępstwo nieumyślne*, PiP 1973, Nr 4, W. Mąciór: *W kwestii zbiegu przepisów ustawy*, NP 1974, Nr 6, G. Rejman: *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego materialnego (za rok 1973)*, cz. I, NP 1974, Nr 7–8, A. Spotowski: *Reguły wyłączające wielość ocen a zbieg przepisów ustawy określających przestępstwo nieumyślne i umyślne*, PiP 1973, Nr 6, A. Spotowski: *Oddalenie niebezpieczeństwa jako okoliczność tagodząca*, PiP 1985, Nr 10, E. Szvedek: *Sprowadzenie niebezpieczeństwa pożaru (art. 139 KK)*, NP 1975, Nr 9, E. Szvedek: *Przygotowanie do przestępstwa sprowadzenia niebezpieczeństwa powszechnego (art. 142 KK)*, NP 1976 Nr 7–8, E. Szvedek: *Sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego (art. 140 KK)*, PP 1976, Nr 3.

4. Sprowadzenie innego zdarzenia powszechnie niebezpiecznego (art. 165 KK)

Z. Ćwiąkowski, A. Zoll: *Przegląd orzecznictwa z zakresu części szczególnej prawa karnego materialnego (II półrocze 1988, I półrocze 1991)*, PS 1993, Nr 5, H. Popławski: *Sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego określonego w art. 140 KK*, Sł. MO 1978, Nr 6, H. Popławski: *Przestępstwo z art. 220 KK*, NP 1977, Nr 6, E. Szwedek: *Sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego (art. 140 KK)*, PiP 1976, Nr 3, E. Szwedek: *Czynny żal przy przestępstwach z art. 136–140 KK (art. 141 KK)*, NP 1976, Nr 2.

5. Piractwo morskie i powietrzne (art. 166 KK)

G. Ciechanowicz: *Prawne aspekty piractwa morskiego*, Prz. Morski 1979, Nr 3, M. Donne: *Jak zapobiec powietrznemu piractwu?*, PiŻ 1970, Nr 20, O. Chyliński: *Rozbój w teorii i praktyce*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1975, S. Jaroszyński: *Bezprawne uprowadzenie polskich statków powietrznych w świetle przeprowadzonych badań*, ZN ASW 1989, Nr 57, Z. Kallaus: *Porywanie samolotów – w projekcie zmian kodeksu karnego*, PP 1982, Nr 8–9, Z. Kot: *Piractwo XX wieku. Uprowadzenia samolotów*, Perspektywy 1970, Nr 39, J. Kranz: *Piraci powietrzni*, PiŻ 1970, Nr 10, J. Machowski: *Ewolucja pojęcia piractwa jako zjawiska prawnego, obyczajowego i językowego*, Prawo-Administracja-Kościół 2000, Nr 4, J. Drobiński: *Międzynarodowy terroryzm i przestępne uprowadzanie statków powietrznych a skuteczne środki zapobiegające*, PK 1978, Nr 131, W. Radecki, K. Urbanek: *Zagadnienia kwalifikacji prawnej przestępstwa rozboju*, PP 1972, Nr 12.

6. Umieszczenie na statku niebezpiecznego urządzenia lub substancji (art. 167 KK)

B. Michalski, *Przestępstwa przeciwko mieniu. Rozdział XXXV Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 1999,

8. Niedozwolony obrót niebezpiecznymi substancjami (art. 171 KK)

S. M. Przyjemski: *Broń, amunicja, materiały wybuchowe i inne środki walki jako przedmioty przestępstw z art. 143, 286 i 329 KK. Próba kwalifikacji*, WPP 1971, Nr 4, E. Szwedek: *Wyrób, gromadzenie i przechowywanie materiałów wybuchowych (art. 143 KK)*, NP 1977, Nr 4.

9. Przeszkadzanie akcji ratowniczej (art. 172 KK)

E. Szwedek: *Przeszkodzenie akcji ratowniczej*, NP 1979, Nr 1

Rozdział 7. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

A. Bachrach: *Przestępstwa drogowe w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego (1945–1962)*, Warszawa 1963, A. Bachrach: *Ryzyko i nieostrożność w komunikacji a oceny prawno karne*, Wrocław 1965, A. Bachrach: *Przestępstwa drogowe w projekcie kodeksu karnego*, PiP 1969, Nr 1, A. Bachrach: *Przestępstwa i wykroczenia drogowe w nowym prawie polskim*, Warszawa 1974, A. Bachrach: *Nowe wytyczne Sądu Najwyższego w sprawach o przestępstwa drogowe. (Dyrektywy wymiaru kary)*, PiP 1976, Nr 5, A. Bachrach: *Nowe wytyczne Sądu Najwyższego w sprawach o przestępstwa drogowe. (Zagadnienia wykładni prawa)*, PiP 1976, Nr 8–9, J. Bafia: *Ochrona bezpieczeństwa ruchu lądowego, wodnego i powietrznego w projekcie kodeksu karnego i w projekcie prawa o wykroczeniach*, NP 1969, Nr 2, J. Bafia, D. Egierska, I. Śmietanka, *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Warszawa 1971, J. Bilic-

ki, W. Kubala: *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym*, WPP 1974, Nr 1, K. Buchała: *Przestępstwa w komunikacji drogowej*, Warszawa 1961, K. Buchała: *Kumulatywna kwalifikacja przestępstw komunikacyjnych*, NP 1972, Nr 11, K. Buchała: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji drogowej*, Warszawa 1973, K. Buchała: *Problemy odpowiedzialności karnej za przestępstwa drogowe*, *Krótki komentarz*, [w:] *Problematyka prawna i techniczna wypadków drogowych*, Kraków 1995, K. Buchała: *Przestępstwa i wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji drogowej. Komentarz*, Bydgoszcz 1997, K. Buchała: *Niektóre problemy wykładni znamion przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji*, Prok. i Pr. 1998, Nr 11–12, M. Cieślak: *Indywidualne zagrożenie życia*, NP 1952, Nr 4, T. Cyprian: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i w komunikacji*, PiP 1968, Nr 10, T. Cyprian: *Przestępstwa drogowe a prawo karne*, PS-Z 1978, Nr 6, R. Częścik: *Zapobieganie przestępstwom przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lotniczej i zwalczanie ich*, Prz. Pol. 1998, Nr 2, Z. Drexler, J. Kochanowski, W. Rychter, W. Tomczyk, *Kodeks drogowy. Komentarz*, pod red. J. Bafii, Warszawa 1988, E. Górski: *Uwagi na tle stosowania art. 215 KK w sprawach o wypadki kolejowe*, Biul. GP 1957, Nr 1, A. Gubiński, J. Sawicki: *Przestępstwa komunikacyjne na tle praktyki i jej potrzeb*, PiP 1961, Nr 7, A. Gubiński, J. Sawicki: *Dwa problemy związane z przestępczością komunikacyjną*, Pal. 1961, Nr 9, T. Hanausek, *Uwagi o naturze niebezpieczeństwa jako zjawiska obiektywnego i dynamicznego*, [w:] *Zagadnienia prawa karnego i teorii prawa*, Warszawa 1959, T. Hanausek: *Element bezpośrednio jako znamię niektórych typów przestępstw*, PiP 1964, Nr 12, A. Herzog: *Niektóre problemy kwalifikacji prawnej przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji*, Prok. i Pr. 2002, Nr 2, R. Jaworski: *Kryminologiczne zagadnienia przestępstw drogowych*, NP 1976, Nr 2, P. Kardas, A. Patela: *Przestępstwa komunikacyjne*, Rzeczpospolita 1993, Nr 218, J. Klimek: *Kodeks a przestępstwa drogowe*, Warszawa 1986, J. Kochanowski: *Problemy przestępstw drogowych w doktrynie i orzecznictwie Sądu Najwyższego w latach 1970–1980*, SP 1982, Nr 3–4, J. Kochanowski: *Zagadnienia przestępstw drogowych i przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji*, Warszawa 1990, rec. Prob. Praw. 1991, Nr 4–5, J. Kochanowski: *Przestępstwa i wykroczenia drogowe. Komentarz*, Warszawa 1991, J. Kostarczyk-Gryszka: *Kumulatywny zbieg przepisów ustawy określających przestępstwo umyślne oraz przestępstwo nieumyślne*, PiP 1973, Nr 4, W. Kotowski: *Przestępstwa i wykroczenia drogowe. Analiza zdarzeń*, Warszawa 2001, rec. B. Gronowska, PnD 2001, Nr 2, L. K. Pa-przycki, Pal. 2001, Nr 5–6, A. Wolin, PiŻ 2001, Nr 7, W. Kotowski: *Przestępstwa drogowe. Komentarz*, Warszawa 2006, rec. T. Razowski, PnD 2006, Nr 11, P. Puszczek, P. Kulenko, Mon. Praw. 2006, Nr 24, W. Kotowski: *Przestępstwa drogowe. Komentarz*, Warszawa 2006, W. Kotowski: *Prawne problemy ruchu drogowego. Komentarz*, Warszawa 2007, rec. S. Paweł Pal. 2007, Nr 5–6, B. Kurzępa: *Przestępstwa i wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji*, Toruń 2001, M. J. Lubelski: *Niektóre uwagi do wytycznych Sądu Najwyższego w sprawach o przestępstwa drogowe*, Pr. Nauk. UŚl. Karn. 1977, Nr 3., W. Marcinkowski: *Zakresy ustawowych znamion niektórych przestępstw i wykroczeń komunikacyjnych*, WPP 2002, Nr 1, W. Marcinkowski: *Zbieg przestępstw i wykroczeń drogowych*, WPP 2004, Nr 1, M. Marciniak: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji na obszarze podlegającym właściwości Sądu Okręgowego w Opolu w latach 2004–2006 w świetle statystyk sądowych*, Opolskie Stud. Adm.-Prawne 2008 t. 5, W. Mąciór: *Problem przestępstw nieumyślnych na tle aktualnych wymagań teorii i praktyki*, ZNUJ 1968, Nr 35, A. Michalska-Warias: *Modyfikacja przepisów kodeksu karnego w zakresie przestępstw drogowych*, [w:] *Nowe prawo karne po zmianach*, pod red. T. Bojarskiego i E. Skrętowicza, Lublin 2002, W. Mendys: *Kilka uwag w sprawie tzw. „przestępstw komunikacyjnych”*, Pal. 1976, Nr 10, A. Mrozek: *Dziecko w ruchu drogowym*, PS-Z 1978, Nr 6, M. Olszewski: *Ochrona bezpieczeństwa drogowego w nowym Kodeksie karnym*, Pal. 1970, Nr 4, P. Palka: *Ochrona bezpieczeństwa drogowego w kodyfikacji karnej z 1997 r. Zagadnienia wybrane*, Policja 2004, Nr 4, K. J. Pawelec: *Polemicznie o przestępczości drogowej*, Rzeczpospolita 1988, Nr 206, K. J. Pawelec: *Przestępstwa i wykroczenia drogowe*, GP 1989, Nr 5, W. Radecki: *Przestępstwa narażenia życia i zdrowia człowieka na niebezpieczeństwo*

w Kodeksie karnym PRL z 1969 r., Wrocław 1977, A. Rypiński: *O przestępstwach drogowych w świetle wytycznych Sądu Najwyższego*, NP 1971, Nr 6, R. Sarkowicz: *Wyrażanie przyczynowości w tekście prawnym (na przykładzie kodeksu karnego z 1969 r.)*, Kraków 1989, R. A. Stefański: *Prawo o ruchu drogowym. Komentarz*, Warszawa 2008, R. A. Stefański: *Problematyka prawna wypadków drogowych* [w:] *Wypadki drogowe. Vademecum biegłego sądowego*, Kraków 2006, R. A. Stefański: *Propozycje zmian w zakresie przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji w projekcie nowelizacji kodeksu karnego*, PnD 2007, Nr 8, R. A. Stefański: *Wykroczenia drogowe. Komentarz*, Warszawa 2005, R. A. Stefański: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i w komunikacji. Rozdział XX i XXI Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2000, R. A. Stefański: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji*, Warszawa 1999, R. A. Stefański: *Przestępstwa drogowe w nowym Kodeksie karnym*, Kraków 1999, rec. A. Głazek, PnD 1999, Nr 9, K. Grzegorzczak, WPP 1999, Nr 3–4, W. Huba, Prok. i Pr. 1999, Nr 11–12, R. A. Stefański: *Przestępstwa i wykroczenia drogowe w orzecznictwie Sądu Najwyższego*, Warszawa 1997, R. A. Stefański: *Prawo o ruchu drogowym z komentarzem praktycznym*, Warszawa 1995, R. A. Stefański: *Prawo o ruchu drogowym z orzecznictwem Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego*, Warszawa 1993, R. A. Stefański: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym w projekcie kodeksu karnego*, PP 1990, Nr 7–9, R. A. Stefański: *Problematyka prawna wypadków drogowych*, [w:] *Wypadki drogowe. Vademecum biegłego sądowego*, Kraków 2002, K. Szmid: *Głos w kwestii unormowań przestępstw komunikacyjnych w Kodeksie karnym z 1997 roku*, CzPKiNP 1999, nr 1, P. Szustakiewicz: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji*, Gaz. Praw. 1999, Nr 4, W. Trafny: *Przestępstwa drogowe nietrzeźwych sprawców przykładem tendencji do zaostrzenia wymiaru kary, zdeterminowanej względami ogólnej prewencji i nagminnością*, PnD 2007, Nr 1, K. Wagner: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu oraz przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym, wodnym i powietrznym*, Warszawa 1970, K. Wagner: *O bezpieczeństwo na lądzie, wodzie i w powietrzu*, GSiP 1970, Nr 15, J. Wasilewski: *O przestępstwach drogowych inaczej*, GSiP 1981, Nr 19, J. Wasilewski: *O wypadkach drogowych nieco inaczej*, GSiP 1971, Nr 16, J. Wojciechowski: *Odpowiedzialność za wypadki komunikacyjne. Kodeks karny. Nowe przepisy od 1 września*. Rzeczpospolita 1998, Nr 88, T. Wolfowicz: *Uwagi praktyka co do ścigania tzw. przestępstw drogowych*, Pal. 2005, Nr 3–4, B. Zajac: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji w świetle kodyfikacji karnej z 1997 r.*, ZN Wydziału Administracyjno-Prawnego Akademii Polonijnej w Częstochowie 2001, Nr 1, P. Zakrzewski: *Alkohol a społeczne oblicze sprawców przestępstw drogowych*, PA 1971, Nr 1.

2. Sprowadzenie katastrofy w komunikacji (art. 173 KK)

M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas: *Odpowiedzialność za spowodowanie wypadku komunikacyjnego w świetle regulacji nowego kodeksu karnego z 1997 r.*, cz. I, Pal. 1999, Nr 1–2, J. Kochanowski: *Przestępstwo spowodowania katastrofy w ruchu lądowym w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, NP 1979, Nr 11, T. Krawczyk: *Niektóre konsekwencje teoretyczno-prawne art. 178 kodeksu karnego*, Prok. i Pr. 2001, Nr 11, W. Ochman: *Katastrofa drogowa w orzecznictwie SN*, PP 1988, Nr 11, K. J. Pawelec: *Katastrofa w ruchu lądowym i sprowadzenie jej bezpośredniego niebezpieczeństwa w orzecznictwie Sądu Najwyższego*, Pal. 1989, Nr 4, K. J. Pawelec: *Orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące przestępstw z art. 136 i 137 KK (1978–1988). Wybrane zagadnienia*, ZN ASW 1986, Nr 57, E. Szwedek: *Sprowadzenie zdarzenia określonego w art. 136 KK*, Prob. Praw. 1974, Nr 6, J. Wojciechowski: *Odpowiedzialność za katastrofy komunikacyjne. Kodeks karny. Od 1 września 1998 r.*, Rzeczpospolita 1998, Nr 54, W. Wróbel: *Krytycznie o zaostrzeniu odpowiedzialności karnej za przestępstwa komunikacyjne*, PiP 2001, Nr 7,

3. Sprowadzenie niebezpieczeństwa katastrofy w komunikacji (art. 174 KK)

Cyprian T.: *Problem karalności zagrożenia w sprawach o wypadki drogowe*, PiP 1965, Nr 2, H. Świński: *Niebezpieczeństwo katastrofy w komunikacji na tle art. 215 KK*, GS 1933, Nr 11,

4. Spowodowanie wypadku w komunikacji (art. 177 KK)

Z. Arnold: *Kryterium związku przyczynowego prędkości jazdy z wypadkiem drogowym*, [w:] *IV Sympozjum „Problemy rekonstrukcji wypadków drogowych”*, Kraków 22–23 września 1994 r. Zbiór referatów, Kraków 1994, A. Bachrach: *Na marginesie orzecznictwa dat. wypadków drogowych*, PiP 1961, Nr 7, A. Bachrach: *Przestępczość drogową*, PiP 1963, Nr 12, A. Bachrach: *Przestępstwa drogowe w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, Warszawa 1963, A. Bachrach: *Szybkość i pierwszeństwo w ruchu drogowym*, PK 1965, Nr 53, A. Bachrach: *Nieufność i zaufanie w ruchu drogowym*, Pal, 1965, Nr 5, A. Bachrach: *O kodeksie drogowym sceptycznie*, PiŻ 1965, Nr 5, A. Bachrach: *Przyczyny przestępstw drogowych tle statystyki i badań aktowych*, PiP 1969, Nr 8–9, A. Bachrach: *Rozwój międzynarodowej turystyki a odpowiedzialność karna za wypadki drogowe*, SP 1977, Nr 2, J. Bafia: *Przestępstwa drogowe*, ŁL 1955, Nr 3, J. Bas, C. Mikołajczyk, T. Olex, M. Szyc: *Elementy odblaskowe w aspekcie widoczności pieszych w warunkach nocnych*, [w:] *VI Konferencja „Problemy wypadków drogowych”*. Zbiór referatów, Zakopane 22–24 października 1998 r., M. Bereźnicki: *Z problematyki kryminologicznej przestępstw drogowych*, Pal. 11968, Nr 4, M. Bielski: *Naruszenie reguł ostrożności czy nadmierna ryzykowność zachowania jako właściwe kryterium prawnokarnego przypisania skutku*, CzPKiNP 2004, Nr 1, P. Boesler P.: *Wypadek drogowy jako kryterium psychologicznego rozpoznania zagrożenia*, Warszawa 1975, P. Boesler P.: *Psychiczna sprawność kierowcy a bezpieczeństwo jazdy*, Warszawa 1979, P. Boesler: *Zarys psychologii zapobiegania wypadkom drogowym*, Warszawa 1981, S. Bognel: *Fizjologiczne i psychologiczne przestanki wypadków drogowych* Sł. MO 1966, Nr 3, S. J. Bownik: *Nad projektem kodeksu drogowego. Za kierowcą człowiek zdrowy*, GP 1977, S. J. Bownik: *Z rozważań nad prawem drogowym*, Pal. 1984, Nr 1, S. J. Bownik: *Piesz jako podmiot przestępstwa wypadku drogowego*, Pal. 1985, Nr 7–8, Z. Bożyczko: *Niektóre zagadnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym w świetle wypowiedzi kierowców zawodowych*, PK 1976, Nr 120, K. Buchała: *„Należyta ostrożność” w ruch pojazdów mechanicznych a granice zaufania do przestrzegania przepisów przez użytkowników dróg publicznych*, NP 1959, Nr 11, K. Buchała: *Przestępstwa w komunikacji drogowej*, Warszawa 1961, rec. T. Cyprian, PiP 1961, Nr 12, K. Buchała: *Nadmierna szybkość pojazdów jako przyczyna wypadków*, Pal. 1961, Nr 7, K. Buchała: *Wytyczne wymiaru sprawiedliwości w sprawie przestępstw drogowych*, PiP 1964, Nr 4, K. Buchała: *Z problematyki tzw. zasad ostrożności w ruchu drogowym*, Pal. 1965, Nr 10, K. Buchała: *Z zagadnień sądowego wymiaru kary przestępstwa drogowe*, NP 1968, Nr 5, K. Buchała: *Ogólna problematyka naruszenia zasad bezpieczeństwa ruchu z art. 145 KK*, Pal. 1971, Nr 2, T. Cyprian: *Wypadek samochodowy przed sądem*, Wiadomości Prawne 6, T. Cyprian: *Prawem i lewem (wypadki drogowe)*, PiŻ 1957, Nr 15, T. Cyprian: *Pojęcie wypadku drogowego*, PiP 1961, Nr 3–5, T. Cyprian: *Sprawca i przedmiot wypadku drogowego*, Pal. 1961, Nr 4, T. Cyprian: *Ocena strony przedmiotowej wypadku drogowego*, Pal. 1961, Nr 5, T. Cyprian: *Strona podmiotowa wypadku drogowego*, NP 1961, Nr 5, T. Cyprian: *Alkohol a wypadki drogowe*, PK 1961, Nr 34, T. Cyprian: *Odpowiedzialność karna za wypadki drogowe*, *Ruch prawniczy* 1961, Nr 3, T. Cyprian: *Przyczyn wypadków drogowych*, PK 1961, Nr 32, T. Cyprian: *Ucieczka kierowcy*, Pal. 1962, Nr 111–12, T. Cyprian: *Czy sztywny próg trzeźwości*, NP 1962, Nr 4, *Problem kary za przestępstwo drogowe*, PiP 1962, Nr 4, T. Cyprian: *Bezwzględność przyczyną wypadków drogowych*, PK 1962, Nr 36, T. Cyprian: *Nowe postacie powszechnego niebezpieczeństwa*, Pal. 1962, Nr 10, T. Cyprian: *Wypadki drogowe w świetle prawa karnego*, Warszawa 1963, rec. K. Buchała, PiP 1964, Nr 3, T. Cyprian: *Przestępstwa komunikacyjne w projekcie nowego KK*, Pal. 1963, Nr 5, T. Cyprian: *Czy wprowadzić zmiany do rozdziału o przestępstwach komunikacyjnych*, PiP 1963, Nr 8–9, T. Cyprian: *Piesz w ruchu drogowym*, PK 1964, Nr 50–51, T. Cyprian: *Wypadki drogowe w 1963 w świetle*

orzecznictwa SN, *Ruch Praw.* 1965, Nr 4, T. Cyprian: *Problem karalności grożenia w sprawach o wypadki drogowe*, *PiP* 1965, Nr 2, T. Cyprian: *Skuteczna walka z wypadkami drogowymi*, *PK* 1965, Nr 54, T. Cyprian: *Zmęczenie kierowcy jako przyczyn wypadków*, *PK* 1968, Nr 71, T. Cyprian: *Niezawinione spowodowanie stanu powszechnego niebezpieczeństwa*, *Ruch Praw.* 1969, Nr 1, T. Cyprian: *Wypadki drogowe spowodowane przez zmęczenie (w: Księga pamiątkowa ku czci prof. W. Świdły*, Warszawa 1969, T. Cyprian: *Wypadki drogowe spowodowane w 1968 r. przez autobusy i samochody ciężarowe*, *PK* 1970, Nr 84, T. Cyprian: *Komentarz z za kierowcy*, *GP* 1976, Nr 12, M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas: *Odpowiedzialność za spowodowanie wypadku komunikacyjnego w świetle regulacji nowego kodeksu karnego z 1997 r.*, *Cz.* 1, *Pal.* 1999, Nr 1–2, J. Długozima: *Pokrzywdzony w wypadku drogowym. Między tezą a uzasadnieniem*, *Rzeczpospolita* 2000, Nr 34, A. A. Dobrzyński: *Czy kierowca winien?* Warszawa 1976, A. A. Dobrzyński: *Przestępczość drogowa. Tezy bez dowodów*, *GP* 1980, Nr 13, A. A. Dobrzyński: *Zasada ograniczonego zaufania*, *Motoryzacja* 1983, Nr 3, A. Gaberle: *Wypadki drogowe. Aspekty kryminologiczne*, Warszawa 1986, A. Gaberle: *Najłabsze ogniwo (Człowiek jako źródło zagrożeń w ruchu drogowym)*, Warszawa 1986, H. Gałęcki: *Zgłaszam sprzeciw (wypadki drogowe)*, *PiŻ* 1962, Nr 9, H. Gałęcki: *Zagadnienie progu nietrzeźwości w ocenie wypadków drogowych*, *PiŻ* 1963, nr 15, H. Gałęcki: *Aktualne zadania MO w zwalczaniu wykroczeń drogowych*, *ZKA* 1963, Nr 4–5, K. Głąb: *Winien śmierci człowieka (przestępstwa drogowe)*, *PiŻ* 1959, Nr 2, H. Górski, J. Kocur: *Cechy osobowości kierowcy w aspekcie zagrożeń wypadkowych w komunikacji drogowej*, *WPP* 1979, Nr 4, M. Górski: *Wypadki drogowe w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, *Acta UW*. *Prz. Prawa i Admin.* 1995, Nr 32, R. Grabara: *Prędkość a bezpieczeństwo w ruchu drogowym*, *Policja* 2007, Nr 1, S. Gołębiowski: *Odległość widzenia przeszkody na drodze w światłach mijania*, *Biuletyn Informacyjno-Szkoleniowy ORTSiRD PZMot* 1980, Nr 2, L. Grzegorzczak: *Epidemiologia wypadków drogowych*, [w:] Grzegorzczak L., Chyc K., Walaszek M.: *Medycyna ruchu drogowego. Zagadnienia wybrane*, Warszawa 1974, L. Grzegorzczak: *Ocena stanu zdrowia kierowcy*, [w:] Grzegorzczak L., Chyc K., Walaszek M.: *Medycyna ruchu drogowego. Zagadnienia wybrane*, Warszawa 1974, T. Grzegorzczak: *Kilka uwag na tle zbiegu art. 87 KW i 145 KK (głos polemiczny)*, *Zag. Wykr.* 1989, Nr 6, A. Gubiński: *Obowiązek przewidywania kierowcy*, *NP* 1961, Nr 11, A. Herzog: *Lekki wypadek komunikacyjny. Teoria i praktyka*, *PnD* 2002, Nr 2, A. Herzog: *Niektóre problemy kwalifikacji prawnej przestępstw przeciwko bezpieczeństwu komunikacji*, *Prok. i Pr.* 2002, Nr 2, A. Herzog: *Związek przyczynowy jako podstawa odpowiedzialności za przestępstwo spowodowania wypadku komunikacyjnego*, *PnD* 2004, Nr 8, A. Herzog: *Recenzja książki Andrzeja Marka*, *Prawo karne*, Wydanie 7. Uaktualnione i zmienione, Warszawa 2006, *PnD* 2007, Nr 5, J. Hibner: *Śmierć za pół darmo (wypadki drogowe)*, *PiŻ* 1957, Nr 11, B. Hołyst: *Wiktymologia wypadków drogowych* [w:] *I Międzynarodowa Konferencja naukowa na temat Prawno-ekonomiczne i techniczne aspekty bezpieczeństwa w komunikacji drogowej. Materiały Konferencyjne* pod red. K. Lejdy i K. Rajchela, Rzeszów 15–16 października 1997 rok, T. Huminiak: *Odpowiedzialność karna kierowcy za wypadek podczas rajdu*, *PnD* 2004, Nr 10, T. Huminiak: *Odpowiedzialność karna kierowcy za wypadek podczas rajdu. Przykład praktyki orzeczniczej*, *PnD* 2004, Nr 11, E. Huzar: *Protest (wypadki drogowe)*, *PiŻ* 1962, Nr 4, C. Jankowski: *Pojęcie wypadku w ruchu drogowym*, *Biul. GP* 1967, Nr 4, C. Jankowski: *O eksperymencie taktycznym w ściganiu sprawców wypadków drogowych*, *Biul. GP* 1967, Nr 10–11, C. Jankowski: *Ujawnienie śladów na miejscu wypadku drogowego*, *NP* 1968, Nr 4, C. Jankowski: *Kilka uwag o badaniu psychofizycznym sprawności kierowcy*, *Pal.* 1969, Nr 1, J. Jasiński: *Ruch drogowy w „ryzach” nowej ustawy*, *ZKA* 1962, Nr 1, C. Jaroszek: *Naruszenie zasad bezpieczeństwa jako znamię przestępstwa określonego w art. 145 KK w świetle nowego prawa o ruchu drogowym*, *PP* 1983, Nr 8–9, J. Jasiński: *O znak „stop” przed penalizacją*, *PiŻ* 1963, Nr 15, E. Jełowicka, E. Lipiński: *Skazania za przestępstwa drogowe spowodowane przez nietrzeźwych kierowców*, *NP* 1980, Nr 3, A. Kafarski: *Sprawy karne o wypadki samochodowe, czyli o trudnościach ich rozpoznawania* Nr 1959, Nr 4, A. Kafarski: *IV seminarium międzynarodowe w Mantui poświęcone prawu drogowemu*, *PiP* 1961, Nr 8–9, E. Kamiński: *Pojęcie katastrofy w komunikacji lądowej*, *PS*

1938, Nr 1, P. Kardas: *Naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym jako jedna z przesłanek obiektywnego przypisania skutku przestępstwa określonego w art. 177 KK*, PnD 2002, Nr 6, J. Klimek: *Wio, koniku (wypadki drogowe)*, PiŻ 1963, Nr 15, W. Kończykowski: *Odtwarzanie i analiza przebiegu wypadku drogowego*, Paryż–Warszawa 1993, J. Kochanowski, J. Sawicki: *Zmęczenie a odpowiedzialność karna w komunikacji drogowej*, Pal. 1966, Nr 12, W. Kotowski: „*Szczególna ostrożność*” w praktyce wymiaru sprawiedliwości, AG 2004, Nr 1–2, W. Kotowski: *Zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Komentarz*, Warszawa 2005, rec. L. K. Paprzycki, Pal 2005, Nr 7–8, s. 185–187, A. Ważny, PnD 2005, Nr 7, s. 64–65, G. Łabuda, T. Razowski, Prok. i Pr. 2006, Nr 2, s. 123–127, W. Kotowski: *Prawne problemy ruchu drogowego. Komentarz*, Warszawa 2007, W. Kotowski: *Podstawowe zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Rys historyczny*, Pal. 2008, Nr 9–10, W. Krajewski: *Zagadnienie wypadków samochodowych w pracy prokuratora*, Biul. GP 1953, Nr 10, Z. Krauze: *Wypadki drogowe*, ŁL 1957, Nr 6, T. Ksok: *Niektóre zaburzenia świadomości i ich wpływ na odpowiedzialność sprawców wypadków drogowych w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego*. Prz. Pol. 1996, Nr 3, Z. Kubec: *Wypadki drogowe*, ŁL 1959, Nr 1, S. Kubiak: *Zachowanie się ofiary wypadku a odpowiedzialność kierowcy* Pal. 1961, Nr 1, A. Kuleba: *Przestępstwa drogowe w województwie zielonogórskim*, PiP 1963, Nr 4, Z. Kwiecień: *Sąd Najwyższy o wymierzaniu kar za przestępstwa drogowe z art. 145 KK*, PP 1980, Nr 11, K. Lipiński: *Stop! kontrola drogowa*, PiŻ 1958, Nr 16, K. Lipiński: *Dzień bez: wypadków?*, Pal. 1958, Nr 9, K. Lipiński: *Bezdroża drogowej sprawiedliwości*, PiŻ 1962, Nr 2, M. Leonieni: *Przestępstwa drogowe i ich zwalczanie*, GSIP 1968., Nr 15, W. Lewandowski: *Prawne i lekarskie problemy oddalenia się sprawcy wypadku drogowego z miejsca zdarzenia*, [w:] *Wypadkowość drogowa. Alkoholizm oraz inne przyczyny biologiczne (5–6 maja 1977)*, Katowice–Chorzów. Materiały naukowe, Katowice 1977, J. Lewiński: *Wykroczenie czy występki? (Pozorny zbieg wykroczenia z art. 86 § 1 KW z występkiem z art. 145 § 1 KK)*, ZW 1986, Nr 2, K. Liżyńska: *Wypadek drogowy – prawne aspekty oraz zasady opracowywania opinii w sprawach o wypadki drogowe* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*, Pod red. L. Boguni, t. 8, Wrocław 2001, Z. Łukaszewicz: *Jeszcze o odpowiedzialności kierowcy*, NP 1957, Nr 7–8, Z. Łukaszewicz: *Niektóre zagadnienia materialno-prawne w nowej ustawie przeciwalkoholowej*, NP 1960, Nr 3, Z. Łukaszewicz: *Sprawcy i okoliczności śmiertelnych wypadków drogowych (na podstawie akt sądowych)*, PiP 1962, Nr 5–6, R. Łyczywek: *Dopuszczalna szybkość pojazdów uprzywilejowanych*, Pal. 1962, Nr 12, Z. Łukaszewicz: *Zagadnienie odpowiedzialności za naruszenie przepisów ruchu lotniczego obowiązujących w przestrzeni powietrznej PRL*, PiP 1961, Nr 7, Z. Łukaszewicz: *Ochrona bezpieczeństwa lotniczego w polskim prawie karnym*, NP 1962, Nr 7–8, Z. Łukaszewicz: *Ochrona bezpieczeństwa drogowego w nowym Kodeksie karnym*, Pal. 1970, Nr 4, A. Marek: *Odpowiedzialność karna za spowodowanie „lekkich” uszkodzeń ciała przez sprawcę wypadku w komunikacji*, Prok. i Pr. 1999, Nr 3, A. Marek: *Odpowiedź na recenzję A. Herzoga mojej książki Prawo karne*, Wydanie 7. Uaktualnione i zmienione, PnD 2007, Nr 9, W. Marcinkowski: *Koncepcja odpowiedzialności zredukowanej w świetle art. 177 § 3 KK*, Prok. i Pr. 1999, Nr 6, W. Marcinkowski: *Lekki wypadek w komunikacji w obliczu ustanowienia przepisu art. 178 a KK*, Prokurator 2000, Nr 4, W. Marcinkowski: *Zakresy ustawowych znamion niektórych przestępstw i wykroczeń komunikacyjnych*, WPP 2002, Nr 1, R. Mądro, G. Teresiński: *Obrażenia ciała u pieszych ofiar wypadków drogowych*, Prok. i Pr. 1996, Nr 1, S. Muszel: *Z rozważań nad pojęciem wypadku drogowego*, Pal. 1977, Nr 12, S. Muszel: *Karna odpowiedzialność nauczającego kierownika pojazdem mechanicznym (instruktora)*, Pal. 1988, Nr 8–9, G. Nauka: *Zasady prawa a zasada ograniczonego zaufania w ruchu drogowym*, PnD 2008, Nr 6, S. Muszel: *Karna odpowiedzialność nauczającego kierownika pojazdem mechanicznym (instruktora)*, Pal. 1988, Nr 8–9, W. Middendorf: *Przestępstwa drogowe w świetle psychologii*, SiMO 1960, Nr 2, J. Muszyński: *Niektóre kryminologiczne aspekty wypadków drogowych w wojsku*, WPP 1968, Nr 2, W. Nasiłowski: *Stan psychiczny uczestników ruchu drogowego*, PK 1971, Nr 89, *Orzecznictwo sądów w sprawach tzw. przestępstw drogowych*, Zeszyty Problemowo-Analityczne 1968, Nr 8, L. K. Paprzycki: *Za co i kiedy odpowiada sprawca*, Rzeczpospolita 1999, Nr 72, s. 18, S. Pawela: *Na jezdni ... zamroczony kie-*

rowca, ŁL 11955, Nr 10, S. Pawela: *Winni ponieść zasłużoną karę (wypadki drogowe)*, ŁL 1956, Nr 4, S. Pawela: *O nowe uregulowanie odpowiedzialności karnej kierowcy pojazdu mechanicznego*, NP 1957, Nr 2, S. Pawela: *Analiza orzecznictwa sądów w sprawach o wypadki drogowe*, Biul. MS 1958, Nr 5, S. Pawela: *Piraci jezdni przed sądem*, ŁL 1958, Nr 6, S. Pawela: *Rozbieżności na tle kwalifikacji prawnej czynów o spowodowanie wypadków drogowych*, Biul. MS 1958, Nr 7–8, S. Pawela: *200 spraw karnych o wypadki drogowe*, ŁL 1958, Nr 7–8, S. Pawela: *Jeszcze o odpowiedzialności kierowcy za przestępstwa z art. 215 KK*, NP 1960, Nr 2, K. J. Pawelec: *Sąd Najwyższy o karaniu sprawców wypadków drogowych*, GP 1988, Nr 17, K. J. Pawelec: *Wypadek drogowy w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, Pal. 1989, Nr 1, K. J. Pawelec: *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie przestępstw określonych w art. 145 KK*, WPP 1989, Nr 3, K. J. Pawelec: *Przestępstwo wypadku drogowego*, Rzeczpospolita 1989, Nr 74, K. Pawelec: *Rozpoznanie znamion przestępstwa drogowego w postępowaniu karnym*, PP 1990, Nr 7–9, K. Pawelec: *Sąd Najwyższy o zasadach bezpieczeństwa ruchu drogowego*, GP 1987, Nr 24, K. Pawelec: *Wypadki drogowe – nieco wątpliwości*, GP 1987, Nr 13, K. J. Pawelec: *Ostrożność w ruchu drogowym*, Mon. Praw. 1998, Nr 5, K. J. Pawelec: *Prędkość bezpieczna – ograniczona zasada bezpieczeństwa*, Mon. Praw. 1998, Nr 4, K. J. Pawelec: *Choroba niczego nie tłumaczy. Wypadki. Okoliczności obciążające*, Rzeczpospolita 2000, Nr 100, K. J. Pawelec: *Przyczynienie się pokrzywdzonego do wypadku drogowego. Zestawienie tez*, Mon. Prawn. 2000, Nr 10, K. J. Pawelec: *Zasady bezpieczeństwa na drogach – podstawowe reguły*, Jur. 2002, Nr 11–12, K. J. Pawelec: *Wypadek drogowy*, Warszawa 2003, K. J. Pawelec: *Prawo o ruchu drogowym. Zasady bezpieczeństwa. Kierowca/Wypadki*, Warszawa 2005, K. J. Pawelec, T. Diupero: *Rekonstrukcja wypadku i zdarzenia drogowego*, Warszawa 2006, R. Pawlik: *Odpowiedzialność sprawcy wypadku komunikacyjnego za spowodowanie tzw. lekkiego uszkodzenia ciała*, PnD 2003, Nr 2, R. Pawlik: *Odpowiedzialność kursanta i instruktora oraz egzaminowanego i egzaminatora w razie spowodowania wypadku w komunikacji*, PnD 2004, Nr 8, S. Pytel: *Wypadek podczas rajdu samochodowego. Analiza elementów zdarzenia w praktyce rzeczoznawczej*, PnD 2008, Nr 11, W. Plomer, A. Wroński: *Kierowcy – potencjalni skazańcy*, PiŻ 1962, Nr 7, A. Płaza: *Kilka u wag na temat śledztw w sprawach o wypadki spowodowane przez pojazdy mechaniczne*, Biul. GP 1954, Nr 7–8, J. Polony: *Kryminologiczne, kryminalistyczne i karnoprawne aspekty wypadków drogowych po zapadnięciu zmroku*, „Studia Kryminologiczne, Kryminalistyczne i Penitencjarne” 1974, t. I, J. Polony: *Ocena przestępstw i wypadków drogowych w Polsce*, „Patologia Społeczna – Zapobieganie” 1978, t. VI, R. Polczyński: *Dawanie lat (przestępstwa drogowe)*, PiŻ 1959, Nr 2, H. Popławski: *Przestępstwo spowodowania wypadku w komunikacji (art. 145 KK)*, ZN UG Prawo 1979, Nr 7, H. Pracki: *Umysłne i nieumyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa ruchu jako znamię przestępstwa drogowego*, NP 1977, Nr 2, F. Prusak, G. Wośko: *Śmiertelne wypadki drogowe*, [w:] *Współczesna przestępczość. Problemy prawnokarne, kryminalistyczne i kryminologiczne*, Szczecin 1996, W. Przemyski: *Odpowiedzialność kierowcy za prowadzenie pojazdu samochodowego bez pozwolenia*, ZKA 1964, Nr 6, M. Przybylski: *O odpowiedzialności kierowcy pojazdu mechanicznego w projekcie KK*, NP 1963, Nr 9, E. Pyszczynski: *O wypadkach samochodowych*, Biul. GP 1959, Nr 3, S. Rakowski: *Bezpieczeństwo na drogach*, PiŻ 1963, Nr 1, E. S. Rapaport: *Niebezpieczeństwo „małych” katastrof komunikacyjnych*, PiP 1947, Nr 2, T. Razowski: *Poprawność kwalifikacji prawnej przestępstw z art. 173, 174 i 177 KK popełnionych w warunkach określonych w art. 178 § 1 KK*, PnD 2003, Nr 9, W. Rychter, W. Rzeszkowicz: *Wypadki drogowe*, Warszawa 1957, rec. J. Gajewski NP1958, Nr 7–8, Z. Rzepniewski: *Formy zwalczania przestępstw wynikłych z nieprawidłowości przekraczania przejazdów kolejowych*, Biul. GP 1955, Nr 7–8, W. Sierracki: *Rażące naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym i znaczenie tego naruszenia przy wymiarze kary za przestępstwa z art. 145 KK*, WPP 1977, Nr 3, J. Składziński: *Rola ekspertyzy sądowo-lekarskiej w wyjaśnieniu okoliczności wypadku drogowego*, PK 1961, Nr 32, A. Skowron: *Zasady bezpieczeństwa ruchu (art. 177 KK) a należyta ostrożność i zagrożenie bezpieczeństwa ruchu jako znamię wykroczenia z art. 86 § 1 KW*, PnD 2004, Nr 5, A. Skowron: *Rzecz w proporcjach. Wypadki i stłuczki*, Rzeczpospolita 2003, Nr 199, A. Solarz: *Czynności śledcze na miejscu wypadku drogowego*,

PK 1961 30, A. Solarz: *Badanie przyczyn wypadku drogowego*, ZKA 1963, Nr 4–5, R. A. Stefański: *Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym w projekcie kodeksu karnego*, PP 1990, Nr 7–9, R. A. Stefański: *Prawo o ruchu drogowym z orzecznictwem Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego*, Warszawa 1993, R. A. Stefański: *Wypadek drogowy w świetle projektów kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń*, PiP 1994, Nr 1, R. A. Stefański: *Rekonstrukcja a rozpoznanie znamion przestępstwa wypadku drogowego (art. 145 KK)*, [w:] *V Sympozjum „Problemy rekonstrukcji wypadków drogowych”*, Zakopane 24–26 października 1996 r. Zbiór referatów, Kraków 1996, R. A. Stefański: *Zasada ograniczonego zaufania w orzecznictwie Sądu Najwyższego*, BRD 1997, Nr 1, R. A. Stefański: *Wypadek w komunikacji jako przestępstwo w nowym Kodeksie karnym* Prok. i Pr. 1998, Nr 10, R. A. Stefański: *Odpowiedzialność za spowodowanie lekkiego wypadku drogowego*, Prok. i Pr. 1998, Nr 11–12, R. A. Stefański: *Postępowanie w razie zaistnienia wypadku drogowego w świetle prawa o ruchu drogowym*, PnD 2000, Nr 1, R. A. Stefański: *Zasady ruchu obowiązujące poza drogami publicznymi*, PnD 2001, Nr 3, R. A. Stefański: *Czy sam stan nietrzeźwości może rodzić odpowiedzialność za wypadek drogowy*, PnD 2005, Nr 2, R. A. Stefański: *Odpowiedzialność za udostępnienie prowadzenia pojazdu osobie znajdującej się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka*, Prok. i Pr. 2007, Nr 5, R. A. Stefański: *Zasady bezpieczeństwa w ruchu w doktrynie i orzecznictwie. Część I*, *Ius Novum* 2008, Nr 2, R. A. Stefański: *Zasady bezpieczeństwa w ruchu w doktrynie i orzecznictwie. Część II*, *Ius Novum* 2008, Nr 3, H. Stelmasiak, Z. Czuczwar: K. Skowroński: *Wypadki samochodowe na Lubelszczyźnie w latach 1950–1953*, Arch. Med. 1956, t. VIII, K. Szmidt: *Wielość wymagań oraz granica obowiązku ostrożności w ruchu drogowym w teorii i praktyce prawa karnego*, CzPKiNP 2002, Nr 1, A. Szpunar: *Z problematyki wypadków komunikacyjnych w ruchu wielkomiejskim*, PiP 1976, Nr 10, J. Szumski: *O penalizacji wypadku drogowego w świetle projektu kodeksu karnego*, PiP 1991, Nr 1, E. Szwedek: *Wypadek drogowy*, NP 1973, Nr 12, S. Śliwiński: *Odpowiedzialność kierowcy za wypadek drogowy i osób z nim jadących (odpowiedź na pytanie)*, PiP 1948, Nr 8, K. Świątek: *Wypadki drogowe z ofiarami w ludziach w Polsce w latach 1975–1977 (analiza wybranych kategorii opisu)*, Stud. Krym. 1979, t. 10, M. Świerk: *O kwalifikacji zdarzenia będącego jednocześnie średnim (lub ciężkim) i lekkim wypadkiem komunikacyjnym*, PnD 2001, Nr 9, M. Świerk: *O kwalifikacji wypadku drogowego, którego sprawca był nietrzeźwy*, PnD 2003, Nr 9, W. Tomczyk: *Wykroczenia czy przestępstwa dopuszcza się zawodowy kierowca, prowadząc pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości?* ZW 1976, Nr 2, J. Unarski: *Niektóre problemy widoczności przeszłód w warunkach jazdy nocnej*, [w:] *Wypadki drogowe – elementy analizy technicznej i opiniowania*, red. J. Wierciński, Warszawa 1985, J. Unarski: *Wypadki drogowe w warunkach ograniczonej widoczności*, [w:] *Problematyka prawna i techniczna wypadków drogowych*, Kraków 1998, J. Unarski J: *Problem „szczególnej ostrożności” przy manewrze skrętu w lewo*, PnD 2006, Nr 5, J. Unarski: *Czy szczególna ostrożność obowiązuje tylko na skrzyżowaniu dróg równorzędnych?*, PnD 2006, Nr 7, J. Turski: *Sprawy o wypadki kolejowe*, ŁL 1956, Nr 5, G. Wiciński: *Zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym*, WPP 1989, Nr 2, J. Wierciński: *O inną redakcję zasad pierwszeństwa na skrzyżowaniach*, PnD 2006, Nr 9, W. Wierzbicki: *Odpowiedzialność karna nietrzeźwego (lub odurzonego) kierującego pojazdem za spowodowanie wypadku komunikacyjnego – problematyka zbiegu przestępstw*, Prokurator 2003, Nr 1, W. Willman: *Odpowiedzialność karna pilotów i ich przełożonych z powodu wypadków w liniach transportów lotniczych*, GS 1933, Nr 7–8, Z. Wilzberg: *Niektóre zagadnienia przestępstw drogowych w praktyce sądownictwa wojskowego*, NP 1964, Nr 9, J. Wojciechowski: *Odpowiedzialność za wypadki komunikacyjne. Nowy kodeks karny. Od 1 września 1998 r.*, Rzeczpospolita 1998, Nr 88, T. Wolfowicz: *Status pokrzywdzonego w sprawach o wypadki drogowe. Uwagi krytyczne*, Pal. 2002, Nr 9–10, T. Wolfowicz: *Uwagi praktyka co do ścigania tzw. przestępstw drogowych*, Pal. 2005, Nr 3–4, *Wypadki drogowe. Rola medycyny, kryminologii i nauk pokrewnych w zapobieganiu i dochodzeniu przyczyn wypadków drogowych. Zbiór materiałów III Krajowej Naukowej Narady Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii Warszawa 21–23 III 1963 r.*, wydanie specjalne PK, Warszawa 1963, J. Zając: *Pieszy podmiotem przestępstwa drogowego*. Służba

MO 1970, Nr 2, A Zoll: *Odpowiedzialność karna kierowcy za spowodowanie wypadku i nieudzielenie pomocy jego ofierze*, WPP 1969, Nr 1.

5. Odpowiedzialność za popełnienie przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego (art. 178 KK)

I. Andrejew: *Stan nietrzeźwości w ocenie ustawodawcy*. PA 1976, Nr 12, J. Bryk: *Alkohol jako przyczyna wypadków drogowych w Polsce*, PK1980, Nr 144, K. Buchała: *Ucieczka z miejsca wypadku drogowego jako problem kodyfikacyjny*, [w:] *Wypadkowość drogową. Alkoholizm oraz inne przyczyny biologiczne (5–6 maja 1977)*, Katowice–Chorzów. Materiały naukowe, Katowice 1977, K. Buchała: *Niektóre problemy kryminalizacji stanu nietrzeźwości w związku z ruchem drogowym*, [w:] *Alkohol. Zagadnienia toksykologiczne i prawne*, Kraków 1993, K. Buchała: *Problemy kryminalizacji ucieczki uczestnika karalnego zdarzenia w ruchu drogowym*, Prok. i Pr. 1995, Nr 2, K. Buchała: *Ucieczka kierowcy z miejsca wypadku* [w:] *Problemy nauk penalnych. Prace ofiarowane Prof. O. Górniok*, Katowice 1996, K. Buchała: *Zbiegnięcie z miejsca wypadku drogowego*, PS 1996, Nr 1, K. Buchała: *Zbiegnięcie kierującego pojazdem mechanicznym z miejsca zdarzenia* [w:] *Rozważania o prawie karnym. Księga pamiątkowa z okazji siedemdziesięciolecia urodzin Prof. A. Ratajczaka*. Pod red. A. J. Szwarca, Poznań 1999, W. Bugajny: *Konsekwencje jazdy po pijanemu*. PA 1996, Nr 11, W. Bugajny: *Prawo jazdy a obowiązek trzeźwości kierującego*. PA. 1997, Nr 5, W. Bugajny: *Projekt nowego kodeksu karnego powinien wymuszać trzeźwość kierowców*, Prob. Alk. 1997, Nr 1, H. Calińska, W. Gubała: *Ocena stanu nietrzeźwości w razie konsumpcji alkoholu po wypadku*, PS 1993, Nr 11–12, Chyc K.: *Wyniki badania lekarskiego kierowców po wypadkach drogowych*, [w:] *Opiniowanie nietrzeźwości po wypadkach drogowych. Materiały Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej (Katowice 24 III 1972 r.)*, Katowice 1972, T. Cyprian: *Alkohol a wypadki drogowe*, PK 1961, Nr 34, T. Cyprian: *Ucieczka kierowcy*, Pal. 1962, Nr 1–2, A. Danysz, J. Leszczyński: *Wpływ leków na sprawność psychofizyczną*, [w:] *Leki a kierowcy*, red. A. Danysz, Warszawa 1980, M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas: *Odpowiedzialność za spowodowanie wypadku komunikacyjnego w świetle regulacji nowego kodeksu karnego z 1997 r. – cz. II*, Pal. 1999, Nr 3–4, B. Dobrowolski B: *Padaczka a wypadki drogowe*, [w:] *Wypadki drogowe. Materiały III Krajowej Naukowej Rady Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii*, Warszawa 21–23 III 1963 r., Wydanie specjalne „Problemów Kryminalistyki”, Warszawa 1963, A. A. Dobrzyński: *Alkohol a odpowiedzialność karna kierującego* [w:] *Alkohol, komunikacja – skutki prawne*, Warszawa 1987, A. A. Dobrzyński: *Rozważania nad prawem o ruchu drogowym*, Warszawa 1985, A. A. Dobrzyński: *Odpowiedzialność kierowcy*, Warszawa 1989, T. Dukiet-Nagórska: *Uwagi o pobieraniu krwi dla ustalenia poziomu zawartości alkoholu w organizmie osoby podejrzanej, która nie wyraża na to zgody*, Pr. i Med. 2003, Nr 13, A. Dziergawka: *Ucieczka z miejsca wypadku drogowego*, Prok. i Pr. 2008, Nr 10, M. Filar: *Prawne problemy pobrania krwi od osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia po użyciu alkoholu*, Pr. i Med. 2003, Nr 13, T. Fołta: *Art. 178 § 1 KK a kwalifikacja prawna wypadku drogowego*, Jur. 2007, Nr 4, A. Gaberle: *Alkohol a wypadki drogowe w Polsce w latach 1975–1984*, Arch. Krymin. 1987, Nr 14, A. Głazek: *Zmiany kryteriów i zasad opiniowania w sprawach alkoholowych*, Prok. i Pr. 1995, Nr 2, W. Gubała: *O alkoholologii sądowej (Uwagi biegłego)*, Pal. 1991, Nr 1–2, W. Gubała: *Problemy wynikające z nowelizacji ustawy „O wychowaniu w trzeźwości”*, [w:] *Alkohol. Zagadnienia toksykologiczne i prawne. Materiały z konferencji. Krajowa Konferencja Alkoholologów*, Kraków 15–16 grudnia 1992 r., *Krajowa Konferencja „Ocena stanu trzeźwości”*, Warszawa 30 marca 1993 r., Kraków 1993, W. Gubała: *Toksykologia alkoholu. Wybrane zagadnienia*, Kraków 1997, W. Gubała: *Metody oznaczania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu oraz typy urządzeń dopuszczonych do stosowania w Polsce*, PnD 2001, Nr 5, W. Gubała: *Czynniki wpływające na wynik pomiaru zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu*, PnD 2001, Nr 6, W. Gubała: *Niektóre elementy oceny stanu trzeźwości w aspekcie toksy-*

- kologii sądowej, PnD 2001, Nr 7, W. Gubała: *Wartość dowodowa analizy wydychanego powietrza na zawartość alkoholu*, PnD 2001, Nr 8, W. Gubała: *Ocena stanu nietrzeźwości na podstawie obliczeń teoretycznych*, PnD 2001, Nr 9, W. Gubała., H. Calińska: *Rachunek retrospektywny a rzeczywistość*, Pal. 1991, Nr 5–7, W. Gubała, J. Łabędź: *Stan nietrzeźwości uczestników wypadków komunikacyjnych w latach 1989–1994*. Prok. i Pr. 1996, Nr 2–3, W. Gubała W., J. Łabędź, J. Hebenstreit, H. Calińska, E. Stryszak: *Polski aparat Alkometr P 20–badania prototypu*, Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii 1992, t. XLII, A. Gubiński: *Obostrzenie oceny przestępstw i wykroczeń związanych z alkoholem a godzących w bezpieczeństwo ruchu*, PA 1986, Nr 10, W. Hanczakowski: *O odpowiedzialności za spowodowanie w stanie nietrzeźwym wypadków drogowych*, NP 1956, Nr 2, T. Huminiak: *Stan „pod wpływem środków odurzających” i stan „po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu” u kierującego pojazdem*, PnD 2004, Nr 3, T. Huminiak: *Jeszcze o pojęciu „środka działającego podobnie do alkoholu”*, PnD 2004, Nr 7, T. Huminiak: *Praktyczne problemy weryfikacji zarzutu kierowania pojazdem pod wpływem środka odurzającego*, PnD 2004, Nr 8, T. Huminiak: *Pojęcia „środek działający podobnie do alkoholu” i „środek odurzający”. Kolejne uwagi*, PnD 2005, Nr 5, K. Jaegermann K: *Stan nietrzeźwości. (Geneza i dzieje pojęcia w Polsce)*, Katowice 1987, R. Jaworski: *Motywy zaniechania udzielenia pomocy ofiarom wypadku drogowego*. PS-Z, 1977, t. 4, R. Jaworski: *Nietrzeźwość uczestników ruchu a przyczyny wypadków drogowych*, ZN IBPS 1976, Nr 5, R. Jaworski: *Reakcja kierowców na wypadek drogowy*, ŚIMO 1976, Nr 2, P. Kalinowski P: *Odpowiedzialność karna za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości w ustawodawstwach wybranych państw europejskich*, ZN IBPS 1988, Nr 30, P. Kalinowski: *Odpowiedzialność karna nietrzeźwych kierowców. Ustawodawstwo państw skandynawskich*, GP 1989, Nr 6, P. Kardas: *Ucieczka z miejsca wypadku. Nowelizacja kodeksu karnego*, Rzeczpospolita 1995, Nr 231, M. Kała: *Problematyka oznaczania środków podobnych do alkoholu – praktyka opiniodawcza*, AG 2004, Nr 1–2, M. Kała: *Środki działające podobnie do alkoholu w organizmie kierowcy*, PnD 2004, Nr 11, M. Kała: *Środki podobnie działające do alkoholu. Zagadnienia analityczne i interpretacyjne świetle prawa* [w:] *Wypadki drogowe. Vademeum biegłego sądowego*, Kraków 2006, M. Kała, W. Lechowicz: *Środki działające podobnie do alkoholu – dokonania i perspektywy na przestrzeni 10 lat. Sprawozdanie z sympozjum*, PnD 2007, Nr 7, E. Kostro: *Alkohol. Komunikacja. Skutki prawne*, Warszawa 1974, W. Kotowski: *Alkohol i „środek odurzający” – wnioski de lege ferenda*, PnD 2007, Nr 6, K. Krajewski: *Pojęcie środka odurzającego na gruncie kodeksu karnego PiP 2003*, Nr 11, B. Krasuski, K. Pawelec: *Prawo karne w ochronie stanu bezpieczeństwa drogowego przed nietrzeźwością kierowców*, [w:] *Alkohol, komunikacja – skutki prawne*, Warszawa 1987, K. J. Pawelec: *O pijanym ustawodawstwie*, Rzeczpospolita 1989, Nr 249, T. Krawczyk: *Niektóre konsekwencje teoretyczno-prawne art. 178 kodeksu karnego*, Prok. Pr. 2001, Nr 11, Kubec Z: *Czy koń jest pojazdem*, GSiP 1967, Nr 13, J. Kulesza: *Ucieczka sprawcy wypadku drogowego z miejsca zdarzenia a przestępstwo nieudzielenia człowiekowi pomocy w niebezpieczeństwie na gruncie obowiązującego kodeksu karnego* [w:] *Aktualne zagadnienie literwskiego i polskiego prawa karnego*. Pod red. K. Indeckiego, S. Lelental, Łódź 2007, K. Laskowska: *Wpływ narkotyków na bezpieczeństwo w ruchu drogowym*, Jur. 2000, Nr 1, W. Lewkowski: *Oddalenie się sprawcy wypadku drogowego z miejsca zdarzenia jako problem lekarski i prawny w ocenie stanu nietrzeźwości*, Alkoholologia 1977, Nr 1, W. Lewkowski: *Uwagi krytyczne w opiniovaniu w stanach nietrzeźwości uczestników wypadków drogowych*, Alkoholologia 1977, Nr 1, J. Łabędź J: *Nowoczesna aparatura do analizy powietrza wydychanego na podstawie badań prowadzonych w Instytucie Ekspertyz Sądowych*, PiPr 1995, Nr 4, T. Majdecki: *Skójarzone działanie alkoholu i leków a bezpieczeństwo komunikacji*. PA1971, Nr 6, J. Malec: *Próg nietrzeźwości za wysoki. [Dot. projektu ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi]*, PA 1982, Nr 10, J. Markiewicz: *Alcomat Siemens – nowe rozwiązanie dla doraźnej kontroli trzeźwości*, ZW 1985, Nr 3, J. Markiewicz: *Uwagi biegłego toksykologa w sprawie ustalania stanu nietrzeźwości*, [w:] *Alkohol. Zagadnienia toksykologiczne i prawne. Materiały z konferencji. Krajowa Konferencja Alkoholologów*, Kraków 15–16 grudnia 1992 r. Krajowa Konferencja „Ocena stanu trzeźwości”, Warszawa 30 marca 1993 r., Kraków 1993, J. Markiewicz, W. Gubała: *Kilka uwag w spra-*

wie analizy stężenia alkoholu w powietrzu wydychanym w związku z głosem dr. W. Grzeszczyka, PP 1990, Nr 4–5, W. Masłowski: *Przestępstwa drogowe z art. 145 § 3 KK w świetle spraw karnych rozpoznanych w sądzie rejonowym w Łodzi w 1975 r.*, *Alkoholologia* 1977, Nr 1, C. Matysiak: *Czy ścigać tych, którzy sprawcę katastrofy doprowadzili do stanu nietrzeźwości*, *Biul. GP* 1958, Nr 5, J. Matysiak: *Alkohol a przestępczość drogowa*, Warszawa 1964, J. Matysiak: *Alkohol a przestępstwa komunikacyjne*, PA 1972, Nr 7, S. Mroczek: *Alkohol, komunikacja – skutki prawne*, Warszawa 1988, W. Nasiłowski: *Alkohol a odpowiedzialność kierowcy*, Warszawa 1970, L. K. Paprzycki: *Ucieczka z miejsca wypadku drogowego*, *Rzeczpospolita* 1995, Nr 118, M. Pasternak: *Fakultatywność i obligatoryjność przepisu*, *Rzeczpospolita* 1999, Nr 94, S. Pawela: *Odurzenie alkoholowe a wypadki drogowe*, *Biul. MS* 1956, Nr 8, K. J. Pawelec: *Ucieczka sprawcy przestępstwa drogowego*, *Jur.* 2002, Nr 1, K. Pawelec: *Kierowca ucieka*, *GP* 1987, Nr 14, K. J. Pawelec: *Ucieczka sprawcy wypadku drogowego z miejsca jego zaistnienia w świetle prawa karnego i badań*, *ZN ASW* 1985, Nr 38, R. Pawlik: *Odpowiedzialność osoby prowadzącej holowany pojazd mechaniczny*, *Prok. i Pr.* 2004, Nr 7–8, J. Polony: *Kryminalistyczne i procesowe aspekty ustalania trzeźwości kierowcy w razie ucieczki z miejsca wypadku drogowego*, [w:] *Opiniowanie nietrzeźwości po wypadkach drogowych. Materiały Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, Katowice 24 marca 1972 r.*, Katowice 1972, J. Polony: *Ucieczka sprawcy wypadku drogowego*, *SİMO* 1970, Nr 4–5, W. Radecki: I, *NP* 1975, Nr 10–11, R. Radecki: *Odpowiedzialność nietrzeźwych kierowców*, *PA* 1988, Nr 5, W. Radecki: *Gdy kierowca ucieka*, *PiŻ* 1976, Nr 14, A. Ratajczak: *Stan nietrzeźwości w polskim prawie karnym*, Poznań 1969, T. Razowski: *Poprawność kwalifikacji prawnej przestępstw z art. 173, 174 i 177 KK popełnionych w warunkach określonych w art. 178 § 1 KK PnD 2003*, Nr 9, A. Skowron: *Jeszcze raz o krytycznie o środkach działających podobnie do alkoholu*, *PnD* 2004, Nr 11, A. Skowron: *Kłopoty z narkotesterem*, *Rzeczpospolita* 2004, Nr 250, R. A. Stefański: *Nowe określenie „stanu nietrzeźwości” i „stanu po użyciu alkoholu”*, *PS* 1993, Nr 2, R. A. Stefański: *Badanie stanu nietrzeźwości. Aspekty prawne*, *Prok. i Pr.* 1995, Nr 4, R. A. Stefański: *Ucieczka sprawcy z miejsca wypadku drogowego*, *Prok. i Pr.* 1996, Nr 1, R. A. Stefański: *Prawnokarna ocena stanu nietrzeźwości w ruchu drogowym*, *Prok. i Pr.* 1999, Nr 3, R. A. Stefański: *Prawna ocena stanów związanych z używaniem środków odurzających w ruchu drogowym*, *Prok. i Pr.* 1999, Nr 4, R. A. Stefański: *Badanie stanu nietrzeźwości urządzeniami elektronicznymi*, *PnD* 2001, Nr 4, R. A. Stefański: *Przymusowe poddanie kierujące pojazdem badaniu na zawartość alkoholu w organizmie a nietykliwość osobista osoby korzystającej z immunitetu krajowego*, *PnD* 2006, Nr 9, R. A. Stefański: *Granice sądowego wymiaru kary przy zmodyfikowanych progach ustawowego zagrożenia*, *Prok. i Pr.* 2002, Nr 12, J. Szumski: *O niektórych przestępstwach drogowych popełnionych w stanie nietrzeźwości w projekcie kodeksu karnego* [w:] *Problemy reformy prawa karnego. Materiały z sesji naukowej „Problemy reformy prawa karnego”, Lublin–Kazimierz Dolny, 20–22 września 1993 r.*, Pod red. T. Bojarskiego i E. Skrętowicza, Lublin 1993, M. Tokarz: *Gdy sprawca był nietrzeźwy lub uciekł*, *Rzeczpospolita* 1998, Nr 9, E. Wędzicha: *Wypadki drogowe – nietrzeźwość*, *PA* 1992, Nr 7, J. Wojciechowski: *Bezkarność uciekiniera*, *Rzeczpospolita* 1992, Nr 255, J. Wojciechowski: *Pijane ustawodawstwo*, *Polityka* 1989, Nr 18, J. Wojnar: *Nietrzeźwy za kierownicą: wykroczenie czy przestępstwo. Nad projektem kodeksu karnego*, *Rzeczpospolita* 1996, Nr 181, P. Worona: *Rozpoznawanie kierowców będących pod wpływem środków odurzających w aspekcie teoretycznym i praktycznym*, *PnD* 2005, Nr 9, W. Wróbel: *Krytycznie o zastrzeżeniu odpowiedzialności karnej za przestępstwa komunikacyjne*, *PiP* 2001, Nr 7, E. Zatyka: *Zaniechanie udzielenia pomocy ofierze wypadku komunikacyjnego*, *PnD* 2004, Nr 9, A. Zielińska: *Główne problemy bezpieczeństwa ruchu na polskich drogach*, [w:] *I Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat „Prawno-ekonomiczne i techniczne aspekty bezpieczeństwa w komunikacji drogowej. Materiały konferencyjne*, red. K. Lejda i K. Rajchel. Dodatek, *Rzeszów* 15–16 października 1997 r., J. Zientek: *Propozycje nowych uregulowań odpowiedzialności karnej za przestępstwa komunikacyjne popełnione w stanie nietrzeźwości*, *PnD* 2000, Nr 4, D. Zuba: *Problematyka prawna analizatorów do pomiaru zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu*, *Prok. i Pr.*

2004, Nr 4, D. Zuba: *Problematyka oceny stanu nietrzeźwości uczestników wypadków drogowych* [w:] *Wypadki drogowe. Vademecum biegłego sądowego*, Kraków 2006.

6. Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego (art. 178a KK)

G. Bartz: *Przestępstwa drogowe popełnione pod wpływem alkoholu w świetle kodeksu karnego NRD*, PA 1970, Nr 2, M. Borghoff: *Jaki próg nietrzeźwości będzie obowiązywał w zjednoczonych Niemczech od 1993 roku?* PA 1992, Nr 11, T. Cyprian: *Prawne aspekty badania krwi na zawartość alkoholu*, Służba Zdrowia 1971, Nr 30, M. Derlatka: *Nietrzeźwi na drogach*, Jur. 2008, Nr 11–12, A. Dobrzyński, K. Ludwicki: *Zjawisko ucieczek z miejsca wypadku drogowego*, PP 1990, Nr 6, D. Giersz: *Stosowanie przymusu bezpośredniego wobec osób objętych immunitetem krajowym w wypadku badania stanu trzeźwości*, Policja 2006, Nr 4, R. Góral: *Praktyka sądów w sprawach o prowadzenie pojazdów w stanie trzeźwości*, ZKA 1968, Nr 4, A. Herzog: *Odpowiedzialność karna kierującego w stanie nietrzeźwości pojazdem holowanym*, PnD 2003, Nr 7, A. Herzog: *Pojazd mechaniczny jako narzędzie przestępstwa z art. 178a KK* PnD 2008, Nr 9, Z. Iłowski: *Propozycje zmian w Kodeksie karnym*, PA 1982, Nr 6, Z. Iłowski: *Tylko abstynencja*, PA 1984, Nr 1, J. Izydorczyk: *Prowadzenie holowanego pojazdu w stanie nietrzeźwości lub odurzenia. Uwagi na tle wyroku SN z dnia 18 marca 2003 r.*, PnD 2004, Nr 1, Z. Karpiński: *Odpowiedzialność karna kierowcy za znajdowanie się w nie odurzenia alkoholowego*, PK 1957, Nr 9, M. Kowalczyk: *Problematyka nietrzeźwości kierujących pojazdami w m. Łodzi*, Alkoholologia 1977, Nr 1, E. Kunze: *Przestępstwo prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pđ wpływem środka odurzającego (art. 178a KK)* [w:] *Nauka wobec współczesnych zagadnień prawa karnego w Polsce. Księga pamiątkowa ofiarowana Prof. A. Tobisowi. Pod red. B. Janiszewskiego*, Poznań 2004, K. Laskowska: *Wpływ narkotyków na bezpieczeństwo w ruchu drogowym*, Jurysta 2000, Nr 1, J. Lewiński: *Czy zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu wynosząca 0,21–0,24 promille oznacza stan po użyciu alkoholu*, ZW 1988, Nr 2, J. Lewiński: *Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości. Lepiej poczekać*, Rzeczpospolita 2000, Nr 248, J. Łabacki: *Ustawodawstwo Polski Ludowej w zakresie odpowiedzialności za kierowanie pojazdami przez osoby w stanie wskazującym na użycie alkoholu lub podobnie działającego środka*, ZN WSO Szczytno 1979, Nr 1, K. Łucarz, A. Muszyńska: *Pojęcie środka odurzającego w prawie karnym*, PiP 2008, Nr 6, W. Marcinkowski: *Idealny zbieg przestępstwa z art. 178a § 1 KK z niektórymi wykroczeniami drogowymi*, PnD 2003, Nr 10, G. Maziej: *Prowadzenie pojazdu w stanie...*, GS 2000, Nr 6, A. Michalska-Warias: *Modyfikacja przepisów kodeksu karnego w zakresie przestępstw drogowych* [w:] *Nowe prawo karne po zmianach*. Pod red. T. Bojarskiego i E. Skrętowicza, Lublin 2002, K. Mikulska: *Alkoholizm w transporcie – problem międzynarodowy*, Walka z Alkoholizmem 1962, Nr 10, A. Muszyńska, K. Łucarz: *Odpowiedzialność osoby prowadzącej holowany pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości. Uwagi na tle wyroku Sądu najwyższego z dnia 18 marca 2003 r. sygn. III KKN 290/01*, PnD 2006, Nr 6, J. Pfejfer: *Biologiczne i prawne problemy stanu nietrzeźwości w komunikacji drogowej*, PiP 1960, Nr 8–9, J. Pfeifer: *Wpływ alkoholu etylowego na biochemiczne i fizyczne procesy w centralnym systemie nerwowym*, Pamiętnik II Szczecińskiego Sympozjum Naukowego, 11–12 lutego 1966 r. „Alkohol a wypadki przy pracy”, Warszawa 1968, D. Podleś: *Przygotowanie policjantów ruchu drogowego w zakresie ujawniania kierujących podejrzanych o zażycie środka działającego podobnie do alkoholu i postępowania z nimi w świetle badań ankietowych*, Policja 2006, Nr 4, R. Ponikowski: *Formy i sposoby utrwalania czynności zmierzających do stwierdzenia stanu wskazującego na użycie alkoholu i stanu nietrzeźwości*, [w:] *Wypadkowość drogowa. Alkoholizm oraz inne przyczyny biologiczne. II Ogólnopolska Konferencja Naukowa w Katowicach, 5–6 maja 1977 r. Materiały*, red. W. Nasiłowski i Z. Kegel, J. Potępa: *Stosunek art. 215 KK do art. 28–30 ustawy o zwalczaniu alkoholizmu i czy tramwaj jest pojazdem mechanicznym (odpowiedź na pytanie)*, NP 1960, Nr 10, W. Radecki: *Odpowiedzialność nietrzeźwych kierowców*, PA 1988, Nr 5, S. Rakowski: *Jak rozumieć użyte w kodeksie wykroczeń określenie*

„pojazd mechaniczny”, ZW 1984, Nr 1, T. Rzepecki T: *Czy koń jest rzeczywiście pojazdem*, GSiP 1967, Nr 15, J. Sawicki: *Odpowiedzialność za pijaństwo kierowcy*, PiŻ 1956, Nr 7, J. Sawicki: *Karne stany nietrzeźwości (na marginesie ustawy antyalkoholowej z 1959 r.)*, PiP 1960, Nr 4–5, J. Sawicki: *Trzeźwość zawodowa jako kategoria prawa karnego*, Pamiętnik II Szczecińskiego Sympozjum Naukowego, 11–12 lutego 1966 r. „Alkohol a wypadki przy pracy”, Warszawa 1968, A. Skowron: *Co mi zrobisz jak mnie złapiesz? Czy jazda pod wpływem narkotyków to przestępstwo*, Rzeczpospolita 2004, Nr 163, A. Skowron: *O potrzebie zmian w określeniu znamion przestępstwa i wykroczenia związanych z używaniem środków działających podobnie do alkoholu*, PnD 2006, Nr 2, A. Skowron: *Wokół stanów związanych z użyciem alkoholu (cz. 1)*, PnD 2007, Nr 2, A. Skowron: *Wokół stanów związanych z użyciem alkoholu (cz. 2)*, PnD 2007, Nr 6, A. Skowron: *Jeszcze raz o problemie braku rozgraniczenia znamion „środek działający podobnie do alkoholu” w kontekście badań laboratoryjnych od kierowców*, PnD 2007, Nr 11, A. Skowron: *A może zasada: zero tolerancji*, Rzeczpospolita 2006, Nr 150, Z. Sobolewski: *Obowiązek sprawcy przestępstwa udzielenia pomocy ofierze wypadku*, Annales UMCS 1967, vol. XIV, B. J. Stefańska: *Prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu w ustawodawstwie Hiszpanii*, WPP 2002, Nr 1, R. A. Stefański: *Propozycje zmian w Kodeksie karnym*, PA 1982, Nr 7–8, R. A. Stefański: *Stan nietrzeźwości w ustawie*, PA 1983, Nr 4, R. A. Stefański: *Alkohol a nowe Prawo o ruchu drogowym*, PA 1984, Nr 1, R. A. Stefański: *Odpowiedzialność za spowodowanie zagrożenia w ruchu drogowym przez nietrzeźwego sprawcę*, PnD 2008, Nr 1, K. Szmidt: *Zbieg przestępstwa prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości z niektórymi typami wykroczeń*, Prok. i Pr. 2001, Nr 11, B. Szukalski: *Prowadzenie pojazdów pod wpływem narkotyków – nowe zagrożenia*, PK 2006, Nr 252, s. 5–21, J. Szumski: *Kilka uwag o zwalczaniu prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości w Holandii*, Annales UMCS, vol. XXXV, 18, Sectio G 1988, J. Szumski: *Prowadzenie pojazdu po użyciu alkoholu (ewolucja ustawodawstwa oraz polityki karnej)*, SP 1989, Nr 4, J. Szumski: *Bezwyypadkowe prowadzenie pojazdu mechanicznego po użyciu alkoholu w Anglii (wybrane zagadnienia prawne i kryminologiczne)*, SP 1991, Nr 2, J. Szumski: *Prawnokarne środki przeciwdziałania prowadzeniu pojazdów w stanie nietrzeźwym (doświadczenia amerykańskie)*, ZN IBPS 1987, Nr 26, J. Szumski: *Prowadzenie pojazdu po użyciu alkoholu*, Jur. 1996, Nr 10–11, E. Tokarczyk: *Charakterystyka skazanych na pozbawienie wolności za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości*, Prz. Więzien. Pol. 2007, Nr 56–57, M. Urbański: *Wykroczenie czy przestępstwo. Nietrzeźwy za kierownicą*, Rzeczpospolita 1996, Nr 211, A. Wincenciak: *Oceny prawne prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości*, CzPKiNP 2004, Nr 2, J. Wojciechowski: *Gorsze czasy dla nietrzeźwych kierowców. Nowelizacja kodeksu karnego*, Rzeczpospolita 2000, Nr 164, A. G. Verstraete: *Badanie śliny przy podejrzeniu prowadzenia pojazdów pod wpływem narkotyków*, PK 2006, Nr 252, B. Zając: *Więcej deklaracji niż treści. Kodeks wykroczeń. Odpowiedzialność nietrzeźwych kierowców*, Rzeczpospolita 1998, Nr 283, D. Zuba: *Problematyka prawna analizatorów do pomiaru zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu*, Prok. i Pr. 2004, nr 4.

7. Dopuszczenie do ruchu niesprawnego pojazdu lub niebezpiecznego kierowcy (art. 179 KK)

K. Buchała: *Przestępstwo dopuszczenia do ruchu pojazdu zagrażającego jego bezpieczeństwu lub kierowcy nietrzeźwego albo znajdującego się pod wpływem środka odurzającego*, CzPKiNP 1998, Nr 1–2, A. A. Dobrzyński: *Stan „bezpośrednio” zagrażający*, Motoryzacja 1977, Nr 1, J. Juszcak: *Na marginesie wytycznych w sprawie odpowiedzialności karnej dowódców, dysponentów i użytkowników wojskowych pojazdów mechanicznych*, WPP 1977, Nr 4, J. Kochanowski: *Dopuszczenie do ruchu lądowego niesprawnego pojazdu lub niebezpiecznego kierowcy*, PP 1989, Nr 5, J. Kostarczyk–Gryszka: *Glosa do wytycznych wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w sprawie odpowiedzialności karnej dysponentów pojazdów wojskowych*, WPP 1977, Nr 4, W. Kupiec: *Odpowiedzialność karna za dopuszczenie do ruchu pojazdu mechanicznie niesprawnego*, NP 1968, Nr 9, E. Szwedek: *Odpowiedzialność karna*

dyspozytora, NP 1973, Nr 9, B. Świątkiewicz: *Niektóre zagadnienia rozpoznawania znamion przestępstwa z art. 146 KK ZN ASW 1990*, Nr 60.

Rozdział 8. Przeszępstwa przeciwko środowisku

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

M. Bar, J. Jendrońska, K. Tamacka: *Prawo do sądu w ochronie środowiska*, Wrocław 2002, K. Bronowska: *Odpowiedzialność karna za przestępstwa przeciwko środowisku*, Ochrona Środowiska 2004, Nr 1, K. Bronowska: *Ochorna środowiska w działalności i gospodarce. Aspekty prawnokryminalistyczne* [w:] *Działalność gospodarcza. Kluczowe problemy*. Pod red. K. Sławika, Warszawa 2007, J. Ciechanowicz-McLean: *Morskie aspekty terroryzmu ekologicznego*, Prawo Morskie 2007, Nr 23, J. Ciechanowicz-McLean: *Penalizacja prawa ochrony środowiska*, Gd. Stud. Praw. 2008, Nr XIX, R. Dębski: *Przeszępstwa przeciwko środowisku w nowym Kodeksie karnym*, PUG 1999, Nr 10 R. Dębski: *O odpowiedzialności karnej za czyny godzące w środowisko popełnione w granicach zezwolenia administracyjnego*, Acta UŁ Fol. Iur. 1988, Nr 35, R. Dębski: *Problem określenia sprawy cy w przepisach karnych przewidujących czyny zabronione godzące w naturalne środowisko człowieka*, Acta UŁ Fol. Iur. 1982, Nr 10, R. Dębski: *Przeszępstwa przeciwko środowisku w Kodeksie karnym rozważania de lege ferenda*, Stud. Krym. 1991, Nr 21, R. Dębski: *Uwagi o przyczynach niedostatecznego wykorzystania przepisów karnych w ochronie środowiska*, PiP 1986, Nr 8, I. Dobosz: *Ochrona naturalnego środowiska człowieka w polskim prawie karnym*, Krak. Stud. Prawn. 1977, A. Jaśkiewicz: *Karnoprawną ochroną środowiska naturalnego* [w:] *Rola samorządu terytorialnego w prawnym systemie ochrony środowiska*. Pod red. R. Stec, J. Bicińskiej, D. Strus, Warszawa 2008, Z. Kegel: *Ochrona karna środowiska przed szkodliwym oddziaływaniem przemysłu*, Acta UW. Prz. Prawa i Adm. 1980, t. 13, M. Krysiak: *Polskie prawo karne a ochrona środowiska* [w:] *Problemy XXI wieku. Prawomochrony środowiska, edukacja środowiskowa i agrobiznes*. Pod red. J. W. Czartoszewskiego, E. Grzegorzewicz, A. W. Świdierskiego, Warszawa 2005, B. Kunicka-Michalska: *Prawno-karne problemy ochrony środowiska w związku z art. 80 Układu Europejskiego i tytułem XVI Traktatu o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej* [w:] *olska a Unia w przededniu Maastricht II*. Pod red. C. Mika, Toruń 1996, L. Mering: *Ochrona środowiska w prawie wspólnotowym i prawie polskim. Harmonizacja polskiego prawa ochrony środowiska z normami prawa Wspólnot Europejskich*, Sopot 1999, L. Mering: *Ochrona środowiska w nowym Kodeksie karnym*, Gd. Stud. Praw. 1999, Nr IV, L. Mering: *Środowisko jako przedmiot ochrony prawnokarnej*. Gd. Stud. Praw. 2005, t. XIV, L. Mering: *Prawo karne w ochronie środowiska – przedmiot ochrony*, Ochrona Środowiska 2007, Nr 3, H. Mienicki: *Zagrożenie środowiska naturalnego i jego prawnokarna ochrona ze szczególnym uwzględnieniem lasów*, PS-Z 1981, t. 10, Z. Mirgos: *Ochrona naturalnego środowiska człowieka w świetle przepisów prawa karnego*. WPP 1990, Nr 2, H. Popławski: *Ochrona karnoprawną środowiska*, ZN UG Prawo 1982, Nr 10, W. Radecki: *Prawnokarna ochrona środowiska naturalnego w PRL*, Wrocław 1981, W. Radecki: *Ochrona środowiska w przeszłości, obecnie i w przyszłym prawie karnym (przeszępstwa czy wykroczenia?)*, PP 1990, Nr 1, W. Radecki: *Ochrona środowiska w nowym Kodeksie karnym*, Ochrona Środowiska 1997, Nr 4, W. Radecki: *Ochrona środowiska w polskim prawie karnym. Cz. 1. Pojęcie i zakres prawa karnego środowiska*, Mon. Praw. 1997, Nr 12, W. Radecki: *Ochrona środowiska w nowym prawie karnym. Cz. 2. Prawnokarna ochrona przed zanieczyszczeniami, odpadami i promieniowaniem*, MoP 1998, Nr 1, W. Radecki: *Przeszępstwa przeciwko środowisku* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 18, Warszawa 1998, W. Radecki: *Wybrane zagadnienia procesowe odpowiedzialności za przestępstwa przeciwko środowisku*, Probl. Ekologii 1998, Nr 6, W. Radecki: *Sankcje za przestępstwa przeciwko środowisku*, Problemy Ekologii 1998, Nr 5, W. Radecki: *Ewolucja przepisów o prawnokarnej ochronie środowiska w Polsce*, Probl. Ekologii 1998, Nr 4, W. Radecki: *Instrumenty karnoprawną ochrony środowisk* [w:] *Skuteczność prawna ochrony środowiska w warunkach reformy gospodarczej*. Pod. red. J. Sommera, Wrocław 1990, W. Radecki: *Ochrona war-*

tości przyrodniczych i kulturowych parków krajobrazowych w polskim prawie karnym, Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski 1999, Nr 5, W. Radecki: *Ochrona środowiska w polskim i czeskim prawie karnym*, *Ochrona Środowiska* 2000, Nr 4, W. Radecki: *Kodeksowa koncepcja prawnokarnej ochrony środowiska w Polsce i Niemczech*, *PrzPK* 2000, Nr 20, W. Radecki: *Przestępstwa konwencyjne przeciwko środowisku*, *Prok. i Pr.* 2001, Nr 4, W. Radecki: *Przestępstwa przeciwko środowisku. Rozdział XII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2001, W. Radecki: *Odpowiedzialność prawna w ochronie środowiska*, Warszawa 2002, W. Radecki: *Prawo ochrony środowiska Unii Europejskiej. Projekt dyrektywy prawnokarnej o ochronie środowiska*, *Ochrona Środowiska* 2002, Nr 4, W. Radecki: *Przestępstwa przeciwko szczególnie cennym przyrodniczym walekom przyrodniczym w kodeksach karnym polskim, niemieckim i czeskim*, *Ochrona Środowiska* 2004, Nr 3, s. 3–20, W. Radecki: *Znamiona ocenne w rozdziale XXII kodeksu karnego „Przestępstwa przeciwko środowisku”*, *Ius Novum* 1008, Nr 1, W. Radecki: *Przepisy karne o zapobieganiu i naprawie szkód w środowisku w ujęciu prawnoporównawczym (Polska, Słowacja, Czechy)*, *Prok. i Pr.* 2009, Nr 1, G. Rejman: *Ochrona środowiska naturalnego w prawie karnym*, *PP* 1977, Nr 1, P. Szustakiewicz: *Przestępstwa przeciwko środowisku naturalnemu*, *Gaz. Praw.* 1998, Nr 43, P. Szustakiewicz: *Przestępstwa przeciwko środowisku naturalnemu*, *Prawo i Środowisko* 1998, Nr 4.

3. Zanieczyszczenie wody, powietrza lub ziemi (art. 182 KK)

J. Kaczmarek, M. Kierszka: *Pojęcie „mienie w wielkich rozmiarach”, „zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w „znacznych rozmiarach” oraz „dobra o szczególnym znaczeniu dla kultury” w Kodeksie karnym*, *Prok. i Pr.* 2000, Nr 3, W. Radecki: *Przestępne zanieczyszczenia środowiska*, *PP* 1981, Nr 1, W. Radecki: *Zanieczyszczenie wody i powietrza atmosferycznego w radzieckim prawie karnym*, *Aura* 1976, Nr 10,

4. Niewłaściwe postępowanie z odpadami (art. 183 KK)

B. Draniewicz: *Odpowiedzialność karna za nielegalne składowanie odpadów*, *Prawo i Środowisko* 2002, Nr 4.

7. Niszczenie chronionego terenu lub obiektu (art. 187 KK)

W. Radecki: *Karnoprawna ochrona krajobrazu*, *PrzPK* 1990, Nr 3.

Rozdział 9. Przestępstwa przeciwko wolności

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

T. Bojarski: *Przestępstwa przeciwko wolności a przepisy dotyczące ochrony dóbr publicznych*, *NP*. 1969, Nr 6, W. Cieślak: *Wolność człowieka jako przedmiot ochrony prawa karnego*, *Prz. Nauk. Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna Gdańsk* 2003, Nr 2, M. Filar: *Ochrona jednostki w nowym Kodeksie karnym*, *PiP* 1998, Nr 9–10, M. Filar: *Rozdział XXIII. Przestępstwa przeciwko wolności [w:] Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 18, Warszawa 1998, J. Giezek: *Kolizja dóbr a prawnokarne ochrona wolności [w:] Prawnokarne aspekty wolności. Materiały z konferencji Artamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mozgawy, Zakamycze 2006, Z. Kallaus: *Przestępstwa przeciwko wolności [w:] Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 2, Warszawa 1997, B. Kunicka-Michalska, J. Wojciechowska: *Przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowej oraz czci i nietykalności cielesnej. Rozdziały XXIII, XXIV, XXV i XXVII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2001, M. Marczewski: *Przestępstwa przeciwko wolności w Kodeksie karnym z 1997 r. – obraz statystyczny [w:] Prawnokarne aspekty wolności. Materiały z konferencji Artamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mozgawy, Zakamycze 2006, A. Marek: *Wolność jako przedmiot ochrony prawa karnego [w:] Prawnokarne aspekty*

wolności. *Materiały z konferencji Arłamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mozgawy, Zakamycze 2006, K. Matthies, U. Scheffler: *Przestępstwa przeciwko wolności w prawie polskim i niemieckim* [w:] *Przestępczość przygraniczna. T. 2. Nowy polski kodeks karny. Materiały konferencyjne.* Pod red. G. Wolfa, Słubice–Poznań 2003, M. Mozgawa: *Przestępstwa przeciwko wolności (art. 189–192 KK)* [w:] *Prawnokarne aspekty wolności. Materiały z konferencji Arłamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mozgawy, Zakamycze 2006, M. Mozgawa: *Zmiany w ujmowaniu przestępstw przeciwko wolności w polskim prawie karnym* [w:] *Problemy ewolucji prawa karnego.* Pod red. T. Bojarskiego, Lublin 1990, K. Sławik: *Wolność i jej ochrona we współczesnym polskim ustawodawstwie karnym* [w:] *Prawne aspekty wolności. Zbiór studiów.* Pod red. E. Cała-Wacinkiewicz, D. Wacinkiewicza, Toruń 2008, M. Surkont: *Zmiany dotyczące ochrony wolności w projekcie kodeksu karnego*, PS 1996, Nr 9, s. 79–94.

2. Pozbawienie wolności (art. 189 KK)

W. Cieślak: *Wolność człowieka jako przedmiot ochrony prawa karnego.* Prz. Naukowy Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Gdańsku 2003, Nr 2, M. Czech-Osowicz: *Wolność przemieszczania się – gwarancje i ograniczenia prawne* [w:] *Prawnokarne aspekty wolności. Materiały z konferencji Arłamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mozgawy, Zakamycze 2006, J. A. Kulesza: *Nieumyślne pozbawienie wolności przez funkcjonariusza publicznego w aspekcie zmian ustawodawstwa karnego*, PS 1994, Nr 7–8, M. Mozgawa: *Bezprawne pozbawienie wolności lokomocyjnej na tle przestępstw określonych w rozdziale XXIII projektu kodeksu karnego* [w:] *Problemy reformy prawa karnego. Materiały z sesji naukowej „Problemy reformy prawa karnego, Lublin–Kazimierz Dolny, 20–22 września 1993 r.*, Pod red. T. Bojarskiego i E. Skrętowicza, Lublin 1993, M. Mozgawa: *Bezprawne pozbawienie wolności (analiza dogmatyczna i praktyka ścigania)* [w:] *W kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga poświęcona pamięci prof. A. Wąska*, Lublin 2005, M. Mozgawa: *Niektóre zagadnienia przedmiotowej strony przestępstwa pozbawienia wolności*, Ann. UMCS 1993, vol. 40, M. Mozgawa: *Odpowiedzialność karna za bezprawne pozbawienie wolności (art. 165 KK)*, Lublin 1994, M. Mozgawa: *Ustawowe znamiona przestępstwa pozbawienia wolności (art. 165 § 1 KK)*. Prok. i Pr. 1995, Nr 3, M. Mozgawa: *Znamię „szczególnego udržczenia” z art. 165 § 2 KK w świetle badań empirycznych*, Ann. UMCS 1995, Nr 42, A. Staszak: *Przemoc, szczególne udržczenie i szczególne okrucieństwo jako znamię czynu zabronionego*, Prok. i Pr. 2008, Nr 12, M. Surkont: *Wolność jako rodzajowy przedmiot ochrony w rozdziale XXII kodeksu karnego*, NP 1990, Nr 7–9.

3. Groźba karalna (art. 190 KK)

A. Błachut: *Karalność groźby jako przestępstwa samoistnego, w KK z 1932 r.*, WPP 1935, Nr 1, K. Daszkiewicz: *Bioterror w kwalifikacjach przestępstw. Paraliżując strachem*, Rzeczpospolita 2001, Nr 254, J. Kaczmarek, M. Kierszka: *„Wąglikowe” incydenty a polskie prawo karne*, Prok. i Pr. 2002, Nr 7–8, J. Kosińska: *Prawnokarna problematyka stalkingu*, Prok. i Pr. 2008, Nr 10, M. Surkont: *Zapowiedź rozgłoszenia wiadomości uwłaczających czci jako postać groźby bezprawnej*, NP 1989, Nr 5–6.

4. Zmuszanie (art. 191 KK)

T. Bigoszewski: *Przemoc jako znamię strony przedmiotowej*, CzPKiNP 1997, Nr 2, J. Bryk: *Istota przemocy (rozważania prawnokarne i kryminologiczne)*, Prz. Pol. 2001, Nr 3, K. Daszkiewicz: *Przestępstwa popełniane przemocą w świetle przepisów kodeksu karnego z 6 czerwca 1997 r.*, Pal. 2000, Nr 2–3, M. Jachimowicz: *Przestępstwo zmuszania w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności (art. 191 § 2 KK)*, Jur 2008, Nr 7–8, P. Kardas: *Zasada ochrony wolności a odpowiedzialność karna za wymuszenie zwrotu wierzytelności* [w:] *Prawnokarne aspekty wolności. Materiały z konferencji Arłamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mozgawy, Zakamycze 2006, J. Kędzierski: *O właściwą treść*

i wykładnię przepisu regulującego przestępstwo zmuszania – art. 191 § 1 KK, *Ius te lex. Księga jubileuszowa ku czci Prof. A. Strzembosza*. Pod red. A. Dębińskiego, A. Grześkowiak, K. Wiaka, Lublin 2002, M. Maciejko: *Prawo ma dług wobec broniących się przed wymuszeniami. Zupełnie jak w filmie*, Rzeczpospolita 2002, Nr 11, L. K. Paprzycki: *Przemoc przemocy nierówna*, Rzeczpospolita 1999, Nr 87, A. Ratajczak: *Przemoc jako przestępstwo oraz sposób sprawowania władzy*, GS 2000, Nr 9, A. Siemaszko: *Faktyczna karalność za przestępstwa z użyciem przemocy [w:] Bezpieczne państwo. Nowe trendy w polityce karnej*. Pod red. J. Czabańskiego, Kraków 2005, M. Surkont: *Okoliczności wyłączające bezprawność zmuszania z art. 167 KK*. ZN UG Prawo 1993, Nr 16, M. Surkont: *Tzw. karalna samowola w ramach przestępstwa zmuszania*, NP 1987, Nr 9, M. Surkont: *Zmuszanie z art. 167 KK w związku z innymi przestępstwami*, Pal. 1988, Nr 10, M. Surkont: *Przestępstwo zmuszania w polskim prawie karnym*, Gdańsk 1991A. Światłowski: *Glosa do wyroku TK z dnia 9 października 2001 r. – Sk 8/00*, Prok. i Pr. 2002, Nr 5, J. Wawrowski: *Przemoc – zamach – przywus – groźba i gwałt na osobie*, Jur. 2006, Nr 8, J. Wawrowski: *Przestępstwa z użyciem przemocy – przemoc, a przemoc wobec osoby*, PS 2007, Nr 6, D. Wysocki: *Przemoc wobec osoby w rozumieniu art. 191 KK*, Prok. i Pr. 1999, Nr 3.

5. Zabieg leczniczy bez zgody pacjenta (art. 192 KK)

I. Bermatek-Zagała: *Prawnokarna ochrona prawa pacjenta do informacji*, Acta UW. Pr. Prawa i Admin. 2004, Nr 62, M. Boratyńska: *Niektóre aspekty świadomej zgody pacjenta na leczenie na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego. Część 1. Sprzeciw pro futuro*, Pr. i Med. 2007, Nr 27, M. Boratyńska: *Niektóre aspekty świadomej zgody pacjenta na leczenie na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego. Część 2. zakres udzielonej zgody i rozmieszczenie ciężaru dowodu*, Pr. i Med. 2007, Nr 28, P. Daniluk: *Pozaustawowe nieterapeutyczne (nielecznicze) czynności lekarskie*, PiP 2006, Nr 1, K. Daszkiewicz: *Uchylenie odpowiedzialności lekarza za wykonanie zabiegu leczniczego bez zgody pacjenta*, Pal. 2002, Nr 11–12, T. Dukiet-Nagórska: *Świadoma zgoda pacjenta w ustawodawstwie polskim*, Pr. i Med. 2000, Nr 6–7, T. Dukiet-Nagórska: *Autonomia pacjenta a polskie prawo karne*, Warszawa 2008. rec. J. Kulesza, Pr. i Med. 2008, Nr 33, P. Dzienis: *Zgoda pacjenta jako warunek legalności leczenia*, PS 2001, Nr 11–12, D. Dziubina: *Prawny charakter zgody pacjenta na zabieg leczniczy w świetle art. 192 kodeksu karnego*, CzPKiNP 2000, Nr 2, M. Filar: *Postępowanie lecznicze (świadczenie zdrowotne) w stosunku do pacjenta niezdolnego do wyrażenia zgody*, Pr. i Med. 2003, Nr 13, M. Filar: *Lekarskie prawo karne*, Kraków 2000, B. Janiszewska: *Dobro pacjenta czy wola pacjenta – dylemat prawa i medycyny (uwagi o odmowie zgody na leczenie oraz o dopuszczalności oświadczeń pro futuro)*, Pr. i Med. 2007, Nr 27, R. Karcz: *Obrona pacjenta przed niechcianą transfuzją krwi w praktyce sądowej*, Pr. i Med. 2007, R. Kędziora: *Problematyka zgody pacjenta w świetle polskiego ustawodawstwa medycznego*, Prok. i Pr. 2003, Nr 7–8, N. Kłaczyńska: *Z problematyki zgody pacjenta na zabieg leczniczy (art. 192 KK)*, *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. VI, Wrocław 2000, B. Kolański: *Samostanowienie pacjenta a odpowiedzialność karna lekarza [w:] Nauka wobec współczesnych zagadnień prawa karnego w Polsce. Księga pamiątkowa ofiarowana Prof. A. Tobisowi. Pod red. B. Janiszewskiego*, Poznań 2004, M. kondycja, S. M. Przyjemski: *Aspekt karnoprawny braku zgody pacjenta na zabieg medyczny*, WPP 2008, Nr 2, R. Kubiak: *Zgoda uczestnika eksperymentu – cz. I*, Pr. i Med. 2000, Nr 8, R. Kubiak: *Przypadki braku zgody uprawnionego jako przestanki zabiegów leczniczych i nieterapeutycznych*, Stud. Pr.-Ekon. 2000, Nr 62, L. Kubicki: *Nowy rodzaj odpowiedzialności karnej lekarza (Przestępstwo z art. 192 KK)*, Pr. i Med. 2000, Nr 8, J. Kulesza: *Brak zgody pacjenta na zabieg leczniczy a lekarski obowiązek udzielania pomocy*, Pr. i Med. 2005, Nr 19, A. Liszewska: *Problem zgody pacjenta jako dylemat aksjologiczny*, Pr. i Med. 1999, Nr 1, M. Mozgawa, M. Kanadys-Marko: *Zabieg leczniczy bez zgody pacjenta*, Prok. i Pr. 2004, Nr 3, M. Nestorowicz: *Podstawy prawne zabiegów lekarskich w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, Pal. 1976, Nr 1, M. Nestorowicz: *Przywus zabiegów lekarskich*, Polski Tyg. Lekarski 1983, Nr 33–34, S. Niemczyk, K. Niemczyk, A. Łazarska: *O granicach zgody pacjenta na czynność medyczną podwyższonego ryzyka*,

Pr. i Med. 2007, Nr 29, M. Paszkowska: *Przymusowe udzielanie świadczeń zdrowotnych w polskim prawie karnym*, Jur. 2007, Nr 9, K. Poklewski-Koziełł: *Oświadczenia woli pro futuro pacjenta jako instytucja prawna*. PiP 2000, Nr 3, S. Rutkowski: *Zgoda na zabieg leczniczy w ujęciu art. 192 KK*, Prok. i Pr. 1999, Nr 9, I. Sakowska: *Zgoda na wykonanie czynności medycznych wobec osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa*, Pr. i Med. 2007, Nr 29, L. Synowiec: *Zgoda pacjenta jako element strony przedmiotowej przestępstwa z art. 192 KK*, Prawo – Administracja – Kościół 2006, Nr 4, B. Świątek: *Art. 192 KK – komentarze prawników a praktyka lekarska*, AMSiK 2005, Nr 2, M. Świdorska: *Forma zgody na zabieg medyczny*, Pr. i Med. 2007, Nr 27, P. Kardas: *Zgoda pacjenta na zabieg leczniczy a problem odpowiedzialności karnej lekarza za niewypełnienie obowiązku zapobiegania skutkowi*, PS 2005, Nr 10, T. Tołłoczko: *Problem zgody pacjenta jako dylemat aksjologiczny – refleksje klinicyści*, Pr. i Med. 1999, Nr 1, E. Zielińska: *Odpowiedzialność zawodowa lekarza a odpowiedzialność karna*. Pr. i Med. 1999, Nr 1, E. Zielińska: *Powinności lekarza w przypadku braku zgody na leczenie oraz wobec pacjenta w stanie terminalnym*, Pr. i Med. 2000, Nr 5, E. Zielińska: *Zabieg cesarskiego cięcia a autonomia kobiety i wolność lekarza do decydowania o sposobie postępowania medycznego [w:] Gaudium in litteris est. Księga jubileuszowa ofiarowana Pani Profesor G. Rejman z okazji osiemdziesiątych urodzin*. Pod red. L. Gardockiego, M. Królikowskiego i A. Walczak-Żochowskiej, Warszawa 2005, A. Zoll: *Granice legalności zabiegu medycznego*, Pr. i Med. 1999, Nr 1, A. Zoll: *Zaniechanie leczenia – aspekty prawne*, Pr. i Med. 2000, Nr 5, A. Zoll: *Brak zgody pacjenta na zabieg. (Uwagi w świetle postanowienia SN z 27 października 2005 r. III CK 155/05)* Pr. i Med. 2006, Nr 25.

6. Naruszenie miru domowego (art. 193 KK)

T. Bojarski: *Zakres miejsc chronionych przy przestępstwie naruszenia miru domowego*. Ann. UMCS 1970, vol. 17, T. Bojarski: *Pojęcie „wdarcia się i „nieopuszczenia” przy przestępstwie naruszenia miru domowego*. RPEiS 1971, Nr 4, T. Bojarski: *Karnoprawna ochrona nietykalności mieszkania jednostki*, Lublin 1992, P. Palka, J. Kudrelek: *Z problematyki przestępstwa naruszenia miru domowego*, PS 2001, Nr 11–12, R. A. Stefański: *Prawnokarna ochrona miru domowego [w:] Prawnokarne aspekty wolności. Materiały z konferencji Arłamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mozgawy, Zakamycze 2006.

Rozdział 10. Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

P. Chrzczonowicz: *Karnoprawna ochrona wolności sumienia i wyznania w prawie polskim. Problematyka sekt [w:] Społeczeństwo inwigilowane w państwie prawa (?)*. *Granice ingerencji w sferę praw jednostki. Materiały z Konferencji naukowej, Toruń 25–27 marca 2003 r.* Pod red. P. Chrzczonowicza, V. Kwiatkowskiej-Darul, K. Skowrońskiego, Toruń 2003, T. Fedorszczak: *Przestępstwa przeciwko religii na ziemiach polskich latach 1918–1998 [w:] Prawo wyznaniowe. Przeszłość i teraźniejszość. Materiały konferencyjne (Kowary, 6–8.09.2007 r.)*. Pod red. J. Koredczuka, Wrocław 2008, M. Filar: *Rozdział XXIV. Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania [w:] Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze, z. 18*, Warszawa 1998, G. Harasimiuk: *Uwagi na tle denotacji dobra prawnie chronionego w przestępstwach przeciwko wolności sumienia i wyznania [w:] Prawne aspekty wolności. Zbiór studiów*. Pod red. H. Cała Wacinkiewicz, D. Wacinkiewicz, Toruń 2008, S. Jermak: *Wolność sumienia i wyznania w przepisach nowego kodeksu karnego*. SiMO 1970, Nr 3, G. Jędrzejek, T. Szymański: *Prawna ochrona uczuć religijnych w Polsce*. Stud. z Prawa Wyznaniowego 2002, Nr 5, S. Lasiński: *Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, PP 1986, Nr 1, G. Jędrzejek, T. Szymański: *Prawna ochrona uczuć religijnych w Polsce*. Studia z Prawa Wyznaniowego 2002, Nr 5, J. Kędzierski: *Przestępstwa przeciwko religiom i wyznaniom w polskim prawie karnym – de lege ferenda*, Pal. 2007, Nr 7–8, N. Kłaczyńska:

Prawnokarna ochrona wolności sumienia i wyznania na tle prawa międzynarodowego i Konstytucji RP, Acta UWr. Prz. Prawa i Adm. 2001, Nr 7, N. Kłaczyńska: *Od instrumentu nietolerancji do środka ochrony równości religijnej – ewolucja polskiego prawa karnego*, Acta Uwr. Prz. Prawa i Adm. 2004, Nr 58, N. Kłaczyńska: *Dyskryminacja religijna a prawno-karna ochrona wolności sumienia i wyznania*, Wrocław 2005, R. Krajewski: *Ochrona wolności sumienia i wyznania w świetle Kodeksu karnego z 1997 r.*, PS 2008, Nr 3, P. Kozłowska-Kalisz, M. Kucharska-Derwisz: *Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania [w:] Prawnokarne aspekty wolności. Materiały z konferencji Arłamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mozgawy, Zakamycze 2006, B. Kunicka-Michalska, J. Wojciechwska: *Przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowej oraz czci i nietykalności cielesnej. Rozdziały XXIII, XXIV, XXV i XXVII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2001, M. Makarska: *Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania w Kodeksie karnym z 1997 roku*, Lublin 2005, Z. Mirgos: *Ochrona wolności sumienia i wyznania w polskim prawie karnym*. Warszawa 1985, Z. Mirgos: *Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania w Polsce na tle porównawczym europejskich państw socjalistycznych*, ZN ASW 1988, Nr 50, Z. Mirgos: *Ochrona wolności sumienia i wyznania w świetle przepisów kodeksów karnych europejskich państw socjalistycznych*, ZN ASW 1988, Nr 52, Z. Mirgos: *Wychowawcze treści penalizacji przestępstw przeciwko wolności sumienia i wyznania w PRL. [w:] Prawo i wychowanie*. Pod red. T. Leśki, Warszawa 1985, Z. Mirgos: *Ochrona wolności sumienia i wyznania w polskim Kodeksie karnym*, WPP 1979, Nr 3, Z. Mirgos: *Z problematyki przestępstw przeciwko wolności sumienia i wyznania*. ZN ASW 1978, Nr 22, R. Paprzycki: *Graj, szatanie. Kultury. Prawnokarna ochrona sumienia i wyznania a działalność satanistów*. Rzeczpospolita 2000, Nr 221, R. Paprzycki: *Prawno-karna analiza zjawiska satanizmu w Polsce*, Kraków 2002, A. Pasek: *Ochrona uczuć religijnych w polskim Kodeksie karnym z 1932 roku [w:] Prawo wyznaniowe. Przeszłość i teraźniejszość. Materiały konferencyjne (Kowary, 6–8. 09. 2007 r.)*. Pod red. J. Koredczuka, Wrocław 2008, P. Policastro: *Ochrona karna uczuć religijnych wobec zasad: równości oraz wolności wyznania*, Biul. TK 1998, Nr 1, H. Popławski: *Problemy ochrony prawno-karnej wolności sumienia i wyznania PRL. [w:] Wybrane zagadnienia z prawa karnego*. Pod red. H. Popławskiego, Warszawa 1981, H. Popławski: *Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania*. SiMO 1978, Nr 3, F. Prusak: *Karnoprosesowa ochrona wolności sumienia i wyznania (na marginesie tytułowej monografii)*. Artykuł recenzyjny, ZN WSZiP w Warszawie 2006, Nr 2, O. Sitarz: *Ochrona wolności sumienia i wyznania dziecka w polskim prawie karnym*, PPK 2004, Nr 25, K. Warchałowski: *Prawnokarna ochrona wolności religijnej w Polsce w latach 1932–1997*, Stud. z Prawa Wyznaniowego 2002, Nr 4, A. Wąsek: *Przestępstwa przeciwko przekonaniom religijnym de lege lata i de lege ferenda*, PiP 1975, Nr 7, A. Wąsek: *Ochrona uczuć religijnych w prawie karnym [w:] Prawo wyznaniowe w III Rzeczypospolitej*. Pod red. H. Misztala, Lublin–Sandomierz 1999, Z. Wojciechowski: *Wolność sumienia i wyznania w świetle przepisów kodeksu karnego z 1969 r. [w:] O prawo karne oparte na zasadach sprawiedliwości, prawach człowieka i miłosierdziu*. Pod red. A. Strzembosza, Lublin 1988, M. Ziółkowski: *Obraz uczuć religijnych a wolność słowa*, Prawo Europejskie w Praktyce 2008 Nr 1.

2. Ograniczenia w prawach ze względu na przynależność wyznaniową lub bezwyznaniowość (art. 194 KK)

N. Kłaczyńska: *Prawnokarny zakaz dyskryminacji z powodów religijnych, Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. IX, Wrocław 2001, N. Kłaczyńska: *Prawnokarne znaczenie norm zawierających zakaz dyskryminacji [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XII, Wrocław 2003, N. Kłaczyńska: *Od instrumentu nietolerancji do środka ochrony równości religijnej – ewolucja polskiego prawa karnego*, Acta Uwr. Prze. Prawa i Adm. 2004, Nr 58, M. Makarska: *Przedmiot przestępstwa dyskryminacji ze względu na przynależność wyznaniową albo bezwyznaniowość w Kodeksie karnym z 1997 r. [w:] Ecclesia et Status Księga jubileuszowa z okazji 40-lecia pracy*

naukowej Prof. J. Krukowski. Pod red. A. Dębińskiego, K. Orzeszyna, M. Sitarza, Lublin 2004, M. Makarska: *Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania w Kodeksie karnym z 1997 roku*, Lublin 2005.

3. Przeszkadzanie aktom religijnym (art. 195 KK)

P. Pętasz: *Wolność religijna w Polsce i jej prawno-karna ochrona na gruncie art. 195 kodeksu karnego z 1997 roku*, Gd. Stud. Praw. 2005, t. XIII, R. A. Stefański: *Przestępstwo złośliwego przeszkadzania wykonywaniu aktu religijnego (art. 195 § 1 KK)*, Prok. i Pr. 2005, Nr 2.

4. Obrażanie uczuć religijnych (art. 196 KK)

R. Paprzycki: *Prawno-karna ochrona sumienia i wyznania a działalność satanistów. Graj, szatanie*, Rzeczpospolita 2000, Nr 221, R. Paprzycki: *Czy bluźnierca jest przestępcą? Rozważania na temat znamienia „przedmiotu czci religijnej” przestępstwa obrazy uczuć religijnych – art. 196 KK*, Pal. 2008, Nr 5–6, J. Syryjczyk: *Profanacja Eucharystii według karnego ustawodawstwa kanonicznego i polskiego prawa karnego*. Prawo Kanon. 1986, Nr 3–4, J. Warylewski: *Pasja czy obraza uczuć religijnych? Spór wokół art. 196 kodeksu karnego* [w:] *W kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga poświęcona pamięci prof. A. Wąska*, Lublin 2005.

Rozdział 11. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

J. Brząkała: *Przestępstwa seksualne w kodeksach karnych z 1932 r.*, AMS 1971, Nr 2, M. Budyn-Kulik: *Inna czynność seksualna. Analiza dogmatyczna i praktyka ścigania*, [w:] *Prawo w działaniu. 5. Sprawy karne*. Pod red. A. Siemaszki, Warszawa 2008, E. Chróścielewski: *Przestępstwa seksualne w Kodeksie karnym PRL.*, Wiad. Lekarskie 1970, Nr 3, K. Daszkiewicz: *Problemy rozgraniczenia „czynów nierządnych” i „czynów lubieżnych”*, NP 1979, Nr 4, M. Filar: *W sprawie reformy przepisów dotyczących tzw. przestępstw seksualnych*, PiP 1991, Nr 7, M. Filar: *Problemy reformy prawa karnego w Polsce w zakresie przestępczości seksualnej*, Pal. 1995, Nr 7–8, M. Filar: *Przestępstwa seksualne w nowym Kodeksie karnym* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze, z. 2*, Warszawa 1997, M. Filar: *Nowelizacja kodeksu karnego w zakresie tzw. przestępstw seksualnych*, Prok. i Pr. 2004, Nr 1 1–12, . Filar: *Nowelizacja kodeksu karnego w zakresie tzw. przestępstw seksualnych* [w:] *W kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga poświęcona pamięci prof. A. Wąska*, Lublin 2005, M. Filar: *„Druga” nowelizacja kodeksu karnego dotycząca tzw. przestępstw seksualnych*, PiP 2006, Nr 3, M. Filar: *Nowelizacja kodeksu karnego w zakresie tzw. przestępstw seksualnych*, DP 2006, Nr 1, M. Filar: *„Druga” nowelizacja Kodeksu karnego w zakresie tzw. przestępstw seksualnych* [w:] *W trosce o rodzinę. Księga pamiątkowa ku czci Prof. W. Stojanowskiej*. Pod red. M. Koska, J. Słyka, Warszawa 2008, M. Filar: *Prawne i społeczne aspekty transseksualizmu*, PiP 1987, Nr 7, M. Filar: *Prawne i społeczne aspekty transseksualizmu*, [w:] *Prawo a medycyna u progu XXI wieku. Sympozjum*. Toruń 18–19. V. 1987 r. Pod red. M. Filara, Toruń 1987, M. Filar: *Przetamywanie tabu*. Wywia, PiŻ 1998, Nr 35, M. Filar: *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności (rozdz. XXV KK)*, [w:] *Przestępczość przygraniczna. T. 2. Nowy polski kodeks karny. Materiały konferencyjne*. Pod red. G. Wolfa Shubice–Poznań 2003, M. Filar: *Przestępstwa seksualne w nowym polskim Kodeksie karnym*, Probl. Rodziny 1999, Nr 2–3, M. Filar: *Przestępstwa seksualne w nowym polskim Kodeksie karnym*, Probl. Rodziny 1971, Nr 3, M. Gordon: *Sprawcy przestępstw seksualnych (komunikat z badań)*, Prz. Więzienn. Pol. 1998, Nr 20–21, T. Gorgol: *Niektóre aspekty prawno-społeczne homoseksualizmu*, Pal. 1977, Nr 10, M. Grcar: *Wybrane zagadnienia dotyczące nieletnich sprawców przestępstw seksualnych*, Z Zag. Krymin. 1981, Nr 15. R. Krajewski: *Wątpliwości wokół przedmiotu ochrony przestępstwa zgwałcenia*, Jur.

2006, Nr 1, M. Krzywda: *Zachowania seksualne jako przedmiot kryminalizacji na przykładzie homoseksualizmu, pornografii i zdrady małżeńskiej*, CzPKiNP 2002, Nr 1, B. Kunicka-Michalska: *Wybrane problemy przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnionych za pośrednictwem systemu informatycznego*, Prz. PK 2003, Nr 22, B. Kunicka-Michalska: *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnione za pośrednictwem systemu informatycznego*. Wrocław–Warszawa–Kraków 2004, rec. K. Cholewa, RPEiS 2006, Nr 1, B. Kunicka-Michalska, J. Wojciechowska: *Przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowej oraz czci i nietykalności cielesnej. Rozdziały XXIII, XXIV, XXV i XXVII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2001, J. Leszczyński: *O projektach reformy przepisów dotyczących przestępstw seksualnych*, PiP 1992, Nr 2, J. Leszczyński: *Przestępstwa tzw. seksualne w projekcie polskiego kodeksu karnego (wersja z grudnia 1991 r.)*, Pal. 1992, Nr 9–10, J. Leszczyński: *Przestępczość tzw. seksualna a reforma prawa karnego w Polsce*, Pal. 1996, Nr 3–4, J. Leszczyński: *O projektach reformy przepisów dotyczących przestępstw seksualnych*, PiP 1992, Nr 2, J. Leszczyński: *Zmienić systematykę i terminologię. Przestępczość seksualna*, GP 1988, Nr 12, J. Leszczyński: *Polityka kryminalna w sprawach o zabójstwa na tle seksualnym*, NP 1987, Nr 10, R. Leśniak, A. Szymusik: *Orzecznictwo sędowo-psychiatryczne w przestępstwach seksualnych*, Psychiatria Polska 1978, Nr 2, B. Madeja: *Propozycje zmian ustawodawczych w zakresie przestępstw seksualnych*, PP. 1989, Nr 8–9, P. Palka: *Współdziałanie przy przestępstwach seksualnych – zagadnienia wybrane*, Prok. i Pr. 2006, Nr 7–8, S. Podmostko: *O przestępczości seksualnej na tle projektu zmian kodeksu karnego*, PiP 1982, Nr 10, B. Popielski: *Patologia seksualna w świetle kodeksu karnego. Cz. 1. Przestępstwa seksualne*, Probl. Rodziny 1983, Nr 5, Cz. 2. *Zbieg przestępstw seksualnych z innymi przestępstwami*, Probl. Rodziny 1983, Nr 5, K. Pospiszyl: *Przestępstwa seksualne. Geneza, powstanie, resocjalizacja oraz zapobieganie przed przestępczością*, Warszawa 2005, rec. R. Krajewski, PiP 2006, Nr 6, K. Pospiszyl: *Generalia i specyfiki resocjalizacji przestępców seksualnych [w:] Kary długoterminowe. Polityka karania. Wykonanie. Warunkowe zwolnienia*. Pod red. T. Gardockiej, Warszawa 2006, K. Pospiszyl: *Przestępstwa seksualne*, Warszawa 2008, M. Prandota: *Dziecko jako ofiara przestępstw seksualnych*, GS1999, Nr 6, W. Radecki: *Alkohol a przestępstwa przeciwko obyczajności*, PA. 1976, Nr 12, W. Radecki: *Przestępstwa przeciwko obyczajności w praktyce sądowej*, Stud. Krym. 1977 t. 6, W. Radecki: *Przestępstwa przeciwko obyczajowości w Kodeksie karnym*, SİMO 1970, Nr 4–5, W. Radecki: *Rola lekarza w zakresie zapobiegania przestępstwom seksualnym przeciwko nieletnim*, Pr. Nauk. AM Wrocław 1978, Nr 1, G. Rejman: *Problemy prawne związane z transeksualizmem*, EP 1994, Nr 2, A. C. Salter: *Drapieżcy. Pedofile, gwałciciele i inni przestępcy seksualni*, Poznań 2005, rec. Marcin Zarówny, Prok. i Pr. 2006, Nr 7–8, H. Szymański: *O potrzebie penalizacji nekrofilii*, Prz. Pol. 2008, Nr 2, M. Świerk: *Dużo zmian w prawie karnym, ale i sporo wątpliwości*, Rzeczpospolita 2005, Nr 256, J. Warylewski: *Molestowanie seksualne w miejscu pracy*, Sopot 1999, J. Warylewski: *Karalność praktyk sadomasochistycznych a prawo do prywatności (Interpretacja art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w orzeczeniu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z siedzibą w Strasburgu – sprawa Laskey, Jaggard i Brown przeciwko Wielkiej Brytanii)*, Gd. Stud. Praw. 1999, t. IV, J. Warylewski: *Problematyka przedmiotu ochrony tzw. przestępstw seksualnych*, PiP 2001, Nr 7, J. Warylewski: *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości, Rozdział XXV Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2001, J. Warylewski: *Przestępstwa seksualne*, Gdańsk 2001, J. Warylewski: *Kastracja jako środek ograniczania przestępczości seksualnej*, Jur. 2003, Nr 6, J. Warylewski: *Inicjowanie procesu karnego w sprawach o przestępstwa seksualne [w:] Aktualne problemy prawa i procesu karnego. Księga ofiarowana Prof. J. Grajewskiemu*, Gd. Stud. Praw. 2003, t. XI, J. Warylewski: *Nowelizacje kodeksu karnego z 1997 roku w zakresie przestępstw seksualnych oraz ich konsekwencje [w:] Zmiany w polskim prawie karnym po wejściu w życie kodeksu karnego z 1997 r.* Pod red. T. Bojarskiego, K. Nazar. A. Nowosad, M. Szwarczyka, Lublin 2006, J. Warylewski: *Prawnkarne uwarunkowania wolności w zakresie ekspresji seksualnej oraz twórczości (m.in. artystycznej, naukowej i dziennikarskiej) [w:] Prawnkarne aspekty wolności. Materiały z konferencji Arłamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mo-

zgawy, Zakamycze 2006, J. Warylewski: *Nowelizacja Kodeksu karnego z dnia 18 marca 2004 r. oraz jej konsekwencje w zakresie przestępstw seksualnych* [w:] *Zagadnienia współczesnej polityki kryminalnej*. Pod red. T. Dukiet-Nagórskiej, Bielsko Biała 2006, J. Warylewski: *Karalność praktyk sadomasochistycznych a prawo do prywatności. (Interpretacja art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka. Sprawa Lasbey, Jaggard i Brown przeciwko Wielkiej Brytanii)*, Gd. Stud. Praw. 1999, Nr 4, J. Warylewski: *Reakcja karna na przestępstwa seksualne*, Prz. Więzien. Pol. 2007, Nr 54, J. Warylewski: *Pseudoreformowanie rozdz. XXV Kodeksu karnego „Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności”* [w:] *Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Prof. B. Kunickiej-Michalskiej*. Pod red. J. Jakubowska-Hary, C. Nowak, J. Skupińskiego, Warszawa 2008, A. Wądołowska: *Wolność seksualna jako przedmiot ochrony prawnokarnej*, Prok. i Pr. 2007, Nr 4, J. Wyrembak: *W sprawie znamion przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości*, Prokurator 2008, Nr 1–2, A. Zalesińska: *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości popełniane za pośrednictwem systemu informatycznego*. Mon. Praw. 2007, Nr 4, dodatek Prawo Mediów Elektronicznych, Nr 6, E. Zielińska: *Przeciwdziałanie dyskryminacji z powodu orientacji seksualnej na gruncie prawa karnego* [w:] *Przeciwdziałanie dyskryminacji z powodu orientacji seksualnej w świetle prawa polskiego i standardów europejskich*. Pod red. K. Śmiszka, Warszawa 2006, A. Zoll: *Ochrona prywatności w prawie karnym*, CzPKiNP 2000, Nr 1.

2. Zgwałcenie (art. 197 KK)

W. Adamczak: *Prawne aspekty zgwałcenia w małżeństwie*. Acta UNC Prawo 1985, Nr 23, M. Biel-ski: *Wykładnia znamion „obcowanie płciowe” i „inna czynność seksualna” w doktrynie i orzecznictwie sądowym*, CzPKiNP 2008, Nr 1, E. Bieńkowska: *Typizacja przestępstwa zgwałcenia w polskim prawie karnym*, PiP 1983, Nr 1, M. Filar: *Zgwałcenie zbiorowe a problematyka sprawstwa*, PiP 1976, Nr 3, M. Filar: *Przestępstwo zgwałcenia w polskim prawie karnym*, SI 1974, Nr 2, J. Gumieniuk-Wróbel: *Kilka uwag na temat inicjatywy ścigania w sprawach o przestępstwo zgwałcenia*, ZN WSO w Szczytnie 1978, Nr 3, P. J. Jastrzębski: *Podstęp jako znamię przestępstwa zgwałcenia*, GS 2006, Nr 1, Z. Kallaus: *Przestępstwo zgwałcenia*, PP 1985 nr 11, W. Koska: *Niektóre aspekty przestępstwa zgwałcenia*, SiMO 1971, Nr 4–5, W. Koska: *Wpływ alkoholu na przestępstwo zgwałcenia*, SiMO 1970, Nr 4–5, R. Krajewski: *Prawne aspekty pożycia seksualnego małżonków*, Jur. 2004, Nr 9, R. Krajewski: *Wątpliwości wokół przedmiotu ochrony przestępstwa zgwałcenia*, Jur. 2006, Nr 1, J. Kudrelek, M. Lisiecki: *Tryb ścigania przestępstwa zgwałcenia*, Prz. Pol. 2000, Nr 3–4, B. Kurzepa: *„Inna czynność seksualna” jako znamię przestępstw*, Prok. i Pr. 2005, Nr 5, W. Radecki: *Zbrodnia zgwałcenia*, GSiP 1971, Nr 17, I. Rogowska: *Odpowiedzialność karna za przestępstwo zgwałcenia*, Zamoj-skie Studia i Materiały 2000, Nr 2, W. Sikora: *Czy można zgwałcić prostytutkę?* PiŻ 1985, Nr 36, A. Staszak: *Przemoc, szczególnie udrczenie i szczególne okrucieństwo jako znamię czynu zabronionego*, Prok. i Pr. 2008, Nr 12, K. Stępień: *Zgwałcenie wspólnie z inną osobą (art. 197 § 3 KK) – współ-sprawstwo konieczne*, Prok. i Pr. 1999, Nr 10, K. Stępień: *Szczególne okrucieństwo jako znamię kwalifi-kowanego typu przestępstwa zgwałcenia (art. 197 § 3 KK)*, PS 2000, Nr 10, T. Stępień, K. Stępień: *Przestępstwo zgwałcenia w świetle orzecznictwa*, Bielsko Biała 2000, K. Stocka: *Pojęcie „szczególnego okrucieństwa” na gruncie przepisu art. 197 § 3 kodeksu karnego* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004, J. Wojciechowski: *Przestępstwo zgwałcenia w nowym kodeksie*, Rzeczpospolita 1998, Nr 47, K. Zgryzek: *Znamię „szczególnego okrucieństwa” w orzecznictwie Sądu Najwyższego*. Pr. Nauk. UŚl. Karn. 1983, Nr 9, E. Zielińska: *Przestępstwo zgwałcenia w Polsce* [w:] *Przestępczość przygraniczna. T. 2. Nowy polski kodeks karny. Materiały konferencyjne*. Pod red. G. Wolfa, Słubice–Poznań 2003, E. Zielińska: *Wnioskowy tryb ścigania w przypadkach zgwałcenia: ochrona ofiar czy przyzwolenie na bezkarność sprawców i bezczynność systemu wymiaru sprawiedliwości* [w:] *Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Prof. A. Gaberle*. Pod red. K. Krajewskiego, Wolters Kluwer 2007.

3. Wykorzystanie bezradności lub upośledzenia do obcowania płciowego lub do innej czynności seksualnej (art. 198 KK)

R. Krajewski: *Seksualne wykorzystanie bezradności lub niepoczytalności małżonka*, Jur. 2008, Nr 3, B. Madeja: *Obcowanie płciowe jako znamię przestępstwa*, NP 1989, Nr 2–3, J. Warylewski: *Seksualne wykorzystanie bezradności lub niepoczytalności. Zagadnienia wybrane*. Studia Bałtyckie. Administracja 2001, Nr 1.

4. Nadużycie zależności lub krytycznego położenia do obcowania płciowego lub do innej czynności seksualnej (art. 199 KK)

M. Chakowski: *Mobbing. Aspekty prawne*, Bydgoszcz 2005, G. Harasimiak: *Podstawy kryminalizacji zachowań ujętych w art. 199 § 3 KKW: Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Prof. B. Kunickiej-Michalskiej*. Pod red. J. Jakubowska-Hary, C. Nowak, J. Skupińskiego, Warszawa 2008, B. Hołyst: *Patologia w miejscu pracy; mobbing i molestowanie seksualne*, Prok. i Pr. 2004, Nr 1, T. Matyaszczyk: *Mobbing – zagadnienia praktyczne*, Jur. 2007, Nr 12, Z. Szczuka: *Molestowanie seksualne w miejscu pracy*, Prawo Pracy 1995, Nr 1, J. Warylewski: *Odpowiedzialność za molestowanie seksualne w miejscu pracy*, Mon. Praw. 2003, Nr 13, J. Warylewski: *Seksualne molestowanie i wykorzystanie w związku z zatrudnieniem-propedeutyka zagadnienia*, Gd. Stud. Praw. 2007, Nr 17.

5. Pedofilia (art. 200 KK)

M. Czekaj: *Karnoprawna ochrona dziecka przed wykorzystaniem seksualnym [w:] W kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga poświęcona pamięci prof. A. Wąska*, Lublin 2005, M. Filar: *Seksualne wykorzystanie dzieci w świetle polskiego kodeksu karnego (na tle prawnoporównawczym)*, Dziecko Krzywdzone 2002, Nr 1, M. Filar: *Pedofilia – po pierwsze nie ma armat*, Rzeczpospolita 2004, Nr 160, M. Filar: *Pornografia a prawo*, PiŻ 1982, Nr 20–25, 27 29, 31, M. Filar: *Pornografia a prawo*, PiŻ 1983, Nr 6, 8, 10, 12, 15, M. Filar: *Pornografia w Polsce w świetle prawa*, Probl. Rodziny 1989, Nr 3, M. Filar: *Pornografia*, PUG 1993, Nr 8–9, M. Filar: *Pornografia. Studium z dziedziny polityki kryminalnej*, Toruń 1977, L. Gardocki: *Zachować umiar*, Rzeczpospolita 2007, Nr 9, A. Golonka: *Nowe oblicze walki z pedofilią w świetle nowelizacji kodeksu karnego*, Pal. 2008, Nr 3–4, D. Jagiełło, B. Naróg: *Odpowiedzialność karna dostawcy usługi „czat” świetle regulacji chroniących dzieci przed pedofilią*, Myśl Ekonomiczna i Prawna 2006, Nr 3, P. Jaros: *Ochrona dziecka przed wykorzystaniem seksualnym. Propozycje Rzecznika Raw Dziecka [w:] Ochrona dziecka. Teoria i praktyka*. Pod red. B. Hołysta, Legionowo 2005, R. Krajewski: *Pedofilia – aspekty prawne*. Probl. Opiekuńczo-Wychowawcze 2004, Nr 5, B. Kolasiński, D. Korecka: *Przestępstwa pedofilskie w Kodeksie karnym*, Prokurator 2004, Nr 2, B. Kolasiński, D. Korecka: *Przestępstwa określone w art. 200, art. 202 i art. 204 KK w praktyce ścigania prokuratorów okręgu szczecińskiego*, AG 2004, Nr 3–4, B. Kolasiński, D. Korecka: *Przestępstwa pedofilskie. Sprawca – ofiara*, Prz. Pol. 2005, Nr 3, R. Krajewski: *Pedofilia – aspekty prawne*. Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze 2004, Nr 5, K. Laskowska: *Wykorzystywanie seksualne dziecka jako problem prawny i społeczny [w:] Aktualne problemy prawa karnego i kryminologii*. Pod red. E. Pływaczewskiego, Białystok 2005, W. Łuniewski: *O kryminalizacji przejawów pedofilii*, Pal. 2003, Nr 5–6, A. Marek: *Nieprzemysłane zaostrożenie kar za pedofilię*, Rzeczpospolita 2005, Nr 137, D. Milewicz-Bednarska: *Ustawowe znamiona przestępstw stypizowanych w art. 200 KK – próba analizy*, Prokurator, Nr 4, M. Mozgawa, M. Budyn-Kulik: *Prawnkarne aspekty pedofilii. Analiza dogmatyczna i wyniki badań empirycznych*, Cz. PKiNP 2006, Nr 2, J. Pawlik: *Czyn lubieżny względem osoby poniżej lat 15*, NP 1983, Nr 11–12, J. Pawlik: *Kary orzekane za przestępstwa z art. 176 KK w latach 1977–1978*, NP 1984, Nr 2, J. Pawlik: *Ocena zjawiska czynów lubieżnych względem nieletnich na tle ogólnego stanu przestępczości w Polsce*, SİMO

1984, Nr 4, J. Pawlik: *Przegląd współczesnych zapatrywań na problematykę społecznego niebezpieczeństwa czynów skierowanych przeciwko nieletnim*, ZN WSO w Szczytnie 1981, Nr 1, J. Pawlik: *Realizacja polityki kryminalnej na etapie ścigania w sprawach o czyny lubieżne względem nieletnich*, SłMO 1985, Nr 3–4, J. Pawlik: *Ściganie czynów seksualnych wobec nieletnich (rys historyczny)*, ZN WSO w Szczytnie 1981, Nr 2, M. Podgajna-Kuśmierk: *Pedofilia*, Kraków 2003, rec. J. Nawój, Prz. Więzien. Pol. 2004, Nr 44–45, T. Pudo: *Nowe regulacje karne dotyczące przestępstw związanych z pedofilią*, PiP 2007, Nr 4, D. Poduralski: *Pornografia w sieci*, GS 2002, Nr 10, D. Poduralski: *Pornografia w sieci*, Prok. i Pr. 2005, Nr 1, M. Rzewuski: *Definicja dziecka w Polsce. Uwagi de lege lata i de lege ferenda*, Rejent 2007, Nr 4, O. Sitarz: *Ochrona dziecka przed wyzyskiem w polskim prawie karnym na tle postanowień konwencji o prawach dziecka*, Prok. i Pr. 2004, Nr 7–8, A. Walczak-Żochowska: *Internet a seksualne wykorzystywanie dzieci [w:] Prawo wobec nowoczesnych technologii. Materiały konferencyjne (Warszawa, 2. 03. 2007 r.)*, pod red. P. Girdwojny, Warszawa 2008, J. Warylewski: *Karnoprawna ochrona małoletniego przed wykorzystaniem seksualnym w orzecznictwie Sądu Najwyższego*, Prok. i Pr. 1999, Nr 9, J. Warylewski: *Z zagadnień karnoprawnej ochrony małoletnich przed wykorzystaniem seksualnym*, PS 2000, Nr 2, D. Wysocki: *Czy należy kastrować pedofilów*, Rzeczpospolita 2008, Nr 253.

6. Kazirodztwo (art. 201 KK)

J. Baranowski: *Ratio legis prawnokarnego zakazu kazirodztwa*, PrzPK. 1990, Nr 3, M. Baisert: *Kazirodztwo. Rodzice w roli sprawców*, Warszawa 2004, Warszawa 2008, J. St. Giza: *Zagadnienie kazirodztwa w nowym Kodeksie karnym*, Probl. Rodziny 1970, Nr 4, J. Misztal-Konecka: *Incestum w prawie rzymskim*, Lublin 2007, I. Rogowska: *Odpowiedzialność karna za przestępstwo kazirodztwa*, Studia Iuridica Lublinensia 2004, t. IV, K. Pospizyl: *Pedofilia i kazirodztwo. Uwarunkowania i postacie*, Prz. Więzien. Pol., Nr 43, W. Radecki: *Przestępstwa z art. 176 KK w ujęciu kodeksowym i praktyce sądowej*, Pal. 1976 Nr 3, B. Ślusarczyk: *Przestępstwo z art. 175 KK w latach 1970–1975*, NP 1980, Nr 9, B. Ślusarczyk: *Sytuacja społeczna i demograficzna ofiar współżycia kazirodczego*, SłMO 1978, Nr 2, B. Ślusarczyk: *Wybrane aspekty przestępstwa z art. 175 KK*, ZN ASW 1980, Nr 27, B. Ślusarczyk: *Z problematyki kazirodztwa (charakterystyka rodzin, w których ujawniono fakty współżycia kazirodczego)*, Stud. Krym. 1977, t. 6, J. Warylewski: *Zakaz kazirodztwa w Kodeksie karnym oraz w ujęciu prawnoporównawczym*, PS 2001, Nr 5.

7. Pornografia (art. 202 KK)

A. Adamski: *Karnoprawna ochrona dziecka w sieci Internet*, Prok. i Pr. 2003, Nr 9, J. Błachut: *Pozorowana pornografia dziecięca*, PiP 2005, Nr 4, V. Cline: *Pornografia w demokratycznym społeczeństwie. Wywiad*, Universitas Gedanensis 1992, Nr 7, J. Chwaszcz: *Uwarunkowania odbioru pornografii*, Prz. Więzien. Pol. 2003, Nr 40/41, M. Derlatka: *Definicja pornografii a zasada nullum crimen sine lege*, Prok. i Pr. 2005, Nr 11, M. Filar: *Sąd nad pornografią. Wywiad*, Polityka 1992, Nr 35, M. Filar: *Współczesne tendencje kryminalnopolityczne w zakresie reglamentacji pornografii*, PiP 1979, Nr 1, M. Filar: *Erotyzm, pornografia i prawo*, Mies. Literacki 1984, Nr 8–9, L. Gardocki: *Pornografia. Próba nowego uregulowania*, Pal. 1993, Nr 11, K. Gienas: *Zjawisko rozpowszechniania pornografii dziecięcej za pośrednictwem internetu*, Pal. 2004, Nr 3–4, K. Gienas: *Pornografia w internecie – zarys problematyki*, Mon. Praw. 2004, Nr 4, A. Górski, A. Sakowicz: *Pornografia dziecięca – skuteczna obrona w prawie karnym?* EP 2004, Nr 6, M. Filar: *O czym zapomnieli nowelizatorzy. Do stosunku trzeba dwojga*, Rzeczpospolita 2000, Nr 2, M. Filar: *Przestępstwo produkcji i rozpowszechniania pornografii w nowym polskim Kodeksie karnym*, Problemy Rodziny 2000, Nr 5, J. Filipkowska: *Pornografia w świetle badań ankietowych*, Jur. 2003, Nr 11, E. Kolińska: *Prostytucja dziecięca i związana z nią pornografia*, Jur. 2003, Nr 6, P. Kozłowska, M. Kucharska: *Prawnokarne aspekty pornografii*, Prok. i Pr. 1999, Nr 4, P. Kozłowska, M. Kucharska: *Kilka uwag na temat zmian w karnoprawnej*

regulacji zjawiska pornografii, Zamojskie Studia i Materiały 2000, Nr 2, B. Kunicka-Michalska: *Cyberprzestępstwa związane z pornografią dziecięcą – problemy wybrane* [w:] *Gaudium in litteris est. Księga jubileuszowa ofiarowana Pani Profesor G. Rejman z okazji osiemdziesiątych urodzin*. Pod red. L. Gardockiego, M. Królikowskiego i A. Walczak-Żochowskiej, Warszawa 2005, B. Kunicka-Michalska: *Pornografia i wykorzystanie nieletnich w Internecie. Regulacje polskiego kodeksu karnego*, SP 2005, Nr 4, B. Kunicka-Michalska: *Zmiany prawa karnego związane z pornografią dziecięcą* [w:] *Zmiany w polskim prawie karnym po wejściu w życie kodeksu karnego z 1997 r.* Pod red. T. Bojarskiego, K. Nazar, A. Nowosad, M. Szwarczyka, Lublin 2006, A. Krawulka-Ptaszyńska: *Korzystanie z pornografii agresywnej a przemoc seksualna – zależność pozorna czy rzeczywista?* RPEiS 1999, Nr 2, A. Marek: *Czy zabrakło ekspertów*, Rzeczpospolita 1999, Nr 299, G. Maroń: *Pornografia. Próba sprecyzowania znaczenia terminu, Ius et Administratio* 2005, Nr 4, G. Maziej: *Zorganizowana przestępczość pornograficzna*, GS 2000, Nr 4, B. Mik: *Pornograficzny wybryk*, Rzeczpospolita 2000, Nr 14, B. Mik: *Pornograficzny wybryk. Kodeks karny*, Rzeczpospolita 2000, Nr 14, M. Mozgawa, P. Kozłowska: *Prawnokarne aspekty rozpowszechniania pornografii (Analiza dogmatyczna i praktyka ścigania)*, Prok. i Pr. 2002, Nr 3, D. Podufalski: *Pornografia w sieci*, GS 2002, Nr 10, D. Podufalski: *Pornografia w sieci*, Prokurator 2002, Nr 3–4, D. Podufalski: *Pornografia w sieci*, Prok. i Pr. 1005, Nr 1, T. Pudo: *Pornografia w Internecie – aspekty prawne*, CzPKiNP 2005, Nr 2, J. Warylewski: *Pornografia w Internecie – wybrane zagadnienia karnoprawne*, Prok. i Pr. 2002, Nr 4, T. Wiścicki: *Zakaz, który jest szansą*, Więź 2000, Nr 4, J. Wojciechowski: *Nie wiadomo gdzie przebiega granica. Nowy kodeks karny. Pornografia po 1 września 1998 r.*, Rzeczpospolita 1998, Nr 67.

8. Zmuszanie do prostytucji (art. 203 KK)

S. Akoliński: *Prostytucja*. PSiZ 1976, t. 3, M. K. Czajkowska, A. M. Wasilewska: *Prostytucja w ujęciu prawodawstwa europejskiego* [w:] *Problemy współczesnej kryminalistyki*. T. 8. Pod red. E. Gruzy, T., Tomaszewskiego, Warszawa 2004, J. Filipkowska: *Przestępstwo zmuszania do prostytucji w świetle prawa karnego materialnego i statystyki kryminalnej*. Policja 2007, Nr 3, A. Jasiakiewicz: *Molestowanie seksualne jako forma dyskryminacji ze względu na płeć*, Arch. Krym. 2007, t. XXVIII.

9. Stręczycielstwo, kuplerstwo i sutenerstwo (art. 204 KK)

B. Błońska: *Zagadnienie przedmiotu ochrony prawnokarnej w przypadku przestępstw eksploatacji prostytucji*, SI 2007, Nr 46, M. Fajst: *Prostytucja w Polsce*, Arch. Krym. 2005/2006, t. XXVIII, J. Filipkowska: *Przestępstwo zmuszania do prostytucji w świetle prawa karnego materialnego i statystyki kryminalnej*, Policja 2007, Nr 3, K. Karsznicki: *Handel kobietami w świetle spraw karnych*, Prok. i Pr. 2002, Nr 12, R. Krajewski: *Dylematy prawnego zwalczania prostytucji*, Jur. 2005, Nr 3–4, P. Kosmaty: *Kuplerstwo w sieci. Czy można ułatwić uprawianie prostytucji za pomocą Internetu?*, Prokurator 2007, Nr 3–4, P. Kosmaty: *Kuplerstwo w sieci. Czy można ułatwić uprawianie prostytucji za pomocą Internetu?*, Prokurator 2008, Nr 1, A. Krempelowski: *O przestępstwie handlu kobietami* [w:] *IPSiR dzisiaj. Księga jubileuszowa pamięci Prof. S. Jedlewskiego i Cz. Czapowca w 25 rocznicę powołania na UW Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji*. Pod red. M. Porowskiego, Warszawa 1998, K. Laskowska: *Handel ludźmi jako problem prawny i kryminologiczny*, WPP 2004, Nr 2, M. Lisiecki: *Dziecięca prostytucja homoseksualna i pedofilia*, RPEiS 1999, Nr 2, J. Musioł: *Cel transakcji nie jest istotny. Czy w Polsce jest uprawiany handel ludźmi*, Rzeczpospolita 2002, Nr 204, J. Piskorski: *Legalizacja prostytucji?* w: *Prawo wobec wyzwań współczesności*, t. 3. Materiały sesji naukowej (Poznań, 28. 04. 2005 r.) Pod red. P. Wilińskiego, O. Krajniak, B. Guzika, Poznań 2006, J. Warylewski: *Karalność handlu żywym towarem w świetle nowego kodeksu karnego*, Pał. 2000, Nr 7–8, M. Wasilewska, M. K. Czajkowska: *Prostytucja w ujęciu prawodawstwa europejskiego* [w:] *Problemy kryminalistyki*, T. 8, Pod red. E. Gruzy, T. Tomaszewskiego, Warszawa 2004.

Rozdział 12. Przepięstwa przeciwno rodzinie i opiece

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

S. Cebulski: *Prawnokarna ochrona rodziny*, GP 197, Nr 22, Z. Czeszejko-Sochacki: *Rodzina jako przedmiot ochrony prawnokarnej*, PiP 1979, Nr 1, R. Cz. Dębski: *Ochrona rodziny w świetle prawa karnego*, Warszawa 1980, M. Gałązka: *Pravo karne wobec zastępczego macierzyństwa* [w:] *Ius te lex. Księga jubileuszowa ku czci Prof. A. Strzembosza*. Pod red. A. Dębińskiego, A. Grześkowiak, K. Wiaka, Lublin 2002, B. Janiszewski, A. Tobis: *Skazani za przestępstwa przeciwno rodzinie z warunkowym zawieszeniem wykonania kary*. Poznań 1981, H. Kołakowska-Przełomieć: *Przestępstwa przeciwno rodzinie i opiece w projekcie kodeksu karnego*, PrzPK 1995, Nr 12, A. Komarowska: *Rodzina i opieka jako przedmiot ochrony w prawie karnym* [w:] *Ochrona dziecka w prawie publicznym. Materiały z sympozjum (Tomaszów Lubelski, 25. 05. 2007 r.)*. Pod red. M. Bartnika, M. Bieleckiego, J. Parchomiuka, B. Ulijasza, Tomaszów Lubelski–Lublin 2008, V. Konarska-Wrzosek: *Ochrona dziecka w polskim prawie karnym*, Toruń 1999, J. R. Kubiak: *Kierunki zmian we współczesnych rodzinach a przestępczość przeciwno rodzinie, opiece i młodzieży*, Pal. 1979, Nr 1, S. Leleńtal: *Przestępstwa przeciwno rodzinie, opiece i młodzieży. Nad nowymi ustawami karnymi*. GSiP 1970, Nr 2, W. Michalski: *Ochrona rodziny w prawie karnym. (Uwagi na tle wytycznych Sądu Najwyższego z 9. VI. 1976)*, PiP 1977, Nr 6, Z. Małeckci: *Alkoholizm a przestępczość przeciwno rodzinie*. PA 1987, Nr 3, A. Ratajczak: *Przestępstwa przeciwno rodzinie, opiece i młodzieży w systemie polskiego prawa karnego. Zagadnienia wybrane*. Warszawa 1980, O. Sitarz: *Znaczenie prawa międzynarodowego dla ochrony praw dziecka w prawie karnym jako prawie wewnętrznym* [w:] *U progu nowych kodyfikacji karnych. Księga pamiątkowa ofiarowana Prof. L. Tyszkiewiczowi*. Pod red. O. Górniok, Katowice 1999, O. Sitarz: *Ochrona praw dziecka w polskim prawie karnym na tle postanowień Konwencji o prawach dziecka*, Katowice 2004, B. Ślusarczyk: *Przestępstwa przeciwno rodzinie, opiece i młodzieży w polskim prawie karnym. Analiza prawnokryminologiczna*, Probl. Rodziny 1984, Nr 2, A. Tobis: *Główne przestępstwa przeciwno rodzinie*, Poznań 1980.

2. Bigamia (art. 206 KK)

S. Giżowska-Szarek: *Przestępstwo bigamii*, Prok. i Pr. 2005, Nr 12, S. Hys: *Małżeństwo monogamiczne jako dobro chronione w polskim prawie karnym* [w:] *Hominum causa omne ius constitution jest. Księga jubileuszowa ku czci Prof. A. Grześkowiak*. Red. i wstęp A. Dębiński, M. Gałązka, R. G. Hałas, K. Wiak, Lublin 2006, R. Krajewski: *Bigamia w prawie polskim i w prawie kanońskim*, Włocławek 2003, R. Krajewski: *Przestępstwo bigamii w polskim prawie karnym*, PS 2005, Nr 7–8, R. A. Stefański: *Przestępstwo bigamii (art. 206 KK)*, Prok. i Pr. 1999, Nr 10.

3. Znęcanie się nad członkiem rodziny (art. 207 KK)

J. Bryk: *Przemoc w rodzinie w aspekcie przestępstwa znęcania się (art. 207 KK)*, Prz. Pol. 1998, Nr 3–4, J. Bryk: *Kształtowanie się odpowiedzialności karnej za przestępstwo znęcania się (art. 207 KK)*, Prz. Pol. 2000, Nr 3–4, J. Bryk: *Isota przemocy (rozważania prawnokarne i kryminologiczne)*. Prz. Pol. 2001, Nr 3, J. Bryk: *Prawnokarne środki zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie. Wybrane zagadnienia* [w:] *Ochrona człowieka życiowych świetle prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Materiały konferencyjne*. Pod red. S. Pikulskiego, Olsztyn 2002, J. Bryk: *Przestępstwo znęcania się. Studium prawnokarne i kryminologiczne*, Szczytno 2003, J. Bryk: *Problematyka stadialnych i zjawiskowych postaci przestępstwa znęcania się* [w:] *Aktualne problemy prawa karnego, kryminologii i penitencjarystyki. Księga ofiarowana Prof. S. Leleńtalowi w 45 roku pracy naukowej i dydaktycznej*. Pod red. K. Indeckiego, Łódź 2004, H. Bzdak: *Przemoc w rodzinie. Przyczyny. Ochrona prawna przed skutkami*, PS 2002, Nr 2, B. Gruszczyńska: *Przemoc wobec kobiet. Aspekty prawnokryminologiczne*, Warszawa 2007, R. Krajewskiego, EP 2009, Nr 1, S. Hyps: *Ochrona rodziny przed przemocą do-*

nową [w:] Europejskie standardy ochrony praw człowieka a ustawodawstwo polskie. Pod red. E. Dyni i Cz. P. Kłaka, Rzeszów 2005, W. Filipkowski: *Przemoc w rodzinie*, Jur 2000, Nr 4, M. Jarosz: *Przestępstwa przeciwko rodzinie*, Stud. Krym. 1983, t. 13, K. Jarząbek, F. Tarnowski: *Orzecznictwo sądów rejonowych okręgu olsztyńskiego w sprawach z art. 184 KK na podstawie badań aktowych*, ZN WSO Szczytno 1980, Nr 1, J. Kalinowski: *Przestępstwo znęcania się (art. 184 KK) – przedmiot ochrony*, RPEiS 1985, Nr 1, V. Konarska-Wrzošek: *Kwalifikacje prawne czynów sprawców przemocy domowej [w:] Co robić ze sprawcami przemocy? Karać? Leczyć? Edukować?. Materiały konferencyjne.* Pod red. V. Kwiatkowskiej-Darul, H. Lewandowskiej-Popala, Toruń 2003, V. Konarska-Wrzošek: *Prawny zakaz stosowania kar fizycznych wobec dzieci – regulacje krajów europejskich i stan prawny obowiązujący w Polsce*, Dziecko Krzywdzone 2008, Nr 23, M. Koralewski: *Mobbing w prawie polskim*, Zeszyty Studenckie Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego 2006, M. Kuczyński: *Główny czynnik kryminogenny przestępstwa znęcania się*. Cz. 1–2. PA 1979m Nr 11, M. Kuczyński: *Przestępstwo znęcania się (niektóre uwagi)*, PS-Z 1980, t. 8, M. Kuczyński: *Przestępstwo znęcania się*, PiŻ 1980, Nr 26. B. Myrna: *Mobbing – próba zdefiniowania zjawiska i jego prawnokarne aspekty [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego.* Pod red. L. Boguni, t. XIX, Wrocław 2006, M. Płatek: *Ochrona dzieci przed przemocą w rodzinie na tle najnowszych rozwiązań prawnych w Polsce*, SI 2007, Nr 46, H. Popławski: *Przestępstwo znęcania się nad członkami rodziny*. SiMO 1977, Nr 6, A. Ratajczak: *Przestępstwo znęcania się nad rodziną w teorii i praktyce wymiaru sprawiedliwości*, ZN IBPS 1976, Nr 4, J. Sienkiewicz: *Ocena skuteczności karnej ingerencji sądowej wobec alkoholików znęcających się nad członkami rodziny*, PA 1983, Nr 7–8, J. Sienkiewicz: *Ocena skuteczności karnej interwencji sądowej wobec alkoholików znęcających się nad członkami swojej rodziny*, Warszawa 1985, O. Sitarz: *Ochrona dziecka przed przemocą w polskim prawie karnym*, PiP 2004, Nr 4, D. J. Sosnowska: *Przestępstwo znęcania się w Kodeksie karnym – aktualny stan prawny a proponowane zmiany*, Jur. 2007, Nr 11, D. J. Sosnowska: *Przestępstwo znęcania się*, PiP 2008, Nr 3, W. Stojanowska: *Ochrona prawna i zapobieganie użyciu przemocy przeciwko kobiecie w rodzinie*, ZNIBPS 1989, Nr 32, W. Stojanowska: *Prawne aspekty użycia przemocy przeciwko kobiecie w rodzinie*. Opieka Wychowanie Terapia 1994, Nr 4, R. Szczepański: *Alkohol i przemoc w rodzinie – prawne aspekty pomocy dzieciom i młodzieży [w:] Alkohol, alkoholizm i przemoc*, Lublin 2004, A. Tobis: *Niektóre osobowe i penitencjarne determinanty powrotu do przestępstwa skazanych z art. 184 i 186 KK na karę pozbawienia wolności*, RPEiS 1978, Nr 2, A. Wojciukiewicz: *Kilka uwag o osobie pokrzywdzonego w przestępstwie znęcania psychicznego [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego.* Pod red. L. Boguni, t. XII, Wrocław 2003.

4. Rozpijanie małoletniego (art. 208 KK)

Z. Czeszejko-Sochacki: *Przestępstwo rozpijania małoletniego*, Warszawa 1975, R. Góral: *Przestępstwo rozpijania małoletnich w świetle orzecznictwa sądowego*. Cz. 1. Prob. Alk. 1981 Nr 9, Cz. 2, Prob. Alk. 1981, Nr 10, A. Pokora: *Společno-prawne aspekty ściągania sprawców rozpijania małoletnich*, PS-Z 1977, t. 4, A. Ratajczak: *Przestępstwo rozpijania małoletniego (art. 185 KK)*. Alkohol i Uzależnienia 1977, t. 2.

5. Uchylenie się od alimentów (art. 209 KK)

M. Bereźnicki: *Kogo krzywdzą? Z badań nad art. 201 KK*. GSiP 1970, Nr 3, M. Bereźnicki: *Szybkość postępowania. Przestępstwa alimentacyjne*, GSiP 1970, Nr 13, M. Bereźnicki: *Przestępstwo uchylenia się od obowiązku alimentacyjnego w Kodeksie karnym z 1969 r.* RPEiS 1971 Nr 4, M. Jarosz: *Alkohol a przestępczość uchylenia się od alimentów*, PA 1976, Nr 9, H. Kołakowska-Przełomieć: *Przestępstwa niealimentacji. Studium kryminologiczne*, Wrocław 1989, Z. Siwik: *Przestępstwo niealimentacji ze stanowiska polityki kryminalnej*, Wrocław 1974, Z. Wojtczak: *Z praktyki prowadzenia postępowań o przestępstwo z art. 186 KK*, PP1975, Nr 10.

6. Porzucenie małoletniego poniżej 15 lat (art. 210 KK).

R. Krajewski: *Prawnokarna ochrona dziecka porzuceniem*. Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze 2006, Nr 9, A. Ratajczak: *Przestępstwo porzucenia w ujęciu polskiego prawa karnego (na tle prawoporównawczym)*, RPEiS 1976, Nr 4.

7. Uprowadzenie małoletniego (art. 211 KK)

H. Kołakowska-Przełomiec: *Przestępstwa uprowadzenia lub zatrzymania małoletniego lub osoby nieporadnej (art. 188 KK)*. Arch. Krym, 1984, t. 11, J. Warylewski: *Przestępstwo uwiedzenia małoletniego*. Pal. 2008, Nr 9–10, R. A. Stefański: *Przestępstwo uprowadzenia małoletniego (art. 211 KK)*, Prok. i Pr. 1999, Nr 9.

Rozdział 13. Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

G. Artymiak: *Niektóre problemy przestępstwa zniesławienia. Uwagi de lege lata i de lege ferenda*. Rzesz. Zesz. Nauk. 1992, Nr 11, G. Artymiak: *Z problematyki prawnokarnej i cywilnej ochrony dobrego imienia*, Rzesz. Zesz. Nauk. 1993, Nr 13, G. Artymiak: *Rozłożenie ciężaru dowodu w sprawach o zniesławienie*. Pal. 1995, Nr 1–2, G. Artymiak: *Kilka uwag o ochronie dóbr osobistych, wolności słowa i prawie do krytyki (aspekt karnoprawny)*, Rzesz. Zesz. Nauk. 1999, Nr 27, A. Bajończyk: *Ściganie zniesławień i zniewag internetowych*. EP 2007, Nr 2, A. Balon: *Granice między wolnością słowa a prawem do informacji jednostki do ochrony czci – wybrane zagadnienia*, Cz. PKiNP 2005, Nr 2, A. Bodnar: *Zniesienie odpowiedzialności karnej za niesławienie i zniewagę [w:] Prawa stają się prawem. Status jednostki a tendencje rozwojowe prawa*. Pod red. M. Wyrzykowskiego, Warszawa 2006, A. Bajończyk: *Ściganie zniesławień i zniewag internetowych*. EP 2007, Nr 2, A. Feluś: *Anonimy o treści wyczerpującej znamiona czynów określonych w art. 178 KK, art. 181 KK i art. 248 KK*, Pal. 1980, Nr 4–5, M. Filar: *Ochrona jednostki w nowym Kodeksie karnym*, PiP 1998, Nr 9–10, L. Gardocki: *Granice wolności słowa w projekcie kodeksu karnego*, Pal. 1993, Nr 12, L. Gardocki: *Prawnokarne granice wolności słowa w świetle projektu kodeksu karnego z 1991 r. [w:] Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Prof. M. Ciesłaka*. Pod red. S. Waltosia przy współpracy Z. Dody, A. Światłowskiego, J. Rybaka, Z. Wróny, Kraków 1993, W. Gontarski: *Wsatyrze można więcej, ale nie wszystko. Kontratyp satyry – art. 41 in fine ustawy z 26 stycznia 1984 r. – Prawo Prasowe*, GS 2007, Nr 6, P. Hofmański, J. Satko: *Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej. Przegląd problematyki. Orzecznictwo (SN 1918–2000). Pismienictwo*, Kraków 2002, B. Kordasiewicz: *Ochrona czci w prawie karnym i w prawie cywilnym*, SP 1983, Nr 2, W. Kulesza: *Prawnokarna ochrona dobrego imienia osób uczestniczących w życiu publicznym [w:] Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Prof. M. Ciesłaka*. Pod red. S. Waltosia przy współpracy Z. Dody, A. Światłowskiego, J. Rybaka, Z. Wróny, Kraków 1993, W. Kulesza: *Odpowiedzialność karna za zniesławienie i obrazę w polskim prawie karnym [w:] Prawnokarne granice dopuszczalnego pomawiania. Materiały Zjazdu Katedr Prawa Karnego (Gniezno, 26–29 września 2006 r.)*. Pod red. A. J. Szwarcza, Poznań 2008, W. Kulesza: *Obrona konieczna czci i godności a zasada proporcjonalności dóbr*, Acta UŁ Fol. Iur. 1988, Nr 35, W. Kulesza: *Zniesławienie i zniewaga. Ochrona czci i godności osobistej człowieka w polskim prawie karnym – Zagadnienia podstawowe*. Warszawa 1984, B. Kunicka-Michalska, J. Wojciechowska: *Przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowej oraz czci i nietykalności cielesnej. Rozdziały XXIII, XXIV, XXV i XXVII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2001, M. Mozgawa: *Odpowiedzialność karna za przestępstwa prasowe. Analiza dogmatyczna i praktyka ścigania [w:] Prawo w działaniu. 5. Sprawy karne* Pod red. A. Siemaszki, Warszawa 2008, Ł. Pohl: *Relacja z przebiegu dyskusji [w:] Prawnokarne granice dopuszczalnego pomawiania. Materiały Zjazdu Katedr Prawa Karnego (Gniezno, 26–29 września 2006 r.)*.

Pod red. A. J. Szwarca, Poznań 2008, J. Raglewski: *Wybrane zagadnienia prawnokarnej ochrony czci w Kodeksie karnym z 1997 r.*, CzPKiNP 2003, Nr 2, M. Seremak: *Problem odpowiedzialności za „provokację” dziennikarską*, Acta UW. Prz. Prawa i Adm. 2000, Nr 43, J. Sieńczyło-Chlabicz: *Prawo do ochrony sfery życia prywatnego osób publicznych w świetle polskiej doktryny i orzecznictwa*, PUG 2005, Nr 2, J. Sobczak: *Swoboda wypowiedzi w orzecznictwie Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu*. Część I, Ius Novum 2007, Nr 2–3, J. Sobczak: *Swoboda wypowiedzi w orzecznictwie Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu*. Część II, Ius Novum 2007, Nr 4, M. Surkont: *Cześć i godność osobista jako przedmioty ochrony prawnokarnej*, NP 1980, Nr 4, M. Surkont: *Podmioty karnej ochrony czci i godności osobistej*, Pal. 1979, Nr 1, M. Surkont: *Z zagadnień karnej ochrony czci*, NP 1977, Nr 9, M. Surkont: *W sprawie reformy przepisów dotyczących ochrony czci i ochrony osobistej*, PS 1994, Nr 6, J. Wojciechowski: *Przestępstwo przeciwko czci i nietykalności cielesnej. Rozdział XXVII Kodeksu karnego. Komentarz*. Warszawa 2000, S. Zabłocki: *Słowo wolne, ale odpowiedzialne* [w:] *Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Prof. A. Gaberle*, Wolters Kluwer 2007, H. Zięba-Załużka: *Granice (nie tylko konstytucyjne) krytyki osób sprawujących funkcje publiczne*, PS 2005, Nr 7–8, A. Zoll: *Prawo do krytyki a ochrona dóbr osobistych w prawie karnym* [w:] *Konstytucja – ustrój – system państwowy. Księga pamiątkowa ku czci prof. N. Gajl*. Pod red. T. Dębowskiej-Romanowskiej i A. Jankiewicz. Studia i Materiały Trybunału Konstytucyjnego 1999, Nr 10.

2. Zniesławienie (art. 212 KK)

M. Bernatt: *Prawo do prywatności osób publicznych. Porównanie regulacji prawa prasowego, prawa karnego i ustawy o dostępie do informacji publicznej*. Prz. Pr. UW 2007, Nr 2, A. Bodnar: *Zniesienie odpowiedzialności karnej za zniesławienie i zniewagę* [w:] *Prawa stają się prawem. Status jednostki a tendencje rozwojowe prawa*. Pod red. M. Wyrzykowskiego, Warszawa 2006, A. Bodnar, D. Sześciło: *Odpowiedzialność karna a wolność prasy*, Prawo Europejskie w Praktyce 2007, Nr 11, E. Czarny-Drożdżejko: *Dziennikarskie dochodzenie prawdy a przestępstwo zniesławienia w środkach masowego komunikowania*, Zakamycze 2005, E. Czarny-Drożdżejko: *Odpowiedzialność dziennikarza za zniesławienie* [w:] *Polskie media w jednoczącej się Europie. Szanse i wyzwania*. Pod red. I. Dobosz, B. Zając, Kraków 2006, A. Bodnar, D. Sześciło: *Odpowiedzialność karna a wolność pracy*, Prawo Europejskie w Praktyce 2007, Nr 11, M. Filar: *Odpowiedzialność karna za nieuzasadnione zarzuty wobec lekarza lub zakładu opieki zdrowotnej*, Pr. i Med. 2006., Nr 23, T. Fołta, A. Mucha: *Zniesławienie i znieważenie w Internecie*, Prok. i Pr. 2006, Nr 11, A. Gaberle: *Kwalifikowana postać przestępstwa zniesławienia a Prawo prasowe*, PiP 2007, Nr 11, A. Gaberle: *Kontrowersje wokół art. 212 KK. Podsumowanie debaty* [w:] *Prawnokarne granice dopuszczalnego pomawiania. Materiały Zjazdu Katedr Prawa Karnego (Gniezno, 26–29 września 2006 r.)*. Pod red. A. J. Szwarca, Poznań 2008, L. Gardocki: *Zniesławienie*, Pal. 1994, Nr 3–4, L. Gardocki: *Europejskie standardy wolności wypowiedzi a polskie prawo karne*, PiP 1993, Nr 3, L. Gardocki: *Granice wolności słowa w projekcie kodeksu karnego*, Pal. 1993, Nr 12, L. Gardocki: *Prawnokarne granice wolności słowa w świetle projektu kodeksu karnego z 1991 r.* [w:] *Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Prof. M. Cieślaka*. Pod red. S. Waltosia, Z. Dody, A. Światłowskiego, J. Rybaka, Z. Wrony, Kraków 1993, L. Gardocki: *Europejskie standardy wolności wypowiedzi a polskie prawo karne*. [w:] *Standardy praw człowieka*. [w:] *Standardy praw człowieka a polskie prawo karne*. Pod red. J. Skupińskiego, J. Jakubowskiek-Hary, Warszawa 1995, A. Goszczyński: *Czyny i rozmowy. Wolność słowa*. Rzeczpospolita 1999, Nr 24, A. Goszczyński: *Wolność słowa do więzienia*, Rzeczpospolita 2006, Nr 20, M. Iłowiecki: *Pomawianie i swoboda dziennikarska* [w:] *Prawnokarne granice dopuszczalnego pomawiania. Materiały Zjazdu Katedr Prawa Karnego (Gniezno, 26–29 września 2006 r.)*. Pod red. A. J. Szwarca, Poznań 2008, M. Iłowiecki: *Pomawianie i swoboda dziennikarska* [w:] *Prawnokarne granice dopuszczalnego pomawiania. Materiały konferencyjne (Gniezno, 26–29.09.2006 r.)*. Pod red. A. J. Szwarca, Poznań 2008, J. Jakubowska-Hara, C. Nowak: *Przestępstwo zniesławienia z użyciem Internetu w polskim*

prawie karnym, SP 2005, Nr 4, J. Kochanowski: *Nadużycia i zagrożenia wolności słowa. [Dot. odpowiedzialności karnej polityków i dziennikarzy za zniesławienie]. Wywiad.* Rzeczpospolita 2006, Nr 242, M. Malicka-Buras: *Odpowiedzialność karna za zniesławienie musi być surowsza,* Rzeczpospolita 2006, Nr 227, M. Malicka-Buras: *Prawnokarna ochrona czci w polskim KK,* Jur. 2007, Nr 6, W. Mąjor: *Zniesławienie a granice wolności słowa,* Rzeczpospolita 2004, Nr 83, A. Michór: *Uprawnienie strony i uczestnika postępowania cywilnego do obrony swoich praw a regulacja art. 212 KK i art. 213 KK [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego.* Pod red. L. Boguni, t. XXIII, Wrocław 2008, . Nowicka: *Pomawianie a cywilnoprawna ochrona dóbr osobistych [w:] Prawnokarne granice dopuszczalnego pomawiania. Materiały Zjazdu Katedr Prawa Karnego (Gniezno, 26–29 września 2006 r.).* Pod red. A. J. Szwarca, Poznań 2008, J. Rupa: *Zniesławienie a dozwolona krytyka dziennikarska wobec osób publicznych,* Prok. i Pr. 2008, Nr 11, K. J. Pawelec: *O dobrach osobistych słów kilka,* Rzeczpospolita 1988, Nr 226, R. Ponikowski: *„Dowód prawdy” w procesach o pomówienie – de lege lata i de lege ferenda,* Acta UW. Prz. Pr. i Adm. 1995, Nr 32, J. Satko: *Wolność słowa łączy się z odpowiedzialnością za to, co się powiedziało. Wniesienie skargi przez obywatela wyłącza co do zasady bezprawność zniesławienia,* Rzeczpospolita 2001, Nr 46, A. Stawiszyński: *Granice wolności słowa a odpowiedzialność karna dziennikarzy za zniesławienie,* Temidium 2006, Nr 4, J. Satko: *Wolność słowa łączy się z odpowiedzialnością za to, co się powiedziało,* Rzeczpospolita 2001, Nr 46, J. SieńczyŃo-Chlabicz: *Dozwolona krytyka prasowa osób pełniących funkcje publiczne w orzecznictwie ETPCz,* EPS 2007, Nr 4, M. Skwarzyński: *Charakter prawny przepisu art. 213 kodeksu karnego,* Prok. i Pr. 2008, Nr 7–8, M. Sosnowska: *Uwagi o kwalifikowanym typie przestępstwa zniesławienia [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego.* Pod red. L. Boguni, t. XI, Wrocław 2002, M. Sosnowska: *Uwagi o zmianach w regulacji przestępstwa zniesławienia w polskich kodeksach karnych [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego.* Pod red. L. Boguni, t. XIII, Wrocław 2003, M. Surkont: *Oszczercstwo jako kwalifikowany typ zniesławienia,* NP 1980, Nr 2, M. Surkont: *Pomawianie jako sposób działania zniesławiającego,* Pal. 1979, Nr 10, M. Surkont: *Problem skutkowego charakteru zniesławienia i znieważenia.* Pal. 1978, Nr 4, M. Surkont: *Treść i forma karalnego znieważenia,* Pal. 198, Nr 6, M. Surkont: *Zniesławienie a przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości,* NP 1982, Nr 9–10, M. Surkont: *Zniesławienie a znieważenie,* NP 1979, Nr 6, M. Surkont: *Zniesławienie i znieważenie w polskim prawie karnym.* Gdańsk 1982, M. Surkont: *Znieważenie z art. 181 KK a inne postacie zniewagi,* NP 1981, Nr 2, W. Szkotnicki: *Przestępstwo zniesławienia i próby nowej jego prawnej regulacji,* PS 1995, Nr 5, K. Świącka: *Okoliczności wyłączone bezprawność publikacji dziennikarskich,* Studia Prawnicze KUL 2007, Nr 4, S. Zabłocki: *Słowo wolne, ale odpowiedzialne [w:] Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Prof. A. Gaberle.* Pod red. K. Krajewskiego, Wolters Kluwer 2007, M. Zaremba: *Kontratyp relacji prasowej w prawie polskim,* Pal. 2005, Nr 11–12. M. Zaremba: I, Rzeczpospolita 2008, Nr 18, J. Żarnecka: *Ochrona tajemnicy prywatnej,* NP 1976, Nr 9.

3. Znieważenie (art. 216 KK)

A. Bojańczyk: *Ściganie zniesławień i zniewag internetowych,* EP 2007, Nr 2, M. Sosnowska: *Uwagi o relacji między znieważeniem z art. 216 § 1 a innymi postaciami znieważenia w Kodeksie karnym [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego.* Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004.

4. Naruszenie nietykalności cielesnej (art. 217 KK)

J. A. Berent, K. Śliwka: *Ewolucja pojęcia „naruszenia nietykalności cielesnej” w kolejnych kodeksach karnych,* AMSiK 1997, Nr 3, A. Bojańczyk: *Ściganie zniesławień i zniewag internetowych,* EP 2007, Nr 2, B. Kolasiński, D. Korecka, G. Wośko: *Przestępstwo naruszenia nietykalności cielesnej – rozważania prawne i medyczne,* AG 2005, Nr 1, T. Marcinkowski *Uwagi o artykule 217 nowego kodeksu karnego – odpowiedniku dotychczasowego artykułu 182,* Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii

1999, t. V, M. Mozgawa: *Odpowiedzialność karna za przestępstwo naruszenia nietykalności cielesnej*, Lublin 1991, M. Mozgawa: *Przestępstwo naruszenia nietykalności cielesnej w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, NP 1983, Nr 5, M. Mozgawa: *Ustawowe znamiona czynu zabronionego określonego w art. 182 § 1 KK*, NP 1987, Nr 11–12, H. Popławski: *Przestępstwa uszkodzenia ciała z art. 156 KK a naruszenie nietykalności cielesnej*, Pał. 1977, Nr 3–4, B. Puchowski: *Naruszenie nietykalności cielesnej (art. 182 KK)*, Arch. Med. Sąd. 1971, Nr 2, M. Surkont: *Prowokacja i retorsja*, ZN UG Prawo 1980, Nr 3, J. Wojciechowski: *Słownik dzisiejszych polityków a kodeks karny*, Rzeczpospolita 2001, Nr 284.

Rozdział 14. Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

J. Brylak, T. Niedziński: *Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową w Kodeksie karnym – cz. I*, Radca Prawny 2008, Nr 1, J. Brylak, T. Niedziński: *Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową w Kodeksie karnym – cz. II*, Radca Prawny 2008, Nr 2, E. Dobrodziej: *Pracownik a prawo karne*, Bydgoszcz 1994, M. Flasiński: *Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową w nowym Kodeksie karnym*, Praca i Zabezp. Społ. 1998, Nr 4, R. Góral: *Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową*, Prz. Ubezp. 1998, Nr 11, J. Herbert: *Odpowiedzialność karna pracodawcy za przestępstwa i wykroczenia popełnione na szkodę pracownika*, Bydgoszcz 1998, S. Kowalski: *Odpowiedzialność karna za naruszenie praw pracowniczych*, Studia Pracownicze 2007, Nr 2, S. Kowalski: *Pracownik na drodze postępowania karnego*, Służba Pracownicza 2007, Nr 7, W. Majewicz: *Odpowiedzialność pracodawcy za przestępstwa i wykroczenia przeciwko prawom pracownika, dozwolonym przez prawo sposobom prowadzenia działalności gospodarczej*, Bydgoszcz 1996, M. Miazga: *Karna ochrona praw wykonujących pracę zarobkową – analiza porównawcza kodeksu karnego z prawem pracy i ubezpieczeń społecznych*, Pr. Nauk. P. Radomska Prawo 2001, Nr 1, M. Mozgawa: *Karna ochrona praw wykonujących pracę zarobkową – analiza prawno-porównawcza kodeksu karnego z prawem pracy i ubezpieczeń społecznych*, Prace Naukowe Politechniki Radomskiej Prawo 2001, Nr 1, W. Radecki: *Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową [w:] Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 18, Warszawa 1998, W. Radecki: *Przestępstwa i wykroczenia przeciwko prawom pracownika*, Warszawa 1999, W. Radecki: *Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową. Rozdział XXVIII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2001, W. Radecki: *Przestępstwa konwencyjne przeciwko środowisku*, Prok. i Pr. 2001, Nr 4, W. Radecki: *Granice ingerencji prawa karnego w stosunki pracy*, Prok. i Pr. 2005, Nr 6, W. Radecki: *Kryteria rozgraniczenia wykroczeń i przestępstw przeciwko prawom pracownika*, Monitor Prawa Pracy 2005, Nr 9, W. Sanetra: *Prawo pracy wobec reformy prawa karnego*, Prawo Pracy 1997, Nr 11, M. Schumann: *Nowy kodeks karny. Przestępstwa przeciwko prawom pracownika*, Atest 1998, Nr 8, S. Smol: *Prawnokarna ochrona praw pracownika w nowym Kodeksie karnym*, RPEiS 1998, Nr 3–4, P. Szustakiewicz: *Ochrona uprawnień pracowniczych w Kodeksie karnym*, Gaz. Praw. 1999, Nr 3, A. Tomporek: *Przedmiot ochrony prawnokarnej i podmioty przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową (art. 219–221 KK)*, PiZS 2002, Nr 8, L. Wilk: *Kilka uwag o kryminalizacji w sferze zbiorowego prawa pracy*, PS 1998, Nr 3, J. Wojciechowski: *Odpowiedzialność karna za naruszanie praw pracowniczych*, Prawo Pracy 1995, Nr 3, K. Żmudziński: *Przestępstwa przeciwko prawom pracownika*, NP., Nr 2.

2. Złośliwe lub uporczywe naruszanie praw pracownika wynikających ze stosunku pracy lub ubezpieczenia społecznego (art. 218 KK)

M. Bartkowiak: *Naruszenie praw pracownika jako czyn karalny – wykroczenie bądź przestępstwo*. Moni. Praw. 2003, Nr 23, M. Berezniacki: *Odpowiedzialność karna za naruszenie praw pracownika*. Ochrona Pracy 1970, Nr 10, M. Berezniacki: *Przestępstwa przeciwko prawom pracownika w Kodeksie karnym PRL*, PiŻ 1970, Nr 19, S. Kowalski: *Odpowiedzialność karna za naruszenie praw pracowniczych*. Służba Pracow. 2007, Nr 2, S. Kowalski: *Odpowiedzialność karna za odmowę przywrócenia do pracy*. Służba Pracow. 2008 Nr 11, J. Leśniewski: *Karnosądowa ochrona praw pracownika według art. 190 KK*, Warszawa 1990, J. Leśniewski: *Podmiot odpowiedzialności z art. 190 KK na tle pojęcia „zakład pracy”*. PiP 1982, Nr 11, J. Leśniewski: *Szkoda wynikająca z naruszenia praw pracownika w świetle kodeksu karnego*. PiP 1978, Nr 11, J. Marciniak: *Skazania za przestępstwo z art. 218 § 1 KK w latach 1998–2006 w świetle statystyk sądowych*, Myśl Ekonomiczna i Prawna 2008, Nr 3, A. Tomporek: *Przedmiot ochrony i podmioty przestępstwa naruszenia praw pracownika (art. 218 KK)*, PiZS 2002, Nr 7.

3. Niezgłoszenie danych do ubezpieczenia społecznego (art. 219 KK)

M. Chrastina: *Niektóre przestępstwa w zakresie funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych*, ZN WSO w Szczytnie 1978, Nr 3, M. Jachimowicz: *Przestępstwo niezgłoszenia danych do ubezpieczenia społecznego (art. 219 KK)*, Prok. i Pr. 2007, Nr 6, . M. Liwo, E. Nowosiadły: *Odpowiedzialność pracodawcy z art. 219 KK*, PiZS 2008, Nr 7.

4. Niedopełnienie obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (art. 220 KK)

J. Biela: *Przestępstwo a wykroczenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy*. Ochrona Zdrowia Hutnika 1979, Nr 1, M. Jachimowicz: *Ustalenie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy*, Prok. i Pr. 2008, Nr 5, R. Radecki: *Odpowiedzialność karna za naruszenie bezpieczeństwa i higieny pracy*, Wrocław 1975, R. Widzisz: *Odpowiedzialność za naruszenie bezpieczeństwa i higieny pracy w świetle art. 220 kodeksu karnego*, Prok. i Pr. 2005, Nr 4, J. Wojciechowski: *Odpowiedzialność karna za niedopełnienie obowiązków w zakresie bhp*, Prawo Pracy 1995, Nr 4.

5. Niezawiadomienie o wypadku przy pracy lub chorobie zawodowej (art. 221 KK)

M. Jakimowicz: *Niezawiadomienie o wypadku przy pracy lub chorobie zawodowej (przestępstwo z art. 221 KK)* RPEiS 2003, Nr 3, R. Szarek: *Odpowiedzialność karna za przestępstwa przeciwko bhp*, NP 1971 Nr 4, R. Widzisz: *Odpowiedzialność karna za niezawiadomienie o wypadku przy pracy*, Prok. i Pr. 2007, Nr 5.

Rozdział 15. Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

S. Baniak: *Ochrona prawnokarna i odpowiedzialność funkcjonariuszy de lege ferenda*, PP 1990, Nr 1, J. Bednarzak: *„Funkcjonariusz publiczny” jako znamię przestępstwa służbowego*, NP 1982, Nr 3–4, L. Gardocki: *Ochrona instytucji państwowych w projekcie kodeksu karnego*, Pal. 1994, Nr 5–6, G. Gozdór: *Status prawno-karny pracownika ochrony*, Prok. i Pr. 2001, Nr 3, R. Góral, O. Górniok: *Przestępstwa przeciwko instytucjom państwowym i wymiarowi sprawiedliwości. Rozdział XXIX*

i XXX Kodeksu karnego. Komentarz, Warszawa 2000, O. Górniok: *Z problematyki przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego*, Prok. i Pr 2000, Nr 5, O. Górniok: *Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i społecznych (art. 233–237 KK)*, Acta UW. Prawo 1970, Nr 33, M. Jachimowicz: *Niezawiadomienie o wypadku przy pracy lub chorobie zawodowej (przestępstwo z art. 221 KK)*, RPEiS 2003, Nr 3, A. Jakowska: *Ochrona samorządu terytorialnego*, Wspólnota 1996, Nr 48, Z. Kallaus: *Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego [w:] Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 2, Warszawa 1997, Z. Kallaus: *Ochrona i odpowiedzialność funkcjonariusza publicznego*, PP 1985, Nr 2, Z. Kallaus: *Podmioty korzystające – z mocy przepisów szczególnych – z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych*, Pal. 1980, Nr 1, J. Kochanowski: *Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i społecznych w nowym Kodeksie karnym*, Pal. 1970, Nr 6, B. Kurzępa: *Ochrona i odpowiedzialność funkcjonariusza publicznego w projekcie kodeksu karnego*, PP 1990, Nr 7–9, E. Pływaczewski: *Funkcjonariusz „innego organu powołanego do ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego” jako przedmiot czynności wykonawczej z art. 234 KK*, ZN ASW 1981, Nr 28, E. Pływaczewski: *Niektóre aspekty zbiegu przepisów na tle przestępstw skierowanych przeciwko działalności instytucji państwowych i społecznych (art. 233–236 KK)*, Pal. 1981, Nr 5, M. Sawa-Szeliga: *Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego*, Legionowo 2000, M. Siewierski: *Kodeks karny. Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i społecznych; przestępstwa przeciwko dokumentom*, Warszawa 1971, G. B. Szczygieł: *Przestępstwa służbowe – wybrane problemy [w:] Odpowiedzialność jako instrument zapewnienia prawidłowego funkcjonowania samorządu terytorialnego*. Pod red. B. Cudowskiego, Białystok 2006, P. Szustakiewicz: *Ochrona funkcjonariuszy publicznych i instytucji administracyjnych*, Gaz. Praw. 1999, Nr 24, E. Szwedek: *Pojęcie funkcjonariusza publicznego w nowym Kodeksie karnym*, NP 1970, Nr 1, R. Tymiński: *Prawa i obowiązki funkcjonariuszy publicznych. Skutki włączenia nauczycieli do grupy funkcjonariuszy publicznych. Opinia prawna*. Zesz. Prawn. BAS 2006, Nr 3, E. Usowicz: *Ochrona instytucji państwowych i samorządowych*, Gaz. Praw. 2000, Nr 41, R. Zawłocki: *Karnoprawna ochrona instytucji samorządu terytorialnego w nowym Kodeksie karnym*, Forum Naukowe Instytutu Samorządu Terytorialnego WSZIB Poznań 2001, Nr 1.

2. Naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego (art. 222 KK)

M. Nepelski: *Czynna napaść wobec stosowania środków przymusu bezpośredniego przez policjantów*, Policja 2007, Nr 1.

3. Czynna napaść na funkcjonariusza publicznego (art. 223 KK)

O. Górniok: *Granice pojęcia „czynna napaść” w Kodeksie karnym*, NP 1970, Nr 7–8, T. Grzegorzczak: *Przestępstwa czynnej napaści (art. 233–234 KK), znieważania funkcjonariusza (art. 236 KK) oraz oporu władzy (art. 235 KK) w roku 1981 w świetle badań*, SiMO 1982, Nr 3, K. Liśkiewicz: *Czynna napaść na funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej*, SiMO 1979, Nr 6, E. Pływaczewski: *Motywy działania sprawców czynnych napaści (art. 234 KK)*, SiMO 1980, Nr 6, E. Pływaczewski: *O stosowaniu w praktyce prokuratorskiej i sądowej przepisu art. 234 § 2 KK*, PP 1982, Nr 10, E. Pływaczewski: *Przestępstwo czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego*, Toruń 1985, E. Pływaczewski: *Wokół zagadnień ochrony karnoprawnej funkcjonariusza organu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego*, PiP 1983, nr 1, E. Pływaczewski: *Wybrane aspekty kryminologiczne przestępstwa czynnej napaści na funkcjonariusza MO*, PK 1977, Nr 129, E. Pływaczewski: *Z problematyki ścigania przestępstwa czynnej napaści na funkcjonariusza organu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego*. ZN ASW 1983, Nr 32, E. Pływaczewski: *Zagadnienie usiłowania na tle czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego (art. 233 i 234 § 1 KK)*, WPP 1981, Nr 1, E. Pływaczewski: *Zbrodnia czynnej napaści na funkcjonariusza MO a problematyka usiłowania*, NP 1980, Nr 5, K. Stefanowicz:

Przestępstwo czynnej napaści na funkcjonariusza MO lub innego organu powołanego do ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego w świetle badań empirycznych, WPP 1991, Nr 1.

5. Utrudnianie kontroli (art. 225 KK)

M. Jachimowicz: *Przestępstwo zakłócania kontroli ekologicznej (art. 225 § 1 KK)*, Ochrona Środowiska. Prawo i Polityka 2008, Nr 1, M. Jachimowicz: *Przestępstwo zakłócania kontroli (art. 225 KK)*, Prok. i Pr. 2008, Nr 7–8, W. Radecki: *Oceny prawnokarne utrudniania czynności kontrolnych*, Prok. i Pr. 2000, Nr 1.

6. Znieważenie funkcjonariusza publicznego (art. 226 KK)

O. Górniok: *Przestępstwa znieważenia funkcjonariusza publicznego oraz organów państwowych i organizacji społecznych o znaczeniu ogólnopaństwowym w KK z 1969 r.*, PP 1971, Nr 1, J. Jankowska, M. Jankowski: *Przestępstwa czynnego oporu oraz znieważenia funkcjonariusza publicznego (art. 235, 236 KK)*, ZNIBPS 1988, Nr 30, J. Kochanowski: *Wolność słowa a znieważenie sądu [w:] Hominum causa omne ius constitution jest. Księga jubileuszowa ku czci Prof. A. Grzeszkowiak*. Red. i wstęp A. Dębiński, M. Gałązka, R. G. Hałas, K. Wiak, Lublin 2006, J. Krull: *Granice wypowiedzi a prawo karne*, Prok. i Pr. 2001, Nr 4, W. Sadurski: *Kodeksem w prasę*, Rzeczpospolita 1998, Nr 17, M. Wagner: *Przestępstwo znieważenia funkcjonariusza publicznego – uwagi ogólne*, Samorząd terytorialny 2008, Nr 1–2.

7. Podawanie się za funkcjonariusza publicznego (art. 227 KK)

R. A. Stefański: *Przestępstwo podawania się za funkcjonariusza publicznego (art. 227 KK)*, Prok. i Pr. 2006, Nr 2.

8. Sprzedajność osoby pełniącej funkcje publiczną (art. 228 KK)

J. Artymiak: *Podmiot łapownictwa biernego w świetle teorii i praktyki*, WPP 1990, Nr 1 G. Arzt: *Nowe prawo antykorupcyjne w Szwajcarii*, Jur. 2001 nr 7–8, P. Bachmat: *Przedmiot przestępstw sprzedajności i przekupstwa osoby pełniącej funkcje publiczną*, Jur. 2005, Nr 10–11, P. Bachmat: *Przedmiot przestępstw sprzedajności i przekupstwa osoby pełniącej funkcje publiczną (część II)*, Jur. 2005, Nr 12, E. Bednarek: *Odporządność osób pełniących funkcje*. GP 1998, Nr 26, E. Bienkowska: *Oszustwa subwencyjne i dotacyjne oraz korupcja w dokumentach Unii Europejskiej a polskie regulacje karne [w:] J. C. Ferre Olive, E., Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A Carbal Y Otros: Fraude de subvenciones comunitarias y corrupcion. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. I, Salamanca 2002, A. Bodnar, D. Sześciło: *Przeciwdziałanie korupcji: instytucje i ich działania*, Prawo Europejskie w Praktyce 2008 Nr 1, J. Bojarski: *Korupcja w prawie karnym*, GS 2000, Nr 2, J. Bojarski: *Ewolucja penalizacji w polskim prawie karnym [w:] Zagadnienia współczesnej polityki kryminalnej*. Pod red. T. Dukiet-Nagórskiej, Bielsko Biala 2006, M. Cabalski: *Łapownictwo – problem społeczny i prawny*, PiŻ 1977, Nr 13, L. Cerkaski: *Pojęcie „korzyści majątkowej” w Kodeksie karnym*, PP 1981, Nr 1, T. Chrustowski: *Korupcja w obrocie handlowym z niektórymi kontrahentami zagranicznymi*, ZN ASW 1980, Nr 27, T. Chrustowski: *Prawne, kryminologiczne i kryminalistyczne aspekty łapówkarstwa*, Warszawa 1985, K. Daszkiewicz: *Korupcja w świetle przepisów kodeksu karnego z 6 czerwca 1997 r. [w:] Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 15, Warszawa 1998, K. Daszkiewicz: *Przywileje dla skorumpowanych*, Rzeczpospolita 2000, Nr 114, K. Daszkiewicz: *Traktat o złej robocie: kumoterstwo i protekcja. Przywileje i synekury. Łapownictwo. Fałszywa sprawozdawczość*, Prz. Tech. 1981, Nr 12–15, Z. Dobrowolski: *Korupcja w życiu publicznym*, Zielona Góra 2001, D. Dudek: *Korupcja, prawo karne i konstytucja [w:] Hominum causa omne ius constitution jest. Księga jubileuszowa ku czci Prof. A. Grzeszkowiak*. Red. i wstęp A. Dębiński,

M. Gałązka, R. G. Hałas, K. Wiak, Lublin 2006, T. Dukiet-Nagórska: *Czy „osoba pełniąca funkcje publiczną” oznacza to samo co „funkcjonariusz publiczny”. Kim jest strażnik gminny*, Rzeczpospolita 2002, Nr 16, M. Filar: *Zakres pojęciowy znamienia pełnienie funkcji publicznej na gruncie art. 228 KK*, Pal. 2003, Nr 7–8, J. Gaj: *Łapówki i upominki*, Jur 2000, Nr 4, A. Garbacik: *Antykorupcyjne rozwiązania w polskim ustawodawstwie*, Służba Pracownicza 2000, Nr 5, L. Gardocki: *Jaki prezent może przyjąć lekarz*, Rzeczpospolita 2007, Nr 276, J. Garstka: *Jak zwalczać korupcję*, PiŻ 2000, Nr 5, J. Garus-Ryba: *Prawnokarne środki walki z korupcją w świetle polskiego kodeksu karnego i wybranych konwencji międzynarodowych*. ZN Politechniki Warszawskiej, Kolegium Nauk Społecznych i Administracyjnych 2000, Nr 13, J. Garus-Ryba: *Czy w rozumieniu kodeksu karnego funkcjonariusz straży miejskiej ma status funkcjonariusza publicznego. Skoro już jest...*, Rzeczpospolita 2001, Nr 261, J. Garus-Ryba, A. Liszewska: *Problem odpowiedzialności karnej lekarza za przestępstwo łapownictwa biernego*, Pal. 2001, Nr 7–8, K. Gola: *Działania Rady Europy w zakresie zapobiegania i zwalczania korupcji w administracji publicznej [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XXII, Wrocław 2008, A. Golonka: *Przedmiotowy charakter pełnienia funkcji publicznej w przypadku przestępstwa łapownictwa biernego*, CzPKiNP 2004, Nr 2, R. Góral: *Granice zaradności publicznej*, PiŻ 2001, Nr 8, R. Góral: *Łapownictwo w świetle kodeksu karnego*, Wspólnota 2000, Nr 16, O. Górniok: *Pojęcie, formy i uwarunkowania korupcji gospodarczej [w:] Korupcja gospodarcza. Materiały z sympozjum naukowego, Piła, 19 maja 1998 r.*, Piła 1998, O. Górniok: *Uwagi do stosowania art. 228 i 229 KK Biul. CEUW 1999*, Nr 3–4, O. Górniok: *W walce z korupcją wielkie znaczenie ma upływ czasu. Trzytłowy smok*, Rzeczpospolita 2000, Nr 301, O. Górniok: *Podstawy karania za korupcję*, Kontr. Państw. 2001, Nr 1, O. Górniok: *O pojęciu „korzyści majątkowej” w Kodeksie karnym*. PIP 1978, Nr 4, W. Grzeszczyk, H. Minarczuk: *Refleksje nad odpowiedzialnością karną za wręczanie i przyjmowanie upominków w jednostkach gospodarki uspołecznionej*, PP 1982, Nr 8–9, A. Halicki: *Korupcja w Służbie Celnej*. Monitor Prawa Celnego i Podatkowego 2005, Nr 7, N. Iyer, M. Samociuk: *Defraudacja i korupcja. Zapobieganie i wykrywanie. Spacer po linie: opowieść o defraudacji i korupcji*, Warszawa 2007, W. Jarocho: *Prawne aspekty przestępstw korupcyjnych w sferze gospodarczej*, PUG 2003, Nr 4, W. Jarocho: *Nowe środki prawne w zakresie przeciwdziałania przestępstwom korupcyjnym*, PUG 2004, Nr 1, W. Jasiński: *Korupcja – przeciwdziałać i karać*, Policja 2005, Nr 1, W. Jasiński: *Nowe rozwiązania kodeksu karnego przeciw korupcji*, PUG 2003, Nr 11, W. Jasiński: *Zalety nowych przepisów przeciw korupcji*, Kontr. Państw. 2003, Nr 6, W. Jasiński: *Korupcja – przeciwdziałać i karać*, Policja 2005, Nr 1, W. Jarocho: *Legislacyjne uspokojanie sumienia*, Rzeczpospolita 2004, Nr 142, P. Kardas: *Odpowiedzialność karna za łapownictwo (rozważania na tle projektowanych nowelizacji kodeksu karnego)*, PS 2002, Nr 7–8, A. Kojder: *Godność i siła prawa*, Warszawa 2001, V. Konarska-Wrzošek: *Odpowiedzialność karna komornika sądowego*, Przegląd Prawa Egzekucyjnego 2006, Nr 12, *Korupcja. Materiały konferencyjne (Szczytno 13–14. 06. 2002 r.)*. Pod red. Z. Bieleckiego, M. Zajdera, Szczytno 2004, J. K. Kosiński: *„Czyste ręce” w działalności publicznej*, GS 1999, Nr 9, W. Kowalski: *Korupcja w Służbie Więziennej w świetle doświadczeń lat 1995–2004*. Prz. Więzienn. Pol. 2004, Nr 43, K. Krasny: *Niektóre aspekty pojęcia „funkcjonariusz publiczny”*, PP 1981, Nr 11, J. Kudła, Z. Bielecki: *Przyjęcie lub wręczenie korzyści majątkowej i zakup kontrolowany. Raport z badań (część jawna)*. Cz. 1, Policja 2007, Nr 1, B. Kudrycka: *Przeciwdziałanie korupcji*, Kontr. Państw. 1997, Nr 1, Z. Kukuła: *Poszukiwanie dowodów w sprawach o korupcję*, WPP 2006, Nr 2, J. Kulicki: *Odpowiedzialność materialna i karna biegłego rewidenta*, Zeszyty Prawnicze Biura Studiów i Ekspertyz Sejmu 2005, Nr 3, B. Kunicka-Michalska: *Wyludzenie subwencji i dotacji oraz korupcja w polskim prawie karnym [w:] J. C. Ferre Olive, E., Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A. Carbal Y Otros: Fraude de subvenciones comunitarias y corrupcion. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. I, Salamanca 2002, J. Kurczewski, B. Łaciak: *Korupcja w życiu społecznym*, Warszawa 2001, B. Kurzępa: *Kilka uwag o korupcji*, Prokurator 2000, Nr 4, B. Kurzępa: *Odpowiedzialność ordynatora w świetle art. 240 pkt 1 KK*, PP 1985, Nr 12, P. Kuzior: *Poziom korupcji w Europie*, Prawo Europejskie w Praktyce 2007, Nr 4., A. Liszewska, J. Garus-Ryba: *Problem*

odpowiedzialności karnej lekarza za przestępstwo łapownictwa biernego, Pal 2001, Nr 7–7, M. Łajtar: *Korupcja to nie tylko łapownictwo*, PG 2001, Nr 30, A. Marek: *Odpowiedzialność karna za przestępstwo łapownictwa w nowym Kodeksie karnym* [w:] *Korupcja gospodarcza. Materiały z sympozjum naukowego, Piła, 19 maja 1998 r.*, Piła 1998, W. Mądrzejewski: *Korupcja w działalności zorganizowanych struktur przestępczych* [w:] *Przestępczość zorganizowana. Świadek koronny. Terroryzm. W ujęciu praktycznym*. Pod red. E. W. Pływaczewskiego, Zakamycze 2005, W. Mądrzejewski: *Środowiska zagrożone korupcją ze stron grup przestępczych*, Prz. Pol. 2007, Nr 1, M. Melezini, A. Sakowicz: *Norwe regulacje antykorupcyjne a standardy międzynarodowe* [w:] *Zmiany w polskim prawie karnym po wejściu w życie kodeksu karnego z 1997 r.* Pod red. T. Bojarskiego, K. Nazar, A. Nowosad, M. Szwarczyka, Lublin 2006, G. Mosiej: *Korupcja w systemie celnym*, Wspólnoty Europejskie 2007, Nr 1, G. Mosiej: *Korupcja w systemie celnym – przyczyny i konsekwencje*, Monitor Prawa Celnego i Podatkowego 2007, Nr 3, C. Nowak: *Oszustwo i korupcja w Corpus Iuris a prawo polskie* [w:] J. C. Ferre Olive, E., Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A Carbal Y Otros: *Fraude de subvenciones comunitarias y corrupcion. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. I, Salamanca 2002, C. Nowak: *Nowe instrumenty prawa międzynarodowego w walce z korupcją a prawo polskie*, PiP 2004, Nr 2, C. Nowak: *Harmonizacja prawa polskiego z prawem Unii Europejskiej w zakresie korupcji – ujęcie teoretyczne* [w:] *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych i karnych*. Pod red. W. Czaplińskiego, A. Wróbla, Warszawa 2007, C. Nowak: *Zakres odpowiedzialności za czynu korupcyjne w prawie polskim a zobowiązania międzynarodowe*, PiP 2007, Nr 9, C. Nowak: *Korupcja w polskim prawie karnym na tle uregulowań międzynarodowych*, Warszawa 2008, K. Nowakowski: *Klientelizm jako forma korupcji*, RPEiS 2007, Nr 1, K. Pakulski: *Zmagania prokuratorów z korupcją*, Prokurator 2005, Nr 2–3, P. Palka: *Implementacja Konwencji o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych*, PS 2004, Nr 4, P. Palka: *Z problematyki „czynnego żalu” w przestępstwie łapownictwa*, WPP 2004, Nr 3, P. Palka, M. Reut: *Korupcja w nowym Kodeksie karnym*, Kraków 1999, rec. M. Wąsek-Wiaderek, Prz. Pol. 2000, Nr 1–2, L. K. Paprzycki: *Podmioty odpowiedzialności karnej za łapownictwo biernie w świetle orzecznictwa polskiego Sądu Najwyższego* [w:] J. C. Ferre Olive, E., Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A Carbal Y Otros: *Fraude de subvenciones comunitarias y corrupcion. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. I, Salamanca 2002, L. K. Paprzycki: *Odpowiedzialność karna za przekupstwo biernie pracowników bankowych w świetle orzecznictwa polskiego Sądu Najwyższego* [w:] J. C. Ferre Olive, E., Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A Carbal Y Otros: *Blanqueo de dinero y corrupcion en el sistema bancario. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. II, Salamanca 2002, E. Pływaczewski: *Łapówka i napiwek a zwyczajowo przyjęta gratyfikacja*, ZN WSO Szczytno 1980, Nr 4, W. Pływaczewski: *Symptomy zagrożeń korupcyjnych na rynku dzieł sztuki*, Prz. Pol. 2007, Nr 3, W. Pływaczewski: *Pojęcie „funkcji związanej ze szczególną odpowiedzialnością” w świetle teorii i orzecznictwa Sądu Najwyższego*, ZN WSO 1985, Nr 2, M. Poliwka-Pacana, T. Skica: *Zjawisko korupcji w administracji samorządowej*, Ius et Administratio 2004, Nr 3, H. Popławski, M. Surkont: *Nadzwyczajne złagodzenie kary lub odstąpienie od jej wymierzenia za przestępstwo łapownictwa*, PP 1971, Nr 4, H. Popławski, M. Surkont: *Podmioty łapownictwa*, NP 1971, Nr 6, H. Popławski, M. Surkont: *Środki przekupstwa*, Pal. 1971, Nr 6, H. Popławski, M. Surkont: *Typy przekupstwa biernego*, Kontr. Państw. 1971, Nr 3, H. Pracki: *Łapówki pod specjalnym nadzorem*, PiŻ 1996, Nr 7, H. Pracki: *Odpowiedzialność karna lekarzy za przyjęcie korzyści*, PP1985, Nr 12, H. Pracki: *Szczególna forma zagarnięcia mienia społecznego i łapownictwa*, NP 1987, Nr 1, M. Rogalski: *Urzędnik i radny pod paragrafem*, Wspólnota 2004, Nr 10, M. Rogalski: *Prawnokarna definicja funkcjonariusza publicznego oraz osoby pełniącej funkcję publiczną w administracji samorządowej*, Sam. Ter. 2005, Nr 3, Z. Salamonowicz: *Rola osoby trzeciej (pośrednika) w przestępstwie łapownictwa*, SİMO 1980, Nr 6, Z. Salamonowicz: *Ustawowe znamiona przestępstwa łapownictwa na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, ZN WSO w Szczytnie 1982, Nr 1–2, Z. Salamonowicz: *Uwagi w sprawie zasad postępowania funkcjonariusza MO wobec próby przekupstwa*, ZN WSO Szczytno 1980, Nr 2, M. Samociuk: *De-*

fraudacja i korupcja. Zapobieganie i wykrywanie. Spacer po linie: opowieść o defraudacji i korupcji, Warszawa 2007, J. Skorupka: Podstawy karania korupcji w Kodeksie karnym *de lege lata* i *de lege ferenda* (Wybrane zagadnienia), PiP 2003, Nr 12, J. Skorupka: Typy przestępstw korupcyjnych po noweli kodeksu karnego z 13. 08. 2003 r. [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004, J. Skorupka: *Przestępstwo urzędnicze w Kodeksie karnym (sprzedajność i nadużycie władzy)*, *Finane Komunalne* 2005, Nr 10, J. Skupiński: *Problem karalności przyjęcia lub udzielenia korzyści majątkowej w zamian za otrzymanie świadczenia majątkowego od podmiotu nie będącego instytucją prawa publicznego (sytuacja w prawie polskim na przykładzie spółki prawa handlowego)* [w:] J. C. Ferre Olive, E., Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A Carbal Y Otros: *Fraude de subvenciones comunitarias y corrupcion. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. I, Salamanca 2002, A. Spotowski: *Z problematyki odpowiedzialności za łapownictwo*, NP 1971, Nr 10, R. A. Stefański: *Osoba pełniąca funkcję publiczną jako podmiot przestępstwa łapownictwa*, Prok. i Pr. 2000, Nr 11, M. Surkont: *Uregulowanie sprzedajności w projekcie kodeksu karnego*, PS 1995, Nr 7–8, M. Surkont: *Z zagadnień odpowiedzialności za łapownictwo w Kodeksie karnym z 1997 r.*, PS 1998, Nr 5, M. Surkont: *Łapownictwo*, Sopot 1999, M. Surkont: *Z zagadnień odpowiedzialności za korupcję*, WPP 2000, Nr 1, M. Surkont: *Warunki odpowiedzialności lekarza za łapownictwo bierne*, PS 2000, Nr 11–12, M. Surkont: *O przestępstwie łapownictwa*, Gd. Stud. Praw. 1999, Nr IV, M. Surkont: *Niektóre aspekty odpowiedzialności karnej za łapownictwo*, NP 1985, Nr 1, M. Surkont: *Uregulowanie sprzedajności w projekcie polskiego kodeksu karnego*, PS 1995, Nr 7–8, M. Surkont: *Warunki odpowiedzialności lekarza za łapownictwo bierne*, PS 2000, Nr 11–12, M. Szafraniec: *Przestępstwo łapownictwa w świetle ostatniej nowelizacji*, Pal. 2004, Nr 3–4, E. Szwedek: *Ochrona i odpowiedzialność karna lekarza według przepisów o łapownictwie biernym*, NP 1984, Nr 9, J. Szymański: *Kilka uwag odnośnie do praktycznego stosowania nowych uregulowań prawnych w zakresie korupcji* [w:] *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych i karnych*. Pod red. W. Czaplińskiego, A. Wróbla, Warszawa 2007, R. Tupin: *Czy prezes może brać. Korupcja*, Rzeczpospolita 2000, Mr 148, L. Tyszkiewicz: *Walka z korupcją a projekt kodeksu karnego* [w:] *Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Prof. M. Cieślaka*. Pod red. S. Waltosia przy współpracy Z. Dody, A. Światłowskiego, J. Rybka, Z. Wrony, Kraków 1993, M. G. Węglowski: *Pojęcie „funkcji publicznej” w aspekcie przestępstwa łapownictwa*, Prok. i Pr. 2003, Nr 7–8, P. Wiatrowski: *Zjawisko korupcji i jego penalizacja w ujęciu historycznym (cz. 1)*, Pal. 2006, Nr 7–8, M. Wincenciak: *Ocena stanu prawnego w zakresie ścigania i wykrywalności korupcji w administracji publicznej w Polsce*, Samorząd Terytorialny 2000, Nr 4, L. Wiśniewski: *Jak ulepszyć metody walki z przestępczością. Uczciwi się boją*, Rzeczpospolita 2000, Nr 196, P. Wiatrowski: *Pojęcie osoby pełniącej funkcję publiczną i jej kontrola w kontekście zwalczania łapownictwa biernego. Uwagi de lege lata i de lege ferenda*, PS 2006, Nr 7–8, P. Wiatrowski: *Łapownictwo czynne i warunki niekaralności jego sprawcy w Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 2008, Nr 7–8, A. Wierzbica: *Ograniczenia antykorupcyjne w samorządzie terytorialnym*, Warszawa 2008, M. Wincenciak: *Ocena stanu prawnego w zakresie ścigania i wykrywalności korupcji w administracji publicznej w Polsce*, Sam. Ter. 2000, Nr 4, K. Witkowska: *Unijne Nie dla korupcji, czyli jak słowem życiem walczy się z korupcją w Unii Europejskiej*, EP 2007, Nr 12, J. Wołoszańska: *Łapówkarstwo: przyczyny, rodzaje, skutki*, Rzeczpospolita 1986, Nr 177, J. Wyrembak: *Wyznaczanie granic kryminalizacji na podstawie wykładni znamion ustawowych przestępstwa (na podstawie praktyki wykładni znamienia „pełnienie funkcji publicznej”)* [w:] *Zagadnienia współczesnej polityki kryminalnej*. Pod red. T. Dukiet-Nagórskiej, Bielsko Biała 2006, R. Zawłocki: *Osoba pełniąca „funkcję publiczną” jako sprawca przestępstwa łapownictwa biernego z art. 228 § 1 KK*, Mon. Praw. 2002, Nr 10, J. Żak: *Korupcja*, Jur. 2001, Nr 9.

9. Przekupstwo osoby pełniącej funkcję publiczną (art. 229)

Z. Cwiąkałski: *Ujawnienie przestępstwa na podstawie art. 229 § 6 KK a przyjęcie konstrukcji tzw. czynu ciągłego* [w:] *Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Prof. A. Gaberle*. Pod red. K. Krajewskiego, Wolters Kluwer 2007, A. Garbacik: *Antykorupcyjne rozwiązania w polskim prawodawstwie*, Służba Pracow. 2000, Nr 5, O. Górniok: *O potrzebie weryfikacji retrospektywnej bezkarności łapownictwa czynnego*, Prok. i Pr. 2007, Nr 6, W. Jarocho: *Nowe środki prawne w zakresie przeciwdziałania przestępstwom korupcyjnym*, PUG 2004, Nr 1, W. Jasiński: *Zalety nowych przepisów przeciw korupcji*, Kontr. Państw. 2003, Nr 6, P. J. Jastrzębski: *Przestępstwo łapownictwa. Odpowiedzialność karna pacjenta lub jego najbliższych za udzielenie korzyści majątkowej lub osobistej lekarzowi*, GS 2007, Nr 3, J. Kudrelek: *Prawnokarne aspekty przestępstwa łapownictwa czynnego*, Policja 2007, Nr 3, J. Malec: *Bezkarność przekupstwa a korupcja. Sprzedajność nie znosi światła*, Rzeczpospolita 2003, Nr 165, M. Melezini: *Nowe regulacje antykorupcyjne a standardy międzynarodowe* [w:] *miany w polskim prawie karnym po wejściu w życie Kodeksu Karnego z 1997 roku*. (Lublin, 2005.09.20–22.). Pod red: T. Bojarskiego, K. Nazara, A. Nowosada, M. Szwarczyka, Lublin 2006, C. Nowak: *Szczególne przypadki bezkarności sprawców przekupstwa – wybrane zagadnienia* [w:] *Zmiany w polskim prawie karnym po wejściu w życie kodeksu karnego z 1997 r.* Pod red. T. Bojarskiego, K. Nazar. A. Nowosad, M. Szwarczyka, Lublin 2006, M. Rajtar: *Korupcja to nie tylko łapownictwo*. Gaz. Praw. 200, Nr 30 J. Skorupka: *Typy przestępstw korupcyjnych po noweli kodeksu karnego z 13. 08. 2003 r.* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004, J. Skorupka: *Przestępstwa urzędnicze w Kodeksie karnym (sprzedajność i nadużycie władzy)* Finanse Komunalne 2005, Nr 10, B. Siudzińska-Dawid: *Bezkarność sprawcy przestępstwa łapownictwa czynnego jako instrument walki z korupcją*, WPP 2004, Nr 1, R. A. Stefański: *Bezkarność sprawcy przestępstwa czynnej korupcji* [w:] *W kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga poświęcona pamięci prof. A. Wąska*, Lublin 2005, M. Surkont: *Odpowiedzialność wręczającego łapówkę w projekcie kodeksu karnego*, PS 1993, Nr 11–12, L. Tyszkiewicz: *O sposobach przeciwdziałania solidarności między biorącym i dającym łapówkę w obronie przed odpowiedzialnością karną*, Prok. i Pr. 2004, Nr 1 1–12, J. Waszczyński: *O ustawowych przypadkach bezkarności łapownictwa* [w:] *Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Prof. M. Ciesłaka*. Pod red. S. Waltosia, Z. Dody, A. Światłowskiego, J. Rybaka, Z. Wrony, Kraków 1993, S. Wikariak: *Czu prowokacja ukróci łapówki. Walka z korupcją wśród policjantów*, Rzeczpospolita 2003, Nr 17, E. Wójtowicz, M. Kaczmarek: *Na lepsze czy na gorsze? Nowe przepisy dotyczące karnania łapownictwa*, Rzeczpospolita 2003, Nr 11.

10. Płatna protekcja bierna (art. 230 KK)

Z. Kallaus: *Łapownictwo i płatna protekcja*, PP 1990, Nr 1, L. Kubicki: *Przestępstwo płatnej protekcji a przestępstwo oszustwa (Problem zbiegu przepisów ustawy)*, PiP 2005, Nr E. Popek: *Przestępstwo płatnej protekcji w świetle norm części ogólnej nowego kodeksu karnego*, PP 1970, Nr 2, E. Popek: *Przestępstwo płatnej protekcji w ustawodawstwie karnym PRL*, Warszawa 1971, E. Popek: *Przestępstwo płatnej protekcji*, Acta UNC Prawo 1978, Nr 16, J. Skorupka: *Typy przestępstw korupcyjnych po noweli kodeksu karnego z 13. 06. 2003 r.* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004, M. Surkont: *Odpowiedzialność za podżeganie i pomocnictwo do płatnej protekcji*, PS 2000, Nr 6, Z. Wojtczak: *Względność przestępstwa opłaconej protekcji i jego przedmiot ochrony*. Stud. Krym. 1980, t 11.

11. Płatna protekcja czynna (art. 230a KK)

J. Skorupka: *Typy przestępstw korupcyjnych po noweli kodeksu karnego z 13. 08. 2003 r.* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004, R. A. Stefański: *Przestępstwo czynnej płatnej protekcji (art. 230a KK)*, Prok. i Pr. 2004, Nr 5.

12. Przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza publicznego (art. 231 KK)

M. Bielski: *Odpowiedzialność karna sędziego za przestępstwo urzędnicze niedopełnienia prawnego obowiązku zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu*, PS 2007, Nr 6, J. Giezek: *Odpowiedzialność karna notariusza w świetle art. 231 kodeksu karnego*, Rejent 2006, Nr 3, W. Gontarski: *Co wolno premierowi, obywatelowi, dziennikarzowi. Przestępstwo niezawiadomienia o przestępstwie*, Rzeczpospolita 2003, Nr 10, S. Hoc: *Odpowiedzialność karna za nadużycie władzy*, WPP 2005, Nr 4, W. Ignatiuk: *Nauczyciel i nauczyciel akademicki jako funkcjonariusz publiczny* [w:] *Polska lat dziewięćdziesiątych. Przemiany państwa i prawa*. T. 3. Pod red. M. Mozgawy, M. Nazara, J. Stelmasiaka, T. Bojarskiego, Lublin 1997, Z. Kallaus: *Nadużycie władzy przez lekarza*, Pal. 1978, Nr 11–12, Z. Kallaus: *O przestępnym nadużyciu władzy w prawie polskim (wnioski de lege lata i de lege ferenda)*, Stud. Krym. 1980, t. 11, Z. Kallaus: *Pojęcie „przekroczenia uprawnień” na gruncie art. 246 kodeksu karnego*, PP 1979, Nr 11, Z. Kallaus: *Przedmiot ochrony karnej przy przestępstwie nadużycia władzy*, PP 1979, Nr 5, Z. Kallaus: *Uprawnienia i obowiązki funkcjonariusza publicznego a uprawnienia i obowiązki w zakresie gospodarowania mieniem społecznym, nadzoru nad nim i jego ochrony*, PP 1980, Nr 10, P. Kardas: *Odpowiedzialność za nadużycie władzy publicznej w przypadku niezawiadomienia o popełnieniu przestępstwa*, Prok. i Pr. 2007, Nr 7–8, A. Liszewska: *Przestępne nadużycie władzy (art. 246 KK)*, Kontr. Państw. 1994, Nr 1, M. Pomykała: *Skutki nadużywania przyznaných uprawnień przez funkcjonariuszy policji*, ZN WSIZiA w Warszawie 2002, Nr 1, H. Pracki: *Ściganie przestępstw związanych z nadużywaniem zajmowanych stanowisk*, PP 1982, Nr 1, J. Rozlicz: *Przestępstwa nadużycia władzy* [w:] *Problematyka przestępczości na VI Kongresie Narodów Zjednoczonych*. Pod red. B. Hołysta, Warszawa 1983, W. Niesiołowski: *Przestępstwo nadużycia władzy publicznej i granice odpowiedzialności karnej za jego popełnienie*, Nowa Currenda 2002, Nr 11, J. Utrat-Milecki: *Ius aequum?*, SI 1999, Nr 35, J. Zientek: *Przewodniczący oraz członkowie zarządu wspólnoty mieszkaniowej nie są funkcjonariuszami publicznymi w rozumieniu art. 120 § 11 KK*, Prok. i Pr. 1996, Nr 11.

Rozdział 16. Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

R. Góral, O. Górniok: *Przestępstwa przeciwko instytucjom państwowym i wymiarowi sprawiedliwości. Rozdział XXIX i XXX Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2000, Z. Kallaus: *Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 7, Warszawa 1997, B. Kunicka-Michalska: *Przestępstwa przeciwko ochronie informacji i wymiarowi sprawiedliwości. Rozdział XXX i XXXIII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2000, B. Kunicka-Michalska: *Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości w ujęciu kodeksu karnego z 1969 r. na tle prac kodyfikacyjnych*, SP 1970, Nr 25, M. Szewczyk: *Kilka uwag dotyczących przestępstw przeciwko wymiarowi sprawiedliwości*, Prok. i Pr. 2000, Nr 6, . Szustakiewicz: *Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości*, Gaz. Praw. 1999, Nr 26, P. Szustakiewicz: *Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości*, Gaz. Praw. 1999, Nr 27.

2. Oddziaływanie przemocą lub groźbą bezprawną na czynności sądu (art. 232 KK)

K. Daszkiewicz: *Prawnokarna ochrona sądów. Wzorce były dobre*, Rzeczpospolita 2000, Nr 70,
R. A. Stefański: *Przestępstwo wywierania wpływu na czynności sądu – art. 232 KK*, Prok. i Pr. 2002, Nr 2.

3. Fałszywe zeznania (art. 233 KK)

B. Bielski: *Gdy sąd słyszy „nie pamiętam”*, Prok. i Pr. 2005, Nr 2, A. Bajończyk: *„Fałszywa opinia” – co to znaczy*, Rzeczpospolita 2006, Nr 100, W. Cieślak: *Brak lojalności organu procesowego jako okoliczność wyłączająca odpowiedzialność karną za złożenie fałszywych zeznań [w:] Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Prof. B. Kunickiej-Michalskiej*. Pod red. J. Jakubowska-Hary, C. Nowak, J. Skupińskiego, Warszawa 2008, J. Czabański, M. Warchoń: *Prawo do milczenia czy prawo do kłamstwa*, Prok. i Pr. 2007, Nr 12, P. Dziewiński: *Odpowiedzialność karna za przestępstwo składania fałszywych zeznań (art. 233 KK)*, Prokurator 2007, Nr 3–4, P. Dziewiński: *Odpowiedzialność karna za przestępstwo składania fałszywych zeznań (art. 233 KK)*, Prokurator 2008, Nr 1, D. Kaczmarska: *Granice bezkarności oskarżonego w wypadku składania fałszywych wyjaśnień*, Ann. UMCS 2005/2006, Nr 52/53, J. Kosowski: *Pouczenie świadka w procesie karnym a kwestia odpowiedzialności karnej (zagadnienia ogólne) [w:] Problemy stosowania prawa sądowego. Księga ofiarowana Prof. E. Skrętowiczowi*. Pod red. I. Nowikowskiego, Lublin 2007, O. Kowalska: *Motywy składania fałszywych zeznań*, PK 2007, Nr 258, M. Kulik: *Czy bezpodstawne uchylenie się od złożenia zeznania jest zatajaniem prawdy w rozumieniu art. 233 § 1 KK*, WPP 2003, Nr 3, M. Kulik: *Kilka uwag dotyczących odpowiedzialności za przestępstwo fałszywych zeznań ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności tzw. świadka utajnionego przesłuchanego następnie z zachowaniem jawności [w:] Problemy stosowania prawa sądowego. Księga ofiarowana Prof. E. Skrętowiczowi*. Pod red. I. Nowakowskiego, Lublin 2007, W. Marcinkowski: *Wybrane zagadnienia z praktyki stosowania prawa karnego materialnego i procesowego*, WPP 2005, Nr 4, Z. Młynarczyk: *Fałszywe zeznania w polskim prawie karnym*, Warszawa 1971, R. Nowosielski, M. Śledź: *Jak ministerialny urzędnik interpretuje zasadę, że nikt nie może być zmuszony do samoskarżenia samego siebie*, Rzeczpospolita 2007, nr 207, M. Rusinek: *O „prawie do kłamstwa” (artykuł polemiczny)*, Prok. i Pr. 2008, Nr 4, Sz. Szypuła: *Fałszywe zeznania a prawo do obrony*, Mon. Praw. 2008, Nr 15, M. Warchoń: *Czy świadkowie mają prawo kłamać*, Rzeczpospolita 2007, Nr 198, A. Wąsek: *Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości w polskim prawie karnym [w:] Przestępczość przygraniczna. T. 2. Nowy polski kodeks karny. Materiały konferencyjne*. Pod red. G. Wolfa, Ślubice–Poznań 2003.

4. Fałszywe oskarżenie (art. 234 KK)

D. Kaczmarska: *Granice bezkarności oskarżonego w wypadku składania fałszywych wyjaśnień*, Annales UMCS 2005. /2006, Nr 52/53, M. Klejnowska: *Odpowiedzialność karna oskarżonego za fałszywe pomówienie*, Rzesz. Zesz. Nauk. 1999, Nr 27,

7. Zawiadomienie o niedopełnionym przestępstwie (art. 238 KK)

R. A. Stefański: *Zawiadomienie o niedopełnionym przestępstwie w świetle prawa karnego*, Prok. i Pr. 2005, Nr 10.

8. Poplecznictwo (art. 239 KK)

J. Szamrej: *Przestępstwo poplecznictwa w polskim prawie karnym*, Warszawa 1977, J. Szamrej: *Stadialne i zjawiskowe formy przestępstwa poplecznictwa*, Acta UNC Prawo 1978, Nr 16.

9. Niezawiadomienie o przestępstwie (art. 240 KK)

K. Dudka: *Prawny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie a odpowiedzialność pokrzywdzonego za czyn z art. 240 KK*, CzPKiNP 2005, Nr 1, A. Gimbut: *Przestępstwo niezawiadomienia o zabójstwie w polskim Kodeksie karnym*, Ann. UMCS vol. 24, L. Wilk: *Obowiązek denuncjacji w prawie karnym (art. 240 KK)*, Prok. i Pr. 1999, Nr 1, L. Wilk: *Warunek denuncjacji w Kodeksie karnym z 1997 roku [w:] U progu nowych kodyfikacji karnych. Księga pamiątkowa ofiarowana Prof. L. Tyszkiewiczowi*. Pod red. O. Górniok, Katowice 1999, B. Zając: *Obowiązek denuncjacji. Wiedział – nie powiedział*, Rzeczpospolita 2000, Nr 196, B. Zając: *Obowiązek zawiadomienia o przestępstwie we współczesnym polskim prawie karnym – obowiązek denuncjacji*, ZN WSHiP Prawo 2003, Nr 8, Z. Sobolewski: *Przestępstwo uchylania się od denuncjacji (wybrane zagadnienia)*, Ann. UMCS 1977, vol. 24, B. Zając: *Wiedział – nie powiedział. Prawo karne. Obowiązek denuncjacji*, Rzeczpospolita 2000, Nr 196.

10. Rozpowszechnianie wiadomości z postępowania przygotowawczego lub niejawniej rozprawy (art. 241 KK)

A. Bojańczyk: *Ujawnianie wiadomości ze śledztwa jest karalne*, Rzeczpospolita 2006, Nr 255, A. Bromer: *Granice legalności kronik sądowych w środkach masowego przekazu (art. dyskusyjny)*, Pal. 1976, Nr 6, O. Krajniak: *Zbieranie wiadomości o przestępstwie – dziennikarstwo śledcze a publikacja informacji z postępowania przygotowawczego [w:] Nauka wobec współczesnych zagadnień prawa karnego w Polsce. Księga pamiątkowa ofiarowana Prof. A. Tobisowi*. Pod red. B. Janiszewskiego, Poznań 2004, S. Lisiecki: *Wiadomości z postępowania przygotowawczego pod ochroną*, Rzeczpospolita 2007, Nr 256, M. Stanowska: *Udoszczępnianie dziennikarzom akt sądowych i prokuratorskich*, PS 2001, Nr 10, R. A. Stefański: *Przestępstwo rozpowszechniania wiadomości z postępowania karnego (art. 241 KK)*, Prok. i Pr. 2001, Nr 5.

11. Samouwolnienie się osoby pozbawionej wolności (art. 242 KK)

W. Dadak: *Pozbawienie wolności jako znamień przestępstwa samouwolnienia. (Uwagi na tle kryminalizacji samouwolnień)*, PiP 1995, Nr 10–11, W. Dadak: *Przestępstwo tzw. niepowrotu do zakładu karnego lub aresztu śledczego (art. 242 § 2 KK)*, Prz. Więz. Pol. 1999, Nr 24–25, E. Hansen: *Problematyka przestępstw „samouwalniania się” (art. 256 KK)*, PP 1977, Nr 2, S. Lelental: *W sprawie wykładni niektórych znamion przestępstwa tzw. niepowrotu do zakładu karnego lub aresztu śledczego (art. 242 § 2 KK)*, Prz. Więz. Pol. 1999, Nr 24–25.

12. Uwolnienie osoby pozbawionej wolności (art. 243 KK)

R. A. Stefański: *Przestępstwo uwolnienia osoby pozbawionej wolności (art. 243 KK)*, Prok. i Pr. 2003, Nr 2.

13. Niestosowanie się do orzeczonych przez sąd zakazów lub zobowiązań (art. 244 KK)

Z. Miczek: *Przestępstwo niestosowania się do orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów (art. 244 KK)*, PnD 2002, Nr 3, s. 11–17, A. Gnys: *Pod twoją obronę kodeksie*, Rzeczpospolita 2000, Nr 9, T. Jasiński: *Skutki naruszenia zakazu z art. 17² ust. 1 prawa upadłościowego. Zagadnienia wybrane*, Przegląd Prawa Handlowego 2000, Nr 10, R. A. Stefański: *Przestępstwo niestosowania się do orzeczonych przez sąd kar dodatkowych w projekcie kodeksu karnego*, PP 1991, Nr 1–2.

14. Oddziaływanie przemocą lub groźbą bezprawną na uczestników procesu (art. 245 KK)

P. Daranowski: *Akty tortur w polskim prawie karnym. Uwagi de lege ferenda*, Acta UŁ. Iur. 1992, Nr 50, P. Daranowski: *Konwencja w sprawie zakazu tortur i innych czynów okrutnego i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, Pał. 1986, Nr 10–11, M. Jachimowicz: *Świadek – w rozumieniu art. 245 Kodeksu karnego – Próba określenia definicji*, GS 2007, Nr 4, M. Jachimowicz: *Przestępstwo zmuszania (art. 245 KK)*, PS 2007, Nr 11–12, G. Kasicki: *Ochrona świadka w ujęciu art. 245 KK*, PS 2008, Nr 10, P. Maćkowiak: *Prawa człowieka a zagadnienia tortur* [w:] *Problematyka przestępczości na VI Kongresie Narodów Zjednoczonych*. Pod red. B. Hołysta, Warszawa 1983, A. Michalska-Warias, J. Piórkowska-Flieger: *Ochrona świadka w polskim prawie karnym* [w:] *Problemy stosowania prawa sądowego. Księga ofiarowana Prof. E. Skrętowiczowi*. Pod red. I. Nowikowskiego, Lublin 2007, M. Myczkowski: *Prawnokarne problemy ochrony świadka* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. IX, Wrocław 201, M. Nawacki: *Świadek jako przedmiot czynności wykonawczej*, Stud. Prawnoustrojowe 2004, t. 3, B. Nowak: *Zakaz tortur, niehumanitarnego, poniżającego traktowania lub karania* [w:] *Prawa i wolności I i II generacji*. Pod red. A. Florczak, B. Olechów, Toruń 2006, R. A. Stefański: *Świadek jako przedmiot ochrony przestępstwa z art. 245 KK*, PS 2006, Nr 7–8.

15. Znęcania się na świadkiem lub inną osobą (art. 246 KK)

K. Indecki: *Przestępstwo znęcania się w celu uzyskania oświadczenia oraz nad pozbawionym wolności (art. 246 i 247) a standardy międzynarodowe* [w:] *Aktualne problemy prawa karnego, kryminologii i penitencjarystyki. Księga ofiarowana Prof. S. Lelentalowi w 45 roku pracy naukowej i dydaktycznej*. Pod red. K. Indeckiego, Łódź 2004, M. Jachimowicz: *Przestępstwo wymuszenia zeznań (art. 246 KK)*, WPP 2008, Nr 4.

Rozdział 17. Przestępstwa przeciwko wyborom i referendum

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

M. Jachimowicz: *Odpowiedzialność karna za naruszenie przepisów ustawy o referendum lokalnym*, Samorząd Terytorialny 2004, Nr 4, J. Jurewicz: *Przestępstwa przeciwko wyborom i referendum z rozdziału XXXI Kodeksu karnego*, Stud. Wyborcze 2006, t. 2, P. Kalinowski: *Przestępstwa przeciwko wyborom w świetle ustawodawstwa niektórych państw socjalistycznych i kapitalistycznych*, NP 1985, Nr 1, W. Koziulewicz: *Przestępstwa przeciwko wyborom i referendum jako przejaw ochrony wolności wyborcy* [w:] *Prawnokarne aspekty wolności. Materiały z konferencji Artamów 16–18 maja 2005 r.* Pod red. M. Mozgawy, Zakamycze 2006, Z. Młynarczyk: *Karnoprawna ochrona wyborów*, ZN ASW 1986, Nr 45, Z. Młynarczyk: *Przestępstwa przeciwko wyborom*, PP 1984, Nr 6, H. Popławski: *Przestępstwa przeciwko wyborom*, Pał. 1984, Nr 3–4, S. Zabłocki: *Miscellanea karno-wyborcze* [w:] *Iudices electionis (Sędziowie kustoszami wyborów)* [w:] *Księga pamiątkowa Państwowej Komisji Wyborczej*. Pod red. F. Rymarza, Warszawa 2007. S. Zabłocki: *O rozpoznawaniu przedmiotu ochrony prawnokarnej przy przestępstwach przeciwko wyborom i referendum, stypizowanych w Rozdziale XXXI Kodeksu karnego* [w:] *Demokratyczne standardy prawa wyborczego Rzeczypospolitej Polskiej. Teoria i praktyka*. Pod red. F. Rymarza, Warszawa 2005.

5. Korupcja wyborcza (art. 250a KK)

W. Koziulewicz: *Kształtowanie się pojęcia przestępstwa korupcji wyborczej w polskim prawie karnym – uwagi na tle porównawczym* [w:] *Demokratyczne standardy prawa wyborczego Rzeczypospolitej Polskiej. Teoria i praktyka*. Pod red. F. Rymarza, Warszawa 2005, J. Skorupka: *Typy przestępstw*

korupcyjnych po noweli kodeksu karnego z 13. 08. 2003 r. [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004, J. Skorupka: *Przestępstwo korupcji wyborczej z art. 250a KK*, Pał. 2006, Nr 11–12, J. Sobczak: *Przestępstwo korupcji wyborczej* [w:] *Przemiany prawa wyborczego. Doświadczenia nowych demokracji (Czechy, Słowacja, Ukraina, Polska). Materiały Konferencyjne (Bydgoszcz, 2007.05.18–19)*. Pod red. A. Sokali, Z. Witkowskiego, L. Cibulki, I. Dmytriwa, J. Filipa, Bydgoszcz 2007, R. A. Stefański: *Przestępstwo korupcji wyborczej (art. 250a KK)*, Prok. i Pr. 2004, Nr 4. 5. 2. Sprzedajność wyborcza (art. 250a § 1 KK)

6. Naruszenie tajności głosowania (art. 251 KK).

M. Jachimowicz: *Przestępstwo naruszenia tajności głosowania (art. 251 KK)*, Prokurator 2008, Nr 1, W. Kozielewicz: *Prawnokarna ochrona tajemnicy głosowania* [w:] *Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Prof. B. Kunickiej-Michalskiej*. Pod red. J. Jakubowska-Hary, C. Nowak, J. Skupińskiego, Warszawa 2008.

Rozdział 18. Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

K. Bieńkowski, W. Kubala: *Uwagi o przedmiocie czynności wykonawczej przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu*, Stud. Krym. 1978, Nr 8, T. Bojarski: *Uwagi o przestępstwach przeciwko porządkowi publicznemu na tle projektowanych zmian kodeksu karnego* [w:] *Problemy stosowania prawa sądowego. Księga ofiarowana Prof. E. Skrętowiczowi*. Pod red. I. Nowikowskiego, Lublin 2007, M. Fleming, W. Kuzmann: *Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu. Rozdział XXXII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 1999, A. Kamiński: *Uwagi o systemowym ujęciu porządku publicznego*, WPP 1985, Nr 3, W. Kubala: *Ochrona porządku publicznego w projekcie kodeksu karnego*, WPP 1990, Nr 3, W. Kubala: *Zarys systemowego ujęcia porządku publicznego*, WPP 1985, Nr 1, W. Kubala: *Znamiona przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu w świetle orzecznictwa SN*, NP 1984, Nr 3, W. Kubala: *Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu. Spór wokół przedmiotu czynności wykonawczej*. ZN IBPS 1983, Nr 16, W. Kubala: *Ochrona porządku publicznego w polskim prawie karnym*, Warszawa 1983, W. Kubala: *Przedmiot ochrony przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu*, PP 1982, Nr 4, W. Kubala: *Wybrane problemy strony przedmiotowej przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu*. SİMO 1982, Nr 1, W. Kubala: *Wybrane zagadnienia typizacji czynów naruszających porządek publiczny*, WPP 1982, Nr 1, W. Kubala: *Porządek publiczny jako rodzajowy przedmiot ochrony przepisów prawa karnego. Wybrane zagadnienia*, Pał. 1981, Nr 7–9, W. Kubala: *Przedmiot ochrony przepisów dotyczących przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu*, RPEiS 1978, Nr 2, Z. Mirgos: *Niektóre przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu naruszające interes polityczny PRL*. ZN ASW 1986, Nr 45, M. Siewierski: *Kodeks karny. Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu*, Warszawa 1970.

2. Wzięcie zakładnika (art. 252 KK)

E. Cilecki: *Kidnapping – klasyfikacja, rodowód, sprawy*, ZN ASW 1980, Nr 27, P. Janas, Ł. Kazaren: *Porwanie dla okupu (art. 252 KK) – zagadnienia wybrane, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki zbiegu przepisów*, Prokurator 2008, Nr 1–2, J. Kaczmarek: *Konsekwencje prawnokarne uwolnienia zakładnika (art. 252 § 4 KK)*, Prok. i Pr. 2001, Nr 6, J. Kaczmarek: *Porwania dla okupu jako akt terroru oraz nowa forma działania przestępczości zorganizowanej* [w:] *Przestępczość zorganizowana. Świadek koronny. Terroryzm. W ujęciu praktycznym*. Pod red. E. W. Pływaczewskiego, Zakamycze 2005, J. Kaczmarek, M. Kierszka: *Porwanie dla okupu*, Warszawa 2008, B. Kaszowska: *Porwanie osoby dla okupu w świetle art. 252 kodeksu karnego*, Prok. i Pr. 2004, Nr 10, T. Retyk: *Charakter przestępstwa wzięcia zakładnika (art. 252 § 1 KK)*, Prok. i Pr. 2008, Nr 4, J. Świerczewski,

M. Hausman: *Kryminologiczno-wiktymologiczne aspekty uprowadzenia osób w celu wymuszenia okupu. Raport z badań*, Prz. Pol. 2005, Nr 2, B. Wierzbicki: *Przestępstwo brania zakładników w prawie międzynarodowym*. Sprawy Międzynar. 1982, Nr 12,

3. Handel ludźmi (art. 253 KK)

A. Chodyra, J. Szymańczak: *Handel ludźmi – zapobieganie i ściganie*. Pod red. J. Szymańczak, A. Chodyy. Konferencje i SeminaRIA 2004, Nr 2, K. Daszkiewicz: *Handel kobietami*, PiŻ 1996, Nr 31, L. Gardocki: *O handlu dziećmi, adopcji i metodach legislacji*, Rzeczpospolita 1995, Nr 296, L. Gardocki: *Organizowanie adopcji a handel dziećmi*, Pal. 1994, Nr 11, W. Górowski: *Przestępstwo handlu ludźmi (wybrane zagadnienia)*, PS 2007, Nr 11–12, *Handel ludźmi – zapobieganie i ściganie*. Pod red. J. Szymańczak, A. Chodyry, Konferencje i SeminaRIA 2004, Nr 2, *Handel Ludźmi. Zapobieganie i ściganie*. Pod red. Z. Lasocka, Warszawa 2006, M. Kiełtyka: *Prawnokarne aspekty zwalczania handlu ludźmi*, Jur. 2007, Nr 4, M. Kiełtyka: *Zwalczanie handlu ludźmi jako przejaw ochrony praw człowieka* [w:] *Prawa człowieka we współczesnej dyplomacji państw. Materiały konferencyjne (Bielsko-Biała 2007. 06. 23)*, Pod red. K. Lankosza, P. Czubika, Bielsko Biała 2007, L. Kociucki: *Zwalczanie nielegalnego transferu dzieci* [w:] *Konwencja o Prawach Dziecka – Analiza i wykładnia*. Red. i wstęp T. Śmyczyński, Poznań 1999, R. Krajewski: *Prawnokarne konsekwencje komercyjnego organizowania adopcji*, Prob. Opiekuńczo-Wychowawcze 2007, Nr 2, A. Krempleski: *O przestępstwie handlu kobietami* [w:] *PSiR dzisiaj. Księga jubileuszowa pamięci Profesorów S. Jedlewskiego i Cz. Czapówa w 25 rocznicę powołania na UW Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji*. Pod red. M. Porowskiego, Warszawa 1998, M. Kukołowicz: *Polityka Unii Europejskiej wobec problemu handlu dziećmi*. Dziecko Krzywdzone 2005, Nr 12, Z. Lasocik: *Handel ludźmi jako przestępstwo i naruszenie praw człowieka – wyzwania dla kryminologii*, Arch. Krym. 2007, t. XXVIII, Z. Lasocik: *Prawne podstawy zwalczania handlu ludźmi w Stanach Zjednoczonych*, Ius Novum 2008, Nr 1, J. Mazurkiewicz: *Dziećmi handlują krasnoludki*, Rzeczpospolita 1995, Nr 264, M. Pomarańska-Bielecka: *Komercyjna adopcja dzieci* [w:] *Handel dziećmi. Wybrane problemy*. Pod red. Z. Lasocika, M. Koss, E. Wieczorka, Warszawa 2007, I. Rzeplińska: *Karnoprawne problemy polityk towarzyszących swobodnemu przepływowi osób – aspekty praktyczne* [w:] *Współczesna współpraca sądowa w sprawach cywilnych i karnych*. Pod red. W. Czaplńskiego, A. Wróbla, Warszawa 2007, A. Sakowicz: *Przestępstwo handlu ludźmi z perspektywy regulacji międzynarodowych*, Prok. i Pr. 2006, Nr 3, O. Sitarz, A. Sołtysiak-Błachnik: *Wiktymologiczny obraz handlu ludźmi i niewolnictwa na tle prawa międzynarodowego i polskiego prawa karnego*, Arch. Krym. 2005/2006, t. XXVIII, B. Tekieli: *Proceder handlu ludźmi. Charakterystyka zjawiska i jego zwalczanie (przykłady z Dolnego Śląska)* [w:] *Wybrane problemy współczesnych stosunków międzynarodowych*. Pod red. M. S. Wolańskiego, Wrocław 2008, J. Warylewski: *Karalność handlu żywym towarem w świetle nowego kodeksu karnego*, Pal. 2000, Nr 7–8, J. Warzeszkiewicz: *Opinie funkcjonariuszy ochrony porządku prawnego na temat wprowadzenia definicji handlu ludźmi do kodeksu karnego* [w:] *Handel ludźmi – zapobieganie i ściganie*. Pod red. Z. Lasocka, Warszawa 2006, E. Zielińska: *O zgodności polskiego ustawodawstwa karnego z Protokołem Dodatkowym do Konwencji o Prawach Dziecka w sprawie handlu dziećmi i dziecięcej prostytucji*, Dziecko Krzywdzone 2005, Nr 12, E. Zielińska: *O potrzebie zmian kodeksu karnego w związku z ratyfikacją Protokołu o Zapobieganiu oraz Karaniu Handlu Ludźmi*, SI 2007, Nr 46.

4. Udział w zbiegowisku (art. 254 KK)

P. Chlebowicz: *Przestępstwo zbiegowiska w polskim prawie karnym (art. 254 KK)*, PiP 2007, Nr 2.

5. Publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa (art. 255 KK)

W. Daszkiewicz: *Publiczność działania jako znamię przestępstwa*. PiP 1986, Nr 4, R. A. Stefański: *Przestępstwo publicznego nawoływania do popełnienia przestępstwa (art. 255 KK)*, Prok. i Pr. 2006, Nr 1, P. Świerk: *Publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa lub jego pochwalanie – kilka uwag dotyczących art. 255 KK i art. 52a KW*, CzPKiNP 2005, Nr 1.

6. Propagowanie faszystwu (art. 256 KK)

K. Gienias: *Zwalczanie przestępstw o podłożu rasistowskim w Internecie*, Jur. 2004, Nr 1, A. Haręża, G. Haręża: *Publiczne propagowanie neonazizmu w Internecie. Przyczynek do rozważań*. Acta UWr. Stud. Fasz. 2007, Nr 29, S. Hoc: *O przestępstwach z art. 256 KK*, Prz. PK 2003, Nr 22, J. Nawój: *Przesłanki depenalizacji niektórych czynów z art. 256 kodeksu karnego*, Acta UE Fol. Iur. 1994, Nr 60, M. Siwicki: *Przeciwdziałanie nawoływaniu do nienawiści w Internecie*, Jur. 2007, Nr 2, M. Siwicki: *Karalność mowy nienawiści w Internecie – aspekty prawnoporównawcze*, Pal. 2007, Nr 5–6, M. Siwicki: *Propaganda faszystwu, totalitaryzmu oraz akty dyskryminacji*, PiP 2008, Nr 11.

7. Publiczne znieważanie ludności (art. 257 KK)

R. A. Stefański: *Przestępstwo publicznego znieważenia grupy ludności lub osoby z powodu dyskryminacyjnego*, Prok. i Pr. 2006, Nr 6.

8. Udział w zorganizowanej grupie przestępczej (art. 258 KK)

T. Bojarski: *Odpowiedzialność karna za niektóre formy przestępczości zorganizowanej*, Stud. Iur. Lublin. 2003, t. 1, M. Bryła: *Porozumienie, zorganizowana grupa, związek przestępczy jako formy organizacyjne przestępczości zorganizowanej*, Prok. i Pr. 2000, Nr 3, K. Daszkiewicz: *O zbrodniach i przestępczości zorganizowanej*. Rzeczpospolita 1998, Nr 93, K. Daszkiewicz: *Zorganizowana grupa przestępcza*, Cz. 1, PiŻ 1995, Nr 50, cz. 2, PiŻ 1995, Nr 51–52, P. Hlebowicz: *Wybrane zagadnienia wykładni art. 258 KK [w:] Współzależność prawa karnego materialnego i procesowego w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji zmian*. Pod red. Z. Cwiakalskiego, G. Artymiak, Warszawa 2009, W. Filipkowski: *Przestępczość zorganizowana – ujęcie prawne i kryminologiczne*, Prok. i Pr. 2006, Nr 12, W. Filipkowski, R. Lonca: *Zorganizowane grupy o charakterze terrorystycznym*, WPP 2006, Nr 4, E. Gabara: *Stanowisko Polski w zwalczaniu międzynarodowej przestępczości zorganizowanej*, Toruń 2004, A. Gaberle: *Przestępczość grupowa jako zjawisko kryminologiczne i prawnokarne*, CzPKiNP 1998, Nr 1–2, B. Gadecki: *Branie udziału w zorganizowanej grupie przestępczej (art. 258 KK)*, Prok. i Pr. 2008, Nr 3, M. Grzywaczewska, A. Wesołowska: *Przegląd definicji grupy i związku w orzecznictwie i doktrynie na tle badań akt sądowych – wybrane zagadnienia [w:] Przestępczość zorganizowana, świadek koronny, terroryzm – w ujęciu praktycznym*. Pod red. E. W. Pływaczewskiego, Kraków 2005, W. Jasiński: *Przestępczość zorganizowana w nowym KK*, GS 1997, Nr 11, E. Kamińska: *Terroryzm lotniczy – wpływ prawa międzynarodowego na krajowy porządek prawny*, WPP 2006, Nr 4, J. Kędziński: *O właściwe zasady odpowiedzialności za zbiorowe zamierzenia przestępne*, Roczniki Nauk Prawnych – Prawo 2005, t. XV, M. Klepner: *Pojęcie „zorganizowanej grupy” i „związku przestępczego” w świetle polskiego prawa i orzecznictwa*, CzPKiNP 2000, Nr 2, B. Kolasinski: *Kryminologiczne, prawne i psychiatryczne aspekty przestępczości zorganizowanej i środki jej zwalczania*, AG 2005, Nr 1, O. Krajniak: *Zorganizowanie przestępcze. Studium problemu [w:] Rozprawy z Jałowcowej Góry. Materiały z III Zjazdu Katedr Kryminalistyki, Dobczyce, 11–13 czerwca 2003 r.* Pod red. J. Wójcikiewicza, Kraków 2004, B. Kunicka-Michalska: *Nowy kodeks karny wobec przestępczości zorganizowanej*. Prz. PK 1997, Nr 17, K. Laskowska: *Przestępczość zorganizowana w Polsce i jej zwalczanie*, Prz. Pol. 2002, Nr 3–4, K. Laskowska: *Teoretyczne i praktyczne podstawy odpowiedzialności z art. 258 KK*, Prokurator 2004, Nr 1, K. Laskowska: *Prawnokarna re-*

akcja na zakładanie, uczestniczenie i kierowanie organizacją przestępczą w świetle kodeksu karnego, SP 2007, Nr 1, K. Laskowska: *Prawnokarne środki zwalczania przestępczości zorganizowanej w świetle projektu kodeksu karnego*. Prz. Pol. 1996, Nr 1, J. Kędzierski: *O właściwe zasady odpowiedzialności za zbiorowe zamierzenia przestępne*. Roczn. Nauk Praw. 2005 t. 15, A. Marek: *Problemy penalizacji przestępczości zorganizowanej* [w:] *Problemy nauk penalnych. Prace ofiarowane Pani Prof. O. Górniok*, Katowice 1996, G. Maziej: *Banda, zorganizowana grupa, czy mafia*, GS 2000, Nr 6, G. Maziej: *Formy zorganizowanej przestępczości w Polsce*, GS 2001, Nr 7–8, A. Michalska-Warias: *Pojęcie przestępczości zorganizowanej – aspekty kryminologiczne*, Studia Iuridica Lublinensia 2003, t. I, A. Michalska-Warias: *Pojęcie przestępczości zorganizowanej – aspekty kryminologiczne*, Stud. Iur. Lublin. 2003, t. I, A. Michalska-Warias: *Przeciwdziałanie przestępczości zorganizowanej na tele rozwiązań europejskich* [w:] *Prawne problemy członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Materiały konferencyjne (Lublin 10 V 2004)*. Pod red. L. Leszczyńskiego, Lublin 2005, A. Michalska-Warias: *Odpowiedzialność karna za udział w zorganizowanych strukturach przestępczych pod rządami kodeksu karnego z 1997 roku* [w:] *Zmiany w polskim prawie karnym po wejściu w życie kodeksu karnego z 1997 r.* Pod red. T. Bojarskiego, K. Nazar. A. Nowosad, M. Szwarczyka, Lublin 2006, A. Michalska-Warias: *Przestępczość zorganizowana i prawnokarne formy jej przeciwdziałania*, Lublin 2006. A. Michalska-Warias: *Zwalczanie zorganizowanych form przestępczości w prawie karnym obowiązującym na ziemiach polskich w XIX i XX wieku*, Lublin 2008, W. Modrzejewski: *Przestępczość zorganizowana. System zwalczania*, Warszawa 2008, J. Morwiński: *Zakres znaczeniowy pojęcia „przestępczość zorganizowana”*, Biul. EiOP 2003, Nr 3, I. Nowicka: *Różbój drogowy jako przejaw zorganizowanej działalności przestępczej*, Kraków 2004. rec. T. Wierchowski, Prok. i Pr. 2006, Nr 7–8, M. Pałka: *Karnomaterialna dezintegracja przestępczości grupowej*, TBSPUJ 2004, Nr 11–12, M. Płachta, W. Zalewski: *Kontrowersje wokół pojęcia przestępczości zorganizowanej na gruncie Konwencji ONZ z 2000 r.*, PS 2003, Nr 5, E. W. Pływaczewski: *Przestępczość zorganizowana z punktu widzenia polityki, teorii i praktyki* [w:] *Przestępczość zorganizowana. Świadek koronny. Terroryzm. W ujęciu praktycznym*. Pod red. E. W. Pływaczewskiego, Zakamycze 2005, s. 91–124, rec. W. Ciepła, Prokurator 2006, Nr 4, J. Skała: *Normatywne mechanizmy zwalczania przestępczości zorganizowanej w świetle przepisów kodeksu karnego (część 1)*, Prok. i Pr. 2004, Nr 7–8, J. Skała: *Normatywne mechanizmy zwalczania przestępczości zorganizowanej w świetle przepisów kodeksu karnego (część 1)*, Prok. i Pr. 2004, Nr 9, M. Szewczyk: *Prawno-karne środki zwalczające przestępczość zorganizowaną (zagadnienia wybrane)* [w:] *Nauka wobec przestępczości. Księga ku czci Prof. T. Hanauska*. Pod red. J. Błachut, M. Szewczyk, J. Wójcikiewicz, Kraków 2001, J. Świerczewski: *Kryminologiczne i prawne aspekty przestępczości zorganizowanej*, Prz. Pol. 1991, Nr 2, J. Trzcńska: *Problematyka karalności zorganizowanej przestępczości międzynarodowej w Konwencji ONZ a prawo polskie, Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XIV, Wrocław 2003, P. Wiliński: *Procesowe środki zwalczania przestępczości zorganizowanej. Uwagi o przewlekłości postępowania karnego*, CzPKiNP 2006, Nr 1, E. Zawada: *Wybrane problemy przestępczości zorganizowanej*, Prz. Więz. Pol. 1999, Nr 22–23, R. Zawłocki: *Przestępczość zorganizowana w ujęciu materialnoprawnym* [w:] *Prawo wobec wyzwań współczesności*, t. 2. Materiały z sesji naukowej (Poznań, 31 marca 2004). Pod red. P. Wilińskiego, Poznań 2005.

9. Udaremnianie zgromadzenia (art. 260 KK)

A. Bajończyk: *Bezkarne udział obywateli w zakazanych demonstracjach*, Rzeczpospolita 2006, Nr 22.

11. Znieważenie zwłok (art. 262 KK)

W. Daszkiewicz: *Karnoprawna ochrona nekropolii*, RPEiS 1989, Nr 1, M. Romańczuk: *Znieważenie zwłok, prochów ludzkich lub miejsca spoczynku zmarłego – wybrane aspekty prawnokarne i kryminologiczne* [w:] *Ochrona człowieka w świetle prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Materiały konferencyjne*. Pod red. S. Pikulskiego, Olsztyn 2002, A. Rybak: *Prawnokarne ochrona godności zwłok człowieka*, Pal. 2004, Nr 1–2, R. A. Stefański: *Przestępstwo znieważenia zwłok, prochów ludzkich lub grobu (art. 262 KK)*, Prok. i Pr. 2004, Nr 10.

12. Nielegalne posiadanie broni palnej (art. 263 KK)

K. Gorazdowski: *Broń palna a broń gazowa. Definicja nie pasuje do wykładni i orzecznictwa*, GS 2000, Nr 9, K. Gorazdowski: *Broń palna – broń gazowa*, PS 2001, Nr 5, K. Gorazdowski: *Broń palna – broń gazowa?*, Prz. Pol. 2001, Nr 3–4, K. Gorazdowski: *Problematyka zakwalifikowania pistoletów i rewolwerów gazowych do broni palnej*, ZN Uniwersytetu Szczecińskiego – Roczniki Prawnicze 2002, Nr 13, K. Gorazdowski, A. Nowak: *Wątpliwości wokół pojęcia broni palnej pozbawionej cech użytkowych*, Prok. i Pr. 2004, Nr 6, K. Gorazdowski: *Wątpliwości wokół pojęcia broni palnej* [w:] *Czynności procesowo-kryminalistyczne w polskich procedurach. Materiały z konferencji naukowej i IV Zjazdu Katedr Kryminalistyki, Toruń 5–7 maja 2004 r.* Pod red. V. Kwiatkowskiej-Darul, Toruń 2004, K. Gorazdowski: *Wątpliwości wokół pojęcia broni palnej pozbawionej cech użytkowych* [w:] *Czynności procesowo – kryminalistyczne w polskich procedurach. Materiały z konferencji naukowej i IV Zjazdu Katedr Kryminalistyki, Toruń 5–7 maja 2004 r.* Pod red. V. Kwiatkowskiej-Darul, Toruń 2004, K. Gorazdowski: *Wątpliwości wokół pojęcia broni palnej*, Biul. Prawny Komendy Głównej Policji 2004, Nr 1, K. Gorazdowski: *Broń czarnoprochowa współcześnie* [w:] *Kryminalistyka i nauki penalne wobec przestępczości. Księga pamiątkowa dedykowana Prof. M. Owocowi*. Pod red. H. KołECKIEGO, Poznań 2008, T. Hanausek: *Problem „niebezpieczności” broni palnej*, PiP 2001, Nr 6, S. Hoc: *Z problematyki przestępstwa nielegalnego posiadania i wyrabiania broni w świetle teorii prawa karnego*, NP 1977, Nr 1, S. Hoc: *Przestępstwo nielegalnego posiadania broni palnej na tle praktyki sądowej*, Probl. Krym. 1977, Nr 126, R. Jancewicz, L. A. Niewiński: *Pojęcie broni palnej i amunicji w prawie polskim*, WPP 2004, Nr 3, R. Jancewicz, L. A. Niewiński: *Odpowiedzialność karna na tle art. 263 KK*, WPP 2005, Nr 1, Z. Jeleń, *Pojęcie broni palnej*, Prok. i Pr. 2002, Nr 5, J. Kasprzak: *Prawokryminalistyczna problematyka replik broni* [w:] *Kryminalistyka i nauki penalne wobec przestępczości. Księga pamiątkowa dedykowana Prof. M. Owocowi*. Pod red. H. KołECKIEGO, Poznań 2008, R. Krupiński, A. Bobiński: *Przestępstwa i wykroczenia godzące w zasady reglamentacji broni, amunicji i materiałów wybuchowych*, Cz. I, Prz. Pol. 2000, Nr 3–4, s. 97–109, Cz. II, Prz. Pol. 2001, Nr 1, M. Kulicki, V. Kwiatkowska-Darul, L. Stęпка: *Przyczynę do dyskusji nad definicją broni palnej, gazowej i pneumatycznej*, Prz. Pol. 2002, Nr 3–4, M. Kulicki, L. Stęпка, D. Stucki: *Kryminalistyczno-prawna problematyka broni strzeleckiej*, Kraków 2003, M. Markowska: *Regulacje prawnomiędzynarodowe handlu bronią. Okres do 1919 r. (Część pierwsza)*, WPP 2008, Nr 1, M. Nowozenny: *Przegląd definicji pojęcia „broń palna” z punktu widzenia prawa karnego i kryminalistyki* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. VII, Wrocław 2001, M. Nowozenny: *Pojęcie broni palnej w prawie karnym i kryminalistyce* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XIII, Wrocław 2003, P. Palka: *Problematyka funkcjonowania pojęcia broni palnej w prawie karnym* [w:] *Doctrina multiplex veritas una. Księga Jubileuszowa ofiarowana prof. M. Kulickiemu twórcy katedry Kryminalistyki na Wydziale Prawa i Administracji UMK w 35-lecie jej powołania*. Pod red. A. Bulsiewicz, A. Marka, V. Kwiatkowskiej-Darul, Toruń 2004, W. Poznaniak: *Społeczno-psychologiczne aspekty posiadania broni*, RPEiS 2003, Nr 2, W. Sieracki: *Niektóre problemy odnoszące się do broni wojskowej jako przedmiotu wykonawczego (na tle orzecznictwa Izby Wojskowej SN)*, WPP 1979, Nr 1, C. Sońta: *Broń palna – główne problemy przepisów kodeksu*

karnego, Prok. i Pr. 2004, Nr 5, M. Tomaszewski: *Pojęcie broni palnej w prawie karnym*, Prok. i Pr. 2006, Nr 10, B. Zajac: *Gdzie przechowywać broń. Z zimną lufą*, Rzeczpospolita 2002, Nr 9.

13. Nielegalne przekroczenie granicy (art. 264 KK)

G. Harasimiuk: *Przestępstwo nielegalnego przekroczenia granicy* [w:] *Koncepcja suwerenności. Zbiór studiów*. Pod red. I. Gawłowicz, I. Wierzchowieckiej, Warszawa 2005, M. Jachimowicz: *Nowe zasady odpowiedzialności za nielegalne przekroczenie granicy RP*, Prok. i Pr. 2006, Nr 5, M. Jachimowicz: *Przestępstwo organizowania nielegalnego przekroczenia granicy RP (art. 264 § 3 KK)*, Jur. 2007, Nr 10, M. Klek: *Przestępstwo nielegalnego przekroczenia granicy w nowym Kodeksie karnym*, Kętrzyn 1998, A. Makowski, K. Kubiak: *Nielegalna imigracja drogą morską a bezpieczeństwo państwa*, Toruń 1998, Z. Mirgos: *Przestępstwo bezprawnego przekroczenia granicy państwowej PRL na tle porównawczym*, NP 1987, Nr 9.

14. Ułatwianie nielegalnego pobytu (art. 264 a KK).

R. A. Stefański: *Przestępstwo umożliwienia lub ułatwienia nielegalnego pobytu (art. 264a KK)*, Prok. i Pr. 2005, Nr 11.

Rozdział 19. Przestępstwa przeciwko ochronie informacji

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

S. Bogal: *Tajemnica państwowa i służbowa w świetle nowego kodeksu karnego*, SİMO 1970, Nr 4–5, A. Chmiel: *Przestępstwa związane z wykorzystaniem komputera charakterystyka zagadnienia*, Pal. 1991, Nr 10, A. Ferenc: *Ubezpieczenia przestępstw komputerowych*, Warszawa 2008, S. Hoc: *Ściganie przestępstw przeciwko ochronie informacji – wybrane problemy* [w:] *Współzależność prawa karnego materialnego i procesowego w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji zmian*. Pod red. Z. Cwiakalskiego, G. Artymiak, Warszawa 2009, M. Klejnowska: *Ujawnienie w wyjaśnieniach oskarżonego tajemnicy chronionej prawem*, Ius et Administratio 2004, Nr 4, W. Kulesza: *Ochrona danych osobowych a nowa kodyfikacja prawa karnego w Polsce* [w:] *Ochrona danych osobowych*. Pod red. M. Wyrzykowskiego, Warszawa 1999, B. Kunicka-Michalska: *Przestępstwa przeciwko ochronie informacji i wymiarowi sprawiedliwości. Rozdział XXX i XXXIII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2000, B. Kunicka-Michalska: *Ochrona informacji w Kodeksie karnym z 1997 r.*, Prawo i Adm. 2002, Nr 1, B. Kunicka-Michalska: *Ochrona tajemnicy w Kodeksie karnym*, Acta UNC Prawo 1978, Nr 16, Z. Młynarczyk: *Ochrona tajemnicy państwowej i służbowej w Kodeksie karnym*, NP 1971, Nr 1, L. Obój: *Prawnokarna ochrona tajemnicy państwowej i służbowej*. Prz. Morski 1980, Nr 6, S. Pikulski: *Ochrona tajemnicy państwowej i służbowej w Rzeczypospolitej Polskiej*, WPP 1997, Nr 2, *Przestępczość teleinformatyczna. Materiały seminaryjne*. Pod red. J. Kosińskiego, Szczytno 2005, P. Szustakiewicz: *Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów*, Gaz. Praw. 1999, Nr 38, W. Wróbel: *Niektóre problemy ochrony tajemnicy w projekcie kodeksu karnego*, PrzPK 1996, Nr 14–15, R. Zakrzewski: *Ochrona informacji w nowym Kodeksie karnym*, PUG 1998, Nr 10, R. Zakrzewski: *Przestępstwa przeciwko ochronie informacji*, Mon. Praw. 1998, Nr 10.

2. Ujawnienie tajemnicy państwowej (art. 265 KK)

M. Bieniek: *Sprawdzenie „niebezpieczeństwa” ujawnienia tajemnicy państwowej*. ZNASW 1985, Nr 38, J. Brodzki: *Dziennikarska tajemnica zawodowa*. Prasa Polska 1983, Nr 7, P. Burzyński: *Tajemnica państwowa jako przedmiot ochrony prawnokarnej*, CzPKiNP 2002, Nr 1, B. Fischer: *Ochrona informacji niejawnych*, PiŻ 1999, Nr 2, S. Hoc: *Niektóre aspekty ochrony tajemnicy państwowej i służbowej*, WPP 1998, Nr 3–4, S. Hoc: *Kilka uwag dotyczących przestępstwa z art. 265 KK*, WPP 2003, Nr 4, Z. Józwiak: *Fotografowanie a ochrona tajemnicy państwowej. Stosunek ustawy do prze-*

pisów dotychczasowych. Foto 1983, Nr 7, Z. Józwiak: *Fotografowanie a ochrona tajemnicy państwowej*. *Stosunek ustawy do przepisów dotychczasowych*, Foto 1983, Nr 7, Z. Józwiak: *Fotografowanie w aspekcie ochrony tajemnicy państwowej*, Foto 1983, Nr 8, Cz. Kowalski: *O wzmożenie ochrony tajemnicy państwowej i służbowej*. Probl. Krym. 1970, Nr 84, W. Kozielowicz: *Tajemnica państwowa a proces karny* [w:] *Współzależność prawa karnego materialnego i procesowego w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji zmian*. Pod red. Z. Cwiągalskiego, G. Artymiak, Warszawa 2009, M. Leciak: *Kultura jawności – klauzula tajności. Dziennikarskie prawo do informacji a prawnokarne ochrona tajemnicy państwowej, Zarys problematyki* [w:] *Znaczenie informacji społeczeństwie obywatelskim. Wybrane aspekty prawne* Pod red. B. Chludzińskiego, J. Marszałek-Kawy, Toruń 2007, M. Leciak: *O przestępstwie wykorzystania tajemnicy państwowej (art. 265 § 1 KK) Uwagi na płaszczyźnie lex lata i lex ferenda* [w:] *Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Prof. B. Kunickiej-Michalskiej*. Pod red. J. Jakubowska-Hary, C. Nowak, J. Skupińskiego, Warszawa 2008, M. Leciak: *Tajemnica państwowa i jej ochrona w prawie karnym materialnym i procesie karnym*, Toruń 2009, A. Marek: *Karnoprawne aspekty tajemnicy służbowej komornika sądowego*, Probl. Egzekucji 2000, Nr 9, A. Marek: *Karnoprawne aspekty tajemnicy służbowej komornika sądowego*, PS 2001, Nr 1, W. Niesiołowski: *Obowiązek zachowania tajemnicy przez komornika w kontekście przepisów KK i KPK oraz unormowań prawa prasowego i ordynacji podatkowej w odniesieniu do tajemnicy skarbowej*, Nowa Currenda 2002, Nr 9, M. Polok: *Ochrona tajemnicy państwowej i służbowej w polskim m systemie prawnym*, Warszawa 2006, rec. M. Leciak, PiP 2007, Nr 11, H. Popławski: *Przestępstwa naruszenia tajemnicy państwowej i służbowej*, SMO 1976, Nr 6, T. Szewc: *Informacje niejawne*, Prz. Prawa Publ. 2007 nr 1–2, W. Wróbel: *Prawnokarne ochrona tajemnicy państwowej*, CzPKiNP 2000, Nr 1, W. Wróbel: *Niektóre problemy ochrony tajemnicy w projekcie kodeksu karnego*, PrzPK 1996, Nr 14–15.

3. Ujawnienie tajemnicy służbowej lub zawodowej (art. 266 KK)

A. Barczak: *Prawnokarne ochrona tajemnicy gospodarczej. Próba analizy prawnoporównawczej*, CzPKiNP 2000, Nr 1, M. Bednarek: *Odpowiedzialność lekarza z tututu naruszenia obnowiązku zachowania tajemnicy zawodowej na podstawie kazusu Genowefy K.* [w:] *Prawo – Administracja – Policja*, Olsztyn 2006, Z. Ciopiński: *Ochrona tajemnicy państwowej i służbowej*, RN Gosp.-Admin. 1983, Nr 18, J. Fleszar-Szumigajowa, G. Rejman: *Tajemnica zawodowa lekarz psychiatry*, Pal. 1986, Nr 9, S. Hoc: *Informacje stanowiące tajemnicę bankową*, MoP 2007, Nr 6, S. Hoc: *Karnoprawna ochrona tajemnicy zawodowej, funkcyjnej i służbowej*, Gd. Stud. Praw. 2008, Nr XIX, G. Bogdan: *Przebieg informacji podatkowych i jego ochrona metodami prawa karnego*, CzPKiNP 2000, Nr 1, K. Brocławik: *Prawnokarne aspekty ochrony tajemnicy osób świadczących pomoc prawną*, CzPKiNP 2000, Nr 1, K. Brocławik, M. Czajka: *Prawnokarne aspekty ochrony tajemnicy zawodowej radcy prawnego*, Cz. I. *Zagadnienia materialnoprawne*, Radca Prawny 2001, Nr 3, W. Dadak: *Prawnokarne ochrona tajemnicy handlowej w postępowaniu w sprawach zamówień publicznych*, CzPKiNP 2000, Nr 1, W. Dadak: *Prawnokarne ochrona tajemnicy w obrocie papierami wartościowymi*, CzPKiNP 2000, Nr 1, T. Dukiet-Nagórska: *Ujawnienie tajemnicy bankowej*, Prawo Bankowe 2005, Nr 4, E. Czarny-Drożdziejko: *Karna ochrona prawa do informacji publicznej*, Cz. PKiNP 2005, Nr 2, E. Czarny-Drożdziejko: *Karna ochrona prawa do inforamcji publicznej* [w:] *Władza lokalna a media. Zarządzanie informacją – public relation – promocja jednostek samorządu terytorialnego (Lublin, 04. 2005 r.)*. Pod red. S. Michałowskiego, W. Micha, Lublin 2006, A. Guzik: *Prawnokarne aspekty ochrony tajemnicy dziennikarskiej*, CzPKiNP 2000, Nr 1, G. Harasimiuk: *Podstawy odpowiedzialności karnej za ujawnienie tajemnicy pocztowej* [w:] *Rynek usług pocztowych*. Pod red. R. Czaplewskiego, K. Flaga-Gieruszyńskiej, Warszawa 2008, S. Hoc: *Karnoprawna ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa*, ZN WSHiP Prawo 2000, Nrr 3, S. Hoc: *Karnoprawna ochrona tajemnicy zawodowej, funkcyjnej i służbowej*, Gd. Stud. Praw. 2008, Nr 19, A. Jurkowska: *Tajemnica bankowa jako środek ochrony prawa do prywatności*, Gd. Stud. Praw. 2005, t. XIII, A. Jurkowska-Zeidler: *Penalizacja zachowań sta-*

nowiących naruszenie tajemnicy bankowej, Gd. Stud. Praw. 2008, Nr XIX. D. Karczmarska: *Prawnokarna ochrona tajemnicy a dowód z zeznań i wyjaśnień – zagadnienia wybrane* [w:] *Współzależność prawa karnego materialnego i procesowego w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji zmian*. Pod red. Z. Cwiąkalskiego, G. Artymiak, Warszawa 2009, T. Krawczyk: *Odpowiedzialność karna za naruszenie tajemnicy zawodowej w ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych*, Stud. Praw.-Ekonom. 2002, Nr 66, T. Krawczyk: *Odpowiedzialność karna za naruszenie zawodowego obowiązku dyskrecji w ustawie z 28 sierpnia 1997 r. o funduszach inwestycyjnych*, Acta UŁ Fol. Iur. 2004, Nr 67, M. Kulczycki: *Psychiatrzy i prawnicy o tajemnicy lekarskiej*, GP 1980, Nr 19–20, A. Liszewska, W. Roabczyński: *Aids a tajemnica lekarska*, Poznań 2001, J. Majewski: *Przestępstwo sprzeniewierzenia się tajemnicy bankowej*, Pal. 2000, Nr 7–8, J. Majewski: *Odpowiedzialność karna za naruszenie obowiązku dyskrecji w obrocie papierami wartościowymi*, Przegląd Papierów Wartościowych 2001, Nr 5, M. Marciniak: *Tajemnica lekarska w prawie karnym* [w:] *Współzależność prawa karnego materialnego i procesowego w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji zmian*. Pod red. Z. Cwiąkalskiego, G. Artymiak, Warszawa 2009, A. Marek: *Karnoprawne aspekty tajemnicy służbowej komornika sądowego*, PS 2001, Nr 1, s. 3–17, Problemy Egzekucji 2000, Nr 9, M. Leciak: *O granicach odpowiedzialności karnej dziennikarza za przestępstwo ujawnienia tajemnicy państwowej (art. 265 KK)*, [w:] *Prawo ochrony środowiska i prawo karne. Książka jubileuszowa z okazji 40-lecia pracy naukowej*. Pod red. H. Lisickiej, Wrocław 2008, L. Lipiec: *Odpowiedzialność za ujawnienie informacji poufnej*, Gaz. Praw. 2000, Nr 80, A. Liszewska: W. Roabczyński: *Aids a tajemnica lekarska*, Poznań 2001, W. Niesiołowski: *Obowiązek zachowania tajemnicy przez komornika w kontekście przepisów KK i KPK oraz unormowań prawa prasowego i ordynacji podatkowej w odniesieniu do tajemnicy skarbowej*, Nowa Currenda 2002, Nr 9, E. Plebanek, M. Rusinek: *Ujawnienie tajemnicy zawodowej w procesie karnym a odpowiedzialność karna*, CzPKiNP 2007, Nr 1, A. Płońska: *Insider trading – przestępstwo ujawnienia lub wykorzystania tajemnicy zawodowej i informacji poufnych* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XXI, Wrocław 2007, M. Safjan: *Problemy prawne tajemnicy lekarskiej*, Kwart. Pr. Pryw. 1995, Nr 1, A. Sakowicz: *Ochrona informacji*, Jur. 2001, Nr 6, Z. Salamonowicz, M. Salamonowicz: *Ochrona prawnokarna tajemnicy przedsiębiorstwa i jej rola we wzmocnieniu pozycji prawnej przedsiębiorcy* [w:] *Ochrona człowieka w świetle prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Materiały konferencyjne*. Pod red. S. Pikulskiego, Olsztyn 2002, M. Sieradzka: *Prawnokarne aspekty naruszenia tajemnicy przedsiębiorstwa* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XIX, Wrocław 2006, P. K. Sowiński: *Ujawnienie w wyjaśnieniach oskarżonego okoliczności stanowiących tajemnicę chronioną prawem* [w:] *Współzależność prawa karnego materialnego i procesowego w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji zmian*. Pod red. Z. Cwiąkalskiego, G. Artymiak, Warszawa 2009, I. Stanowska: *Odpowiedzialność karna, dyscyplinarna i służbowa za naruszenie przepisów o ochronie informacji niejawnych* [w:] *Prawne i administracyjne aspekty bezpieczeństwa osób i porządku publicznego w okresie transformacji ustrojowo-gospodarczej. Materiały konferencji (Mierki, 26–27 października 2000 r.)*, Pod red. W. Bednarka, S. Pikulskiego, Olsztyn 2000, J. Sobczak: *Tajemnica dziennikarska. Zakres, rola gwarancyjna, zadania dowodowe – aspekty procesowe i skutki w zakresie prawa karnego materialnego* [w:] *Współzależność prawa karnego materialnego i procesowego w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji zmian*. Pod red. Z. Cwiąkalskiego, G. Artymiak, Warszawa 2009, R. Szałowski: *Zakres przedmiotowy tajemnicy państwowej*, *Ius Novum* 2008, Nr 3, T. Szewc: *Informacje niejawne*, Prz. Pr. Publ. 2007, Nr 1–2, M. Szewczyk: *Prawnokarna ochrona tajemnicy zawodowej lekarza*, CzPKiNP 2000, Nr 1, A. Szyszko: *Odpowiedzialność prawna związana z tajemnicą bankową*, *Prawo Bankowe* 2000, Nr 12, G. Zielecki: *Niektóre problemy ochrony tajemnicy*, Prz. Morski 1980 nr 1.

4. Nielegalne pozyskanie informacji (art. 267 KK)

A. Adamski: *Karalność hackingu na podstawie przepisów kodeksu karnego z 1997 r.* PS 1998, Nr 11–12, A. Adamski: *Przestępczość w cyberprzestrzeni. Prawne środki przeciwdziałania zjawisku w Polsce na tle projektu Konwencji Rady Europy*, Toruń 2001, A. Adamski: *Cyberprzestępczość – aspekty prawne i kryminologiczne*. SP 2005, Nr 4, M. Amberg: *Przestępstwa w internecie*, Jur. 2000, Nr 9, M. Amberg: *Przestępstwa w sieci*, Cz. 1., GS 2000, Nr 9, s. 35–38, Cz. 2, GS 2000, Nr 10, Cz. 3, GS 2000, Nr 11, M. Białkowski: *Hacking – przestępczość nowych czasów*, Prz. Pol. 2001, Nr 1, M. Białkowski: *Hacking międzynarodowy*, GS 2002, Nr 1, M. Białkowski: *Szpiegostwo komputerowe*, GS 2002, Nr 11, A. Bojańczyk: *Karnoprawne aspekty ochrony prawa pracownika do tajemnicy komunikowania się*. Część I, Pal. 2003, Nr 1–2, Część II, Pal. 2003, Nr 4, S. Bukowski: *Ataki hackerskie – Próba analizy prawnokarnej*, GS 2003, Nr 7–8, S. Bukowski: *Hacking i inne wybrane przestępstwa komputerowe*, GS 2003, Nr 11, S. Bukowski: *Kodeks karny a Konwencja o cyberprzestępczości*, Cz. 1, GS 2004, Nr 3, cz. 2, GS 2004, Nr 4, cz. 3, GS 2004, Nr 5, cz. 4, GS 2004, Nr 6, S. Bukowski: *Zapobieganie i metody reagowania na przestępstwa komputerowe*, Jur. 2004, Nr 4, S. Bukowski: *Przestępstwo hackingu*, PS 2005, Nr 4, W. Cieślak, M. Górtowski: *Postęp w informatyce a prawo karne*, EP 2004, Nr 1, E. Czarny-Drożdżejko: *Ochrona informacji i programów komputerowych w nowym Kodeksie karnym [w:] Prawo autorskie a postęp techniczny*. Podred. J. Barty, R. Markiewicz. Kraków 1999, K. Dudka: *Ochrona prawa do prywatności i jej ograniczenia w polskim prawie karnym*. Część I, CzPKiNP 2000, Nr 2, K. Gienas: *Cyberprzestępczość*, Jur. 2003, Nr 12, K. Gienas: *Projekt nowelizacji KK. Drżycie cyberprzestępcy*, EP 2004, Nr 3, D. Habrat: *Ochrona informacji w Kodeksie karnym na tle postanowień Konwencji o cyberprzestępczości [w:] Zmiany w polskim prawie karnym po wejściu w życie kodeksu karnego z 1997 r.* Pod red. T. Bojarskiego, K. Nazar. A. Nowosad, M. Szwarczyka, Lublin 2006, A. Haręża: *Podstuch sieciowy – zarys problemu*, Acta UW. Prz. Prawa i Adm. 2005 nr 70, S. Hoc: *Prawo karne a telewizja kablowa*, Prawo. Administracja. Kościół 2005, Nr 4, S. Hoc: *Przestępstwo nielegalnego uzyskania informacji – zagadnienia wybrane [w:] Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Prof. B. Kunickiej-Michalskiej*. Pod red. J. Jakubowska-Hary, C. Nowak, J. Skupińskiego, Warszawa 2008, Ł. Klimowicz: *Hacking w polskim Kodeksie karnym [w:] Problemy współczesnej kryminalistyki*. Pod red. E. Gruzy, T. Tomaszewskiego, Warszawa 2003, t. 6, M. Kliś: *Przestępczość w Internecie. Zagadnienia podstawowe*, CzPKiNP 2000, Nr 1, J. Kosiński: *Regulacje karnoprawne w dziedzinie zwalczania zagrożeń w sieci*, Prz. Pol. 2008, Nr 2, R. Koszut: *Kwestie sporne na tle wykładni przestępstwa hackingu [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. VIII, Wrocław 2001, R. Koszut: *O niektórych kwestiach spornych na tle ujęcia przestępstwa hackingu w Kodeksie karnym z 1997 r.* Mon. Praw. 2004, Nr 4, Dodatek „Prawo mediów elektronicznych”, J. Lickiewicz: *Charakterystyka psychologiczna osób popełniających przestępstwa komputerowe*, Z zagadnień Nauk Sądowych 2005, Nr 61, W. Młynarski: *Pracodawca płaci za telefoniczne pogaduszki, ale podstuchiwać nie może. Rozmowy ściśle kontrolowane*, Rzeczpospolita 2002, Nr 9, D. Mocarcka, A. Winnicki: *Nielegalne wejście w posiadanie informacji przez funkcjonariuszy publicznych — w kontekście ochrony prawnej wynikającej z art. 267 § 2 KK*, Prz. Pol 2008, Nr 3, I. Politowska, M. Szmit: *Artykuł 267 KK oczami biegłego*, Mon. Praw. 2008, Nr 16 dodatek *Prawo Mediów Elektronicznych Nr 8*, I. Politowska: *Karalność tzw. przestępstwa hackingu*, Boston IT Security Review 2007, Nr 12, M. Rogalski: *Procesowe aspekty przestępczości telekomunikacyjnej – postanowienie o umorzeniu postępowania i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw [w:] Współzależność prawa karnego materialnego i procesowego w świetle kodyfikacji karnych z 1997 r. i propozycji zmian*. Pod red. Z. Cwiąkalskiego, G. Artymiak, Warszawa 2009, D. Sielicki: *Karnoprawne aspekty komunikacji elektronicznej [w:] Prawne i ekonomiczne aspekty komunikacji elektronicznej*. Pod red. J. Gołczyńskiego, Warszawa 2003, M. Sowa: *Ogólna charakterystyka przestępczości internetowej*, Pal. 2000, Nr 5–6, M. Tabor: *Przestępstwa komputerowe w nowym Kodeksie karnym – zarys ogólny [w:] Przestępczość przygraniczna. T. 2. Nowy polski kodeks karny. Materiały konferencyjne*. Pod. red. G. Wolfa, Słubice–Poznań 2003, B. Zając: *Prawno-karne aspekty ochrony programów*

komputerowych, Prace Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej. Seria Zarządzanie i Marketing 1999, Nr 4.

7. Sabotaż komputerowy (art. 269 KK)

A. Adamski: *Przestępstwa komputerowe w projekcie kodeksu karnego na tle europejskich standardów normatywnych* [w:] *Prawne aspekty nadużyć popełnianych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii przetwarzania informacji. Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej* pod red. A. Adamskiego, Poznań 20–22 kwietnia 1994, Toruń 1994, A. Adamski: *Przestępstwa komputerowe w nowym Kodeksie karnym* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 17, Warszawa 1998, A. Adamski: *Prawo karne komputerowe*, Warszawa 2000, rec. S. Hoc, WPP 2001, Nr 1, T. Kaczmarek, PiP 2001, Nr 7, M. Białkowski: *Zagadnienia prawne przestępczości komputerowej*, Prz. Pol. 2000, Nr 1–2, M. Białkowski: *Oszustwo komputerowe*, GS 2002, Nr 5, M. Białkowski: *Falszerstwa komputerowe*, GS 2002, Nr 6, M. Białkowski: *Niszczanie danych i programów komputerowych*, GS 2002, Nr 7–8, M. Białkowski: *Przestępcy w cyberprzestrzeni*, GS 2001, Nr 11, S. Bukowski: *Przestępczość komputerowa – synteza zjawiska*, GS 2003, Nr 9–10, K. Buchała: *Reforma polskiego prawa karnego materialnego. Przestępstwa przeciwko ochronie informacji i oszustwo komputerowe* [w:] *Prawne aspekty nadużyć popełnianych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii przetwarzania informacji. Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej* pod red. A. Adamskiego, Poznań 20–22 kwietnia 1994, Toruń 1994, W. Cieślak, M. Górtowski: *Postęp w informatyce a prawo karne (uwagi na tle projektu ustawy o zmianie kodeksu karnego)*, EP 2004, Nr 1, B. Fischer: *Ludzie i komputery*, PiŻ 1998, Nr 35, B. Fischer: *W poszukiwaniu bezpiecznego systemu. Zapobieganie przestępstwom komputerowym*, PiŻ 1998, Nr 36, B. Fischer: *Wirusy i szyfry*, PiŻ 1998, Nr 39, B. Fischer: *Przestępstwa komputerowe. Aspekty prawno-kryminalistyczne*, Kraków 2000, rec. G. Grzegorska, PiŻ 2000, Nr 12, A. Adamski, PiP 2001, Nr 1, K. Gienas: *Projekt nowelizacji KK. Drżycie cyberprzestępcy*, EP 2004, Nr 3, J. Horoszkiewicz: *Piractwo komputerowe czy kopiowanie programów komputerowych na własny użytek*, Policja 2006, Nr 3, J. Horoszkiewicz: *Piractwo komputerowe czy kopiowanie programów komputerowych na własny użytek*, Policja 2006, Nr 3, P. Kardas: *Prawnokarna ochrona informacji w polskim prawie karnym z perspektywy przestępstw komputerowych. Analiza dogmatyczna i strukturalna w świetle aktualnie obowiązującego stanu prawnego*, CzPKiNP 2000, Nr 1, T. Kaczmarek: *Polskie prawo karne wobec przestępczości komputerowej* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. VIII, Wrocław 2001, B. Kunicka-Michalska: *Oszustwo komputerowe. Regulacje prawa polskiego*, SP 2006, Nr 4, M. Maj, K. Silicki: *Klasyfikacja i terminologia incydentów naruszających bezpieczeństwo sieci* [w:] *Internet 2000 (prawo – ekonomia – kultura)* Pod red. R. Skubisza, Lublin 2000, L. K. Paprzycki: *Oszustwo informatyczne właściwe i niewłaściwe a nielegalne wykorzystywanie dialerów*, SP 2006, Nr 4, P. Sikora: *Przestępstwa komputerowe w ujęciu nowego kodeksu karnego*, Acta UWr. Prawo 1999, Nr 266, M. Sowa: *Ogólna charakterystyka przestępczości komputerowej*, Pal. 2001, Nr 5–6, M. Trybus: *O tzw. przestępstwach komputerowych w Kodeksie karnym z 1997 roku*. Rzesz. Zesz. Nauk. 1999, Nr 2, E. Usowicz: *Przestępstwa komputerowe*, Gaz. Praw. 2000, Nr 46, J. W. Wójcik: *Przestępczość komputerowa*, PiŻ 1998, Nr 9, J. W. Wójcik: *Przestępczość komputerowa uregulowana w nowym Kodeksie karnym*, GS 1998, Nr 10, J. W. Wójcik: *Włamywacze komputerowi*, PiŻ 1998, Nr 37, J. W. Wójcik: *Oszustwa komputerowe*, PiŻ 1999, Nr 15, J. W. Wójcik: *Przestępstwa komputerowe w nowym Kodeksie karnym*, Przegląd Organizacji 1998, Nr 11, J. W. Wójcik: *Przestępstwa komputerowe. Część I – Fenomen cywilizacji. Część II – Techniki zapobiegania*, Warszawa 1999, R. Zakrzewski: *Prawne instrumenty zwalczania piractwa komputerowego*, Kontr. Państw. 1995, Nr 1.

9. Bezprawne wykorzystanie programów i danych (art. 269b KPK)

K. Gienas: *Uwagi do przestępstwa stypizowanego w art. 269b Kodeksu karnego*, Prokurator 2005, Nr 1, K. Gienas: *Zwalczanie cyberprzestępczości w świetle art. 269b Kodeksu karnego – problem tzw. heckin tools*, EP 2006, Nr 3.

Rozdział 20. Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

G. Rejman: *Przestępstwa przeciwko dokumentom w świetle art. 270 i 271 KK*, PrzPK 1999, Nr 19, Z. Kalas: *Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 7, Warszawa 1997, Z. Kegel, J. Satko: *Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi. Orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych 1918–2000. Piśmiennictwo*, Kraków 2002, G. Kopczyński: *Kryminalistyczne aspekty przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów w Kodeksie karnym z 1997 roku* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. V, Wrocław 2000, H. KołECKI: *Techniczno-kryminalistyczne badania autentyczności dokumentów publicznych*, Poznań 2002, H. KołECKI: *Dokument publiczny we współczesnym obrocie ekonomiczno-prawnym (zagadnienia wybrane)*, Prz. Pol. 2007, Nr 2, H. KołECKI: *Dokument publiczny we współczesnym obrocie ekonomicznoprawnym. Zagadnienia wybrane* [w:] *Problemy współczesnej kryminalistyki*, Pod red. E. Gruz, T. Tomaszewskiego, M. Goca, Warszawa 2007, t. 11, K. Liżyńska, J. Szczypińska: *Wiarygodność dokumentu i jej ochrona w ujęciu karnoprawnym*, Prz. Pol. 2002, Nr 3–4, M. Łazęcki: *Odpowiedzialność karna członków zarządu blanku z tytułu przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów*, Biuletyn Bankowy 2002, Nr 7–8, B. Mik: *Karnomaterialna ochrona dokumentów (zagadnienia wybrane)*, Prok. i Pr. 2001, Nr 4, J. Piórkowska-Flieger: *Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów w nowym Kodeksie karnym*. PS 1997, Nr 10, J. Piórkowska-Flieger: *Nowe typy przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów w przyszłym Kodeksie karnym* [w:] *Polska lat dziewięćdziesiątych. Przemiany państwa i prawa*, t. 3. *Materiały z konferencji „Polska lat dziewięćdziesiątych. Przemiany państwa i prawa”*, Lublin–Kazimierz, 28–30 kwietnia 1997 r., Lublin 1997, J. Piórkowska-Flieger: *Falsz dokumentu w polskim prawie karnym*, Kraków 2004, G. Rejman: *Przestępstwa przeciwko dokumentom w świetle art. 270 i 271 KK* PrzPK 1999, Nr 19, M. Rogalski: *Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów w telekomunikacji. Przestępstwo fałszerstwa*. Cz. 1, Prokurator 2005, Nr 4, s. 42–65, Cz. 2, Prokurator 2006, Nr 1, F. Schroeder: *Karnoprawne i kryminalistyczne problemy fałszerstwa dokumentów* [w:] *Problemy dowodu z dokumentu. Materiały VIII Wrocławskiego Sympozjum Badań Pisma 17–19 czerwca 1998 r.* Pod red. Z. Kęgła, Wrocław 1999, Z. Siwik: *O przestępstwach przeciwko dokumentom de lege ferenda* [w:] *Problematyka dowodu z ekspertyzy dokumentów*. Pod red. Z. Kęgła, t. 2, Wrocław 2002, Z. Siwik: *Przestępstwa przeciwko dokumentom w nowym projekcie kodeksu karnego z 2006 roku (tzw. projekt prezydencki)* [w:] *Wpływ badań eksperymentalnych na wartość dowodową ekspertyzy dokumentów. Materiały konferencyjne (Wrocław, 7–9 czerwca 2006 r.)*. Pod red. Z. Kęgła, Wrocław 2008, Z. Siwik: *Przestępstwa przeciwko dokumentom* [w:] *Zagadnienie dowodu z ekspertyzy pisma ręcznego (Wisła, 6–7 grudnia 1974)*. Pod red. Z. Kęgła, Katowice 1976, K. Stawik: *Fałszerstwa w obrębie współczesnej przestępczości*, Radca Prawny 2000, Nr 6, R. Zakrzewski: *Ochrona wiarygodności dokumentów w nowym Kodeksie karnym*, PUG 1999, Nr 7–8.

2. Fałszerstwo materialne dokumentu (art. 270 KK)

E. Cebula, M. Małysz: *Wtórne cywilne i karne skutki stwierdzenia nieautentyczności testamentu* [w:] *Problematyka dowodu z ekspertyzy dokumentów*. Pod red. Z. Kęgła, t. 1, Wrocław 2002, P. Chrzczonowicz, M. Filar: *Dokument w obrocie prawnym i jego fałszerstwo – niektóre aspekty karnoprawne, kryminalistyczne i kryminalistyczne* [w:] *Doctrina multiplex veritas una. Księga Jubileuszowa*

wa ofiarowana prof. M. Kulickiemu twórcy katedry Kryminalistyki na Wydziale Prawa i Administracji UMK w 35-lecie jej powołania. Pod red. A. Bulsiewicza, A. Marka, V. Kwiatkowskiej-Darul, Toruń 2004, P. Czubik: *Falszerstwa dotyczące klauzul apostille na dokumentach zagranicznych*, Prokurator 2005, Nr 2–3, K. Gorazdowski: *Prawny charakter tablic rejestracyjnych*, Policja 2004, Nr 4, B. Hołyst, J. Pomykała: *Podpis elektroniczny – aspekty kryminalistyczne, prawne i informatyczne*, PK 2007, Nr 256, R. Kmiecik: „Falsz materialny” protokołu jako „dowodu z przeznaczenia” w sprawie karnej (art. 270 § 1 KK) [w:] *Kryminalistyka i nauki penalne wobec przestępczości. Księga pamiątkowa dedykowana Prof. M. Owocowi*. Pod red. H. Koteckiego, Poznań 2008, M. Łazęcki: *Legalnie acz fikcyjnie – Odpowiedzialność karna członków zarządu w związku z fikcyjnym podwyższeniem kapitału zakładowego w spółce akcyjnej*, GS 2002, Nr 6, M. Łazęcki: *Podrabianie, przerabianie – Odpowiedzialność karna członków zarządu banku z tytułu przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów*, GS 2002, Nr 7–8, J. Piórkowska-Flieger: *Prawne i społeczne uzasadnienie karalności fałszu dokumentu*, Stud. Iur. Lublin 2003, t. I, J. Piórkowska-Flieger: *Propozycje nowelizacji art. 270 KK – próba oceny* [w:] *Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Prof. B. Kunickiej-Michalskiej*. Pod red. J. Jakubowska-Hary, C. Nowak, J. Skupińskiego, Warszawa 2008, G. Rejman: *Przestępstwa przeciwko dokumentom w świetle art. 270 i 271 KK* PrzPK 1999, Nr 19, J. Skorupka: *Karnoprawna ochrona dłużników wekslowych i czekowych na podstawie art. 270 § 2 KK* PiP 2002, Nr 2, J. Szmigielska: *Falsz intelektualny w polskim prawie karnym Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XIX, Wrocław 2006, G. Zapotoczny: *Falszerstwa dokumentów i nowoczesne zabezpieczenia przed nimi*, SI 2007, Nr 46,

3. Falszerstwo intelektualne (art. 271 KK)

R. Buk: *Odpowiedzialność za wystawienie i posłużenie się nierzetelną fakturą VAT w świetle przepisów kodeksu karnego skarbowego i kodeksu karnego*, DP 2007, Nr 2, M. Czyżak: *Odpowiedzialność notariusza za przestępstwo fałszu intelektualnego*, Przegląd Notarialny 2004, Nr 2, W. Fijałkowski, S. Pikulski: *Zasady odpowiedzialności notariusza za fałszowanie aktów notarialnych*. Stud. Prawnoustrojowe, 2004, t. 3, M. Lubelski: *Nieprawdziwa faktura, czyli problem wiarygodności dokumentu (niektóre aspekty przestępstwa z art. 271 § 1 KK)* [w:] *Wokół problematyki dokumentu Księga pamiątkowa dedykowana Prof. A. Felusiovi*. Pod red. T. Widły, Katowice 2005, P. Kardas: *Złożenie sądowi rejestrowemu listy wspólników niezgodnej z treścią wpisów w księdze udziałów*, CzPKiNP 2006, Nr 1, M. Kozak: *Odpowiedzialność karna pracodawcy za fałszowanie, podrabianie, niszczenie lub uszkodzanie list obecności pracownika*, Prokurator 2007, Nr 2, A. Orłowska: *Falsz intelektualny a faktura VAT*, Prok. i Pr. 2004, Nr 9, J. Szczypińska: *Przestępstwo fałszu intelektualnego w ustawodawstwie, judykaturze i doktrynie, Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. IX, Wrocław 2001.

4. Wyłudzenie poświadczenia nieprawdy (art. 272 KK)

J. Błachut: *Prawne konsekwencje tworzenia prac dyplomowych na zlecenie*, Prok. i Pr. 2005, Nr 5, A. Lach, K. Skowroński: *Magister na zamówienie*, Rzeczpospolita 2004, Nr 167.

5. Używanie dokumentu poświadczającego nieprawdę (art. 273 KK)

P. Kardas: *Karnoprawne aspekty posłużenia się fakturą nierzetelną*, Prok. i Pr. 2007, Nr 2.

6. Z bycie dokumentu stwierdzającego tożsamość (art. 274 KK)

R. A. Stefański: *Przestępstwo zbycia dokumentu tożsamości (art. 274 KK)*, Prok. i Pr. 2006, Nr 5.

7. Posługiwanie się dokumentem stwierdzającym tożsamość innej osoby lub jej prawa majątkowe (art. 275 KK)

A. Pilch: *Status bonu towarowego na gruncie KK*, Pal. 2004, Nr 11–12, T. Kaczmarek: *O bonie towarowym raz, jeszcze*, PiP 2004, Nr 10.

8. Niszczenie dokumentów (art. 276 KK)

R. A. Stefański: *Przestępstwo niszczenia dokumentów (art. 276 KK)*, Prok. i Pr. 2002, Nr 7–8, J. Wojciechowski: *Przepis prawie zapomniany*, Rzeczpospolita 1994 nr 15.

9. Niszczenie znaków granicznych (art. 277 KK)

R. A. Stefański: *Przestępstwo niszczenia znaków granicznych – art. 277 KK*, Prok. i Pr. 2001, Nr 10.

Rozdział 21. Przestępstwa przeciwko mieniu

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas: *Przestępstwa przeciwko mieniu [w:] Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 21, Warszawa 1997, A. Dermont: *Ustawowa zmiana „mienia” na „rzecz” w Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 2003, Nr 9, L. Gardocki: *Przestępstwa przeciwko mieniu w projekcie kodeksu karnego*, Pal. 1994, Nr 7–8, O. Górniok: *Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu i mieniu w Projekcie Kodeksu Karnego*, PUG 1994, Nr 7–8, O. Górniok: *Zmiany dotyczące przestępstw przeciwko mieniu (Rozdział XXXVI KK) [w:] Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, Nr 7, Warszawa 1997, O. Górniok: *O potrzebie zmian i uzupełnień katalogu przestępstw przeciwko mieniu*, NP 1989, Nr 9, O. Górniok: *O przestępstwach przeciwko mieniu w projekcie zmian przepisów kodeksu karnego*, NP 1982, Nr 9–10, A. Kabat: *Przestępstwa przeciwko mieniu. Uwagi na marginesie projektowanych zmian*, PP 1981, Nr 11, P. Kardas, J. Satko: *Przestępstwa przeciwko mieniu. Przegląd problematyki. Orzecznictwo (SN 1918–2000). Piśmiennictwo*, Kraków 2002, Z. Kukuła: *Majątek spółki cywilnej jako przedmiot prawnokarnej ochrony*, PS 2005, Nr 9, S. Łagodziński: *Przestępstwa przeciwko mieniu w projekcie kodeksu karnego*, PP 1991, Nr 1–2, S. Łagodziński: *Przestępstwa przeciwko mieniu w Kodeksie karnym (wybrane zagadnienia)*, Prok. i Pr. 1999, Nr 2, S. Łagodziński: *Przestępstwa rozbójnicze – wybrane zagadnienia*, Prok. i Pr. 1999, Nr 11–12, S. Łagodziński: *Z problematyki projektowanych zmian przepisów KK*, PP 1982, Nr 7, B. Michalski: *Przestępstwa przeciwko mieniu. Rozdz. XXXV Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 1999, P. Petasz: *Kradzież a zabór*, EP 2004, Nr 5, E. Pływaczewski: *Wokół prawnokarnej ochrony mienia społecznego i prywatnego*, PiP 1988, Nr 7, A. Sońnicka: *Odpowiedzialność karna za zabór mienia stanowiącego wspólność majątkową małżeńską*, *Studia Iuridica Lublinensia* 2006, t. VIII, L. Wilk: *Stan wyższej konieczności przy przestępstwach przeciwko mieniu*, *Prace Naukowe UŚI*. 1997, Nr 22, J. Wojciechowski: *Ewolucja prawno-karna mienia w prawie polskim*, Biul. Lubelskiego TN Humanistyka 1991/1992, Nr 1–2.

2. Kradzież (art. 278 KK)

A. Adamski: *Harmonizacja prawa karnego państw Unii Europejskiej w dziedzinie przestępstw związanych z kartami płatniczymi*, SP 2006, Nr 4, K. Banasik: *Wypadek mniejszej wagi w prawie karnym*, Prok. i Pr. 2008, Nr 3, A. Baran: *Kradzież szczególnie zuchwała (art. 208 KK) w orzecznictwie SN*, PP 1987, Nr 8–9, A. Baran: *Podstęp jako cecha szczególnej zuchwałości kradzieży*, NP 1977, Nr 4, A. Baran: *Użycie siły fizycznej wobec osoby jako element szczególnej zuchwałości w art. 208 KK*, PP 1976, Nr 7–8, M. Bojarski, W. Radecki: *Ochrona zabytków w polskim prawie karnym. Stan aktual-*

ny i propozycje de lege ferenda [w:] *Prawnokarna ochrona dziedzictwa kultury. Materiały z konferencji Gdańsk, 30 maja – 1 czerwca 2005 r.* Pod red. J. Kaczmarka, Zakamycze 2006, S. Bukowski: *Kradzież programu komputerowego*, GS 2004, Nr 1, P. Chlebowicz: *Prawnokarne aspekty ochrony dóbr kultury. Refleksje na tle zmiany stanu prawnego*, *Ochrona Zabytków* 2003, Nr 3–4, D. Cyman: *Przestępstwo czy wykroczenie – Kradzież kieszonkowa portfela z kartą płatniczą*, GS 2003, Nr 6, E. Czarny-Drożdziejko: *Ochrona informacji i programów komputerowych w nowym Kodeksie karnym* [w:] *Prawo autorskie a postęp techniczny*. Red. J. Barta, R. Markiewicz, Kraków 1999, W. Daszkiewicz: *Kradzież i przywłaszczenie zabytku*, RPEiS 1987, Nr 3, A. Gerecka-Żołyńska: *W kwestii definicji dobra kultury i dzieła sztuki*. Prok. i Pr. 1999, Nr 9, A. Gorczyńska, P. Petasz: *Przestępstwo kradzieży i jego odmiany*. Apelacja Gdańska 2005, Nr 2, O. Górniok: *Z problematyki kradzieży szczególnie zuchwałej*, PP 1971, Nr 11, W. Gutekunst: *Kradzież szczególnie zuchwała*, Acta UW. Prawo 1978, Nr 76, K. J. Jakubski: *Ataki przestępcze na bankomaty*, Biuletyn Bakowy 2005, Nr 2, J. Jakubski: *Przestępstwa związane z użyciem kart*, Prawo Bankowe 1998, Nr 2, J. Jurewicz: *Kilka uwag w kwestii konstrukcji wypadku mniejszej wagi*, Acta UŁ. Fol. Iur. 2004, Nr 67, J. Kaczmarek, M. Kierszka: *Pojęcie „mienie w wielkich rozmiarach”, zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach” oraz „dobra o szczególnym znaczeniu dla kultury” w Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 2000, Nr 3, A. Księżopolska-Kukulka: *Dobra kultury jako przedmiot ochrony w prawie karnym*, Prokurator 2007, Nr 2, J. Kukulski, I. Pluta: *Karty bankowe jako przedmiot przestępstwa*. Cz. 1, Gaz. Praw. 1998, Nr 8, Cz. 2 Gaz. Praw. 1998, Nr 9, W. Kurpiński: *Specyfika prowadzenia spraw związanych z nielegalnym wywozem za granicę lub przywozem z zagranicy zabytków – współpraca z innymi służbami w ocenie straży granicznej*, Prz. Pol. 2007, Nr 3, M. Kwiatkowski: *Rozgraniczenie usiłowania i dokonania kradzieży w orzecznictwie SN*, WPP 1989, Nr 1, M. Lange: *Praktyczne aspekty zwalczania przestępczości skierowanej przeciwko zabytkom*, Prz. Pol. 2007, Nr 3, M. Lemkowski: *Pojęcie kradzieży w ogólnych warunkach ubezpieczenia AC*, Wiadomości Ubezpieczeniowe 2004, Nr 1–2, P. Lewczyk: *Wypadek mniejszej wagi w Kodeksie karnym (uwagi de lege lata i postulaty de lege ferenda)*, Prok. i Pr. 2008, Nr 7–8, S. Łagodziński: *Okoliczności kwalifikujące kradzież. Zagadnienia prawnoporównawcze*, Pal. 1981, Nr 7–9, S. Łagodziński: *Ustawowe znamiona kradzieży*, PP 1980, Nr 8–9, M. Maciejko: *Zakres znaczeniowy pojęcia „zagarnięcie” w prawie karnym*, Pal. 1987, Nr 10–11, T. Majewski: *Ustalenie wartości mienia w sprawach o zagarnięcie (w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego)*, Pal. 1979, Nr 4, A. Marek, A. Peczeniuk, E. Plywachowski: *Kradzież i paserstwo mienia prywatnego*, Warszawa 1985, Z. Młynarczyk: *Czy można ukraść własne mienie?* GP 1976, Nr 7, P. Nasuszny: *Energia oraz karta uprawniająca do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego jako szczególne przedmioty wykonalności przestępstwa kradzieży z art. 278 § 5 KK* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni. t. XIV, Wrocław 2003, P. Petasz: *Kradzież a zabór – kilka uwag o różnicach*, EP 2004, Nr 5, *Przestępczość z wykorzystaniem elektronicznych instrumentów płatniczych. Materiały pokonferencyjne*. Pod red. J. Kosińskiego, Szczytno 2006, J. Pokrzywniak: *Nielegalne pobieranie energii na gruncie ustawy „Prawo energetyczne”*, PUG 2008, Nr 2, M. Rogalski: *Uregulowania o charakterze prewencyjnym w zakresie przestępstwa kradzieży telefonu komórkowego*, Ius et Administratio 2004, Nr 1, M. Rogalski: *Przestępstwo kradzieży telefonu komórkowego*, Pal. 2005, Nr 3–4, M. Rogalski: *Wybrane zagadnienia dowodowe w sprawach o przestępstwa w telekomunikacji. Kradzież telefonu komórkowego*. Cz. 1, Prz. Pol. 2005, Nr 3, M. Rzewuski: *Wokół kradzieży karty bankomatowej*, Prokurator 2006, Nr 2, M. Rzewuski: *Kradzież karty bankomatowej*, Jur. 2006, Nr 6, M. Siwiec: *Usiłowanie nieudolne kradzieży kieszonkowej – przestępstwo czy wykroczenie?*, EP 2008, Nr 1, K. Seidler: *Sztuka cenniejsza niż złoto*, GS 2004, Nr 9, A. Siemaszko: *Kradzieże dóbr kultury*, Stud. Krym. 1979, t. 10, Z. Sobolewski: *Właściciel jako sprawca przestępstwa związanego z dysponowaniem swoją rzeczą ruchomą* [w:] *Czterdzieści lat kodeksu cywilnego. Materiały Ogólnopolskiego Zjazdu Cywilistów w Rzeszowie*, Pod red. M. Sawczuka, Kraków 2006, A. Sośnicka: *Odpowiedzialność karna za zabór mienia stanowiącego współwłasność majątkową małżeńską*, Stud. Iur. Lublin. 2006, Nr 8, J. Szumski: *Polityka*

karna wobec sprawców drobnych kradzieży. W świetle badań aktowych w Warszawie., Wrocław 1986, J. Szumski: *Problemy polityki karnej w sprawach z art. 199 i 203 KK* [w:] *Polityka karna w Polsce*. T. 1. Pod red. J. Skupińskiego, Wrocław 1989, M. Trzciniński: *Kryminalistyczne i kryminologiczne aspekty przestępstw przeciwko zabytkom archeologicznym*, Prz. Pol. 1007, Nr 3, J. Wojciechowski; *Ewolucja pojęcia przestępstwa kradzieży (rozważania historyczno-porównawcze)*, Ann. UMCS vol. 24: 1977, vol. 24, J. Wojciechowski: *Mienie jako przedmiot przestępstwa kradzieży*, Ann. UMCS vol. 23, J. Wojciechowski: *Pojęcie „celu przywłaszczenia” jako elementu kradzieży*, Ann. UMCS, vol. 18, K. Zielińska: *Przestępczość przeciwko zabytkom w Polsce i na świecie – stan faktyczny, zagrożenia, przeciwdziałanie*, Prz. Pol. 2007, Nr 3.

3. Kradzież z włamaniem (art. 279 KK)

M. Bieniek: *Z problematyki kradzieży z włamaniem do mieszkań*. NP 1978, Nr 1, Z. Bożyczko: *Kradzież z włamaniem i jej sprawca*, Warszawa 1970, A. Böhm: *Karanie kradzieży z włamaniem, odbywanie kary oraz jej skuteczność w Republice Federalnej Niemiec*, [w:] *Zwalczanie przestępczości kradzieży z włamaniem. Materiały VII Wrocławskiego Sympozjum Kryminologicznego w Karpaczu*. Pod. Red. J. Wąsika. Wrocław 1993, T. Dukiet-Nagórska: *Kradzież z włamaniem*, NP 1981, Nr 10–12, H. Fedewicz: *Prawnokarna charakterystyka przestępstwa kradzieży z włamaniem do wagonów towarowych PKP*. ZN ASW 1989, Nr 57, T. Hajduk: *Wypadki mniejszej wagi (ze szczególnym uwzględnieniem kradzieży z włamaniem)*, Prok. i Pr. 2002, Nr 5, A. Kabat: *Wytyczne wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w sprawie odpowiedzialności karnej za przestępstwa określone w art. 208 KK (zagadnienia wybrane)*, PP 1980, Nr 10, Z. Kegel: *Pojęcie włamania w polskiej doktrynie prawa karnego i orzecznictwie Sądu Najwyższego a praktyka przestępcza* [w:] *Zwalczanie przestępczości kradzieży z włamaniem. Materiały VII Wrocławskiego Sympozjum Kryminologicznego w Karpaczu*, Pod red. J. Wąsika, Wrocław 1993, J. Klimek: *Grożne przestępstwo – zdecydowana reakcja*, GP 1980, Nr 19–20, J. Klimek: *Przed wytycznymi Sądu Najwyższego. Kradzież i przemoc*, GP 1979, Nr 4, M. Majsak: *Kradzież z włamaniem w świetle danych statystycznych*, CzPKiNP 2002, Nr 1, A. Marek, E. Pływaczewski: *Kradzież z włamaniem: wykładnia pojęcia i zagadnienia polityki karnej* [w:] *Zwalczanie przestępczości kradzieży z włamaniem. Materiały VII Wrocławskiego Sympozjum Kryminologicznego w Karpaczu*. Pod red. J. J. Wąsika, Wrocław 1993, G. Michniewicz: *Kradzież z włamaniem w świetle prawa karnego oraz przepisów PZU dotyczących umów ubezpieczenia*, NP 1981, Nr 6, P. Nasuszny: *Treść i zakres pojęcia włamania jako okoliczności kwalifikującej przestępstwo kradzieży podstawowej w ujęciu doktryny i orzecznictwa sądowego* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XIII, Wrocław 2003, J. Nowiński: *Problem zbiegu przepisów na tle zwalczania kradzieży z włamaniem* [w:] *Zwalczanie przestępczości kradzieży z włamaniem. Materiały VII Wrocławskiego Sympozjum Kryminologicznego w Karpaczu*. Pod red. J. J. Wąsika, Wrocław 1993, K. Otłowski: *Włamywacze*. ŚIMO 1976, Nr 1, J. Rupiński: *Kradzież z włamaniem do obiektów sakralnych*, Warszawa 1989, K. Sławik: *Kradzież z włamaniem do mieszkań*, Warszawa 1978, K. Stępnia: *Kradzież z włamaniem (wybrane problemy)*, ZN ASW 1988, Nr 52.

4. Rozbój (art. 280 KK)

Z. Biernaczyk: *Rozbój w aspekcie kryminologicznym i kryminalistycznym*, Wrocław 1977, M. Bieniek: *Kwalifikacja prawna zaboru mienia należącego do ofiary zgwałconej przy użyciu przemocy*, ZN ASW 1985, Nr 39, T. Bigoszewski: *Przemoc jako znamię strony przedmiotowej*. CzPKiNP 1997, Nr 2, J. Bryk: *Istota przemocy (rozważania prawnokarne i kryminologiczne)*, Prz. Pol. 2001, Nr 3, O. Chyliński: *Rozbój w teorii i praktyce*, Wrocław 1975, W. Cieślak: *O wzajemnym stosunku zmuszania, rozboju i wymuszenia rozbójniczego*, Pal. 1994, Nr 12, W. Cieślak: *Przestępstwa rozbójnicze i ich wzajemne relacje (na tle kodeksu karnego z 1997 r.* Gd. Stud. Praw. 2000, t. VII, M. Czeka: *Posługiwanie się niebezpiecznym przedmiotem – jako znamię przestępstwa w Kodeksie karnym*, Prok. i Pr.

1999, Nr 2, Z. Czerwiński: *Groźba użycia przemocy jako forma popełnienia przestępstwa z art 208 KK*, PP 1984, Nr 11, K. Daszkiewicz: *Wymiar kary za przestępstwo rozboju*, NP 1978, Nr 7–8, A. Gaberle: „*Niebezpieczne narzędzie*” jako problem legislacyjny, PiP 1993, Nr 1, A. Gołąbek, D. Przepolska-Przybysz: *Przestępstwo rozboju w świetle orzecznictwa sądowego*, Policja 2006, Nr 4, H. Grzybowski: *Regulacja prawna przestępstwa rozboju. Struktura i dynamika przestępstwa rozboju w Polsce*, Zesz. Nauk. ASW 1985, Nr 39, T. Hanusek: *Przemoc jako forma działania przestępczego*. Kraków 1966, R. Jancewicz, L. A. Niewiński: *Broń palna jako środek do popełniania przestępstw w przepisach kodeksu karnego z 1997 r.* WPP 2005, Nr 3, M. Karczmarczyk: „*Użycie broni*” a jej „*wykorzystanie*”, Policja 2006, Nr 2, J. Kasprzycki: *Czy rozbój to także przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu*, CzPKiNP 2003, Nr 2, K. Klepacki, A. Dubrzyński: *Śmiercionośny samouczek sztuk walki wschodu jako nowe niebezpieczne „narzędzie”*, Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii 1999, t. V, A. Lewandowski, B. Sygit: *Upozorowanie rozboju. (Wstępne wyniki badań)*, PP 1979, Nr 1, A. Liszewska: *Z problematyki przestępstwa rozboju (zagadnienia przedmiotu ochrony)*, PS1993, Nr 2, S. Łagodziński: *Kontrowersje wokół zuchwałości i rozboju*. NP 1979, Nr 11, S. Łagodziński: *Pojęcie bezprawności w przestępstwie rozboju*, NP 1990, Nr 4–6, S. Łagodziński: *Pojęcie gwałtu na osobie w przestępstwie rozboju* < Pal. 1978, Nr 7, S. Łagodziński: *Prawnokarne aspekty użycia gazu obezwładniającego w przestępstwie zaboru mienia*. Prok. i Pr. 1996, Nr 11, Z. Młynarczyk: „*Przemoc*” czy „*gwałt na osobie*”? *Art. polemiczny*, PP1984 Nr 3, T. Oczkowski: *Kwalifikowana postać rozboju w polskim prawie karnym – wybrane problemy [w:] Doctrina multiplex veritas una. Księga Jubileuszowa ofiarowana Prof. M. Kulickiemu twórcy Katedry Kryminalistyki na Wydziale Prawa i Administracji UMK w 35-lecie jej powołania*. Pod red. A. Bulsiewicz, A. Marka, V. Kwiatkowskiej-Darul, Toruń 2004, M. Pasternak: *O pojęciu „niebezpieczne narzędzie”. Strzał z płyty chodnikowej*, Rzeczpospolita 2000, Nr 270, W. Radecki: *Rozbój jako przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu*. Acta UW. Prz. Pr. i Adm. 1976, Nr 8, A. Seremet, J. Satko: *Przestępstwa rozbójnicze w nowym Kodeksie karnym [w:] Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze, z. 7*, Warszawa 1997, W. Siedlecki, Z. Trzciński: *Rozbój w polskim prawie karnym*, Warszawa 1976, J. Skorupska-Jastrząb: *Rozbój w Polsce w latach 1990–1999 – analiza statystyczna*, CzPKiNP 2002, Nr 1, A. Staszak: *Przemoc, szczególne udręczenie i szczególne okrucieństwo jako znamię czynu zabronionego*, Prok. i Pr. 2008, Nr 12, J. Wawrowski: *Broń gazowa jako niebezpieczny przedmiot*, Prz. Pol. 2005, Nr 2, P. Wiatrowski: *Znamiona rozboju kwalifikowanego*, Prok. i Pr. 2007, Nr 4, P. Wiatrowski: I (cz. 1), Pal. 2007, Nr 11–12, P. Wiatrowski: *Regulacja prawna przestępstwa rozboju w ujęciu historycznym*, (cz. 2), Pal. 2008, Nr 1–2.

6. Wymuszenie rozbójnicze (art. 282 KK)

W. Cieślak: „*Rozporządzenie mieniem*” jako znamię wymuszenia rozbójniczego (art. 211 KK), Pal. 1995, Nr 11–12, W. Cieślak: *Wymuszenie rozbójnicze*, Kraków 2000, W. Cieślak: *Przestępstwa rozbójnicze i ich wzajemne relacje (na tle kodeksu karnego z 1997 r.)*, Gd. Stud. Praw. 2000, Nr 7, J. Połowiński: *Wymuszanie okupu a ubezpieczenia*, Wiad. Ubezp. 1995, Nr 4–5, P. Szewczyk: *Niektóre zagadnienia związane z wymuszeniem rozbójniczym (art. 211 KK)*. Studenckie Zesz. Prawn. 1976, Nr 5, P. Wiatrowski: *Przestępstwo wymuszenia rozbójniczego w teorii i praktyce wymiaru sprawiedliwości*, Pal. 2008, Nr 3–4.

7. Przywłaszczenie rzeczy (art. 284 KK)

M. Kozaczek: *Prawnokarna ochorna rzeczowych zabezpieczeń kredytu*. Cz. 2. Prawo Bankowe 2006, Nr 1, S. Łagodziński: *Kontrowersje wokół przywłaszczenia (art. 284 KK)*, Prok. i Pr. 2001, Nr 2, M. Surkont: *Karalne przywłaszczenie a bezprawność cywilna*, NP 1981, Nr 10–12, R. Zawłocki: *Przestępstwo przywłaszczenia rzeczy przewłaszczonej*, Mon. Praw. 2006, Nr 23.

8. Kradzież impulsów telefonicznych (art. 285 KK)

S. Bukowski: *Oszustwo telekomunikacyjne*, GS 2003, Nr 12, B. J. Naróg: *Problematyka ochrony prawnej korzystania z rozwiązań teleinformatycznych w aspekcie przestępstwa prebakingu z art. 285 § 1 KK.*, Prok. i Pr. 2005, Nr 6, M. Rogalski: *Podmiot i strona przedmiotowa przestępstwa oszustwa w telekomunikacji*, PS 2005, Nr 7–8.

9. Oszustwo (art. 286 KK)

A. Adamski: *Karalność oszustw na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej na podstawie prawa polskiego*, MoP 2004, Nr 24, A. Adamski: *Karalność oszustw finansowych na szkodę interesów finansowych UE na podstawie prawa polskiego*, EP 2005, Nr 3, J. Bednarza: *Przestępstwo oszustwa w polskim prawie karnym*, Warszawa 1971, A. Bela, E. Bolesławska: *Oszustwa finansowe. Podręcznik audytora*, Warszawa 2005, J. Bojarski: *Ewolucja przepisów prawa karnego penalizującego oszustwa, między innymi na szkodę Wspólnot Europejskich* [w:] *Ochrona interesów finansowych rozszerzonej Unii Europejskiej. Nowe wyzwania, stare problemy. Materiały konferencyjne (Sopot, 16–19 marca 2006 r.)*, Pod red. C. Nowak, Warszawa 2007, J. Giezek: *Wprowadzenie w błąd jako znamię oszustwa popełnionego w obrocie gospodarczym* [w:] *Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Prof. A. Gaberle*. Pod red. K. Krajewskiego, Wolters Kluwer 2007, O. Górniok: „*Niekorzystne rozporządzenie*” i „*cudze mienie*” jako *znamię przestępstwa oszustwa (na tle niektórych sposobów wyłudzeń nieruchomości)*, Prok. i Pr. 2002, Nr 9, O. Górniok: *O tzw. oszustwach gospodarczych w projekcie kodeksu karnego*, PPK 1992, Nr 18, K. J. Jakubski: *Wyłudzenie towarów i usług na podstawie numerów kart płatniczych przez Internet* [w:] *Internet 2000 (prawo – ekonomia – kultura)*, Pod red. R. Skubisza, Lublin 2000, P. Kardas: *O wzajemnych relacjach między przepisem art. 76 § 1 KK s. a przepisem art. 286 § 1 KK*, Prok. i Pr. 2008, Nr 12, P. Kardas, G. Labuda: *Zbieg przepisów kryminalizujących klasyczne oszustwo oraz oszustwa skarbowe* [w:] *Zbieg przepisów oraz zbieg przestępstw w polskim prawie karnym*. Pod red. J. Majewskiego, Toruń 2006, M. Kolejwa, E. Kozłowski: *Sposoby działania oszustów*. SłMO 1976, Nr 1, SłMO 1976, Nr 2, R. Korczyński, J. Szymczyk: *Przestępczość ubezpieczeniowa w Kodeksie karnym – wybrane zagadnienia*, PnD 2004, Nr 5, M. Kozaczek: *Cywilnoprawne i karnoprawne konsekwencje odstąpienia od umowy kredytu konsumpcyjnego przeznaczonego na zakup rzeczy*, Prawo Bankowe 2004, Nr 11, D. Kuberski: *Odpowiedzialność karna w związku z wystawieniem czeku bez pokrycia*, ZN WSP Bydgoszcz Administracja Publiczna 1997, Nr 1, R. Kuciński: *Leasing nie dość prawem chroniony*, GS 2000, Nr 2, C. Kulesza: *Wiktymologiczno-prawne aspekty przestępstwa oszustwa*, Jur. 2001, Nr 3–4, Z. Kukuła: *Ocena karnoprawna działalności parabankowej opartej na tzw. systemie argentyńskim*, Prz. Pol. 2005, Nr 2, Z. Kukuła: *Dochodzenie roszczeń majątkowych w procesie cywilnym a oszustwo sądowe*, MoP 2006, Nr 12, M. Leciak: *Zmiana stanu licznika samochodowego jako przesłanka odpowiedzialności karnej*, PnD 2007, Nr 1, S. Łagodziński: *Oszustwo pokradzieżowe*, Prok. i Pr. 1998, Nr 5, S. Łagodziński: *Oszustwo popełnione przez zaniechanie?*, Prok. i Pr. 1999, Nr 7–8, I. Łobocka: *System argentyński a problem ochrony konsumentów*, Pal. 2004, Nr 11–12, B. Mik: *Przykłady kształcą*, Rzeczpospolita 1999, Nr 293, A. Murawska: *Walka z oszustwami na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej – Przestępczość w UE*, Europejski Przegląd Prawa 2004, Nr 3, T. Oczkowski: *Pozorowane zawarcie umowy jako przestępstwo oszustwa*, Mon. Praw. 2003, Nr 12, T. Oczkowski: *Oszustwo jako przestępstwo majątkowe i gospodarcze*, Kraków 2004, rec. M. Rogalski, Pal 2005, Nr 7–8, G. Pała: *Czyn z art. 286 § 2 KK – oszustwo czy inne przestępstwo*, Prok. i Pr. 2001, Nr 6, A. N. Preibisz: *Przedmiot ochrony przestępstwa określonego w art. 286 § 1 kodeksu karnego*, Prok. i Pr. 2004, Nr 10, A. N. Preibisz: *Karnoprawna ocena żądania korzyści za zwrot bezprawnie zabranej rzeczy*, Prok. i Pr. 2005, Nr 5, A. N. Preibisz: *Niekorzystne rozporządzenie mieniem jako znamię oszustwa (art. 286 § 1 KK)*, Prok. i Pr. 2005, Nr 10, A. Pyka: *Oszustwa kredytowe na te innych przestępstw przeciwko mieniu*, Stud. Praw-Ekonom. 1999, Nr 59, M. Rogal-

ski: *Strona podmiotowa przestępstwa oszustwa w telekomunikacji*, Prok. i Pr. 2006, Nr 11, M. Rogalski: *Strona podmiotowa przestępstwa oszustwa*, Rzesz. Zesz. Nauk. 1994, Nr 15, M. Rogalski: *Umowa pożyczki a przestępstwo oszustwa*, PS1993, Nr 4, B. Sałata: *Przestępstwo oszustwa w nowym Kodeksie karnym [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. II, Wrocław 1998, J. Skorupka, *Wady oświadczenia woli w wybranych przestępstwach gospodarczych*, PS 2000, Nr 4, J. Skorupka: *Karnoprawna ochrona niektórych praw majątkowych sprzedawcy*, Mon. Praw. 2001, Nr 9, J. Skorupka: *Przestępstwo nadużycia zaufania – wybrane zagadnienia*, Prok. i Pr. 2004, Nr 1, J. Skorupka: *Wybrane zagadnienia konstrukcji typów szczególnych przestępstwa oszustw*, MoP 2004, Nr 14, I. Stolarczyk: *Przestępstwo oszustwa a zamiar ewentualny*, Prok. i Pr. 2007, Nr 3, Z. Szczurek: *Oszustwo w handlu na szkodę nabywcy w polskim prawie karnym*, Warszawa 1976, J. Szymański: *Przeciwdziałanie oszustwom popełnianym przy użyciu bezgotówkowych środków płatniczych w Unii Europejskiej*, Prok. i Pr. 2002, Nr 12, L. Tyszkiewicz: *Czy karać kontrahenta, który zobowiązał się do mało realnego świadczenia wzajemnego bez wiedzy o tym drugiej strony?* [w:] *Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Prof. B. Kunickiej-Michalskiej*. Pod red. J. Jakubowska-Hary, C. Nowak, J. Skupińskiego, Warszawa 2008, J. Waszczyński: *O „korzyści majątkowej” w prawie karnym. Próba klasyfikacji*, PiP 1981, Nr 1, J. Wojciechowska, A. Wiśniewski: *Oszustwa na szkodę interesów finansowych Wspólnot Europejskich a polski kodeks karny i kodeks karny skarbowy*, Prz. PK 2005, Nr 24, J. Wojciechowska: *Problem kwalifikacji prawnej wyłudzeń informatycznych z użyciem kart kredytowych*, SP 2006, Nr 4, J. W. Wójcik: *Oszusta przy akredytywie*, Cz. 1, GS 2000, Nr 10, s. 34–36, Cz. 2, GS 2000, Nr 11, B. Zając: *Oszustwa w działalności gospodarczej*, ZN Akademii Polonijnej w Częstochowie, Ekonomia i Zarządzanie 2002, Nr 1.

10. Oszustwo komputerowe (art. 287 KK)

M. Białkowski: *Oszustwo komputerowe*, GS 2002, Nr 6, M. Białkowski: *Niszczenie danych z programów komputerowych*, GS 2002, Nr 7–8, A. Haręża, E. Prandota-Prandecka: *Wybrane zagadnienia podstachu komputerowego jako szczególna forma inwigilacji [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XVII, Warszawa 2005, P. Kardas: *Oszustwo komputerowe w Kodeksie karnym*, PS 2000 Nr 11–12, R. Korczyński, R. Koszut: *„Oszustwo” komputerowe*, Prok. i Pr. 2002, Nr 2, L. K. Paprzycki: *Oszustwo informatyczne właściwe i niewłaściwe a nielegalne wykorzystywanie dialerów*. SP 2006, Nr 4.

11. Uszkodzenie rzeczy (art. 288 KK)

M. Kulik: *Z prawnokarnej problematyki graffiti*, Prok. i Pr. 2001, Nr 2, M. Kulik: *Przestępstwo i wykroczenie uszkodzenia rzeczy*, Lublin 2005, W. Radecki: *Ochrona dóbr kultury w nowym Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 1998, Nr 2, E. Szafrąńska, J. Szafrąński: *GRAFFITI – wykroczenie, czy przestępstwo*, Policja 2002, Nr 2–3, K. Zeidler: *Karnoprawna ochrona zabytków [w:] Aktualne problemy prawa i procesu karnego. Księga ofiarowana Prof. J. Grajewskiemu*, Gd. Stud. Praw. 2003, t. IX.

12. Zabór pojazdu mechanicznego w celu krótkotrwałego użycia (art. 289 KK)

Cz. Bakalarski: *Orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawie o zabór pojazdu mechanicznego w celu krótkotrwałego użycia*, WPP 1976, Nr 3, M. Cieciera: *Zabór pojazdu mechanicznego w celu krótkotrwałego użycia*, WPP 1976, Nr 2, A. Dermont: *„Zabór” jako element kradzieży i uprowadzenia pojazdu*, WPP 1987 Nr 1, A. Dermont: *Istotniejsze rozwiązania prawnoporównawcze furtum usus pojazdu*, Przest. na Świecie 1988, Nr 21, A. Dermont: *Krótkotrwałe użycie jako element przestępstwa uprowadzenia pojazdu*, WPP 1985, Nr 2, A. Dermont: *Nietrzeźwość sprawców przestępstwa uprowadzenia pojazdu*, PK 1986, Nr 171, A. Dermont: *Porzucenie pojazdu*. ŚIMO 1984, Nr 1, A. Dermont: *Reforma prawa karnego – forum dyskusyjne. Uprowadzenie pojazdu – dziś, jutro*, PP 1990, Nr 7–9, A. Dermont: *Współdziałanie w przestępstwie uprowadzenia pojazdu mechanicznego*,

Probl. Praw. 1987, Nr 5, A. Dermont: *Wykroczenie samowolnego użycia mienia ruchomego*, SiMO 1988, Nr 2, A. Dermont: *Wypożyczenie samochodu*, Gaz. Praw. 1987, Nr 6, Z. Huziuk: *Pojęcie „pojazdu mechanicznego” w świetle art. 214 KK*, PP 1978, Nr 8–9, H. Keil, A. Pietrzyk, J. Schlegel: *Jeszcze raz o ustawowej istocie samowolnego użycia pojazdu*, PP 1978, Nr 8–9, G. Knecht: *Ustawowa istota czynu samowolnego użycia pojazdu*, PP 1978, Nr 8–9, E. Kunze: *Kwalifikowane postacie zaboru pojazdu mechanicznego w celu krótkotrwałego użycia*, Pal. 1999, Nr 5–6, B. Korycki: *Próba wyjaśnienia stosunku zachodzącego między przepisami artykułów: 214 i 330 KK*, WPP 1971, Nr 3, E. Kunze: *Kradzież a zabór w celu krótkotrwałego użycia cudzego pojazdu mechanicznego (Problem linii granicznej)*, WPP 1999, Nr 3–4, E. Kunze: *Kwalifikowane postacie zaboru pojazdu mechanicznego w celu krótkotrwałego użycia*, Pal. 1999, Nr 5–6, E. Kunze: *Pojęcie pojazdu mechanicznego w polskim prawie karnym*, RPEiS 1978, Nr 2, E. Kunze: *Zabór pojazdu mechanicznego w celu krótkotrwałego użycia w ujęciu polskiego prawa karnego*, Warszawa 1977, H. Oleniak: *Zapobieganie krótkotrwałym zaborom pojazdów mechanicznych*, PS-Z 1976, t. 3.

13. Wyrąb drzewa w lesie (art. 290 KK)

W. Gutekunst: *Przestępstwo wyrębu drzewa w aspekcie ochrony środowiska ludzkiego*, RPEiS 1976, Nr 4, M. Prengel: *Unia Europejska wobec nielegalnego wyrębu drzewa*, Prawo UE 2004, Nr 12.

14. Paserstwo umyślne (art. 291 KK)

S. Bukowski: *Paserstwo programu komputerowego*, GS 2004, Nr 2, A. Dusek: *Strona przedmiotowa przestępstwa paserstwa*, Stud. Zesz. Prawn. 1976, Nr 5, K. Indecki: *O sposobie kształtowania się paserstwa jako przestępstwa sui generis. (Ujęcie prawnohistoryczne)*, Acta UŁ Fol. Iur. 1991, Nr 47, K. Indecki: *Przestępstwo paserstwa w Kodeksie karnym z 1969 roku. Analiza dogmatyczna*, Łódź 1991, J. H. Jakubczak: *Przedmiot paserstwa*, SiMO 1979, Nr 6, A. Kosmala: *Lokalizacja przestępstwa paserstwa* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karanego*. Pod red. L. Boguni, t. XVII, Wrocław 2005, D. Mucha: *Niektóre aspekty paserstwa pośredniego*, Opolskie Stud. Adm.-Prawne 2008, t. 5, D. Mucha: *Przestępstwo paserstwa w kodyfikacjach karnych wybranych państw europejskich*, WPP 2003, Nr 2, J. Owczarek, *Kontrowersje wokół zagadnienia tzw. paserstwa pośredniego*, TBSPUJ 2004, Nr 11–12, P. Palka: *Przestępstwo czy wykroczenie paserstwa – rozważania o przedmiocie czynności wykonawczej*, Prok. i Pr. 2005, Nr 7–8, E. Pływaczewski: *Wokół kwalifikacji prawnej paserstwa wielokrotnego*, PP 1987, Nr 8–9, E. Pływaczewski: *Z problematyki rozgraniczenia wykroczeń i przestępstw (kilka uwag na tle paserstwa)*, ZW 1986, Nr 1, W. Radecki: *Przedmiot czynności wykonawczej paserstwa jako przestępstwa i wykroczenia*, PP 1976, Nr 3, P. Szustakiewicz: *Przestępstwo paserstwa w przepisach karnych*, Gaz. Praw. 1999, Nr 16, B. Świątkiewicz: *O niektórych granicach przestępstwa paserstwa i postaci zjawiskowych zagarnięcia mienia społecznego na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz praktyki*, ZN ASW 1980, Nr 27, B. Świątkiewicz: *O niektórych kryteriach rozpoznawania znamion i kwalifikacji przestępstwa paserstwa*, ZN ASW 1986, Nr 43, B. Świątkiewicz: *Paserstwo w ustawodawstwach wybranych państw Europy*, ZN ASW 1987, Nr 47, B. Świątkiewicz: *Przestępstwo paserstwa w Kodeksie karnym z 1932 roku oraz przepisach karnych obowiązujących do 1968 roku*, ZNWSO 1987, Nr 4, B. Świątkiewicz: *Przestępstwo paserstwa w polskim prawie karnym*, Warszawa 1989, M. Świerk: *Czy energia elektryczna może być przedmiotem paserstwa?*, GS 2002, Nr 6, J. Wyrembak: *Pomoc do zbycia rzeczy jako znamię przestępstwa paserstwa*, SI 2007, Nr 46.

15. Nieumyślne paserstwo (art. 292 KK)

D. Mucha: *Kilka uwag o paserstwie nieumyślnym*, WPP 2002, Nr 1, S. Tkacz: *„Powinien przypuszczać”, czyli ...? Uwagi dotyczące interpretacji art. 292 § 1 KK* [w:] *Kręgu teorii prawa i zagadnień prawa europejskiego*. Pod red. T. Pietrzykowskiego, Sosnowiec 2007.

Rozdział 22. Przepęstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu

1. Ogólina charakterystyka rozdziału

M. Adlem: *Jak skutecznie walczyć z nadużyciami w firmach?* Harvard Business Review Polska 2004, Nr 11, J. Bafia: *Kodeks Karny. Przepęstwa gospodarcze w KK z 1969 r.*, Warszawa 1970, J. Bojarski: *Przepęstwa gospodarcze związane z działalnością banków*, Toruń 2001, K. Buchała, P. Kardas, J. Majewski, W. Wróbel: *Komentarz do ustawy o ochronie obrotu gospodarczego*, Warszawa 1995, K. Buczkowski: *Przepęstwa gospodarcze w praktyce prokuratorskiej i sądowej*, Warszawa 1998, K. Buczkowski: *Przepęstwa gospodarcze. Akty oskarżenia. Orzecznictwo*, Warszawa 2000, E. Cielecki: *Wybrane zagadnienia współczesnej przepępczości gospodarczej*, ZN ASW 1987, Nr 47, B. Cwierzy-Matysiak: *Spółka cywilna – odpowiedzialność karna w związku z działalnością gospodarczą*, Wrocław 1997, K. Degórski: *Ochrona obrotu gospodarczego osób fizycznych*, ZN AE Poznań Seria 1 1997, Nr 246, E. Dobrodziej: *Ochrona obrotu gospodarczego*, Bydgoszcz 1998, J. Duży: *Przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków jako wyznacznik odpowiedzialności karnej za przepęstwa gospodarcze. Część I*, Prokurator 2006, Nr 3, J. Duży: *Przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków jako wyznacznik odpowiedzialności karnej za przepęstwa gospodarcze. Część II*, Prokurator 2006, Nr 4, J. Duży: *Przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków gospodarczych jako wyznacznik odpowiedzialności karnej za przepęstwa gospodarcze. Część III*, Prokurator 2007, Nr 1, L. Gardocki: *O ochronie obrotu gospodarczego*, Pał. 1995, Nr 1–2, O. Górniok: *Odpowiedzialność menadżerów*, Toruń 2004, rec. M. Kulik, Prok. i Pr. 2005, Nr 7–8, s. 205–211, S. Hoc, WPP 2005, Nr 2, s. 143–147, Z. Cwiąkalski, PiP 2005, Nr 10, O. Górniok: *Przepęstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu (rozdz. XXXVI KK)* [w:] *Przepępczość przygraniczna. T. 2. Nowy polski kodeks karny. Materiały konferencyjne*. Pod red. G. Wolfa, Ślubice–Poznań 2003, O. Górniok: *Odpowiedzialność karna menadżerów a ryzyko w ich działalności*, PUG 2002, Nr 2, O. Górniok: *Przepęstwa gospodarcze. Rozdział XXXVI i XXXVII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2000, O. Górniok: *Proces harmonizacji prawa karnego w zakresie przepęstw gospodarczych*, PUG 1999, Nr 9, O. Górniok: *Przepęstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu w nowym Kodeksie karnym* [w:] *Uprogu nowych kodyfikacji karnych. Księga pamiątkowa ofiarowana Prof. L. Tyszkiewiczowi*. Pod red. O. Górniok, Katowice 1999, O. Górniok: *Ochrona obrotu gospodarczego w Kodeksie karnym*, PiP 1998, Nr 9–10, O. Górniok: *Zmiany dotyczące przepęstw przeciwko obrotowi gospodarczemu* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze, z. 7*, Warszawa 1998, O. Górniok: *Zanim klamka zapadnie*, GS 1997, Nr 9–10, O. Górniok: *Prawo karne gospodarcze. Komentarz*, Toruń 1997, O. Górniok: *Niektóre problemy ustawy o ochronie obrotu gospodarczego*. Prok. i Pr. 1996, Nr 5, O. Górniok: *Przepępczość przedsiębiorstw i karanie jej sprawców*, Warszawa 1995, O. Górniok: *Prawnokarna ochrona obrotu gospodarczego*, Jur. 1994, Nr 1, O. Górniok: *Przepęstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu i mieniu w Projekcie Kodeksu Karnego*, PUG 1994, Nr 7–8, O. Górniok: *Przepęstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu w projekcie kodeksu karnego i noweli do obowiązującego kodeksu karnego*, PS 1994, Nr 10, O. Górniok: *O trzech wariantach prawnokarnej ochrony obrotu gospodarczego*, PS 1993, Nr 9, O. Górniok: *Przepęstwa na szkodę wierzycieli w projekcie kodeksu karnego*, Pr. Nauk. UŚl. Karn. 1993, Nr 19, O. Górniok: *O tzw. oszustwach gospodarczych w projekcie kodeksu karnego*, PPK 1992, Nr 18, O. Górniok: *O przepępczości gospodarczej w okresie przechodzenia do gospodarki rynkowej*, PS 1992, Nr 5–6, O. Górniok: *Przepęstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu w projekcie kodeksu karnego*, PS 1991, Nr 1–2, O. Górniok: *Przepępczość gospodarcza w okresie przechodzenia do gospodarki rynkowej. Środki prawne zwalczania i zapobiegania jej*, Biul. Rady Legisl. 1991, O. Górniok: *Przepępczość gospodarcza. Wybrane przejawy i uwarunkowania*, Katowice 1986, O. Górniok: *Przepęstwa gospodarcze. Rozdział XXX kodeksu karnego*. Warszawa 1981, O. Górniok, M. Mozgawa, J. Majewski, Z. Sienkiewicz, L. Wilk: *Prawo karne gospodarcze*. Pod red. O. Górniok, Warszawa 2003, G. Grabarczyk: *Przepępczość gospodarcza na tle przemian ustrojowych*, Toruń 2002, B. Hołyst: *Psychologiczne i społeczne uwarunkowa-*

nia przestępczości gospodarczej, Prawo i Administracja 2002, Nr 1, W. Jarocho: *Przestępczość gospodarcza i prawne instrumenty jej zwalczania*, PUG 2003, Nr 6, W. Jasiński, R. Zakrzewski: *Ochrona obrotu gospodarczego w okresie przejściowym – nowe przepisy karne*, PUG 1994, H. Jezierski: *Przestępstwa developerskie*, GS 1998, Nr 6, R. Krajewski: *Oszustwa gospodarcze w ujęciu de iure i de facto*, ZN WSHE we Włocławku 2000, Nr 7, P. Kruszyński: *Ochrona obrotu gospodarczego*, PS1995, Nr 7–8, P. Kruszyński, P. Mierzejewski: *Karno-prawna ochrona obrotu gospodarczego*, [w:] *Z problematyki prawa karnego*. Pod red. P. Hofmańskiego, Białystok 1994, J. Kotłowska-Rudnik: *Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu*, Gaz. Praw. 1998, Nr 35, O. Krajniak: *Organizowanie przestępstwa gospodarczego a organizowanie działalności gospodarczej (podobieństwa i różnice)* [w:] *Doctrina multiplex veritas una. Księga Jubileuszowa ofiarowana prof. M. Kulickiemu twórcy katedry Kryminalistyki na Wydziale Prawa i Administracji UMK w 35-lecie jej powołania*. Pod red. A. Buśiewicz, A. Marka, V. Kwiatkowskiej-Darul, Toruń 2004, Z. Kukuła: *O karaniu sprawców przestępstw gospodarczych na podstawie kodeksu karnego*, Prz. Pol. 2008, Nr 2, G. Laszuk: *Ryzyko gospodarcze – wczoraj i dziś*, Jur. 1999, Nr 10, A. Malarewicz, A. Sobolewska: *Odpowiedzialność członków rad nadzorczych w KSH oraz prawie karnym*, EP 2004, Nr 2, A. Opala: *Ochrona obrotu gospodarczego*. Poradnik, Zielona Góra 1995, S. Paweła: *Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu oraz przestępstwa i wykroczenia skarbowe*, Warszawa 1998, H. Pracki: *Przestępstwa gospodarcze w nowym Kodeksie karnym* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 15, Warszawa 1998, A. Ratajczak: *Ochrona obrotu gospodarczego* Jur. 1994, Nr 11, A. Ratajczak: *Ochrona obrotu gospodarczego*. Praktyczny komentarz, Warszawa 1994, A. Siemaszko: *Zamiast postowia. Kilka uwag na temat przestępczości gospodarczej w Polsce* [w:] *Przestępczość gospodarcza. Doświadczenia europejskie i amerykańskie*. Pod red. A. Siemaszki, Warszawa 1995, J. Skorupka: *Apetyt na więcej*, Rzeczpospolita 2002, Nr 83, J. Skorupka: *Ochrona interesów majątkowych Skarbu Państwa w Kodeksie karnym*, Wrocław 2004, J. Skorupka: *Wybrane zagadnienia konstrukcji typów szczególnych przestępstwa oszustwa*, MoP 2004, Nr 14, K. Stefanowicz: *Odpowiedzialność karna w związku z działalnością gospodarczą*, Warszawa 1992, T. Stępień, K. Stępień: *Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu*, Toruń 2001, D. Tobolska: *Mechanizm wybranych kategorii przestępstw gospodarczych w obrocie bankowym*, Pieniądze i Więź 2001, Nr 1, M. Wiśniewski: *Prawnokarna ochrona wiarygodności majątkowych uczestników obrotu gospodarczego*, Kraków 2000, J. Wojciechowski: *Ustawa o ochronie obrotu gospodarczego z komentarzem*, Warszawa 1994, W. Wróbel: *Czy na pewno dekryminalizacja niegospodarności*. Rzeczpospolita 1995, Nr 92, W. Wróbel: *Ustawa o ochronie obrotu gospodarczego*, Rzeczpospolita 1995, Nr 160, B. Zajac: *Oszustwa w działalności gospodarczej*, ZN Akademii Polonijnej w Częstochowie, Ekonomia i Zarządzanie 2002, Nr 1, R. Zakrzewski: *Ochrona obrotu gospodarczego w nowym Kodeksie karnym*, PUG 1997, Nr 11, R. Zakrzewski: *Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu w nowym Kodeksie karnym*, Cz. 1, Mon. Praw. 1997, Nr 12, R. Zakrzewski: *Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu*. Cz. 2, Mon. Praw. 1998, Nr 1, R. Zawłocki: *Podstawy odpowiedzialności karnej za przestępstwa gospodarcze*, Warszawa 2004, R. Zawłocki: *Kryminalizacja obrotu gospodarczego w Polsce* [w:] *Zagadnienia współczesnej polityki kryminalnej*. Pod red. T. Dukiet-Nagórskiej, Bielsko Biała 2006, R. Zawłocki: *Prawo karne gospodarcze*, Warszawa 2007, R. Zawłocki: *Przestępstwa przeciwko obrotowi finansowemu*. Przepisy karne z ustaw finansowych. Komentarz, Warszawa 2002, R. Zawłocki: *Przestępstwa przeciwko przedsiębiorcom*. Komentarz, Warszawa 2003, S. Żółtek: *Prawo karne gospodarcze w aspekcie regulacji unijnych*, SI 2007, Nr 46, S. Żółtek: *Analiza znamion przestępstw gospodarczych przez odwołanie się do regulacji prywatnoprawnych*, PS 2007, Nr 11–12, S. Żółtek: *Prawo karne gospodarcze w aspekcie zasady subsydiarności*, Warszawa 2009.

2. Nadużycie zaufania (art. 296 KK)

- A. Bartosiewicz, R. Kubacki: *Kreatywna księgowość – odpowiedzialność karna. Wszystko świetniej*, Rzeczpospolita 2002, Nr 195, M. Bojarski: *Przestępstwo niegospodarności jako problem polityki kryminalnej*, Wrocław 1985, P. Brożek: *Wybrane aspekty odpowiedzialności karnej syndyka*, Prok. i Pr. 2005, Nr 11, K. Buchała: *Niektóre problemy przestępstwa nadużycia zaufania i niegospodarności*, Prok. i Pr. 1995, Nr 6, D. Czajka: *Podstawowy typ przestępstwa menedżerskiego*, GS 2000, Nr 2, D. Czajka: *Podstawowy typ przestępstwa menedżerskiego (2)*, GS 2000, Nr 3, D. Czajka: *Przestępstwa menedżerskie*, Warszawa 2000, J. Duży: *Działanie na szkodę w polskim prawie karnym gospodarczym*, ZN WSP Bydgoszcz Administracja Publiczna 2000, Nr 2, J. Duży: *Przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków jako wyznacznik odpowiedzialności karnej za przestępstwa gospodarcze*, Cz. 1, Prokurator 2006, Nr 3, Cz. 257 Prokurator 2006, Nr 4, J. Duży: *Przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków jako wyznacznik odpowiedzialności karnej za przestępstwa gospodarcze*, Cz. 3, Prokurator 2007, Nr 1, L. Gardocki: *O ochronie obrotu gospodarczego*, Pal. 1995, Nr 1–2, K. Gienas: *Zwalczanie cyberprzestępczości w świetle art. 269b kodeksu karnego – problem tzw. hacking tools*, EP 2006, Nr 4, J. Giezek, P. Kardas: *Działanie na szkodę spółki a przestępstwo nadużycia zaufania – zagadnienie zbiegu przepisów oraz wielości ocen*, Pal. 2002, Nr 11–12, S. Giżowska-Szarek: *„Zajmowanie się sprawami majątkowymi i działalnością gospodarczą” jako znamię przestępstwa z art. 296 § 21 KK*, Prok. i Pr. 2007, Nr 7–8, O. Górniok: *Przestępstwa nadużycia zaufania w projekcie kodeksu karnego [w:] Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Prof. M. Cieślaka*. Pod red. S. Waltosia przy współpracy Z. Dody, A. Światłowskiego, J. Rybaka, Z. Wrony, Kraków 1993, O. Górniok: *Z problematyki przestępstw popełnionych w działalności spółek kapitałowych*, Prok. i Pr. 2001, Nr 4, O. Górniok: *Z problematyki odpowiedzialności karnej członków rady nadzorczej spółki akcyjnej*, PUG 2001, Nr 6, O. Górniok: *Szkoda i szkodą pokrzywdzony jako znamiona przestępstwa nadużycia zaufania [w:] Współczesne problemy procesu karnego i wymiaru sprawiedliwości. Księga ku czci Prof. K. Marszala*. Pod red. P. Hofmańskiego i K. Zgryzka, Katowice 2003, O. Górniok: *Odpowiedzialność karna menadżerów*, Toruń 2004, rec. W. Cieślak, Pal. 2004, Nr 11–12, O. Górniok: *Jeszcze o przestępstwach nadużycia zaufania*, Prok. i Pr. 2005, Nr 10, O. Górniok: *Szkoda i szkodą pokrzywdzony jako znamiona przestępstwa nadużycia zaufania [w:] Współczesne problemy procesu karnego i wymiaru sprawiedliwości. Księga ku czci Prof. K. Marszala*. Pod red. P. Hofmańskiego, K. Zgryzka, Katowice 2003, O. Górniok: *Dawne, współczesne i przewidywane problemy art. 206 KK*, PP 1989, Nr 12, O. Górniok: *O przestępstwie nadużycia zaufania i łączeniu stanowisk*, Rzeczpospolita 1994, Nr 291, O. Górniok: *O przestępstwie nadużycia zaufania*, Prawo Bankowe 1997 Nr 4, O. Górniok: *Odpowiedzialność karna menedżerów a ryzyko w ich działalności*, PUG 2002, Nr 2, O. Górniok: *Przestępstwa nadużycia zaufania w projekcie kodeksu karnego [w:] Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Prof. M. Cieślaka*. Pod red. S. Waltosia, Z. Dody, A. Światłowskiego, J. Rybaka, Z. Wrony, Kraków 1993, S. Kalus: *Prawanokarne aspekty odpowiedzialności rzeczoznawcy majątkowego [w:] Rozważania o prawie karnym. Księga pamiątkowa z okazji siedemdziesięciolecia urodzin Prof. A. Ratajczaka*. Pod red. A. J. Szwarca, Poznań 1999, P. Kardas: *Sporne problemy wykładni przestępstwa nadużycia zaufania*, Cz. PKiNP 2006, Nr 2, J. Kowalska: *Szkoda w rozumieniu art. 296 KK i kwestia ustalenia jej wysokości*, PS 2001, Nr 9, M. Łążecki: *Odpowiedzialność karna członków zarządu z tytułu nadużycia udzielonego zaufania*, Biuletyn Bankowy 2002, Nr 5, M. Łążecki: *Odpowiedzialność karna członków zarządu w związku z fikcyjnym podwyższeniem kapitału zakładowego w spółce akcyjnej*, Biuletyn Bankowy 2002, Nr 7–8, M. Łążecki: *Odpowiedzialność karna członków zarządu (art. 296 KK) w przypadku upadłości spółki leasingowej*, Biuletyn Bankowy 2002, Nr 10, A. Ochnio: *Przekupstwo menedżerskie – niedostosowanie polskich przepisów do wymogów stawianych przez prawo międzynarodowe*, EP 2006, Nr 3, T. Oczkowski, J. Lachowski: *Sporne problemy wykładni przepisów o przestępstwie nadużycia zaufania (uwagi de lege lata i de lege ferenda)*, PS 2002, Nr 5, M. Rodzyńkiewicz: *Przestępstwo działania na szkodę spółki a techniki obrony przed tzw. wrogim przejęciem spółki [w:] W kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga*

poświęcona pamięci prof. A. Wąska, Lublin 2005, M. Rogacka-Rzewnicka: *Karnoprawne problemy nadużycia zaufania przez członków władz statutowych oraz pracowników zakładów ubezpieczeń* [w:] *Przestępczość ubezpieczeniowa. Strabova zlocinnist. Materiały z polsko-ukraińskiej konferencji (Lwów 2005)*. Pod red. J. Wójcikiewicza, Kraków 2005, M. Sachajko: *Obowiązki przedsiębiorcy i karnoprawne konsekwencji ich zaniechania*, RPEiS 2002, Nr 2, J. Skorupka: *Stosunek powierniczy jako źródło uprawnień i obowiązków ciążących na sprawcy przestępstwa nadużycia zaufania z art. 296 KK*, Mon. Praw. 2007, Nr 1, P. Zawiejski: *Szkoda jako znamię przestępstwa działania na szkodę spółki*, PS 2008, Nr 7–8, R. Zawłocki: *Przestępstwo niegospodarności. Przestanki i elementy odpowiedzialności karnej z art. 296 KK*, MoP 2002, Nr 21.

3. Korupcja gospodarcza (art. 296a KK)

J. Bojarski, T. Oczkowski: *Penalizacja korupcji gospodarczej w polskim prawie karnym*, Prok. i Pr. 2004, Nr 4, J. Bojarski, M. Rajtar: *Korupcja w prywatnej przedsiębiorczości*. Gaz. Praw. 2000, Nr 55, O. Górniok: „*Działalność gospodarcza*” jako znamię przestępstwa korupcji gospodarczej, PS 2006, Nr 10, O. Górniok: *O korupcji gospodarczej i niektórych sposobach jej zwalczania*, PUG 1995, Nr 2–3, O. Górniok: *O korupcji gospodarczej w warunkach gospodarki rynkowej. Cz. 1. Pojęcie, przejawy i uwarunkowania*, Pr. Nauk. UŚl. Karn. 1995, Nr 21, M. Łajtar, J. Bojarski: *Korupcja w prywatnej przedsiębiorczości*, Gaz. Praw. 2000, Nr 55, W. Jaroch: *Prawne aspekty przestępstw korupcyjnych w sferze gospodarczej*, PUG 2003, Nr 4, C. Nowak: *Korupcja w sektorze prywatnym – standardy międzynarodowego a prawo polskie* [w:] *Korupcja w sektorze prywatnym. Harmonizacja ustawodawstwa karnego w zakresie zwalczania przestępstw finansowych, wyłudzeń i korupcji; oszustwo informatyczne i przestępstwa w internecie*. Pod red. Juana Carlosa Ferre Olive, Warszawa 2004, L. K. Paprzycki: *Korupcja w sektorze prywatnym – w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego* [w:] *Korupcja w sektorze prywatnym – standardy międzynarodowego a prawo polskie* [w:] *Korupcja w sektorze prywatnym. Harmonizacja ustawodawstwa karnego w zakresie zwalczania przestępstw finansowych, wyłudzeń i korupcji; oszustwo informatyczne i przestępstwa w internecie*. Pod red. Juana Carlosa Ferre Olive, Warszawa 2004, S. Parkitny: *Problem korupcyjnego charakteru prezentu w obrocie gospodarczym a odpowiedzialność karna* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004, J. Raglewski: *Odpowiedzialność za korupcję gospodarczą (art. 296a KK)*, Prawo Spółek 2005, Nr 6, J. Skorupka: *Typy przestępstw korupcyjnych po noweli kodeksu karnego z 13. 08. 2003 r.* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004, J. Skorupka: *Przestępstwo korupcji gospodarczej*, Pal. 205, Nr 5–6, R. A. Stefański: *Przestępstwo korupcji gospodarczej (art. 296a KK)*, Prok. i Pr. 2004, Nr 3, A. Wiśniewski: *Strona podmiotowa korupcji w sektorze prywatnym* [w:] *Korupcja w sektorze prywatnym. Harmonizacja ustawodawstwa karnego w zakresie zwalczania przestępstw finansowych, wyłudzeń i korupcji; oszustwo informatyczne i przestępstwa w internecie*. Warszawa 2004, P. Zaczek: *Przestępstwo przekupstwa menedżerskiego – art. 296a KK (cz. 1)*, Fiskus 2007, Nr 7, P. Zaczek: *Przestępstwo przekupstwa menedżerskiego – art. 296a KK (cz. 2)*, Fiskus 2007.

4. Korupcja sportowa (art. 296b KK)

A. Bugła: *Zwalczanie korupcji w profesjonalnych zawodach sportowych na przykładzie prowadzonego śledztwa przez Wydział do Walki z Korupcją KWP we Wrocławiu*, Policja 2008, Nr 4, A. Krzywniak: *Sporne problemy zakresu kryminalizacji korupcji w sporcie profesjonalnym na atle art. 296b kodeksu karnego z 1997 roku* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XIX, Wrocław 2006, J. Potulski, M. Ruciński: *Odpowiedzialność sędziego sportowego za przyjęcie łapówki*, Prok. i Pr. 2007, Nr 9, J. Skorupka: *Typy przestępstw korupcyjnych po noweli kodeksu karnego z 13. 08. 2003 r.* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XV, Wrocław 2004, R. A. Stefański: *Przestępstwo korupcji w sporcie profesjonalnym*, Prok. i Pr. 2004, Nr 2, A. J. Szwarc: *Kryminalizacja*

tw. korupcji sportowej [w:] *Reforma prawa karnego. Propozycje i komentarze. Księga pamiątkowa Prof. B. Kunickiej-Michalskiej*. Pod red. J. Jakubowska-Hary, C. Nowak, J. Skupińskiego, Warszawa 2008.

5. Oszustwo kapitałowe (art. 297 KK)

A. Adamski: *Karalność oszustw na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej na podstawie prawa polskiego* [w:] *Zagadnienia współczesnej polityki kryminalnej*. Pod red. T. Dukiet-Nagórskiej, Bielsko Biała 2006, A. Bela: *Oszustwa finansowe. Podręcznik audytora*, Warszawa 2005, E. Bieńkowska: *Oszustwa subwencyjne i dotacyjne oraz korupcja w dokumentach Unii Europejskiej a polskie regulacje karne* [w:] J. C. Ferre Olive, E. Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A Carbal Y Otros: *Fraude de subvenciones comunitarias y corrupcion. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. I, Salamanca 2002, J. Bojarski: *Oszustwa bankowe w polskim prawie karnym*, Prawo Bankowe 1998, Nr 4, J. Bojarski: *Przestępstwo oszustwa kapitałowego*, MoP 1999, Nr 7, C. Bylica: *Oszustwo kredytowe na tle obecnego i przyszłego stanu prawnego*, PS 1998, Nr 3, Z. Dobrowolski: *Oszustwa w życiu publicznym*. Zielona Góra 2008, Z. Dobrowolski: *Wykrywanie oszustw w sprawozdaniach finansowych*, Kontr. Państw. 2008, Nr 4, O. Górniok: *O tzw. oszustwach gospodarczych w projekcie kodeksu karnego*, Pr. Nauk. UŚl. Karn. 1992, Nr 18, O. Górniok: *Pożyczka jako sposób doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem*, Prawo Bankowe 1997, Nr 3, J. Karaźniewicz: *Przeciwdziałanie oszustwom kredytowym w kontekście ochrony podstawowych praw obywatelskich kredytobiorców* [w:] *Europejskie standardy ochrony praw człowieka a ustawodawstwo polskie*. Pod red. E. Dyni i Cz. P. Kłaka, Rzeszów 2005, J. Karaźniewicz: *Bankowe oszustwo kredytowe. Aspekty normatywne, kryminologiczne i politycznokryminalne*, Toruń 2005, J. Karaźniewicz: *Kryminologiczne aspekty oszustw kredytowych w Polsce*, Prz. Pol. 2007, Nr 1, M. Kędziński, D. Pierchalski: *Dyskonto i redyskonto weksli oraz przestępczość związana z wyludzeniem kredytów podstawowych*, Prz. Pol. 2003, Nr 1, R. Korczyński: *O niektórych kwestiach spornych na tle ujęcia oszustwa kredytowego w nowym Kodeksie karnym* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. VIII, Wrocław 2001, R. Krajewski: *Oszustwa gospodarcze w ujęciu de iure i de facto*, ZN WSHE Włocławek 2000, Nr 7, G. Kubicki: *Ryzyko finansowe kredytodawcy i jego ochrona w ujęciu art. 297 § 1 KK*, Acta UW. Ekonomia 2003, Nr 11, R. Kuciński: *Oszustwo kapitałowe*, GS 1998, Nr 6, Z. Kukuła: *Znamiona przestępstwa wyludzenia kredytu lub pożyczki pieniężnej świetle orzecznictwa*. Biuletyn Bankowy 2005, Nr 3, Z. Kukuła: *Zagadnienia związane z wymiarem kary na tle odpowiedzialności za przestępstwa wymierzone w sektor bankowy*, Biuletyn Bankowy 2006, B. Kunicka-Michalska: *Wyludzanie subwencji i dotacji oraz korupcja w polskim prawie karnym* [w:] J. C. Ferre Olive, E. Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A Carbal Y Otros: *Fraude de subvenciones comunitarias y corrupcion. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. I, Salamanca 2002, B. Kurzepa: *Oszustwo gospodarcze*, Prok. i Pr. 1998, Nr 5, J. Majewski: *Prawnokarna ochrona kredytodawcy w Polsce (na przykładzie banku i kredytu bankowego)* [w:] *Przestępczość gospodarcza z perspektywy Polski i Unii Europejskiej. Materiały konferencji międzynarodowej (Mikołajki, 26–28 września 2002 r.)*, Pod. Red. A. Adamskiego, Toruń 2003, C. Nowak: *Oszustwo i korupcja w Corpus Iuris a prawo polskie* [w:] J. C. Ferre Olive, E. Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A Carbal Y Otros: *Fraude de subvenciones comunitarias y corrupcion. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. I, Salamanca 2002, T. Oczkowski: *Oszustwo kredytowe, subwencyjne i w zakresie zamówień publicznych*, Prokurator 2005, Nr 4, A. Pyka: *Oszustwo kredytowe na tle innych przestępstw przeciwko mieniu*, Stud. Praw. Ekonom. 1999, t. LIX, A. Pyka: *Bankowe oszustwo kredytowe*, Mon. Praw. 1999, Nr 12, Wkładka Biuletyn Bankowy, J. Raglewski: *Typy przestępstwa oszustwa gospodarczego w nowym Kodeksie karnym*, Prawo Spółek 1998, Nr 10, J. Skorupka: *Wybrane aspekty przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu*, PS 1999, Nr 2, J. Skorupka: *Rodzajowy przedmiot ochrony*, Prok. i Pr. 2000, Nr 1, J. Skorupka: *Cywilna i karna ochrona kredytobiorcy i pożyczkobiorcy*, Prok. i Pr. 2000, Nr 5, J. Skorupka: *Karnoprawna ochrona wierzycieli*, Toruń 2001, rec. P. Kardas, Prok. i Pr. 2002, Nr 9, J. Sko-

rupka: *Przestępstwo oszustwa finansowego z art. 297 KK po noweli z marca 2004 r.*, Prok. i Pr. 2005, Nr 7–8, R. A. Stefański: *Wyłudzenia subwencji wspólnotowych i związana w tym korupcja w Polsce (Analiza praktyki)* [w:] J. C. Ferre Olive, E., Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A. Carbal Y Otrós: *Fraude de subvenciones comunitarias y corrupcion. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. I, Salamanca 2002, I. Stolarczyk: *Oszustwo kredytowe – art. 297 § 1 KK*, Prok. i Pr. 2005, Nr 9, D. Szczepański: *Odpowiedzialność karna za naruszenie ustawy o zamówieniach publicznych*, Prok. i Pr. 2002, Nr 3, B. Świątkiewicz: *Czyny karalne przeciwko dotacjom i subwencjom w praktyce policyjnej* [w:] J. C. Ferre Olive, E., Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A. Carbal Y Otrós: *Fraude de subvenciones comunitarias y corrupcion. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. I, Salamanca 2002, J. W. Wójcik: *Oszustwa finansowe. Zagadnienia kryminologiczne i krymianlistyczne*, Warszawa 2008, B. Zając: *Oszustwo w działalności gospodarczej*, ZN Akademia Polonijna Częstochowa Ekonomia i Zarządzanie 2002, Nr 1, W. Jasiński, R. Zakrzewski: *Zwalczanie wyłudzeń kredytów w świetle ustawy o ochronie obrotu gospodarczego*, Monitor Podatkowy 1995, Nr 5, M. Zajda: *Prawno-kryminalistyczne aspekty przestępczości z użyciem elektronicznych instrumentów płatniczych*, Słupsk 2003.

6. Oszustwo ubezpieczeniowe (art. 298 KK)

M. Adamczyk: *Oszustwo ubezpieczeniowe. Teoria a rzeczywistość*, Prz. Pol. 2003, Nr 3–4, A. Bentkowski: *Nowe przepisy karne dotyczące przestępstw ubezpieczeniowych i ochrony rynku ubezpieczeniowego*, Wiad. Ubezp. 1996, Nr 4–5, A. Bentkowski: *Nowe przepisy karne dotyczące przestępstw ubezpieczeniowych*, PiP 1996, Nr 11, T. Cichosz: *Przestępczość ubezpieczeniowa w Polsce – próba oceny zjawiska*. Prz. Pol. 1998m Nr 3–4, J. Cywonik: *Polski rynek ubezpieczeniowy a czynniki determinujące rozwój przestępczości* [w:] *Ubezpieczenia w polskim obszarze rynku europejskiego. Wyzwania i oczekiwania. Materiały konferencyjne (Warszawa, 25. 04. 2003 r.)*. Pod red. S. Nowaka, T. Kopyczyńskiej, Warszawa 2004, W. Dadak: *Przestępstwa związane z działalnością ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczeń gospodarczych*, CzPKiNP 2006, Nr 1, W. Dadak: *Działanie na szkodę zakładu ubezpieczeń jako przestępstwo przeciwko działalności ubezpieczeniowej* [w:] *Przestępczość ubezpieczeniowa Strażowa zločinost, Materiały z polsko-ukraińskiej konferencji (Lwów 2005)*, Pod red. J. Wójcikiewicza, Kraków 2005, M. Filipowska: *W sprawie przestępstwa oszustwa gospodarczego z art. 298 KK* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XXII, Wrocław 2008, W. Jaroch: *Ochrona działalności oraz pośrednictwa ubezpieczeniowego. Uwagi de lege lata o de lege ferenda*, Jur. 1997, Nr 8–9, W. Jaroch: *Przestępczość ubezpieczeniowa*, Mon. Praw. 1997, Nr 9, W. Jaroch: *Prawnokarna ochrona konsumenta usługi ubezpieczeniowej*, ZN AE w Poznaniu, Seria 1 1998, Nr 263, W. Jaroch: *Przestępstwa ubezpieczeniowe*, Mon. Praw. 1998, Nr 11, W. Jaroch: *Przestępczość ubezpieczeniowa*, Szczytno 1999, rec. W. Mądrzejewski, Prz. Pol. 2000, Nr 1–2, W. Jaroch: *Problemy konstrukcji prawnych w zakresie zwalczania przestępczości ubezpieczeniowej*, Prok. i Pr. 2000, Nr 6, W. Jaroch: *Przestępczość ubezpieczeniowa (skala i skutki)*, Wiad. Ubezp. 2000, Nr 5–6, W. Jaroch: *przestępczość ubezpieczeniowa (uwagi systematyzujące)*, Wiad. Ubezp. 2002, Nr 5–6, W. Jaroch: *Ochrona rynku ubezpieczeniowego w świetle regulacji prawno-karnych*, PUG 2002, Nr 11, W. Jaroch: *Przestępczość na rynku ubezpieczeń*, Warszawa 2002, W. Jaroch: *Nowe aspekty zagrożeń rynku ubezpieczeniowego przestępczością*, Wiadomości Ubezpieczeniowe 2004, Nr 9–10, W. Jaroch: *Nowe zagrożenia przestępczością ubezpieczeniową; środki jej przeciwdziałające*, Prawo Asekuracyjne 2005, Nr 1, E. Kędra: *Zagrożenia przestępcze w ubezpieczeniach majątkowych* [w:] *Prawne i administracyjne aspekty bezpieczeństwa osób i porządku publicznego w okresie transformacji ustrojowo-gospodarczej. Materiały konferencyjne (Mierki, 26–27 października 2000 r.)*. Pod red. W. Bednarka, S. Pikułskiego, Olsztyn 2000, E. Kędra: *Postacie zagrożeń przestępczych ubezpieczeń gospodarczych*, Zarządzanie Ryzykiem 2000, Nr 1, E. Kędra: *Jeszcze w sprawie przestępczości na szkodę ubezpieczyciela*. Prawo Asekuracyjne 1996, Nr 3, E. Kędra: *Oszustwa asekuracyjne i inne przestępstwa na szkodę ubezpieczycieli*. Cz. 1, Wiad. Ubezp. 1996, Nr 4–5/ Wiad. Bezp. 1996, Nr 7–9, H. Kołecki:

Potencjalne symptomy oszukańczych roszczeń odszkodowawczych [w:] Przepępczość ubezpieczeniowa, Strahova zlocinnist. Materiały z polsko-ukraińskiej konferencji. (Lwów 2005). Pod red. J. Wójcikiewiczza, Kraków 2005, R. Korczyński, J. Szymczyk: *Przepępczość ubezpieczeniowa w Kodeksie karnym – wybrane zagadnienia*, PnD 2004, Nr 5, J. Krukowski: *Umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych*, Prz. Ubezp. Społ. i Gosp. 2000, Nr 7, M. Krupicz: *Przepępczość ubezpieczeniowa w ubezpieczeniach majątkowych*, Prz. Ubezp. Społ. Gosp. 2001, Nr 7, M. Krupicz: *Przepępczość ubezpieczeniowa w ubezpieczeniach majątkowych*, Prz. Ubezp. Społ. Gosp. 2001, Nr 10, M. Krupicz: *Przepępczość w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych* Prz. Ubezp. 1999, Nr 7, R. Kuciński: *Wyludzenie odszkodowań za fikcyjne skradzione samochody*, Prz. Ubezp. 1998, Nr 11, Z. Kukuła: *Obowiązki ustawowe zakładu ubezpieczeń w zakresie przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy*, Wiad. Bezp. 2004, Nr 9–10, Z. Kukuła: *Przepępcstwo ziałania na szkodę zakładu ubezpieczeń*, Wiad. Ubezp. 2005, Nr 5–6, P. Majewski: *Przepępczość w ubezpieczeniach*, Wiadomości Ubezpieczeniowe 2006, Nr 11–12, M. Malinowski: *Przepępcstwo oszustwa ubezpieczeniowego*, Prok. i Pr. 2007, Nr 10, W. Mądrzejewski: *Przepępczość zorganizowana wobec działalności ubezpieczeniowej*, Prz. Ubezp. Społ. i Gosp. 2000, Nr 4, W. Mądrzejewski: *Formy przepępczości związane z ubezpieczeniami komunikacyjnymi*, Prz. Pol. 1995, Nr 3, W. Mądrzejewski: *Odpowiedzialność za wyludzenie związane z ubezpieczeniem umowy leasingowej*. Mon. Praw. 1996, Nr 2, J. Myszkowski: *Prawne problemy związane z oszustwem ubezpieczeniowym*, Wiadomości Ubezpieczeniowe 2004, Nr 7–8, Z. Niezgoda: *Niektóre aspekty prawnokarnej ochrony ubezpieczycieli (instytucji ubezpieczeniowych) na gruncie unormowań art. 286 i 298 KK*, Prok. i Pr. 2006, Nr 4, J. J. Olszewski: *Oszust ubezpieczony*. Prz. Tyg. 2000, Nr 7, Ł. Pohl: *Przepępcstwo tzw. oszustwa ubezpieczeniowego (art. 298 kodeksu karnego)*. Uwagi zasadnicze, RPEiS 2001, Nr 4, Ł. Pohl: *Przepępcstwo upozorowania wypadku ubezpieczeniowego a przepępcstwo oszustwa*, RPEiS 2002, Nr 3, Ł. Pohl: *Charakterystyka i prawnokarne konsekwencje czynnego żalu według art. 298 § 2 kodeksu karnego [w:] Nauka wobec współczesnych zagadnień prawa karnego w Polsce. Księga pamiątkowa ofiarowana Prof. A. Tobisowi*. Pod red. B. Janiszewskiego, Poznań 2004, Ł. Pohl: *Przepępcstwo tzw. oszustwa ubezpieczeniowego (uwagi w ziwątku z artykułem Marcina Malinowskiego)*, Prok. i Pr. 2008, Nr 1, Cz. Prętki: *Chronić skuteczniej interesy ubezpieczycieli*. Wiad. Ubezp., 1995, Nr 7–9, Cz. Prętki: *Wokół problematyki przepępczości ubezpieczeniowej*. Wiad. Ubezp. 1997, Nr 1–2, A. Pyka: *Oszustwo asekuracyjne*, Mon. Praw. 1999, Nr 8, *Przepępczość ubezpieczeniowa. Materiały konferencyjne*. Pod red. S. Flejterskiego, Szczecin 1999, W. Radecki: *Przepępcne uzyskanie odszkodowania ubezpieczeniowego*, Wiad. Ubezp. 1976, Nr 6, W. Radecki: *Przepępcne uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia spotecznego*. PiZS 1978, Nr 1, J. Raglewski: *Przepępcstwo oszustwa asekuracyjnego w nowym Kodeksie karnym*, Prawo Spółek 1998, Nr 9, J. Reps: *Przepępczość na rynku ubezpieczeniowym – próba systematyki*, Prawo Asekuracyjne 2003, Nr 3, S. Rogowski: *Jeszcze o przepępczości ubezpieczeniowej*, Prz. Ubezp. 1997, Nr 3, S. Rogowski, W. Wróblewski: *Przepępczość ubezpieczeniowa z perspektywy urzędu Rzecznika Ubezpieczonych [w:] Przepępczość ubezpieczeniowa. Strahova zlocinnist. Materiały z polsko-ukraińskiej konferencji (Lwów 2005)*. Pod red. J. Wójcikiewiczza, Kraków 2005, T. Rydzek: *Przepępczość ubezpieczeniowa. Problemy metodologii badań*, Wiad. Ubezp. 2000, Nr 32–4, T. Rydzek: *Przepępczość jako czynnik destabilizacji rynku ubezpieczeń*, ZN Wyższej Szkoły Ubezpieczeń i Bankowości 1998, Nr 16, T. Rydzek: *Przepępczość w ubezpieczeniach na życie*, Wiad. Ubezp. 1997, Nr 5–06, B. Sałata: *Oszustwa ubezpieczeniowe (wybrane zagadnienia)*, Prok. i Pr. 1999, Nr 5, B. Sałata: *Problemy prawne związane ze ściąganiem przepępczości ubezpieczeniowej w praktyce prokuratorskiej*, Prok. i Pr. 2003, Nr 9, J. Sztark, J. Zbyszewski, A. Żmudzki: *Przepępczość ubezpieczeniowa. Materiały konferencyjne (Szczecin 15–16 III 2000 r.)*, Szczecin 2000, B. Stelmach: *Przepępcstwa ubezpieczeniowe w Polsce*, PS-Z 1976, t. 2, M. Ślipierski: *Przepępczość w sektorze ubezpieczeń życiowych*, Wiad. Ubezp. 2000, Nr 7–8, M. Śliwerski: *Przepępczość w sektorze ubezpieczeń życiowych*, Wiad. Ubezp. 2000, Nr 7–8, E. Usowicz: *Oszustwo asekuracyjne*, GP 2000, Nr 78, J. Talarek: *Przepępczość ubezpieczeniowa – rozmiary zagrożenia i jego skutki*, ZN WSB Poznań 2001, Nr 14, A. Tarasiewicz:

Metody i formy przestępstw ubezpieczeniowych, ZN Wyższej Szkoły Ubezpieczeń, Warszawa 2002, Nr 27, E. Usowicz: *Oszustwo asekuracyjne*, Gaz. Praw. 2000, Nr 78, J. Warylewski, T. Kopoczyński, J. Potulski: *Odpowiedzialność karna menedżerów rynku ubezpieczeniowego*, Gdańsk 2006, M. Wierzbicki: *Odpowiedzialność karna i cywilna w ubezpieczeniu OC komunikacyjnym*, Wiadomości Ubezpieczeniowe 2003, Nr 7–8, J. W. Wójcik: *Wyludzenie odszkodowania*, PiŻ 1999, Nr 9, R. Zawłocki: *Oszustwa gospodarcze. Analiza przepisów art. 297 i 298 KK*, Mon. Praw. 2003, Nr 6.

7. Pranie pieniędzy (art. 299 KK)

J. Banach: *Przestępstwo prania brudnych pieniędzy w świetle prawa europejskiego a uregulowania krajowe* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. IV, Wrocław 1999, J. Bojarski: *Przepisy polskiego prawa karnego dotyczące odpowiedzialności pracowników instytucji finansowych za pranie pieniędzy* [w:] *Przestępczość gospodarcza z perspektywy Polski i Unii Europejskiej. Materiały konferencji międzynarodowej (Mikołajki, 26–28 września 2002 r.)*, Pod. red. A. Adamskiego, Toruń 2003, K. Buczkowski: *Nowocześni fałszerze. Pranie brudnych pieniędzy*, PiŻ 1997, Nr 33, K. Buczkowski, M. Wojtaszek: *Pranie pieniędzy*, Warszawa 2001, rec. J. Wyrzykowska, Prok. i Pr. 2001, Nr 9, s. 123–127, W. Huba, WPP 2001, Nr 3–4, J. Długosz: *Europejska inicjatywa w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*, PUG 2007, Nr 5, K. Czoska: *Przeciwdziałanie przestępstwu prania pieniędzy i finansowania terroryzmu*, Jur. 2005, Nr 10–11, Z. Długosz: *Strona przedmiotowa przestępstwa prania brudnych pieniędzy przewidzianego w art. 299 KK* Prz. Pol. 1999/2000, Nr 4, W. Filipkowski: *Wykorzystanie instrumentów pochodnych w procederze prania pieniędzy*, Prawo Bankowe 2003, Nr 2, W. Filipkowski: *Metody wykorzystywania domów maklerskich w procederze prania pieniędzy*, Prok. i Pr. 2004, Nr 10, W. Filipkowski: *Nieformalne systemy transferu wartości majątkowych*, RPEiS 2006, Nr 1, W. Filipkowski: *Zjawisko prania pieniędzy jako obszar badawczy w Polsce*, Arch. Krym. 2007, t. XXVIII, P. Goleń: *Nowe regulacje Unii Europejskiej w sprawie zapobiegania praniu pieniędzy i zwalczania terroryzmu*, Prawo Bankowe 2004, Nr 7–8, A. Golonka: *Podmiot przestępstwa „prania pieniędzy”*, CzPKiNP 2006, Nr 1, A. Golonka: *Sankcje karne grożące za naruszenie obowiązków związanych z przeciwdziałaniem „praniu pieniędzy”*, Cz. PKiNP 2006, Nr 2, A. Golonka: *Prawnokarne zagadnienia wprowadzenia do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł*, Rzeszów 2008, O. Górniok: *Podstawy karania procederu prania pieniędzy w obowiązujących i projektowanych przepisach polskiego prawa karnego*, Biul. CE UW 1993, Nr 3, O. Górniok: *Z problematyki prawno-karnej prania pieniędzy na tle ustawy z dnia 16 listopada 2002 r.*, PS 2002, Nr 4, E. Guzik-Makaruk, W. Filipkowski: *System przeciwdziałania i zwalczania procederu prania pieniędzy – ze szczególnym uwzględnieniem roli instytucji obowiązanych* [w:] *Przestępczość zorganizowana. Świadek koronny. Terroryzm. W ujęciu praktycznym*. Pod red. E. W. Pływaczewskiego, Zakamycze 2005, T. Hajduk: *Nowe ujęcie przepisów art. 299 KK penalizującego wprowadzenie do obrotu pieniędzy pochodzących z nielegalnych źródeł* [w:] *Nowe prawo karne po zmianach*. Pod red. T. Bojarskiego i E. Skrętowicza, Lublin 2002, W. Huba: *Przestępstwo prania pieniędzy w świetle prawa i praktyki prokuratorskiej*, Prok. i Pr. 1996, Nr 11, M. Jachimowicz: *Odpowiedzialność karna za pranie pieniędzy*, Jur. 2008, Nr 2, J. Jakubowska-Hara, J. Skupiński: *Pranie pieniędzy w Polsce. Fenomenologia i kierunki przeciwdziałania* [w:] J. C. Ferre Olive, E. Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A. Carbal Y Otros: *Blanqueo de dinero y corrupcion en el sistema bancario. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. II, Salamanca 2002, W. Jasiński: *Polskie rozwiązania organizacyjno-prawne dotyczące ujawniania, zajmowania i przepadku dochodów z prania brudnych pieniędzy w świetle postanowień konwencji Rady Europy z 8 listopada 1990 r.*, Prz. Pol. 1997, Nr 1, W. Jasiński: *Pranie brudnych pieniędzy*, Jur 1997, Nr 1, W. Jasiński: *Pranie brudnych pieniędzy*, Jur 1997, Nr 8–9, W. Jasiński: *Pranie brudnych pieniędzy*, Warszawa 2000, W. Jasiński: *Systemy zwalczania prania brudnych pieniędzy w państwach dostosowujących prawo do standardów Unii Europejskiej*, Prok. i Pr. 2000, Nr 4, W. Jasiński: *Relacje między przestępstwami podatkowymi a praniem pieniędzy*, Kontr. Państw. 2000, Nr 1,

- W. Jasiński: *Standardy prawne zwalczania prania pieniędzy*, PUG 2000, Nr 10, W. Jasiński: *Nowe rozwiązania prawne w zakresie przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy*, PUG 2002, Nr 4, W. Jasiński: *Ochrona systemu finansowego przed wykorzystywaniem go do celów prania pieniędzy. Dyrektywa z dnia 4 grudnia 2001 r.*, PUG 2002, Nr 9, W. Jasiński, R. Zakrzewski: *Zwalczanie prania brudnych pieniędzy w świetle ustawy o ochronie obrotu gospodarczego*, Prawo Bankowe 1995, Nr 1, W. Jasiński, R. Zakrzewski: *Zwalczanie prania brudnych pieniędzy*, BiK 1994, Nr 12, M. Kamińska: *Pranie na nowym rynku*, GS 2005, Nr 11, A. Kaucz, B. Myrna: *Zakres penalizacji prania brudnych pieniędzy w Polsce* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XII, Wrocław 2003, T. Klimek: *Pranie pieniędzy – elementy taktyki zwalczania zjawiska*, Jur. 2002, Nr 11–12, B. Kolasiński: *Przeciwdziałanie „praniu brudnych pieniędzy”*, Prokurator 2002, Nr 1, B. Kryk: *Pranie pieniędzy – forma przestępstwa gospodarczego*. Zeszyty Naukowe Zachodniopomorskiej Szkoły Bussinesu, Kołobrzeg 1998, Nr 1, L. Kubicki: *Przepisy polskiego prawa bankowego związane z przestępstwem „prania pieniędzy” (art. 299 KK)* [w:] J. C. Ferre Olive, E. Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A. Carbal Y Otros: *Blanqueo de dinero y corrupcion en el sistema bancario. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. II, Salamanca 2002, Z. Kukuła: *Obowiązki ustawowe zakładu ubezpieczeń w zakresie przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy*, Wiad. Ubezp. 2004, Nr 9–10, B. Kunicka-Michalska: *Pranie pieniędzy i związana z tym korupcja w systemie bankowym w Polsce zagadnienia podstawowe* [w:] J. C. Ferre Olive, E. Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A. Carbal Y Otros: *Blanqueo de dinero y corrupcion en el sistema bancario. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. II, Salamanca 2002, L. Lamenta, D. Tobolska: *Proceder prania brudnych pieniędzy*, Pieniądze i Więź 1998, Nr 1, B. Maruszewska: *Pranie „brudnych” pieniędzy, ustawodawstwo europejskie a polskie inicjatywy* [w:] *Europeizacja prawa krajowego. Wpływ integracji europejskiej na klasyczne dziedziny prawa krajowego*. Pod red. C. Mika, Toruń 2000, B. Maruszewska-Baranek: *Koncepcja europejskiego prawa karnego a problematyka prania brudnych pieniędzy – analiza zagadnienia* [w:] *Polska i Wielka Brytania wobec Unii Europejskiej. Wybrane zagadnienia prawne*. Pod red. G. Grabowskiej, Katowice 2002, M. Mazur: *Pranie pieniędzy – ujęcie kryminologiczne*, CzPKiNP 2006, Nr 1, M. Mazur: *Pranie pieniędzy – ujęcie kryminologiczne*, Cz. PKiNP 2006, Nr 2, C. Nowak: *Korupcja jako przestępstwo źródłowe prania brudnych pieniędzy – prawo polskie i międzynarodowe* [w:] J. C. Ferre Olive, E. Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A. Carbal Y Otros: *Blanqueo de dinero y corrupcion en el sistema bancario. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. II, Salamanca 2002, M. Mazur: *Ewolucja polskich regulacji prawnych dotyczących prania pieniędzy. Zarys zagadnienia*, CzPKiNP 2005, Nr 2, M. Perkowska: *Szwajcarski system przeciwdziałania procederowi prania brudnych pieniędzy w sektorze finansowym*, Prokurator 2004, Nr 3, E. W. Pływaczewski, W. Filipkowski: *Standardy przeciwdziałania procederowi prania pieniędzy*, PiP 2007, Nr 10, D. Polakowski: *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy. Charakterystyka nowych uregulowań międzynarodowych dotyczących przekazów pieniężnych*, Prz. Pol. 2007, Nr 1, M. Prengel: *„Pranie pieniędzy” – formy i zagrożenie społeczne*, RPEiS 2000, Nr 3, M. Prengel: *Karnoprawne i prawnofinansowe aspekty ustawodawstwa dotyczącego prania brudnych pieniędzy*, PUG 2000, Nr 11, M. Prengel: *Techniczno-finansowe aspekty przestępczego wykorzystania tzw. nowych technologii płatniczych w dobie globalizacji na przykładzie prania pieniędzy*, RPEiS 2002, Nr 2, M. Prengel: *Wybrane problemy przestępczości prania pieniędzy*, AG 2003, Nr 2, M. Prengel: *Przestępstwo prania pieniędzy*, Jur. 2003, Nr 6, M. Prengel: *Srodki zwalczania przestępczości prania pieniędzy w ujęciu prawnooporównawczym*, Toruń 2003, M. Prengel: *Działalność grupy specjalnej ds przeciwdziałania praniu pieniędzy*, Prz. PK 2003, Nr 22, M. Prengel: *Dyrektywę przeciwko praniu pieniędzy a sprawa polska – Konieczność implementacji*, Europejski Przegląd Prawa 2004, Nr 3, J. Raglewski: *Czynny żal po popełnieniu przestępstwa „prania brudnych pieniędzy”*, Pal. 2000, Nr 2–3, J. Skorupka: *Pojęcie „brudnych pieniędzy” w prawie karnym*, Prok. i Pr. 2006, Nr 11, R. A. Stefański: *Pranie pieniędzy i korupcja w systemie bankowym (Analiza praktyki)* [w:] J. C. Ferre Olive, E. Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A. Carbal Y Otros: *Blanqueo de dinero y corrupcion en el sistema bancario. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. II,

Salamanca 2002, K. M. Szmaj: *Pranie pieniędzy – regulacja karnoprawna i finansowoprawna*. Prawo Bankowe 1999, Nr 2, B. Świątkiewicz: *Ochrona systemu bankowego przed wprowadzeniem do niego środków płatniczych uzyskanych w wyniku przestępstw w praktyce policyjnej* [w:] J. C. Ferre Olive, E. Musco, B. Kunicka-Michalska, J. A. Carbal Y Otros: *Blanqueo de dinero y corrupcion en el sistema bancario. Delitos financieros, fraude y corrupcion en Europa*, Vol. II, Salamanca 2002, K. M. Szmaj: *Pranie pieniędzy – regulacja karnoprawna i finansowoprawna*, Prawo Bankowe 1999, Nr 2, L. Wilk: *Problem wartości majątkowych pochodzących ze źródeł nielegalnych lub nieujawnionych*, Radca Prawny 2002, Nr 2, J. Wojciechowska: *Nowe regulacje prawne wspierające zwalczanie i zapobieganie praniu pieniędzy* [w:] *Prawo. Społeczeństwo. Jednostka. Księga jubileuszowa dedykowana Prof. L. Kubickiemu*, Warszawa 2003, J. W. Wójcik: *Typowanie transakcji podejrzanych*, GS 2000, Nr 11, J. W. Wójcik: *Co utrudnia rozpoznanie transakcji podejrzanych*, Część II, GS 2000, Nr 12, J. Wyrzykowska: *Polskie prawo w walce z procederem prania pieniędzy*, Prok. i Pr. 1999, nr 11–12, R. Zawłocki: *Obowiązek identyfikacji prania brudnych pieniędzy na tle odpowiedzialności karnej*, Cz. 1, Mon. Praw. 2004, Nr 8, R. Zawłocki: *Obowiązek identyfikacji prania brudnych pieniędzy na tle odpowiedzialności karnej*, Cz. 2, MoP 2004, Nr 9.

8. Utrudnianie dochodzenia roszczeń (art. 300 KK)

O. Górniok: *Przestępstwa na szkodę wierzycieli w projekcie kodeksu karnego*, PPK 1993, Nr 19, M. Jabłoński, I. Król: *Odpowiedzialność zarządu dłużnika na podstawie art. 300 §§ 2 i 3 oraz art. 302 § 1 kodeksu karnego a upadłość z możliwością zawarcia układu*, [w:] *Instytucje prawa upadłościowego i naprawczego*. T. 2. Pod red. A. Witosza, J. Ciągwy, Katowice 2008, W. Jasiński, R. Zakrzewski: *Przestępstwa na szkodę wierzycieli*, MoP 1995, Nr 5, T. Kierzyk, J. Skorupka: *Karnoprawna ochrona wierzycieli w razie upadłości podmiotów gospodarczych*, Wrocław 2002, . Kisiel: *Odpowiedzialność za przestępstwa fraudacyjne w obecnie obowiązującym Kodeksie karnym* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XI, Wrocław 2002, P. Konik, Sz. T. Szymański: *Rewindykacja wierzycielności jako środek zwalczania przestępstw na szkodę wierzycieli*. CzPKiNP 1998, Nr 1–2, M. Kozaczek: *Karnoprawna ochrona rzeczowych zabezpieczeń wierzycielności*, Cz. 1, Prawo Bankowe 2005, Nr 12, M. Kozaczek: *Niewypłacalność i upadłość jako znamiona czynu zabronionego*, PUG 2007, Nr 6, A. Liszewska, W. Robaczyński: *O karaniu niesumiennych dłużników*, Kontr. Państw. 1999, Nr 3, S. Łagodziński: *Prawnokarna ochrona rozstrzygnięć o dowodach rzeczowych*, Prok. i Pr. 2001, Nr 4, M. Marszałek: *Prawnokarne aspekty upadłości*, Prok. i Pr. 2000, Nr 4, T. Oczkowski: *Przestępstwa na szkodę wierzycieli*, Mon. Praw. 1999, Nr 11, J. Skorupka: *Pojęcie dłużnika w typach przestępstw na szkodę wierzycieli*, PS 1999, Nr 6, J. Skorupka: *Rodzajowy przedmiot ochrony*, Prok. i Pr. 2000, Nr 1, J. Skorupka: *Próba koncepcji ochrony wierzyciela w prawie karnym* [w:] *Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. IV, Wrocław 1999, J. Skorupka: *Wady oświadczenia woli w wybranych przestępstwach gospodarczych*, PS 2000, Nr 4, J. Skorupka: *Zagadnienie komplementarności karnoprawnej i cywilnoprawnej ochrony wierzycieli*, PiP 2001, Nr 8, J. Skorupka: *Przestępstwo udaremnienia egzekucji oraz udaremnienia lub uszczuplenia zaspokożenia wierzycieli*, PS 2001, Nr 11–12, J. Skorupka: *Wybrane problemy wykładni przepisu art. 300 § 2 KK* Prawo Spółek 2001, Nr 11, J. Skorupka: *Karnoprawna ochrona wierzycieli w praktyce sądowej*, PS 2003, Nr 6, E. Usowicz: *Przestępstwa gospodarcze przeciwko wierzycielom*, Gaz. Praw. 2000, Nr 18, B. Wieceżyńska: *Przestępstwa na szkodę wierzycieli w polskim prawie karnym*, Prace Naukowe Politechniki Radomskiej Prawo 2001, Nr 1, M. Wiśniewski: *Prawnokarna ochrona wierzycielności majątkowych uczestników obrotu gospodarczego*, Kraków 1999, R. Zakrzewski: *Przestępstwa na szkodę wierzycieli*, Prok. i Pr. 1999, Nr 7–8, R. Zawłocki: *Przestępstwa przeciwko wierzycielom. Rozdział XXXVI Kodeksu karnego. Artykuły 300–302. Komentarz*, Warszawa 2001, R. Zawłocki: *Przestępstwa przeciwko wierzycielom w polskim prawie karnym*, Sopot 2007, Z. Ziobro: *Przestępstwa na szkodę wierzyciela – kontrowersje interpretacyjne*, Prok. i Pr. 1996, Nr 10.

9. Upozorowane bankructwo (art. 301 KK)

O. Górniok: *Ocena prawno-karna oszukańczych bankructw*, Prok. i Pr. 2002, Nr 1, J. Kotłowska-Rudnik: *Bankructwo pozorne*, Gaz. Praw. 1996, Nr 15, E. Ułowicz: *Jeden wierzyciel to za mało. Sankcje karne za umyślne bankructwo*, Gaz. Praw. 2001, Nr 154.

10. Dowolne zaspakajanie wierzycieli (art. 302 KK)

A. Liszewska, W. Robaczyński: *O karaniu niesumiennych dłużników*, Kontr. Państw. 1999, Nr 3.

11. Prowadzenie nierzetelnej dokumentacji (art. 303 KK)

W. Wróbel: *Przestępstwo nierzetelnego prowadzenia dokumentacji działalności gospodarczej*, PS1995, Nr 7–8.

12. Wyzysk (art. 304 KK)

W. Adamczyk: *Karalność lichwy pieniężnej. (Kilka uwag w sprawie art. XXV przepisów wprowadzających kodeks cywilny z 1964 r.)*, NP 1971, Nr 7–8, K. Buczkowski: *Przestępstwo lichwy w Kodeksie karnym – przeszłość i teraźniejszość*, PiP 1999, Nr 7, A. Eichler: *Lichwiarska umowa*, GP 1998, Nr 34, A. Liszewska, W. Robaczyński: *Zastrzeżenie wygórowanych odsetek (Lichwa w ujęciu prawa cywilnego i karnego)*, Kontr. Państw. 1998, Nr 6, A. Liszewska, W. Robaczyński: *Lichwa w świetle prawa cywilnego i karnego – kolejny głos w dyskusji*, Kontr. Państw. 2004, Nr 6, A. Liszewska, W. Robaczyński: *W sprawie nowej regulacji prawnej problematyki odsetek maksymalnych i lichwy*, Kontr. Państw. 2005, Nr 6, A. Liszewska, W. Robaczyński: *W sprawie nowej regulacji prawnej problematyki odsetek maksymalnych i lichwy*, Kontr. Państw. 2005, Nr 6.

13. Utrudnianie przetargu publicznego (art. 305 KK)

W. Jarocho: *Przestępstwa w systemie zamówień publicznych*, Prok. i Pr. 2004, Nr 4, J. Kotłowska-Rudnik: *Udaremnienie lub utrudnienie przetargu publicznego*, Gaz. Praw. 1996, Nr 11, R. Kuciński: *Prawnokarna ochrona przetargów i zamówień publicznych*, GS 1998, Nr 5, M. Sieradzka: *Przestępstwo utrudniania przetargu w systemie zamówień publicznych [w:] Nowa kodyfikacja prawa karnego*. Pod red. L. Boguni, t. XXI, Wrocław 2007, J. Skorupka: *Przestępstwo utrudniania przetargu (art. 305 KK) de lege lata i de lege ferenda*, PS 2005, Nr 12, P. Szustakiewicz: *Ustawa o zamówieniach publicznych a przestępstwo utrudniania przetargu*, Prok. i Pr. 2004, Nr 2, E. Szwedek: *Nadużycia przy przetargu publicznym (art. 245 KK)*, NP 1971, Nr 9, J. Wojciechowski: *Prawnokarna ochrona przetargów*, Prawo Gospodarcze 1995, Nr 3.

14. Fałszowanie znaków identyfikacyjnych (art. 306 KK)

M. Mozgawa, M. Budyn-Kulik: *Odpowiedzialność za przestępstwo usuwania, podrobienia lub przerabiania znaków identyfikacyjnych [w:] Problemy stosowania prawa sądowego. Księga ofiarowana Prof. E. Skrętowiczowi*. Pod red. I. Nowikowskiego, Lublin 2007, Ł. Kazaren: *Kilka uwag na temat przestępstwa stypizowanego w art. 306 KK*, *Studia Iuridica Lublinensia* 2006, t. VIII.

Rozdział 23. Przepisy przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi

1. Ogólna charakterystyka rozdziału

A. Foltyn: *Karnoprawna ochrona publicznego obrotu papierami wartościowymi*, Glosa 1995, Nr 12, O. Górniok: *Przestępstwa gospodarcze. Rozdział XXXVI i XXXVII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2000, W. Gutekunst: *Przestępstwa fałszowania pieniędzy, papierów wartościowych, znaków urzędowych i narzędzi pomiarowych w KK z 1969 r.*, Probl. Krym. 1977, Nr 127–128, S. Hoc: *Kilka uwag o przestępstwach na rynku kapitałowym* [w:] *Nauka i praktyka wobec zagrożeń*. Pod red. K. Bronowskiej. Materiały konferencyjne (Szczecin, 24.11.2005 r.). Szczecin 2006, Z. Kegel, J. Satko: *Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi. Orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych 1918–2000*. Piśmiennictwo, Kraków 2002, J. Skorupka: *Przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi. Rozdział XXXVII Kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2002, M. Zajda: *Prawno-kryminalistyczne aspekty przestępczości z użyciem elektronicznych instrumentów płatniczych*, Słupsk 2003, R. Zakrzewski: *Ochrona obrotu pieniędzmi i papierami wartościowymi w nowym Kodeksie karnym*, PUG 1998, Nr 5, R. Zakrzewski: *Przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi*, Mon. Praw. 1998, Nr 12, R. Zakrzewski: *Ochrona rynku kapitałowo-inwestycyjnego. Przepisy kapitałowe*. Cz. 1, Biul. Bankowy 2000, Nr 11, Cz. 2, Biul. Bankowy 2000, Nr 12, R. Zakrzewski: *Ochrona rynku kapitałowo-inwestycyjnego. Przepisy kapitałowe*. Cz. 3, Biul. Bankowy 2001, Nr 1.

2. Fałszowanie pieniędzy i papierów wartościowych (art. 310 KK)

K. Bobowski: *Falszerstwa finansowych środków płatniczych oraz inne rodzaje przestępstw finansowych w Polsce w latach 90-tych*, ZN Wydziału Administracyjno-Prawnego Wyższej Szkoły Języków Obcych i Ekonomicznej w Częstochowie 1999, Nr 1, K. Buczkowski: *Przestępstwa giełdowe – nowa regulacja prawna*, PrzPK 1998, Nr 18, R. Filipiuk: *Falszerstwo i kolportaż bonów towarowych Banku PKO SA*, ZN WSO w Szczytnie 1981, Nr 2, J. Harasim, M. Otawa: *Skala i zakres obiegu gotówkowego a proceder fałszowania pieniędzy w Polsce*, Bank i Kredyt 2005, Nr 10, J. K. Jakubski: *Przestępstwa na szkodę bankowych systemów kart płatniczych*, Prawo Bankowe 2000, Nr 10, dodatek Rynek Kart Płatniczych Nr 3, K. J. Jakubski: *Zagrożenia przestępcze dla bankowych systemów kart płatniczych w świetle doświadczeń policji polskiej*, Biuletyn Bankowy 2001, Nr 1, A. Janiak: *Karne i cywilne aspekty fałszowania czeków*, PiP 2000, Nr 11, A. Janiak: *Recepta wydaje się prosta. Jak rozwiązać problem podrabiania czeków*, Rzeczpospolita 2000, Nr 156, J. Jurewicz: *Akcje i dokumenty z nimi związane jako znamiona strony przedmiotowej czynu z art. 310 § 1 KK*, Jur. 2007, Nr 8, J. Kędziński: *Falszowanie papierów wartościowych w polskim prawie karnym*, Pal. 2002, Nr 1–2, J. Kędziński: *Uwagi dotyczące „pojęcia pieniądza w przestępstwie z art. 310 KK” (w związku z artykułem J. Skorupki)*, Prok. i Pr. 2008, Nr 7–8, J. Kurpiowski: *Falszerstwa w dziejach pieniądza*. Cz. 1, BiK 1990 Nr 11, Cz. 2, BiK 1990, Nr 12, J. Kurpiowski: *Falszerstwa w dziejach pieniądza*. Cz. 3, BiK 199, Nr 2, S. Łagodziński: *Prawnokarne oceny kradzieży blankietów czekowych*, Prok. i Pr. 2000, Nr 3, A. Mikos: *Pieniądze i papiery wartościowe w KK. Kiedy podrabiają, a kiedy przerabiają*, EP 2003, Nr 9, J. J. Nalewajko: *Czek rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego jako przedmiot czynności wykonawczej zbrodni z art. 310 § 1 kodeksu karnego*, Prok. i Pr. 2000, Nr 7–8, M. Niedźwiecka-Małecka: *Przestępstwa związane z wykorzystaniem kart płatniczych*, SI 2001, Nr 39, A. Pilch: *Status bonu towarowego na gruncie KK*, Pal. 2004, Nr 11–12, A. Prusak: *Znaki pieniężne i ich fałszowanie*, Warszawa 2001, G. Rejman: *Falszowanie pieniędzy i papierów wartościowych (art. 310 § 1 KK)*, Prz. PK 2001, Nr 21, R. Sadlik: *Odpowiedzialność karna za fałszowanie czeku*, Gaz. Praw. 2001, Nr 35, J. Skorupka: *Przestępstwa fałszowania papierów wartościowych w nowym Kodeksie karnym*, Prok. i Pr. 1998, Nr 10, J. Skorupka: *Papiery wartościowe jako przedmiot czynności wykonawczych w przestępstwach przeciwko obrotowi papierami wartościowymi*

w Kodeksie karnym, Prok. i Pr. 1999, Nr 1, J. Skorupka: *Ochrona obrotu czekowego i wekslowego w prawie karnym – próba analizy*, PS 2001, Nr 1, J. Skorupka: *Karta płatnicza jako przedmiot czynności wykonawczych przestępstwa z art. 310 § 1 KK*, Prok. i Pr. 2001, Nr 7–8, J. Skorupka: *Przedmiot ochrony przestępstwa z art. 310 KK* Pal. 2002, Nr 7–8, J. Skorupka: *Pojęcie środków płatniczych w art. 310 KK*, Prok. i Pr. 2002, Nr 11, J. Skorupka: *Kierunki kryminalizacji fałszowania pieniędzy i papierów wartościowych*, PS 2003, Nr 7–8, J. Skorupka: *Implementacja prawa wspólnotowego dotyczącego ochrony euro przed fałszowaniem*, Prok. i Pr. 2005, Nr 6, J. Skorupka: *Współsprawstwo w podrobieniu czeku. Uwagi na marginesie orzeczeń sądów apelacyjnych [w:] Iure et de facto. Księga jubileuszowa ofiarowana dr J. Gurgulowi*. Pod red. J. Wójcikiewicza, Kraków 2006, J. Skorupka: *O współsprawstwie w podrobieniu czeku na marginesie orzeczeń sądów apelacyjnych*, PS 2007, Nr 3, J. Skorupka: *Pojęcie pieniądza w przestępstwie z art. 310 KK*, Prok. i Pr. 2007, Nr 7–8, J. Skorupka: *Jeszcze o pojęciu pieniądza w przestępstwie z art. 310 KK*, Prok. i Pr. 2009, Nr 2, K. Sławik: *Falszerstwa krajowych i obcych znaków pieniężnych w Polsce w latach 1973–1977*, Warszawa 1979, K. Sławik: *Falszerstwa krajowych i obcych znaków pieniężnych*. ZN USz. Praw. 1991, Nr 3, M. Wojewoda: *Dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej w rozumieniu art. 310 § 1 KK*, PS 2002, Nr 7–8, D. Wysocki: *Czek oraz blankiet jako różne przedmioty bezpośredniego działania fałszerstwa*, Prok. i Pr. 2000, Nr 6, R. Zakrzewski: *Ochrona obrotu pieniędzmi i papierami wartościowymi w nowym Kodeksie karnym*, PUG 1998, Nr 5.

3. Rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji związanych z obrotem papierami wartościowymi (art. 311 KK)

J. Bojarski: *Przestępstwa wykorzystania poufnych informacji w obrocie papierami wartościowymi*, PUG 1997, Nr 4, T. Oczkowski, J. Bojarski: *Przestępstwo oszustwa kapitałowego*, Mon. Praw. 1999, Nr 7.

4. Puszczanie w obieg fałszywych pieniędzy lub innych dokumentów otrzymanych jako prawdziwe (art. 312 KK)

E. Usowicz: *Kary za fałszowanie i puszczenie w obieg*, Gaz. Praw. 2000, Nr 95.

6. Fałszowanie znaku urzędowego (art. 314 KK)

J. Kapkowski, M. Perzyński: *Falszerstwa znaków pocztowych PRL*, Warszawa 1975.

7. Fałszowanie narzędzi pomiarowych (art. 315 KK)

M. Jachimowicz: *Przestępstwo podrabiania lub przerabiania zalegalizowanych narzędzi pomiarowych i probierczych (art. 315 KK)*, Prok. i Pr. 2007, Nr 12.